Agrárminisztérium, Vadgazdálkodási Tájegységi Főosztály

Dél-balatoni
vadgazdálkodási tájegység
(410)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.08.31.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

	VGTE kódszáma:	**410**
	VGTE neve:	**Dél-balatoni**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység Somogy megyében helyezkedik el. Területének 95%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A tájegység területének mintegy felét (52.6%) borítják szántó és gyepterületek, az erdő aránya 28.7%. Nagyvadas vadgazdálkodási tájegység, aminek területén a csülkösvad állományok létszáma korábban elképzelhetetlen nagyságot ért el. Az élőhelyi adottságok ellenére ez a létszám jelentős konfliktusokat okoz.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Somogy: **133,939 ha** (100.0%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	**szántó**	**rét**	**szőlő**	**nádas**	**tó**	**alkalmatlan**	**összesen**
38,403	59,538	10,980	3,016	3,875	11,404	6,723	133,939
28.7%	44.5%	8.2%	2.3%	2.9%	8.5%	5.0%	100.0%

Nagyvadas vadgazdálkodási tájegység, országosan a felső csoportba tartozó gímszarvas és a vaddisznó létszámát és terítékét tekintve is. A gímszarvas minősége egyben országosan kiemelkedő. A dámszarvas átlag feletti létszámú, az őz az alatti. A megyei szintű számítások alapján a csülkösvad állományok létszáma a lelövési adatok és az állománytrendek alapján valószínűleg többszöröse, mint azt a statisztikák mutatják.

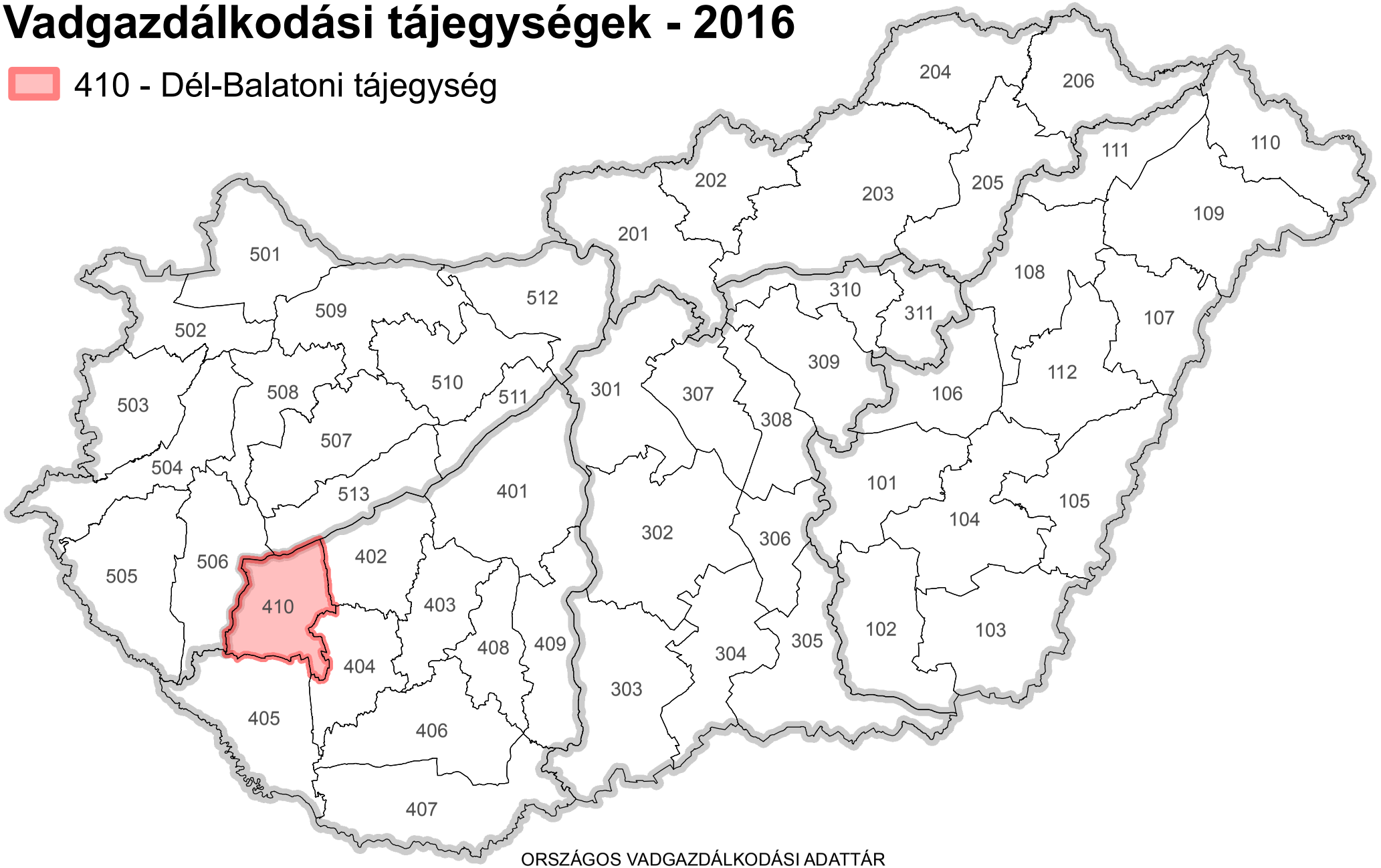
A rendkívül nagy mértékben megnövekedett nagyvadlétszámmal összefüggésben hatalmasak a térített mezőgazdasági károk. Az élőhelyet jelentősen befolyásolják az erdőtelepítések védelme érdekében épített és igen költséges kerítések. Állandó-

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

	sultak a mezőgazdálkodók és a vadászatra jogosultak közötti ellentétek. A csülkös-vad állományok csökkentése és a mező- és erdőgazdálkodás érdekeivel és tűrőképességével összhangban álló gazdálkodás kialakítása szükséges. Jelentős állománycsökkentésre volt korábban is és lesz szükség a tervezési ciklusban.
	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagysága és fafajok és korosztályok szerinti megoszlását a mellékelt táblázat és térkép mutatja.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben a tájegységi rangsort tekintve kiemelten jelentős. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk kisebb időközi ingadozásokkal növekedtek, 48.5-60.5 millió Ft-ról 112-140.5 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága szintén kimagasló, de 2007-es kimagasló értékkel (64 millió Ft) csökkenő trendet mutat (7-9 millió Ft → 3-5.5 millió Ft).
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Balaton-felvidéki NPI: **63,762 ha** (47.6%) • Duna-Dráva NPI: **70,168 ha** (52.4%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • Balaton Ramsari Terület: **10,283 ha** (17.3%) • Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület: **7,388 ha** (77.7%) • Kis-Balaton Ramsari Terület: **384 ha** (2.6%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

410 - Dél-Balatoni tájegység

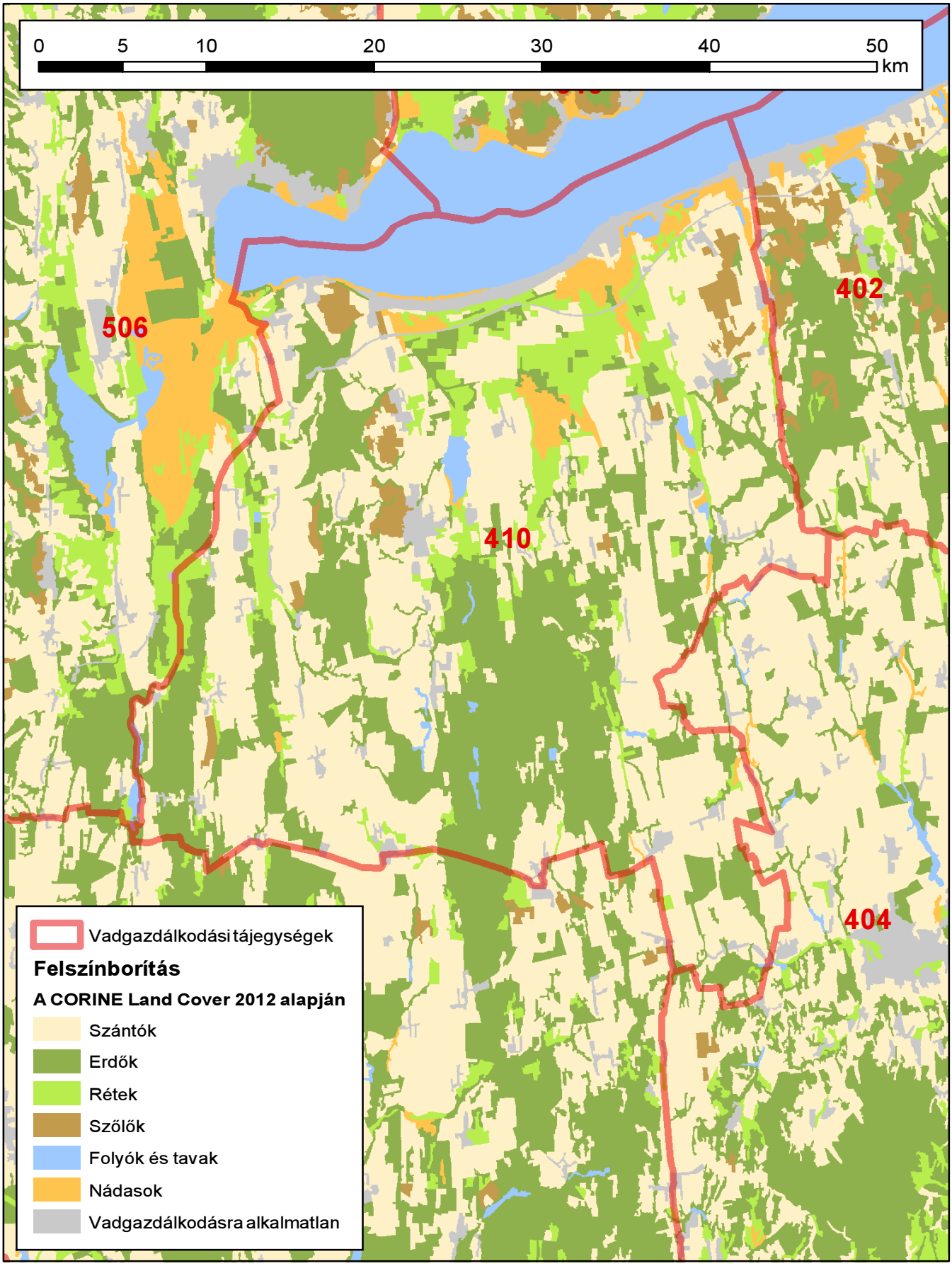

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

410 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

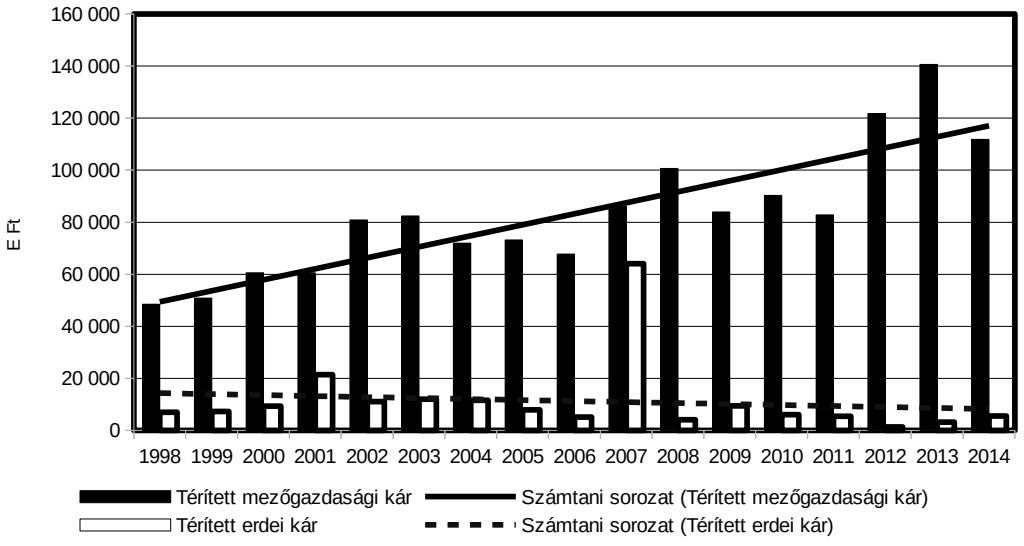
Fafaj neve	Korsztályok															Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-	
Kocsányos tölgy	682.8	1203.4	926.9	537.0	292.7	423.9	705.8	498.6	194.6	143.1	110.8	139.1	22.9	6.9	12.9	**5,901.4**
Szlavon tölgy								16.7		17.4	14.3	4.8				**53.2**
Kocsánytalan tölgy	185.9	114.9	111.4	43.8	6.2	24.4	21.8	50.8	30.0	10.5	2.0	19.2	2.1			**622.9**
Molyhos tölgy		0.2		0.3		0.1	2.8	3.5	2.0	0.7	2.3				0.8	**12.7**
Vörös tölgy	8.3	39.8	92.3	74.5	106.7	31.6	15.1	0.2								**368.4**
Amerikai mocsártölgy	0.5		0.2	0.1	0.1	2.3										**3.1**
Csertölgy	209.9	265.3	272.2	288.4	256.7	136.1	392.5	653.9	382.5	145.5	62.8	20.6	11.5	3.4	0.3	**3,101.4**
Bükk	7.9	16.3	14.7	7.0	25.3	94.3	9.3	18.8	14.1	1.2	1.1	2.9	2.0		2.6	**217.5**
Gyertyán	26.8	70.6	136.9	167.8	218.3	143.7	192.7	189.5	88.5	15.7	6.1	1.8	0.7		0.6	**1,259.6**
Akác	1303.8	2978.3	2164.8	1718.5	439.3	101.3	27.9	3.9								**8,737.9**
Pusztavacsi akác			3.7													**3.7**
Hegyi juhar	15.6	36.4	24.9	7.8	5.6	14.7	8.5	2.0	0.1							**115.4**
Korai juhar	1.5	2.5	0.4	1.7	2.7	5.1	10.8	1.1	1.7							**27.4**
Mezei juhar	6.6	16.9	25.8	14.1	13.8	7.2	6.9	3.3	3.2	1.0	1.0		0.7		0.3	**100.7**
Zöld juhar	2.8	16.1	69.7	32.2	28.4	0.8	58.9	0.4								**209.3**
Ezüst juhar	0.1	4.1	2.1	0.9	1.0	10.8	12.6									**31.5**
Tatár (feketegyűrű) juhar			0.2													**0.2**
Mezei szil	1.7	5.3	3.9	2.8	2.2	0.2	2.7	0.8	0.3			0.5		0.0		**20.4**
Vénic szil	1.7	2.6	1.4	3.0	4.9	2.7	4.5	4.1	0.2			0.1				**25.0**
Turkesztáni szil	0.1	0.1														**0.1**
Magas kőris	6.8	24.0	23.7	16.2	25.3	30.9	77.9	24.2	9.5	3.6						**242.2**
Magyar kőris	11.9	22.1	32.0	33.5	27.9	40.3	50.8	33.0	11.5	4.1	0.9	3.3		2.7		**274.1**
Amerikai (vörös) kőris	0.2	16.1	16.0	9.0	8.1	21.7	97.9	7.3	15.2	3.1						**194.5**
Virágos kőris	2.2	5.9	8.0	3.6	3.5	4.4	2.6	0.6	0.1							**30.8**
Fekete dió	6.0	69.7	31.1	17.1	23.8	1.8	10.5	0.4	0.3	0.4						**161.1**
Közönséges dió	0.3	10.4	7.1	1.7	0.7	0.2	0.1									**20.6**
Madárcseresznye	6.1	3.3	1.3	0.0	0.4	4.9	7.6	0.3	1.4							**25.3**
Zselnicemeggy			0.2	0.2	0.6											**1.0**
Kései meggy	0.2	0.0														**0.2**
Vadalma	0.1	0.8			0.2											**1.0**
Vadkörte	2.7	3.1	2.5	2.8	1.5											**12.5**
Fehér eperfa	0.3	0.5	1.0	2.4	2.6	1.0	0.2									**8.0**
Szelídgesztenye		1.3	0.5	0.6	5.3	2.4	0.1									**10.2**
Juharlevelű platán						2.0										**2.0**
Nyugati ostorfa		1.1	6.3	9.4	5.1	2.2	0.1	0.3								**24.5**
Lepényfa	0.2	0.3	1.0	0.3	0.2	0.7	0.2					0.5				**3.3**
Japán akác					0.5											**0.5**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj			0.3	1.2												**1.5**
Korai nyár		0.2	1.1	0.4	12.7	7.8	4.5									**26.6**
Kései nyár				1.1		4.4	0.8									**6.4**
Óriás nyár		16.8	47.1	12.2	49.5	28.1	0.5	0.4								**154.6**
Olasz nyár	19.0	9.7	4.0	0.4	0.1											**33.2**
Koltay (H-528-8) nyár	3.3		0.4													**3.8**
BL nyár		0.1														**0.1**
Pannónia (H-490/3) nyár	59.3	67.5	54.9													**181.6**
OP-229 nyár (Agathe-F)		4.6	5.2													**9.7**
I-45/51 nyár	0.1															**0.1**
Tripló nyár		17.6														**17.6**
Kopecky (H-490/4) nyár	3.6	23.3	5.8													**32.6**
I 58/57 nyár	3.2															**3.2**
Fehér nyár	7.4	5.1	1.5	0.3	6.9	18.9	7.8									**47.9**
Szürke nyár	91.3	24.3	10.6	11.3	12.2	10.9	3.7	0.2	0.6	0.6						**165.5**
Rezgő nyár	0.4	3.7	6.3	5.3	3.9	1.4	0.5	0.1								**21.7**
Fekete nyár	15.4	4.8														**20.2**
Jegenyenyár					0.2											**0.2**
S-307-24 nyár		2.0														**2.0**
Egyéb nemes nyár	2.2	7.5	0.9			0.1										**10.7**
Fehér fűz	5.9	11.6	17.7	37.5	21.4	17.9	3.1	0.1	0.1							**115.3**
Törékeny fűz	0.4	0.8	2.0	2.3	0.8	0.8										**7.0**
Kecskefűz		4.1	4.8	5.6												**14.5**
Egyéb fűzek		0.5		0.1	3.4											**4.0**
Mézgás éger	221.4	885.1	841.5	1165.5	838.5	1166.7	411.5	154.3	24.6	1.3	0.3					**5,710.6**
Kislevelű hárs	2.0	7.7	36.4	41.2	40.7	43.1	43.4	42.7	13.4	2.0		0.6	0.6		0.2	**273.9**
Nagylevelű hárs		0.0	5.0	2.4	2.7	7.2	12.0	2.3	4.1		0.2	0.7				**36.5**
Ezüsthárs		3.9	8.2	3.9	11.7	19.4	21.4	6.1	2.0	2.1						**78.6**
Közönséges nyír	50.4	67.7	70.7	96.3	30.7	27.5	7.8	1.5	0.3							**352.8**
Vadgesztenye					0.1						0.4	0.2				**0.6**
Bálványfa	12.7	11.9	19.3	8.5	1.7		0.4									**54.5**
Erdeifenyő	18.8	121.0	612.8	776.6	742.7	653.0	518.9	237.5	45.2	11.0	0.7	5.5		8.9		**3,752.6**
Símafenyő					2.3	1.1										**3.4**
Pornói erdeifenyő	3.3								0.1							**3.4**
Kínai erdeifenyő												0.1				**0.1**
Feketefenyő	1.0	5.8	11.0	11.9	5.1	2.3	12.2	14.9	7.7	0.1		0.5				**72.5**
Lucfenyő	0.3	6.7	62.2	31.0	2.8	0.5		0.2								**103.6**
Vörösfenyő és egyéb Larix fajok	0.3	5.3	24.4	16.8		0.6	0.9	0.2				0.1				**48.6**
Zöld duglászfenyő				1.1	1.5											**2.6**
Oregonciprus					1.1											**1.1**
Összesen	**3,014.6**	**6,250.0**	**5,835.6**	**5,229.8**	**3,302.1**	**3,123.2**	**2,769.8**	**1,973.9**	**853.0**	**363.3**	**202.9**	**200.4**	**40.5**	**21.9**	**17.7**	**33,198.5**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 247	95,6%	48 448	7 016
1999	1 247	95,6%	50 804	7 243
2000	1 386	95,6%	60 532	9 306
2001	1 268	95,6%	60 519	21 415
2002	1 268	95,6%	80 901	11 051
2003	1 270	95,6%	82 413	11 970
2004	1 270	95,6%	71 951	11 589
2005	1 347	95,8%	73 142	7 896
2006	1 270	95,6%	67 763	5 169
2007	1 269	95,0%	86 142	64 050
2008	1 269	95,0%	100 662	4 054
2009	1 269	95,0%	83 975	9 480
2010	1 269	95,0%	90 294	6 033
2011	1 269	95,0%	82 828	5 455
2012	1 267	94,9%	121 771	1 299
2013	1 267	94,9%	140 614	3 142
2014	1 267	94,9%	111 795	5 539
Változás	1,6%	-0,7%	130,8%	-21,1%
Minimum	1 247	94,9%	48 448	1 299
Maximum	1 386	95,8%	140 614	64 050

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterület belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. A 402 sz. Külső-somogyi, a 410. sz. Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben a vadászati és vadgazdálkodási berendezések számát, helyét és funkcióját 2018. december 31-ig felül kell vizsgálni. A meglévő és tervezett berendezéseket a természetvédelmi kezelővel egyeztetni szükséges.

10. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó, vadmentő domb létesíthető. Erdőrezervátum magterületén – a Duna hullámterében elhelyezkedő erdőrezervátum területek kivételével – semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

11. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

12. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

13. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

14. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

15. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

16. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

17. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

18. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

19. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

20. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

21. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

22. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

23. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtóvadászatra.

Vízivad vadászat

24. Tómederben, holtágban, vízállásban, kubikgödörben lőállás nem létesíthető.

25. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

6. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populációsűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltása más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. A 406. számú Mecseki, a 407. számú Dél-Baranyai ártéri, a 409. számú Gemenci tájegységben kívánatos a nagyragadozók (farkas, hiúz, barna medve) állandó jelenléte, ezért a vadgazdálkodási tevékenység során figyelmet kell fordítani a megőrzésükre. Azon területeken, ahol e fajok tartós jelenlétére lehet számítani, a vadászatokat úgy kell tervezni, hogy az ne zavarja indokolatlan mértékben e fokozottan védett ragadozókat. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedeit sem szándékosan, sem véletlenül ne ejtsék el.

12. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

13. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

14. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

15. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    15.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    15.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.

15.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.

15.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).

15.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

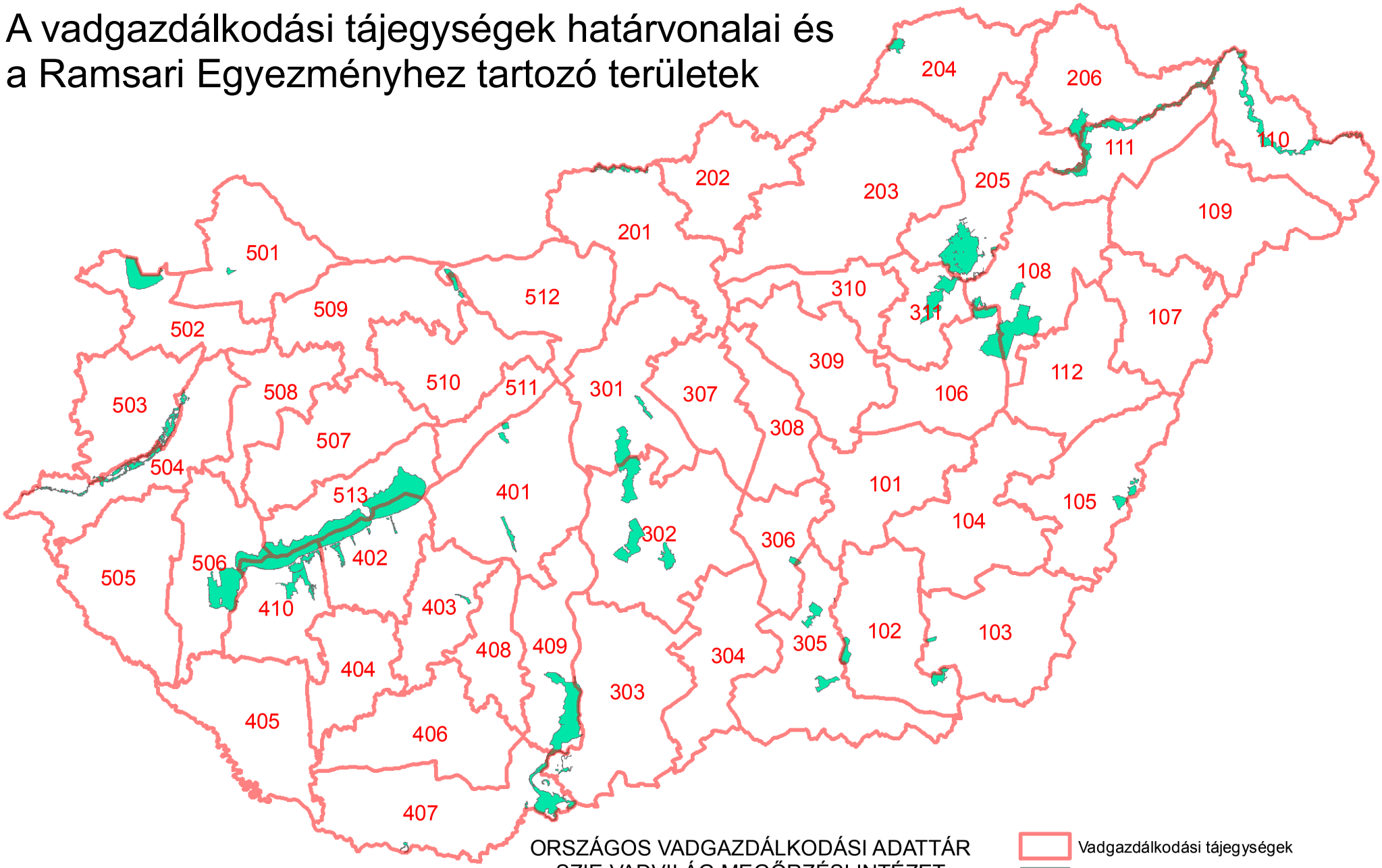
VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Vadgazdálkodási tájegységek

Ramsari Egyezményhez tartozó területek

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

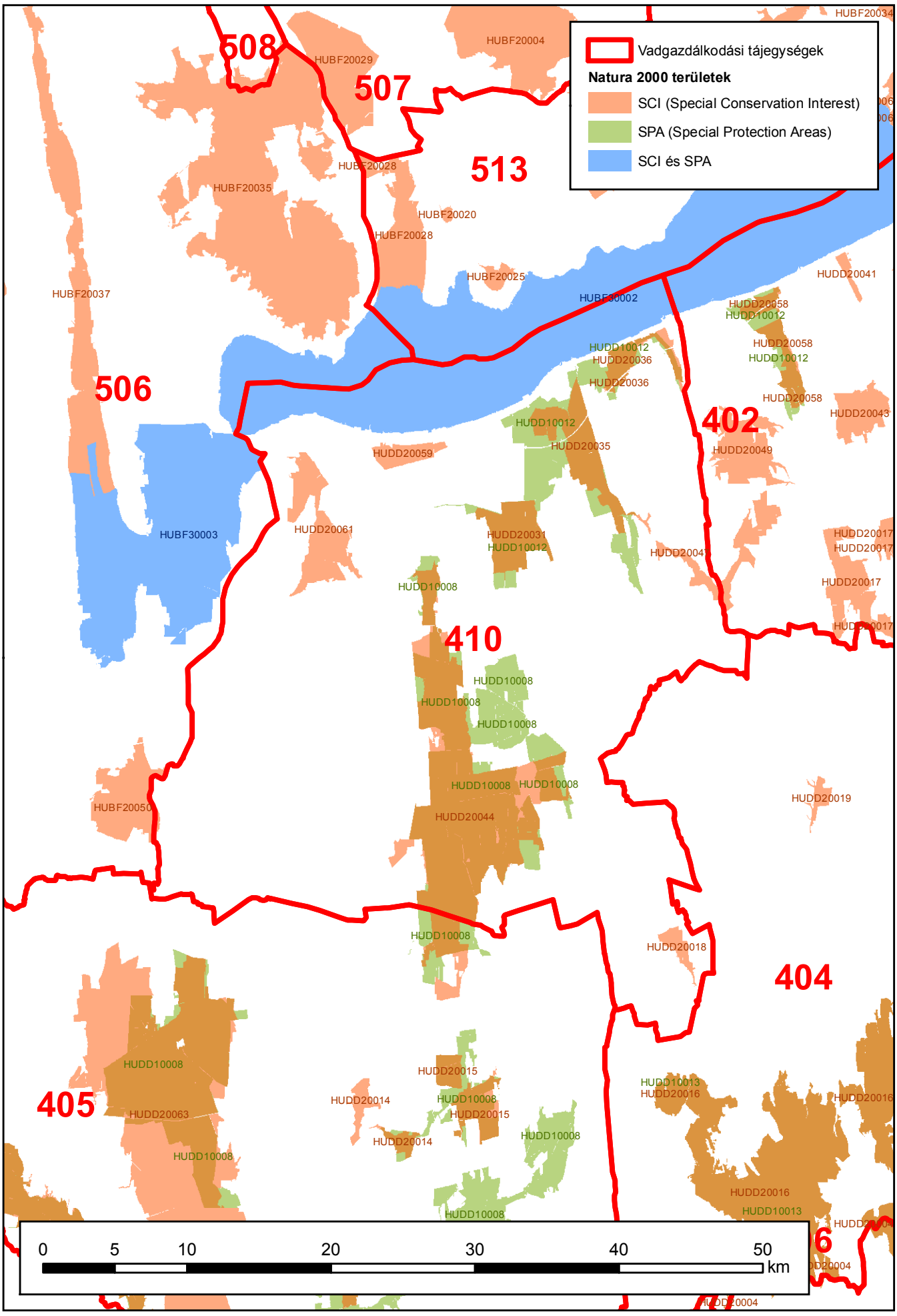
VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 410. számú tájegységben

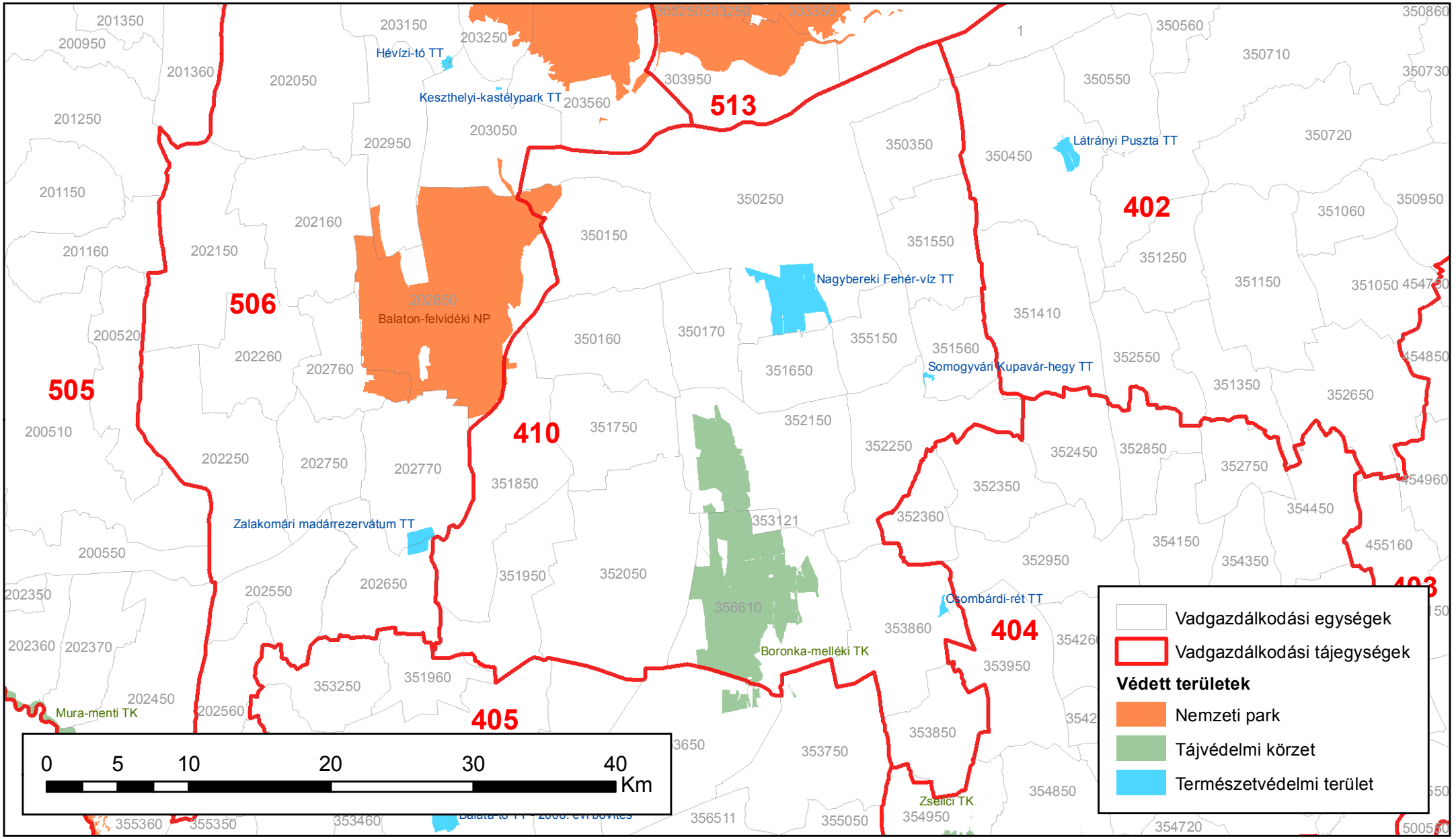
Készült: 2016.07.27.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
410	SCI	HUBF20050	Csörnyeberek (Zalakomár)	86.4	4.1%
410	SCI	HUDD20018	Pati-erdő	332.1	100.0%
410	SCI	HUDD20031	Fehérvíz	1,550.0	100.0%
410	SCI	HUDD20035	Pogány-völgyi rétek	1,987.1	100.0%
410	SCI	HUDD20036	Ordacsehi berek	749.1	100.0%
410	SCI	HUDD20044	Boronka-melléke	10,535.6	91.7%
410	SCI	HUDD20047	Vityai-erdő	393.8	30.5%
410	SCI	HUDD20059	Balatonkeresztúri rétek	588.7	100.0%
410	SCI	HUDD20061	Holládi-erdő	1,978.8	100.0%
410	SPA	HUDD10008	Belső-Somogy	12,673.2	38.0%
410	SPA	HUDD10012	Balatoni berkek	7,213.1	83.4%
410	SPA+SCI	HUBF30002	Balaton	10,302.3	17.3%

Védett területek a 410 számú vadgazdálkodási tájegységben

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 410 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
410	350150	NP	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	416,7	58 056,0	0,72%
410	350250	NP	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	6,5	58 056,0	0,01%
410	350250	TT	Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület	1 580,0	1 580,3	99,98%
410	351560	TT	Somogyvári Kupavár-hegy természetvédelmi terület	29,9	29,9	100,00%
410	351650	TT	Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület	0,4	1 580,3	0,02%
410	351850	NP	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	85,6	58 056,0	0,15%
410	352050	TK	Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	0,0	8 495,6	0,00%
410	352150	TK	Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	1 902,7	8 495,6	22,40%
410	353121	TK	Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	0,2	8 495,6	0,00%
410	353860	TT	Csombárdi-rét természetvédelmi terület	53,3	53,3	100,00%
410	356610	TK	Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	6 279,0	8 495,6	73,91%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	2 155	2 155	100,0%	145	145	100,0%	3 595	3 595	100,0%	0	0	-	1 918	2 008	95,5%
1999	2 138	2 008	106,5%	139	139	100,0%	3 542	3 542	100,0%	0	0	-	1 962	2 052	95,6%
2000	2 202	2 202	100,0%	180	180	100,0%	3 859	3 859	100,0%	0	0	-	2 176	2 176	100,0%
2001	2 540	2 540	100,0%	189	189	100,0%	4 113	4 113	100,0%	0	0	-	2 133	2 133	100,0%
2002	2 308	2 308	100,0%	207	207	100,0%	4 200	4 200	100,0%	0	0	-	2 200	2 494	88,2%
2003	2 292	2 292	100,0%	147	147	100,0%	4 348	4 348	100,0%	0	0	-	1 960	2 319	84,5%
2004	2 237	2 237	100,0%	168	168	100,0%	4 228	4 228	100,0%	0	0	-	1 763	2 093	84,2%
2005	2 076	2 076	100,0%	159	159	100,0%	4 388	4 388	100,0%	0	0	-	1 736	1 836	94,6%
2006	1 833	1 863	98,4%	158	162	97,5%	4 217	4 235	99,6%	0	0	-	1 776	1 986	89,4%
2007	1 847	1 876	98,5%	193	197	98,0%	3 814	3 833	99,5%	0	0	-	1 825	2 060	88,6%
2008	2 325	2 355	98,7%	267	272	98,2%	3 817	3 837	99,5%	0	0	-	2 197	2 457	89,4%
2009	2 370	2 399	98,8%	290	295	98,3%	3 727	3 747	99,5%	0	0	-	2 238	2 398	93,3%
2010	2 811	2 838	99,0%	341	346	98,6%	3 794	3 810	99,6%	0	0	-	2 250	2 400	93,8%
2011	2 817	2 845	99,0%	332	337	98,5%	3 203	3 219	99,5%	0	0	-	1 773	1 908	92,9%
2012	2 963	2 993	99,0%	381	386	98,7%	3 348	3 364	99,5%	0	0	-	1 940	2 095	92,6%
2013	3 566	3 566	100,0%	389	389	100,0%	3 497	3 497	100,0%	0	0	-	2 072	2 142	96,7%
2014	3 591	3 591	100,0%	396	396	100,0%	3 483	3 483	100,0%	0	0	-	1 886	1 936	97,4%
Változás	66,6%	66,6%	0,0%	173,1%	173,1%	0,0%	-3,1%	-3,1%	0,0%	-	-	-	-1,7%	-3,6%	2,0%
Minimum	1 833	1 863	98,4%	139	139	97,5%	3 203	3 219	99,5%	0	0	0,0%	1 736	1 836	84,2%
Maximum	3 591	3 591	106,5%	396	396	100,0%	4 388	4 388	100,0%	0	0	0,0%	2 250	2 494	100,0%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

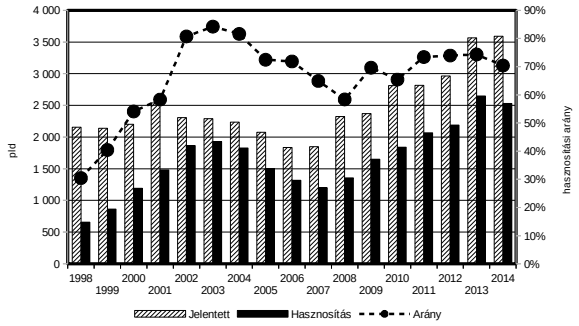
Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	2 155	656	30,4%	145	21	14,5%	3 595	556	15,5%	0	0	-	1 918	1 429	74,5%
1999	2 138	864	40,4%	139	29	20,9%	3 542	612	17,3%	0	0	-	1 962	2 036	103,8%
2000	2 202	1 191	54,1%	180	28	15,6%	3 859	856	22,2%	0	0	-	2 176	1 915	88,0%
2001	2 540	1 481	58,3%	189	47	24,9%	4 113	919	22,3%	0	0	-	2 133	2 452	115,0%
2002	2 308	1 863	80,7%	207	83	40,1%	4 200	1 059	25,2%	0	0	-	2 200	2 245	102,0%
2003	2 292	1 930	84,2%	147	67	45,6%	4 348	1 172	27,0%	0	0	-	1 960	2 010	102,6%
2004	2 237	1 826	81,6%	168	62	36,9%	4 228	1 262	29,8%	0	0	-	1 763	2 226	126,3%
2005	2 076	1 504	72,4%	159	48	30,2%	4 388	1 192	27,2%	0	0	-	1 736	2 025	116,6%
2006	1 833	1 317	71,8%	158	42	26,6%	4 217	994	23,6%	0	0	-	1 776	1 870	105,3%
2007	1 847	1 199	64,9%	193	69	35,8%	3 814	799	20,9%	0	0	-	1 825	2 507	137,4%
2008	2 325	1 357	58,4%	267	55	20,6%	3 817	854	22,4%	0	0	-	2 197	2 413	109,8%
2009	2 370	1 650	69,6%	290	93	32,1%	3 727	1 068	28,7%	0	0	-	2 238	2 797	125,0%
2010	2 811	1 839	65,4%	341	93	27,3%	3 794	903	23,8%	0	2	-	2 250	2 381	105,8%
2011	2 817	2 068	73,4%	332	122	36,7%	3 203	826	25,8%	0	0	-	1 773	2 908	164,0%
2012	2 963	2 191	73,9%	381	124	32,5%	3 348	865	25,8%	0	0	-	1 940	3 055	157,5%
2013	3 566	2 650	74,3%	389	77	19,8%	3 497	929	26,6%	0	0	-	2 072	2 464	118,9%
2014	3 591	2 528	70,4%	396	94	23,7%	3 483	945	27,1%	0	0	-	1 886	2 554	135,4%
Változás	66,6%	285,4%	131,3%	173,1%	347,6%	63,9%	-3,1%	70,0%	75,4%	-	-100,0%	-	-1,7%	78,7%	81,8%
Minimum	1 833	656	30,4%	139	21	14,5%	3 203	556	15,5%	0	0	0,0%	1 736	1 429	74,5%
Maximum	3 591	2 650	84,2%	396	124	45,6%	4 388	1 262	29,8%	0	2	0,0%	2 250	3 055	164,0%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

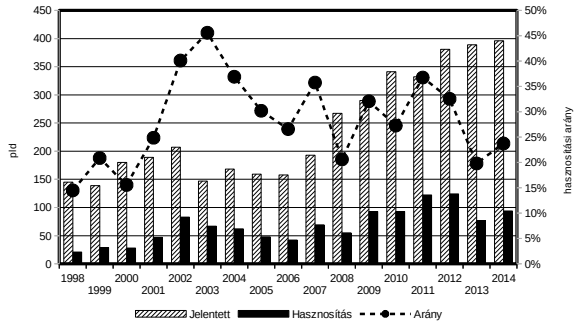
VGTE: **410**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	2 155	656	30,4%	145	21	14,5%	3 595	556	15,5%	0	0	-	1 918	1 429	74,5%
1999	2 138	864	40,4%	139	29	20,9%	3 542	612	17,3%	0	0	-	1 962	2 036	103,8%
2000	2 202	1 191	54,1%	180	28	15,6%	3 859	856	22,2%	0	0	-	2 176	1 915	88,0%
2001	2 540	1 481	58,3%	189	47	24,9%	4 113	919	22,3%	0	0	-	2 133	2 452	115,0%
2002	2 308	1 863	80,7%	207	83	40,1%	4 200	1 059	25,2%	0	0	-	2 200	2 245	102,0%
2003	2 292	1 930	84,2%	147	67	45,6%	4 348	1 172	27,0%	0	0	-	1 960	2 010	102,6%
2004	2 237	1 826	81,6%	168	62	36,9%	4 228	1 262	29,8%	0	0	-	1 763	2 226	126,3%
2005	2 076	1 504	72,4%	159	48	30,2%	4 388	1 192	27,2%	0	0	-	1 736	2 025	116,6%
2006	1 833	1 317	71,8%	158	42	26,6%	4 217	994	23,6%	0	0	-	1 776	1 870	105,3%
2007	1 847	1 199	64,9%	193	69	35,8%	3 814	799	20,9%	0	0	-	1 825	2 507	137,4%
2008	2 325	1 357	58,4%	267	55	20,6%	3 817	854	22,4%	0	0	-	2 197	2 413	109,8%
2009	2 370	1 650	69,6%	290	93	32,1%	3 727	1 068	28,7%	0	0	-	2 238	2 797	125,0%
2010	2 811	1 839	65,4%	341	93	27,3%	3 794	903	23,8%	0	2	-	2 250	2 381	105,8%
2011	2 817	2 068	73,4%	332	122	36,7%	3 203	826	25,8%	0	0	-	1 773	2 908	164,0%
2012	2 963	2 191	73,9%	381	124	32,5%	3 348	865	25,8%	0	0	-	1 940	3 055	157,5%
2013	3 566	2 650	74,3%	389	77	19,8%	3 497	929	26,6%	0	0	-	2 072	2 464	118,9%
2014	3 591	2 528	70,4%	396	94	23,7%	3 483	945	27,1%	0	0	-	1 886	2 554	135,4%
Változás	66,6%	285,4%	131,3%	173,1%	347,6%	63,9%	-3,1%	70,0%	75,4%	-	-100,0%	-	-1,7%	78,7%	81,8%
Minimum	1 833	656	30,4%	139	21	14,5%	3 203	556	15,5%	0	0	0,0%	1 736	1 429	74,5%
Maximum	3 591	2 650	84,2%	396	124	45,6%	4 388	1 262	29,8%	0	2	0,0%	2 250	3 055	164,0%

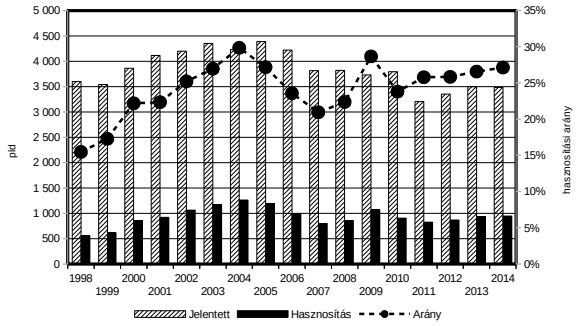
Gímszarvas

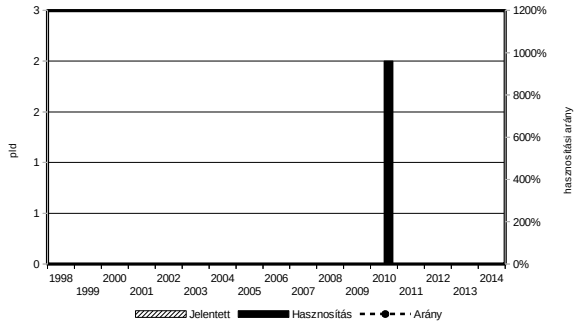
Dámszarvas

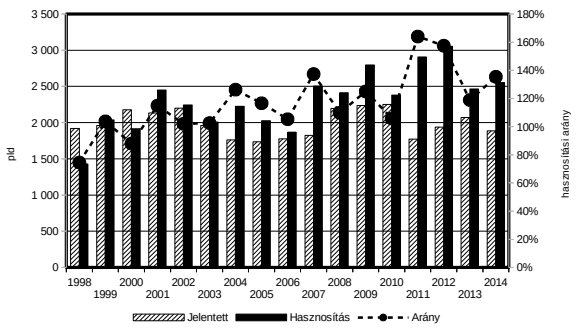
Őz

Muflon

Vaddisznó

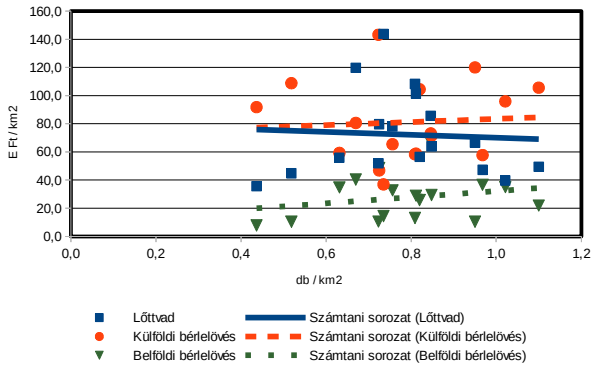

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

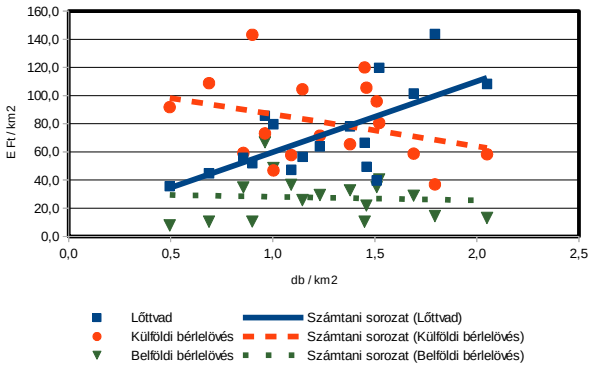
VGTE: **410**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	91,784	100,0%	7,751	100,0%	8,4%	1,782	100,0%	35,593	100,0%	33,656	100,0%	4,452	100,0%
1999	108,804	118,5%	10,434	134,6%	9,6%	4,026	225,9%	44,790	125,8%	36,781	109,3%	5,570	125,1%
2000	143,191	156,0%	10,483	135,3%	7,3%	4,928	276,5%	51,940	145,9%	44,466	132,1%	7,005	157,3%
2001	104,478	113,8%	25,794	332,8%	24,7%	5,609	314,7%	56,456	158,6%	46,225	137,3%	17,250	387,5%
2002	119,986	130,7%	10,459	134,9%	8,7%	0,000	0,0%	66,554	187,0%	52,195	155,1%	10,145	227,9%
2003	95,904	104,5%	34,939	450,8%	36,4%	11,903	667,8%	39,659	111,4%	59,045	175,4%	12,191	273,8%
2004	105,589	115,0%	21,932	283,0%	20,8%	0,659	37,0%	49,506	139,1%	51,965	154,4%	9,660	217,0%
2005	57,738	62,9%	36,635	472,7%	63,5%	7,481	419,7%	47,241	132,7%	47,351	140,7%	6,947	156,0%
2006	73,153	79,7%	66,820	862,1%	91,3%	6,501	364,7%	85,632	240,6%	44,926	133,5%	3,244	72,9%
2007	59,299	64,6%	34,794	448,9%	58,7%	8,224	461,4%	55,929	157,1%	60,139	178,7%	48,232	1083,4%
2008	46,841	51,0%	48,641	627,6%	103,8%	7,570	424,7%	79,698	223,9%	72,035	214,0%	3,357	75,4%
2009	71,567	78,0%	29,420	379,6%	41,1%	9,252	519,1%	63,962	179,7%	58,417	173,6%	6,740	151,4%
2010	65,469	71,3%	32,698	421,9%	49,9%	3,536	198,4%	78,133	219,5%	64,732	192,3%	4,201	94,4%
2011	80,575	87,8%	40,375	520,9%	50,1%	0,103	5,8%	119,742	336,4%	60,514	179,8%	3,728	83,7%
2012	36,907	40,2%	14,400	185,8%	39,0%	0,000	0,0%	143,767	403,9%	84,177	250,1%	0,926	20,8%
2013	58,326	63,5%	13,094	168,9%	22,5%	17,314	971,4%	108,277	304,2%	102,604	304,9%	2,082	46,8%
2014	58,777	64,0%	28,864	372,4%	49,1%	0,000	0,0%	101,431	285,0%	70,408	209,2%	5,556	124,8%

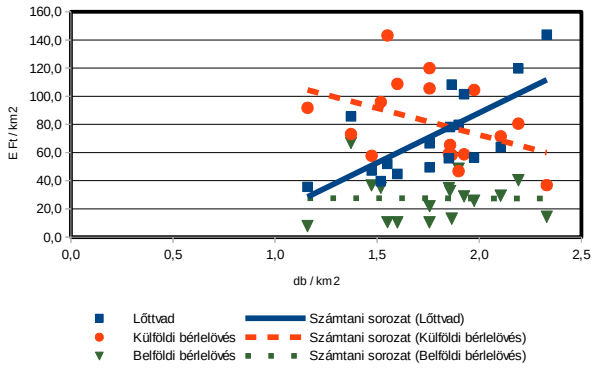
Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

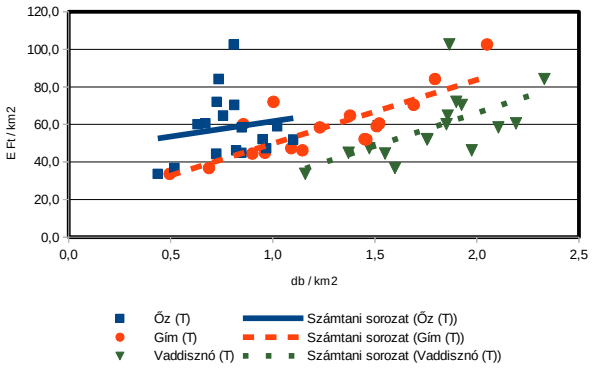
A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

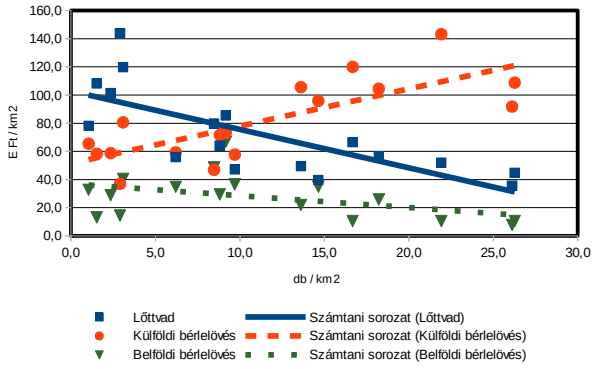
A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

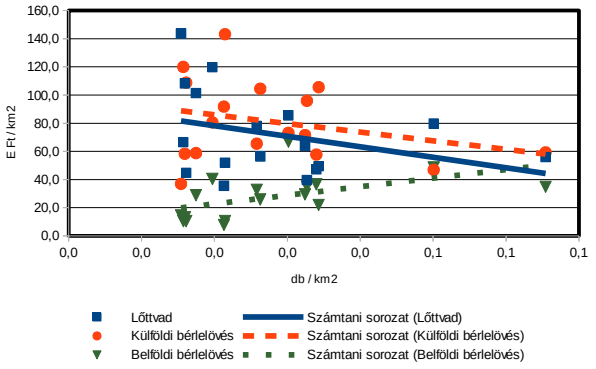
A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (2155 → 3591 pld.; +66,6%), ezzel párhuzamosan, azonban ezt jelentősen meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (656 → 2528 pld.; +285,4%).
- A terítéktérképek alapján látható, hogy a tájegység teljes területén történt gímszarvas elejtés, 2007-től 2014-ig pedig a terítéksűrűség erőteljes növekedését mutatja a tájegység területének nagy részén.
- A tájegység erdősültségének mértéke (38403ha; 28,7%), nem indokolja a gímszarvas teljes tájegységben való jelenlétét. Azonban a nagyobb kiterjedésű különálló erdőfoltok térbeli elhelyezkedése ideális ahhoz, hogy a közöttük lévő mezőgazdasági élőhelyeket (vagy azok egy részét) az év során időlegesen élettérként használhassa a szarvas. Ez viszont nagyon komoly mezőgazdasági vadkármérték kialakulását vonja maga után és ezzel összefüggésben jelentős konfliktusokhoz vezethet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány 66,1% volt, de az utolsó öt év átlagában már 71,5%.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 48,8%, ami az utolsó öt év átlagában 53,8% volt.
- A tehenek esetében a teljes időszakban átlagosan 65,3%, míg az utolsó öt év során átlagosan 71% volt.
- A borjak hasznosítása 1998 és 2014 között átlagosan 85,3%, az utolsó öt év átlagában pedig már 87,9% volt.
- A hasznosítási arányok egyértelműen azt mutatják, hogy a gímszarvas állomány erőteljes csökkentését kívánták elérni. A már extrém mértékűnek számító hasznosítás ellenére az állomány azonban nem csökkent, és még csak nem is stabilizálódott. A teljes időszakon belül 2003 és 2006 között volt egy csökkenő periódus, aminek hátterében a 2002 és 2004 között, a tehenek esetében 82-91%-os, borjak esetében 111-118%-os hasznosítási arányok állnak. A becsült tarvad állomány, 3 egymást követő évben majdnem teljes egészében történő eltávolítása kellett ahhoz, hogy a jelentett létszámon látszódjék a hatás. A valóságot jellemző jelentett létszámok esetében az ilyen mértékű (valós) vadászati nyomás következtében már nem maradhatott volna törzsállomány.

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas terítéksűrűsége csak a lőtt vadból származó bevételekkel mutat pozitív irányú kapcsolatot, a belföldi bérlelövés esetében nem látható összefüggés, míg a külföldi bérlelövés bevételeivel negatív irányú a kapcsolat. Az utóbbiak rámutatnak arra, hogy a bérvadászati lehetőségek értékesítésének piaci korlátjai már érezhetőek, illetve az értékesítésre kerülő trófeás vad mennyisége sem növekszik egyenes arányban az összteríték növekedésével. Mindezek ellenére a tájegységben a gímszarvas gazdasági jelentősége nagy.
- A térített mezőgazdasági vadkár mértéke a tájegységben magas. 1998 és 2014 között folyó értéken számítva hullámzóan, de növekedett (48 millió Ft → 112

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

millió Ft). A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas terítéksűrűsége között kifejezett, pozitív irányú kapcsolat látható a tájegység egészét tekintve.

- A tájegységben a gímállomány sűrűségének csökkentése elkerülhetetlen, ellenkező esetben az általa okozott konfliktusok további fokozódása várható.

A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák száma a teljes időszak alatt emelkedett, ezzel párhuzamosan az érmes trófeák száma is. Az 1998 és 2014 között elbírált 6728 trófea közül összesen 2491 lett érmes (37,9%). Arany 235, ezüst 936, és bronz 1320. Az érmesek átlagos megoszlása: arany (9,3%), ezüst (37,3%), bronz (53,4%).
- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában a felső harmadban (9/52) helyezkedik el, azaz országosan a kiemelkedő minőségű állományokhoz sorolható.
- A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (4335 pld.), jelentős része (2137 pld.) középkorú volt, míg 256 trófeát az idős korosztályba soroltak.
- A bikahasznosítás korosztályi megoszlására a fiatalok dominanciája, valamint részarányuknak az időszak folyamán történő emelkedése jellemző (1998: 44,5% → 2014: 69%). Ezzel párhuzamosan a középkorúak (1998: 45,5% → 2014: 29%) és az idősek (1998: 10% → 2014: 2%) arányának csökkenése látható.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit tekintve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 105,93 cm (11 év), az átlagos szemághossz legnagyobb értéke 37,99 cm (11 év), az átlagos középághossz legnagyobb értéke 39,65 cm (10 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 9,54 kg (13<), az átlagos ágszám legnagyobb értéke 13,43 db (10 év), az átlagos koszorúkörméret legnagyobb értéke 30,62 cm (13<), az átlagos alsó szárkörméret legnagyobb értéke 17,67 cm (13<), az átlagos felső szárkörméret legnagyobb értéke 15,83 cm (13<).
- A tájegységben élő gímbikák szinte minden legfontosabb paraméter tekintetében a 10-11 éves korukban teljesítenek (átlagosan) a legjobban, kivétel ez alól a tömeg és a körméretek alakulása, ott a 13 feletti korosztály hozza a maximumokat. Az egyes trófeajellemzők évenkénti átlagértékeit mutató diagramokból pedig az látszik, hogy a kimagasló egyedi értékek, legjellemzőbben a 12 évesre becsült trófeák esetében jelennek meg. A 10 év felett igen nagy a szórás, ami a kis agancsszámok és a teljesítmény maximumán való túljutás következménye is lehet.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	730	818	607	**2 155**	221	154	281	**656**	30,3%	18,8%	46,3%	**30,4%**
1999	725	793	620	**2 138**	260	249	355	**864**	35,9%	31,4%	57,3%	**40,4%**
2000	726	832	644	**2 202**	289	377	525	**1 191**	39,8%	45,3%	81,5%	**54,1%**
2001	781	963	796	**2 540**	330	553	598	**1 481**	42,3%	57,4%	75,1%	**58,3%**
2002	759	876	673	**2 308**	338	774	751	**1 863**	44,5%	88,4%	111,6%	**80,7%**
2003	739	876	677	**2 292**	370	802	758	**1 930**	50,1%	91,6%	112,0%	**84,2%**
2004	761	815	661	**2 237**	368	673	785	**1 826**	48,4%	82,6%	118,8%	**81,6%**
2005	690	758	628	**2 076**	383	554	567	**1 504**	55,5%	73,1%	90,3%	**72,4%**
2006	616	657	560	**1 833**	346	488	483	**1 317**	56,2%	74,3%	86,3%	**71,8%**
2007	638	646	563	**1 847**	326	422	451	**1 199**	51,1%	65,3%	80,1%	**64,9%**
2008	740	838	747	**2 325**	390	466	501	**1 357**	52,7%	55,6%	67,1%	**58,4%**
2009	757	858	755	**2 370**	408	608	634	**1 650**	53,9%	70,9%	84,0%	**69,6%**
2010	867	1 014	930	**2 811**	464	648	727	**1 839**	53,5%	63,9%	78,2%	**65,4%**
2011	861	1 020	936	**2 817**	465	797	806	**2 068**	54,0%	78,1%	86,1%	**73,4%**
2012	890	1 088	985	**2 963**	513	816	862	**2 191**	57,6%	75,0%	87,5%	**73,9%**
2013	982	1 390	1194	**3 566**	530	974	1 146	**2 650**	54,0%	70,1%	96,0%	**74,3%**
2014	1 022	1 428	1141	**3 591**	511	970	1 047	**2 528**	50,0%	67,9%	91,8%	**70,4%**
Változás	40,0%	74,6%	88,0%	66,6%	131,2%	529,9%	272,6%	285,4%	65,2%	260,8%	98,2%	131,3%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,12	0,83	***0,74***	1	0,70	1,27	***1,82***
1999	1	1,09	0,86	***0,78***	1	0,96	1,37	***1,43***
2000	1	1,15	0,89	***0,77***	1	1,30	1,82	***1,39***
2001	1	1,23	1,02	***0,83***	1	1,68	1,81	***1,08***
2002	1	1,15	0,89	***0,77***	1	2,29	2,22	***0,97***
2003	1	1,19	0,92	***0,77***	1	2,17	2,05	***0,95***
2004	1	1,07	0,87	***0,81***	1	1,83	2,13	***1,17***
2005	1	1,10	0,91	***0,83***	1	1,45	1,48	***1,02***
2006	1	1,07	0,91	***0,85***	1	1,41	1,40	***0,99***
2007	1	1,01	0,88	***0,87***	1	1,29	1,38	***1,07***
2008	1	1,13	1,01	***0,89***	1	1,19	1,28	***1,08***
2009	1	1,13	1,00	***0,88***	1	1,49	1,55	***1,04***
2010	1	1,17	1,07	***0,92***	1	1,40	1,57	***1,12***
2011	1	1,18	1,09	***0,92***	1	1,71	1,73	***1,01***
2012	1	1,22	1,11	***0,91***	1	1,59	1,68	***1,06***
2013	1	1,42	1,22	***0,86***	1	1,84	2,16	***1,18***
2014	1	1,40	1,12	***0,80***	1	1,90	2,05	***1,08***

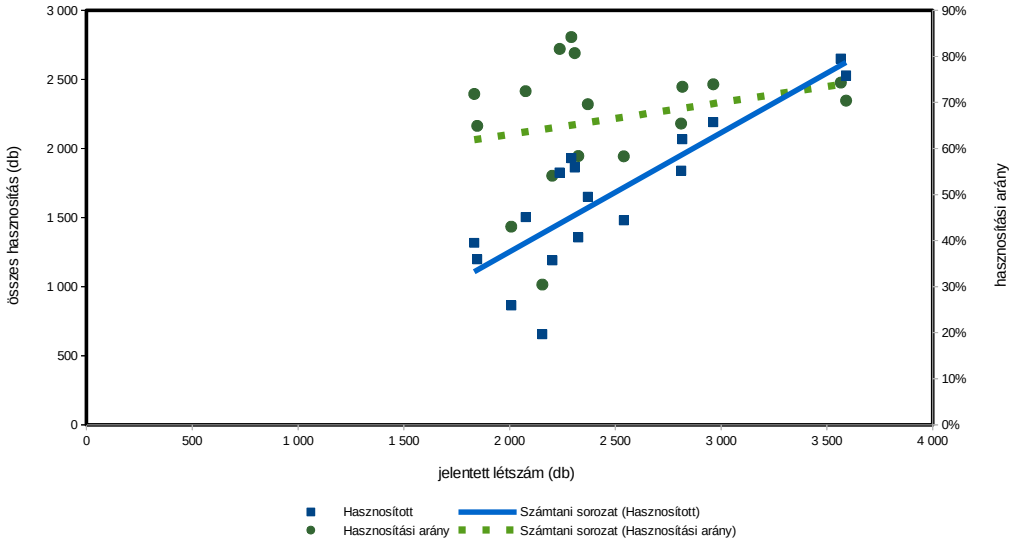
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	33,9%	38,0%	28,2%	100%	33,7%	23,5%	42,8%	100%
1999	33,9%	37,1%	29,0%	100%	30,1%	28,8%	41,1%	100%
2000	33,0%	37,8%	29,2%	100%	24,3%	31,7%	44,1%	100%
2001	30,7%	37,9%	31,3%	100%	22,3%	37,3%	40,4%	100%
2002	32,9%	38,0%	29,2%	100%	18,1%	41,5%	40,3%	100%
2003	32,2%	38,2%	29,5%	100%	19,2%	41,6%	39,3%	100%
2004	34,0%	36,4%	29,5%	100%	20,2%	36,9%	43,0%	100%
2005	33,2%	36,5%	30,3%	100%	25,5%	36,8%	37,7%	100%
2006	33,6%	35,8%	30,6%	100%	26,3%	37,1%	36,7%	100%
2007	34,5%	35,0%	30,5%	100%	27,2%	35,2%	37,6%	100%
2008	31,8%	36,0%	32,1%	100%	28,7%	34,3%	36,9%	100%
2009	31,9%	36,2%	31,9%	100%	24,7%	36,8%	38,4%	100%
2010	30,8%	36,1%	33,1%	100%	25,2%	35,2%	39,5%	100%
2011	30,6%	36,2%	33,2%	100%	22,5%	38,5%	39,0%	100%
2012	30,0%	36,7%	33,2%	100%	23,4%	37,2%	39,3%	100%
2013	27,5%	39,0%	33,5%	100%	20,0%	36,8%	43,2%	100%
2014	28,5%	39,8%	31,8%	100%	20,2%	38,4%	41,4%	100%

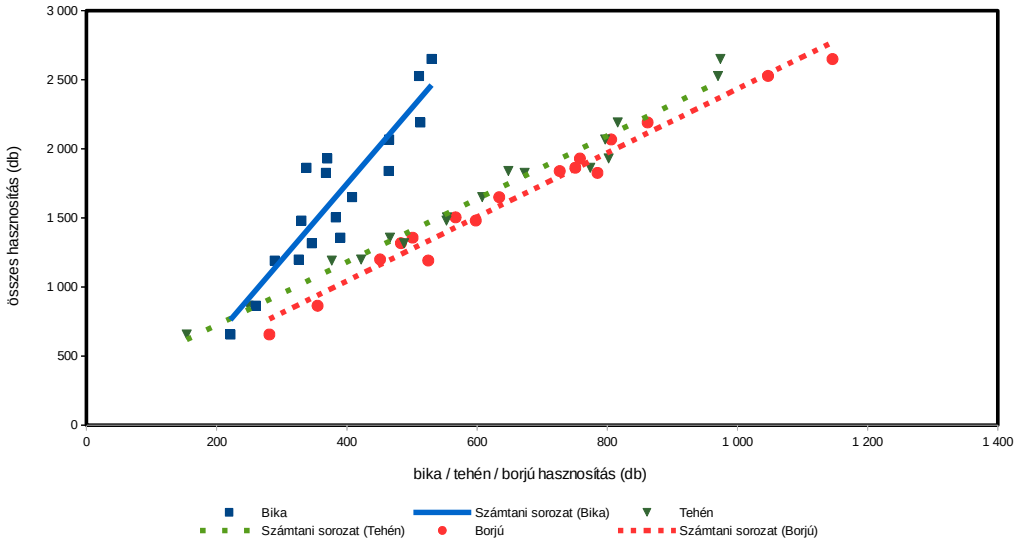
A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **410**

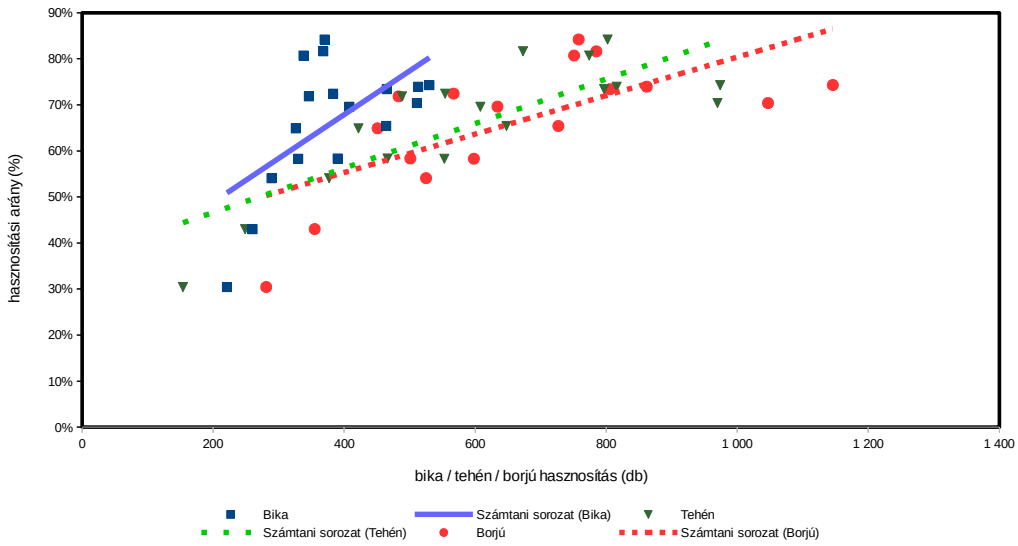
Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

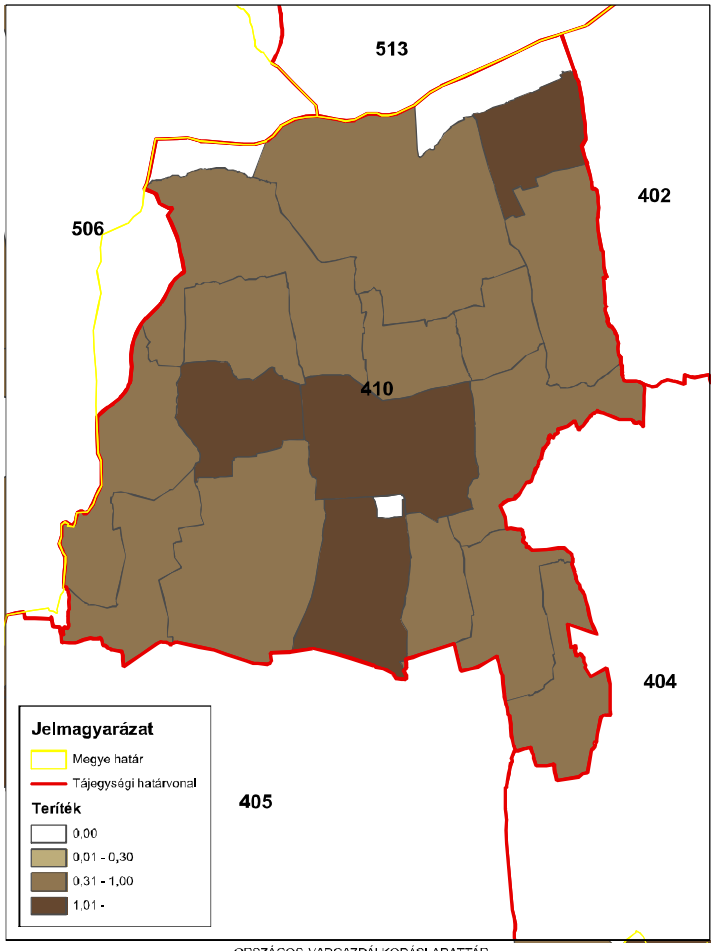
Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

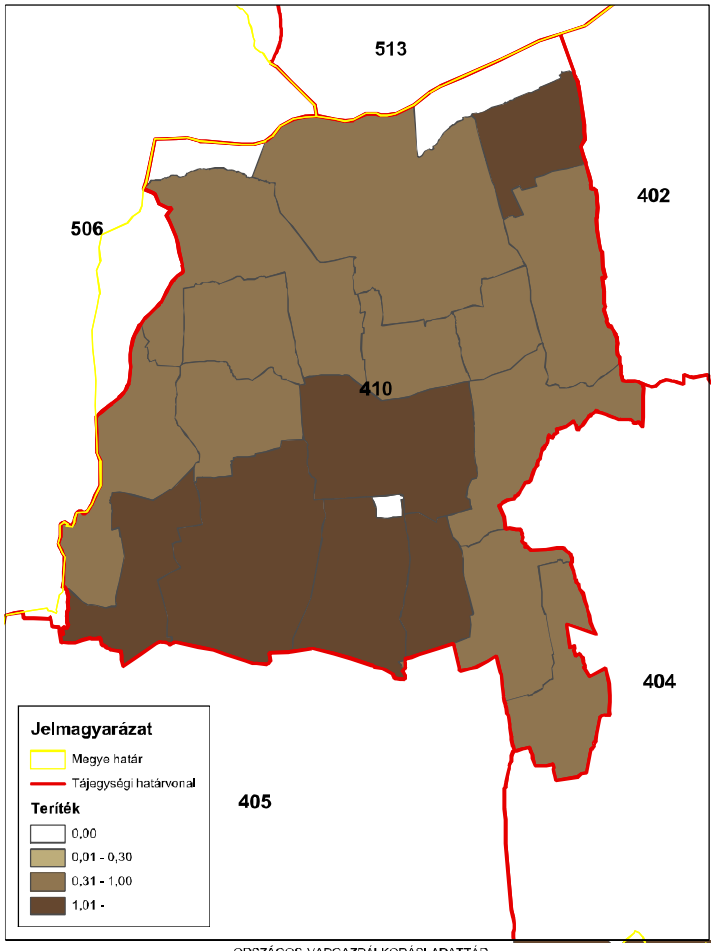

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

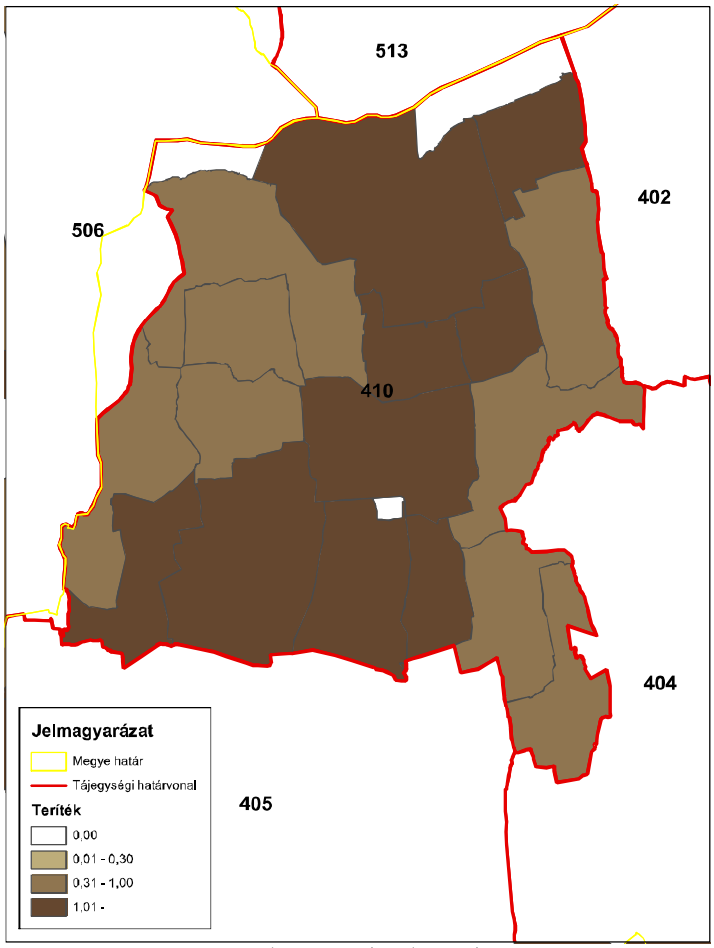
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

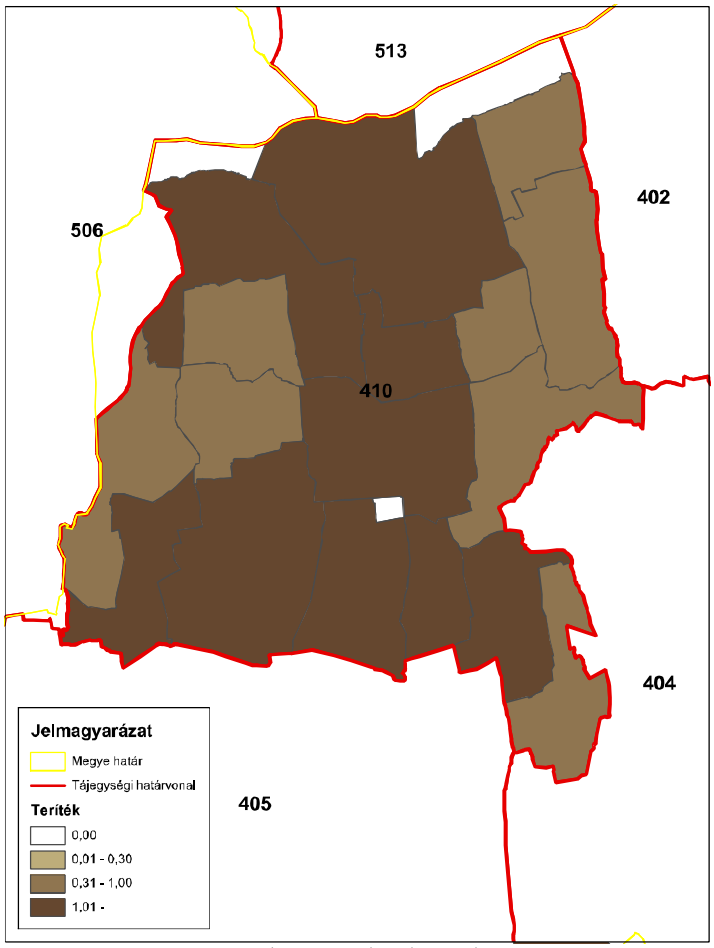
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

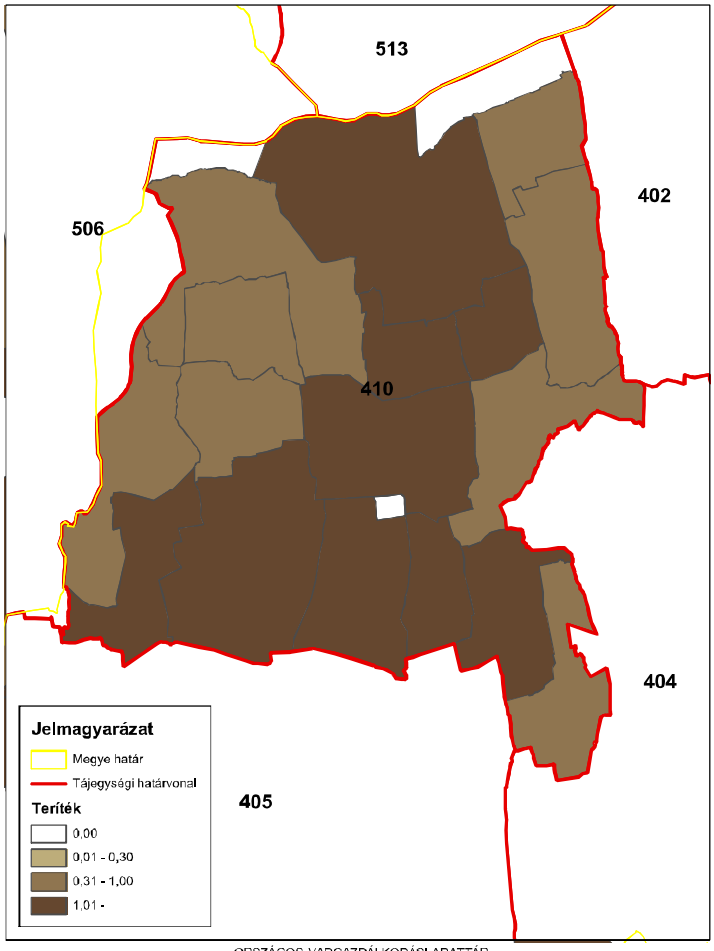
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

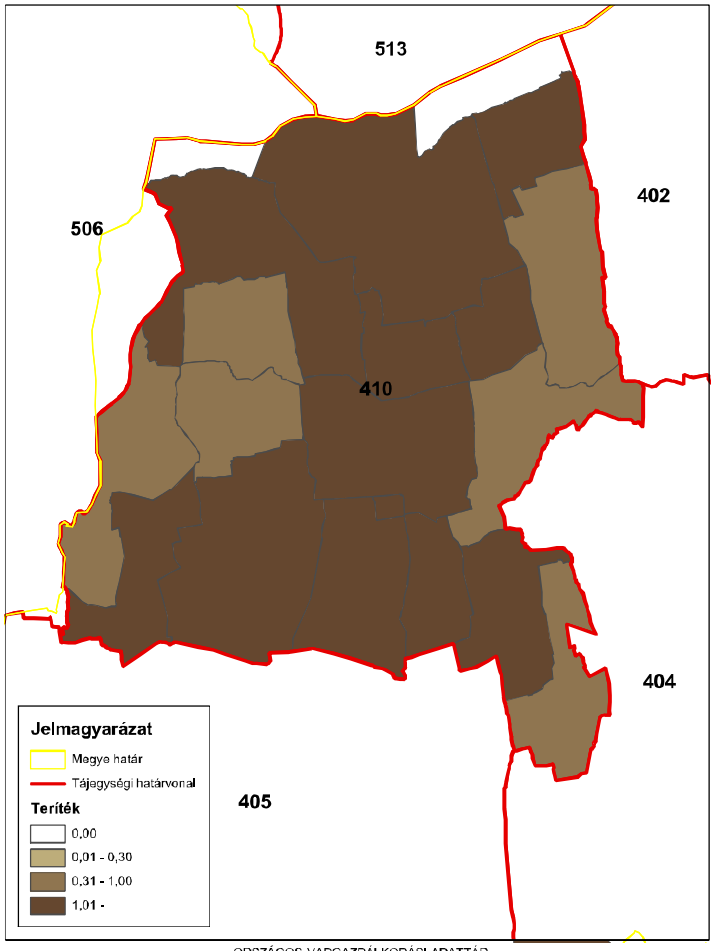
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

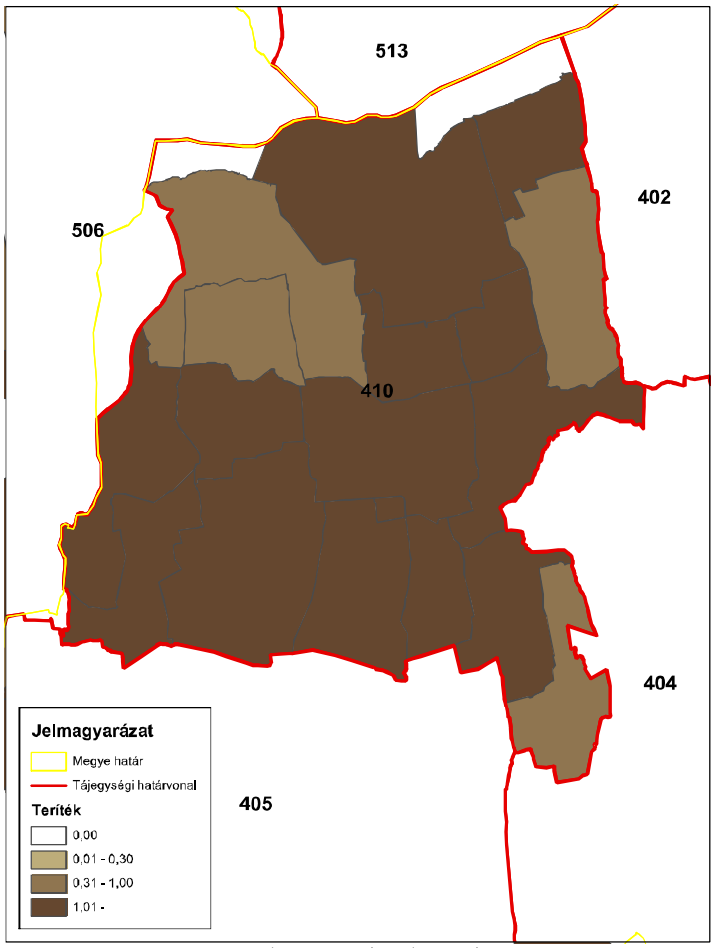
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

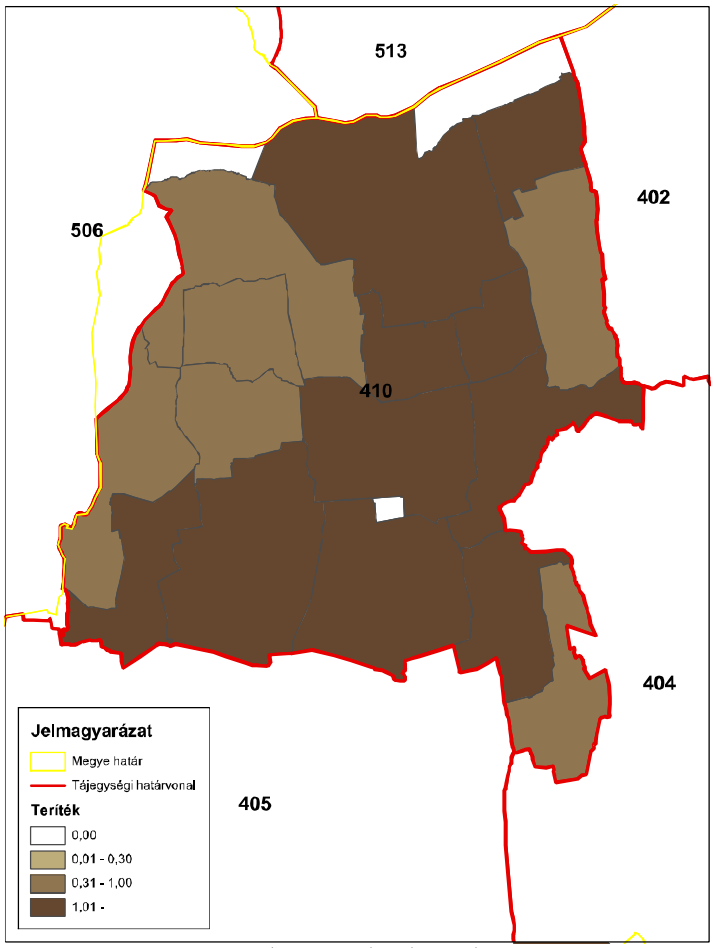
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

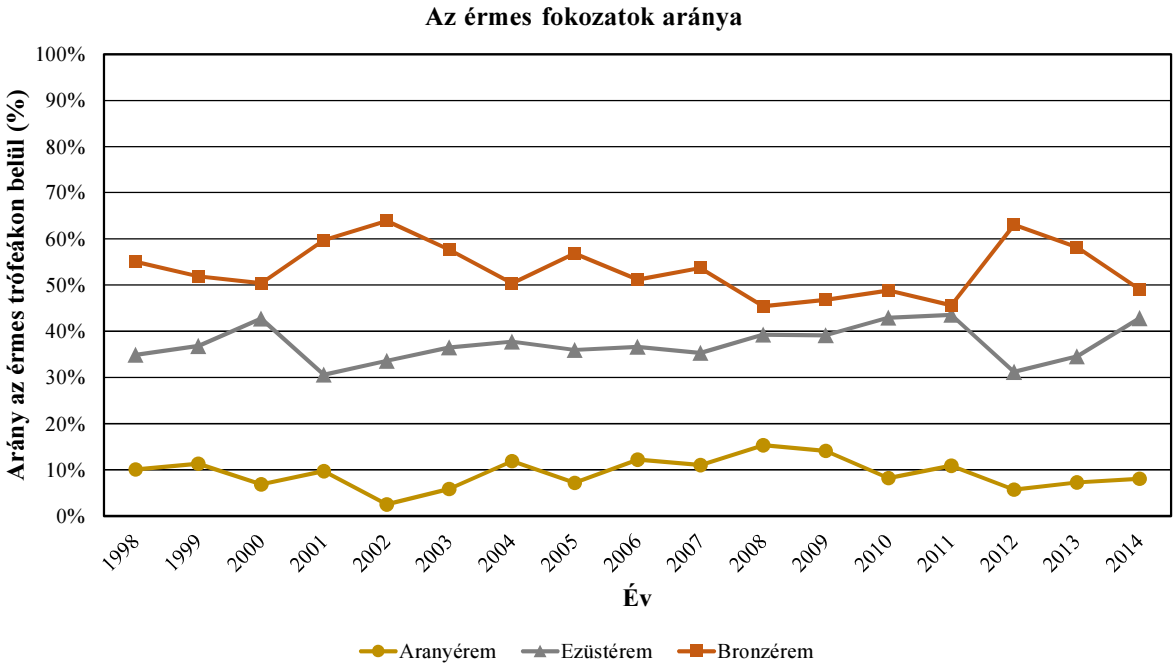
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

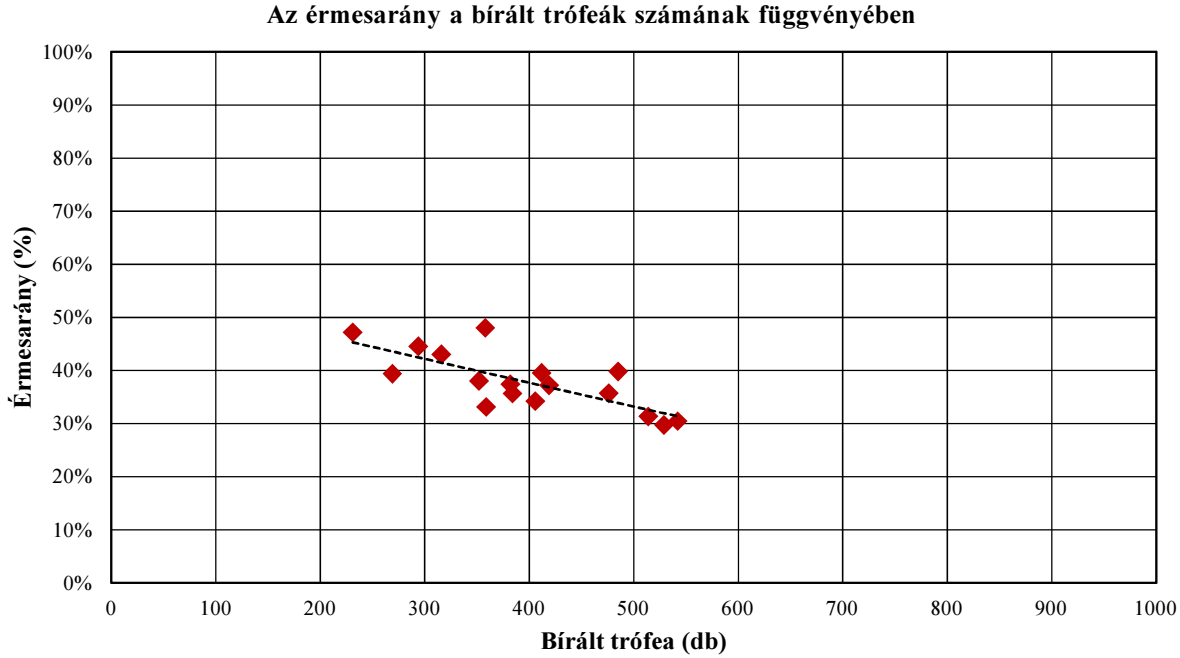
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	231	109	47,2%	11	38	60	10,1%	34,9%	55,0%
1999	269	106	39,4%	12	39	55	11,3%	36,8%	51,9%
2000	294	131	44,6%	9	56	66	6,9%	42,7%	50,4%
2001	352	134	38,1%	13	41	80	9,7%	30,6%	59,7%
2002	359	119	33,1%	3	40	76	2,5%	33,6%	63,9%
2003	384	137	35,7%	8	50	79	5,8%	36,5%	57,7%
2004	382	143	37,4%	17	54	72	11,9%	37,8%	50,3%
2005	406	139	34,2%	10	50	79	7,2%	36,0%	56,8%
2006	358	172	48,0%	21	63	88	12,2%	36,6%	51,2%
2007	316	136	43,0%	15	48	73	11,0%	35,3%	53,7%
2008	412	163	39,6%	25	64	74	15,3%	39,3%	45,4%
2009	419	156	37,2%	22	61	73	14,1%	39,1%	46,8%
2010	476	170	35,7%	14	73	83	8,2%	42,9%	48,8%
2011	485	193	39,8%	21	84	88	10,9%	43,5%	45,6%
2012	529	157	29,7%	9	49	99	5,7%	31,2%	63,1%
2013	542	165	30,4%	12	57	96	7,3%	34,5%	58,2%
2014	514	161	31,3%	13	69	79	8,1%	42,9%	49,1%

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

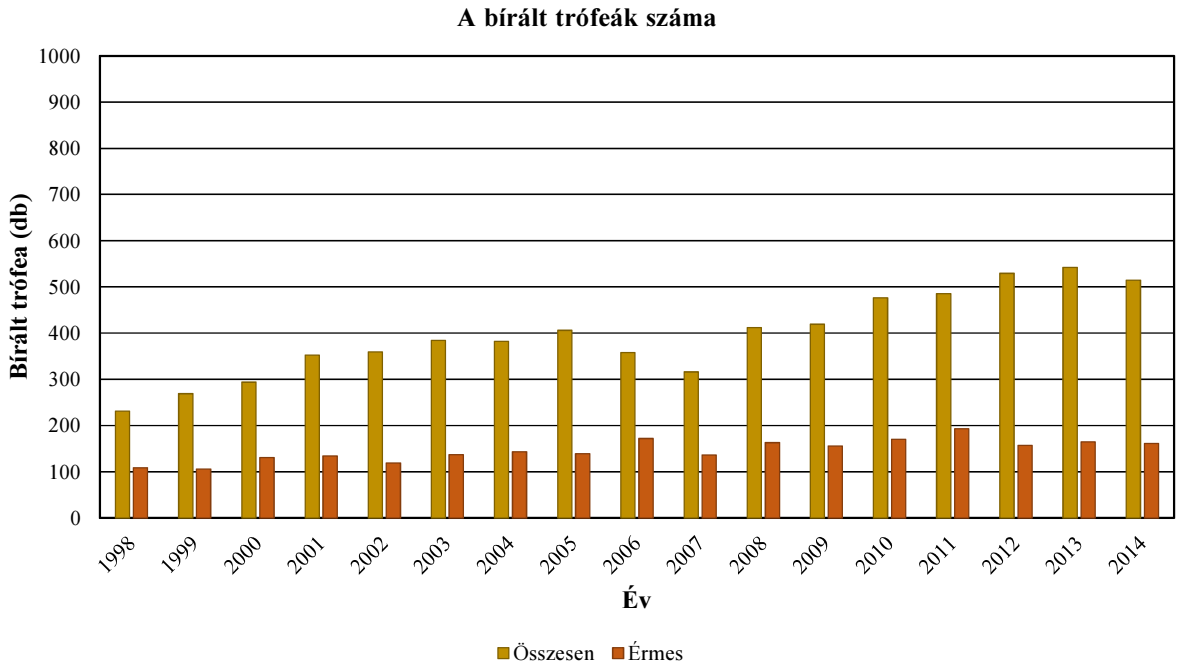
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	7	6	18	34	34	33	26	42	13	9	34	38	60	58	77	96	103
2	24	40	40	56	61	74	71	84	57	56	88	84	109	109	136	122	113
3	22	26	34	42	71	62	59	65	59	57	77	88	84	68	80	83	75
4	27	40	42	55	53	36	56	49	40	43	40	41	40	38	51	47	41
5	23	30	21	29	21	35	28	38	38	37	30	38	19	39	38	46	22
6	36	29	26	33	27	32	25	29	22	27	26	23	29	48	48	42	37
7	23	24	25	25	26	31	34	31	40	29	40	50	47	36	36	39	46
8	17	22	22	30	19	27	26	25	32	22	25	25	35	39	17	21	20
9	18	18	24	19	12	26	31	26	27	18	26	17	26	16	11	12	21
10	11	9	11	10	19	12	10	13	19	9	17	9	14	18	21	19	23
11	16	15	20	17	12	11	12	3	8	6	6	4	9	13	12	11	11
12	3	6	8	1	3	3	4	1	3	2	3	2	4	3	2	2	1
13	3	3	3		1	2				1						2	
13<	1	1		1													1
Összesen	**231**	**269**	**294**	**352**	**359**	**384**	**382**	**406**	**358**	**316**	**412**	**419**	**476**	**485**	**529**	**542**	**514**

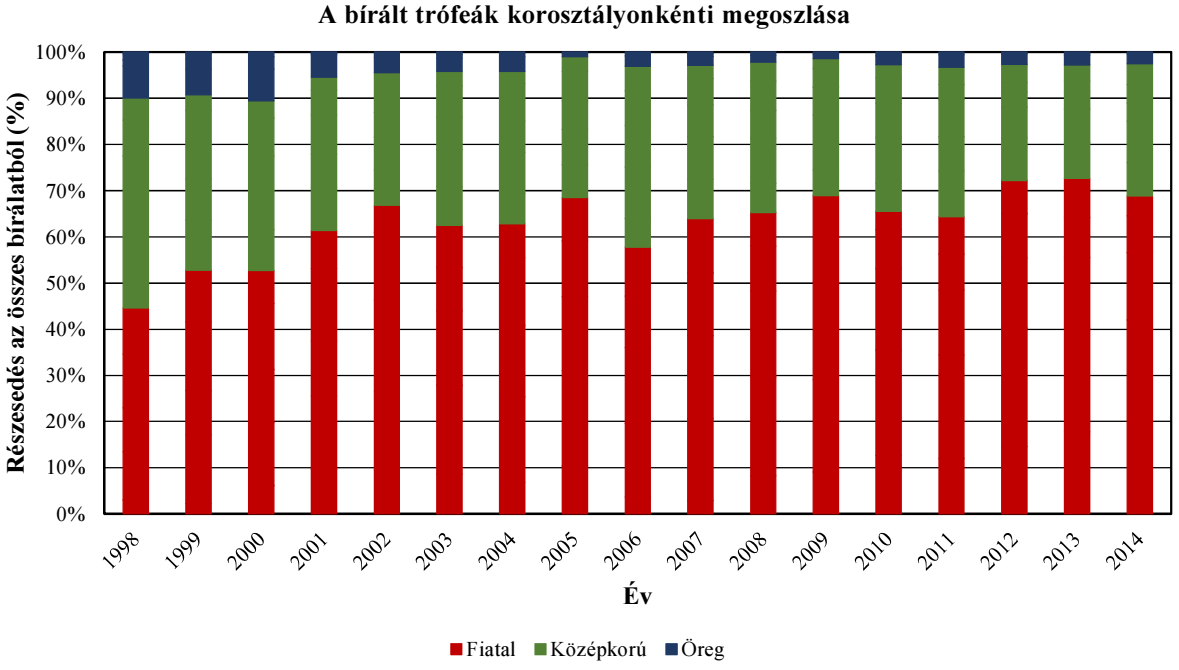
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	3,0%	2,2%	6,1%	9,7%	9,5%	8,6%	6,8%	10,3%	3,6%	2,8%	8,3%	9,1%	12,6%	12,0%	14,6%	17,7%	20,0%
2	10,4%	14,9%	13,6%	15,9%	17,0%	19,3%	18,6%	20,7%	15,9%	17,7%	21,4%	20,0%	22,9%	22,5%	25,7%	22,5%	22,0%
3	9,5%	9,7%	11,6%	11,9%	19,8%	16,1%	15,4%	16,0%	16,5%	18,0%	18,7%	21,0%	17,6%	14,0%	15,1%	15,3%	14,6%
4	11,7%	14,9%	14,3%	15,6%	14,8%	9,4%	14,7%	12,1%	11,2%	13,6%	9,7%	9,8%	8,4%	7,8%	9,6%	8,7%	8,0%
5	10,0%	11,2%	7,1%	8,2%	5,8%	9,1%	7,3%	9,4%	10,6%	11,7%	7,3%	9,1%	4,0%	8,0%	7,2%	8,5%	4,3%
6	15,6%	10,8%	8,8%	9,4%	7,5%	8,3%	6,5%	7,1%	6,1%	8,5%	6,3%	5,5%	6,1%	9,9%	9,1%	7,7%	7,2%
7	10,0%	8,9%	8,5%	7,1%	7,2%	8,1%	8,9%	7,6%	11,2%	9,2%	9,7%	11,9%	9,9%	7,4%	6,8%	7,2%	8,9%
8	7,4%	8,2%	7,5%	8,5%	5,3%	7,0%	6,8%	6,2%	8,9%	7,0%	6,1%	6,0%	7,4%	8,0%	3,2%	3,9%	3,9%
9	7,8%	6,7%	8,2%	5,4%	3,3%	6,8%	8,1%	6,4%	7,5%	5,7%	6,3%	4,1%	5,5%	3,3%	2,1%	2,2%	4,1%
10	4,8%	3,3%	3,7%	2,8%	5,3%	3,1%	2,6%	3,2%	5,3%	2,8%	4,1%	2,1%	2,9%	3,7%	4,0%	3,5%	4,5%
11	6,9%	5,6%	6,8%	4,8%	3,3%	2,9%	3,1%	0,7%	2,2%	1,9%	1,5%	1,0%	1,9%	2,7%	2,3%	2,0%	2,1%
12	1,3%	2,2%	2,7%	0,3%	0,8%	0,8%	1,0%	0,2%	0,8%	0,6%	0,7%	0,5%	0,8%	0,6%	0,4%	0,4%	0,2%
13	1,3%	1,1%	1,0%		0,3%	0,5%				0,3%						0,4%	
13<	0,4%	0,4%		0,3%													0,2%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	23,83			1,02	3,15			
2	1324	60,45	22,94	26,42	2,57	7,52	18,57	11,09	9,88
3	1052	75,89	31,13	30,36	4,07	9,37	21,59	13,09	12,09
4	739	85,93	32,81	33,73	5,31	10,45	23,21	13,87	12,55
5	532	92,01	34,26	32,78	6,21	11,21	23,70	14,14	12,76
6	539	95,83	35,32	34,61	6,93	11,81	24,20	14,55	13,19
7	582	98,51	36,26	35,78	7,55	12,36	24,90	15,01	13,63
8	424	101,35	37,07	36,84	8,10	12,70	25,56	15,31	13,99
9	348	102,78	37,38	37,52	8,51	12,94	26,30	15,65	14,23
10	244	104,23	37,98	39,65	9,10	13,43	26,86	16,16	14,74
11	186	105,93	37,99	38,75	9,33	13,40	27,47	16,29	14,96
12	51	103,47	36,51	37,04	8,94	13,40	27,94	16,20	14,87
13	15	85,69	37,94	39,01	6,96	10,81	27,81	15,59	14,12
13<	4	96,89	37,05	34,50	9,54	13,25	30,62	17,67	15,83

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	19,26			0,86	2,00			
2	1324	55,31	16,35	18,33	2,26	7,13	16,48	10,00	8,83
3	1052	71,57	22,24	23,75	3,69	8,68	20,00	10,48	9,10
4	739	81,20	30,04	28,54	4,88	9,59	21,50	12,55	11,86
5	532	87,86	32,56	27,97	5,55	9,83	22,83	13,41	11,93
6	539	89,68	33,31	31,59	6,02	9,93	23,56	14,03	12,77
7	582	94,63	34,02	33,06	6,71	11,50	24,05	14,39	13,13
8	424	94,50	35,47	34,25	7,41	12,16	24,11	14,89	13,41
9	348	98,65	34,61	34,52	7,69	11,96	24,92	14,93	13,39
10	244	99,70	34,36	34,96	8,57	12,16	25,68	15,43	14,32
11	186	100,13	31,73	33,81	8,60	11,83	26,20	15,68	14,28
12	51	85,46	18,30	24,95	5,44	7,00	24,88	13,75	12,70
13	15	18,50	33,50	36,22	2,34	4,00	26,33	13,45	12,10
13<	4	56,65	28,25	29,25	5,14	4,00	29,65	17,00	15,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	31,91			1,45	5,83			
2	1324	64,85	32,00	37,50	2,79	8,21	19,70	12,35	11,05
3	1052	79,17	42,55	40,25	4,41	10,01	23,35	14,45	14,00
4	739	88,48	36,25	43,22	5,69	11,08	24,27	14,88	13,04
5	532	95,57	36,33	35,51	6,83	11,89	24,65	14,63	13,17
6	539	99,02	36,83	36,97	7,41	13,00	24,94	15,19	13,73
7	582	102,92	37,18	39,12	8,21	13,59	25,69	15,58	14,34
8	424	105,01	38,76	38,88	8,60	13,30	26,68	15,93	14,50
9	348	107,19	39,57	41,09	9,18	14,29	27,21	16,18	14,68
10	244	107,51	41,31	46,81	10,04	14,44	28,07	17,03	15,40
11	186	109,66	41,24	42,36	10,11	15,08	29,73	17,45	16,10
12	51	114,66	44,25	46,91	11,98	16,67	29,85	18,85	16,93
13	15	111,13	42,05	44,00	9,36	15,67	29,35	16,35	14,93
13<	4	113,85	46,35	44,25	11,60	21,00	31,15	18,25	16,25

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	12,64			0,59	3,83			
2	1324	9,54	15,65	19,18	0,52	1,09	3,22	2,35	2,22
3	1052	7,61	20,31	16,50	0,72	1,34	3,35	3,98	4,90
4	739	7,29	6,21	14,68	0,82	1,48	2,77	2,33	1,18
5	532	7,71	3,77	7,54	1,27	2,07	1,82	1,22	1,24
6	539	9,34	3,52	5,38	1,39	3,07	1,37	1,16	0,96
7	582	8,29	3,16	6,06	1,50	2,09	1,64	1,19	1,21
8	424	10,50	3,29	4,63	1,19	1,14	2,56	1,03	1,10
9	348	8,54	4,97	6,57	1,49	2,33	2,28	1,25	1,29
10	244	7,81	6,95	11,85	1,47	2,29	2,39	1,60	1,08
11	186	9,53	9,50	8,56	1,52	3,24	3,52	1,77	1,82
12	51	29,20	25,95	21,96	6,55	9,67	4,98	5,10	4,23
13	15	92,63	8,55	7,78	7,02	11,67	3,02	2,90	2,83
13<	4	57,20	18,10	15,00	6,46	17,00	1,50	1,25	1,25

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	53,1%			58,1%	121,8%			
2	1324	15,8%	68,2%	72,6%	20,4%	14,5%	17,3%	21,2%	22,4%
3	1052	10,0%	65,2%	54,3%	17,8%	14,3%	15,5%	30,4%	40,5%
4	739	8,5%	18,9%	43,5%	15,4%	14,2%	11,9%	16,8%	9,4%
5	532	8,4%	11,0%	23,0%	20,5%	18,5%	7,7%	8,6%	9,7%
6	539	9,7%	10,0%	15,5%	20,0%	26,0%	5,7%	8,0%	7,3%
7	582	8,4%	8,7%	16,9%	19,9%	16,9%	6,6%	7,9%	8,9%
8	424	10,4%	8,9%	12,6%	14,6%	9,0%	10,0%	6,7%	7,8%
9	348	8,3%	13,3%	17,5%	17,5%	18,0%	8,7%	8,0%	9,1%
10	244	7,5%	18,3%	29,9%	16,1%	17,0%	8,9%	9,9%	7,3%
11	186	9,0%	25,0%	22,1%	16,3%	24,2%	12,8%	10,9%	12,2%
12	51	28,2%	71,1%	59,3%	73,2%	72,1%	17,8%	31,5%	28,4%
13	15	108,1%	22,5%	20,0%	100,9%	107,9%	10,8%	18,6%	20,1%
13<	4	59,0%	48,9%	43,5%	67,7%	128,3%	4,9%	7,1%	7,9%

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	19,26			0,86	2,00			
2	1324	55,31	16,35	18,33	2,26	7,13	16,48	10,00	8,83
3	1052	71,57	22,24	23,75	3,69	8,68	20,00	10,48	9,10
4	739	81,20	30,04	28,54	4,88	9,59	21,50	12,55	11,86
5	532	87,86	32,56	27,97	5,55	9,83	22,83	13,41	11,93
6	539	89,68	33,31	31,59	6,02	9,93	23,56	14,03	12,77
7	582	94,63	34,02	33,06	6,71	11,50	24,05	14,39	13,13
8	424	94,50	35,47	34,25	7,41	12,16	24,11	14,89	13,41
9	348	98,65	34,61	34,52	7,69	11,96	24,92	14,93	13,39
10	244	99,70	34,36	34,96	8,57	12,16	25,68	15,43	14,32
11	186	100,13	31,73	33,81	8,60	11,83	26,20	15,68	14,28
12	51	85,46	18,30	24,95	5,44	7,00	24,88	13,75	12,70
13	15	18,50	33,50	36,22	2,34	4,00	26,33	13,45	12,10
13<	4	56,65	28,25	29,25	5,14	4,00	29,65	17,00	15,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	2013			2003	1999			
2	1324	2013	2000	2001	2013	2001	2002	2002	2002
3	1052	1999	2003	2000	1998	2000	2003	2003	2003
4	739	1998	1999	2003	1998	1998	2013	2013	2001
5	532	1999	2001	1998	1999	1998	2012	1998	1998
6	539	1999	2001	2001	1999	1999	1998	1998	1998
7	582	2002	2004	1999	1999	2002	1998	2012	2002
8	424	2003	1999	2001	2000	2002	2000	2012	2001
9	348	2005	1999	2000	1998	2003	2012	2012	2012
10	244	2003	2001	2013	2000	2013	1999	2012	2000
11	186	2007	2005	2006	2007	2008	2012	2000	2010
12	51	1999	2014	2012	2012	2012	2013	2012	2014
13	15	2002	1998	1998	2002	2002	1998	2013	2013
13<	4	2014	1999	1999	2014	2014	2001	2001	1998

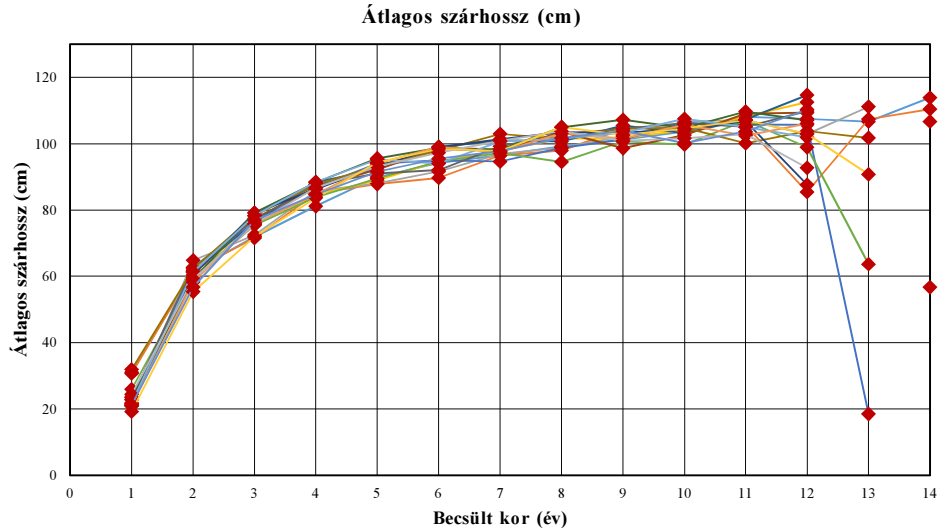
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

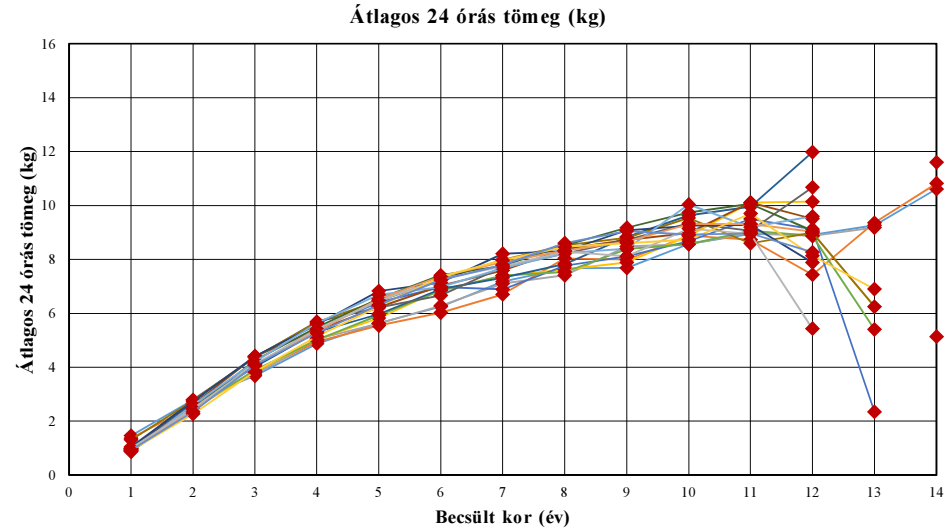
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	31,91			1,45	5,83			
2	1324	64,85	32,00	37,50	2,79	8,21	19,70	12,35	11,05
3	1052	79,17	42,55	40,25	4,41	10,01	23,35	14,45	14,00
4	739	88,48	36,25	43,22	5,69	11,08	24,27	14,88	13,04
5	532	95,57	36,33	35,51	6,83	11,89	24,65	14,63	13,17
6	539	99,02	36,83	36,97	7,41	13,00	24,94	15,19	13,73
7	582	102,92	37,18	39,12	8,21	13,59	25,69	15,58	14,34
8	424	105,01	38,76	38,88	8,60	13,30	26,68	15,93	14,50
9	348	107,19	39,57	41,09	9,18	14,29	27,21	16,18	14,68
10	244	107,51	41,31	46,81	10,04	14,44	28,07	17,03	15,40
11	186	109,66	41,24	42,36	10,11	15,08	29,73	17,45	16,10
12	51	114,66	44,25	46,91	11,98	16,67	29,85	18,85	16,93
13	15	111,13	42,05	44,00	9,36	15,67	29,35	16,35	14,93
13<	4	113,85	46,35	44,25	11,60	21,00	31,15	18,25	16,25

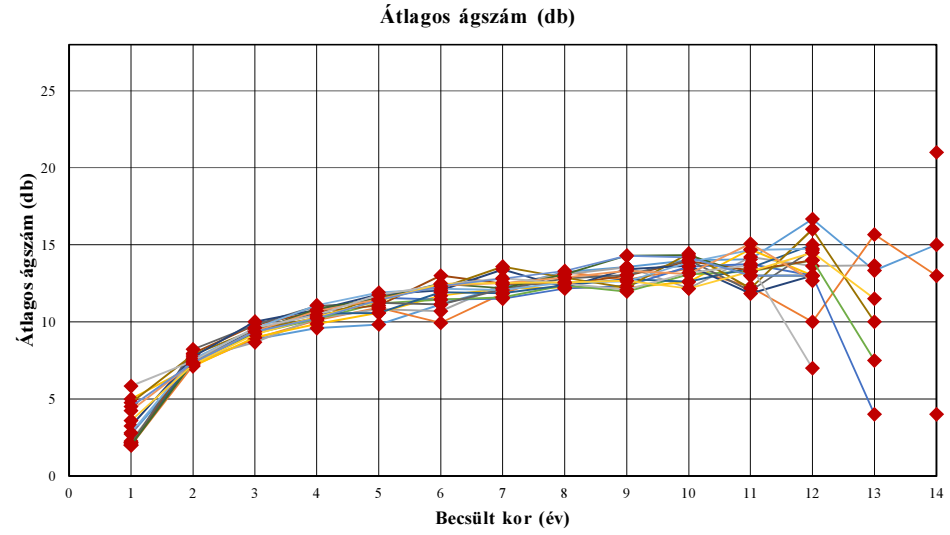
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	688	2007			1998	2012			
2	1324	2000	2005	1998	1998	2006	1998	1998	1998
3	1052	2009	2006	2009	2005	2008	2007	2007	2006
4	739	2010	2010	2011	2006	2010	2002	2005	2009
5	532	2009	2000	2007	2008	2010	2005	2010	2010
6	539	2011	2013	2007	2009	2005	2008	2011	2006
7	582	2007	2010	2008	2008	2007	2009	2006	2011
8	424	2013	2005	2005	2014	2014	2008	2005	1999
9	348	2009	2014	2012	2009	2009	2007	2006	2011
10	244	2010	1999	2004	2010	2007	2009	2004	2011
11	186	2009	2014	2004	2005	2011	2009	2005	2009
12	51	2004	2005	2004	2004	1998	2004	2004	2008
13	15	2000	2013	2000	1999	1999	1999	2003	2000
13<	4	1998	2001	2001	2001	2001	1999	1998	1999

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

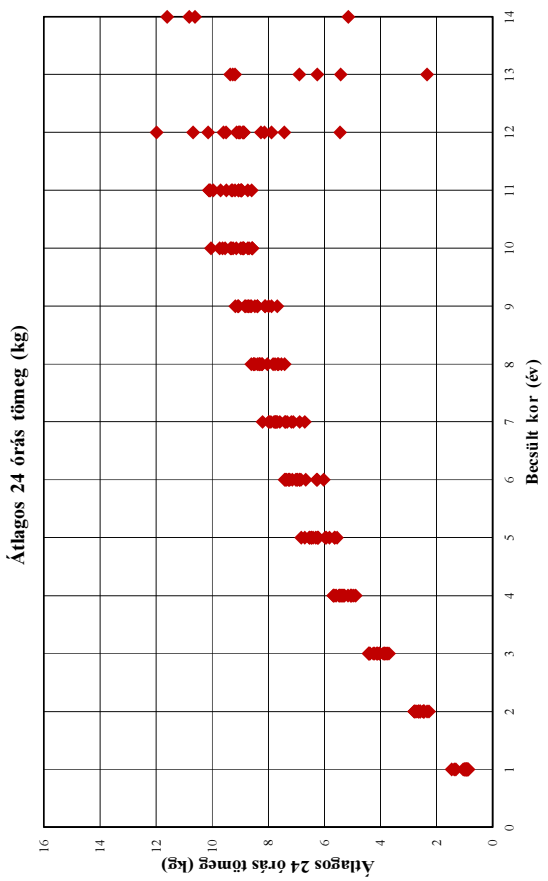

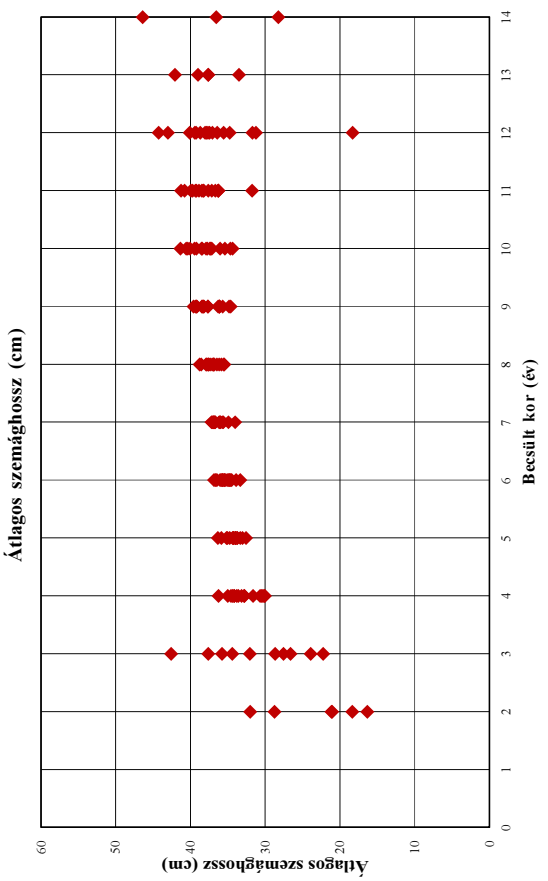

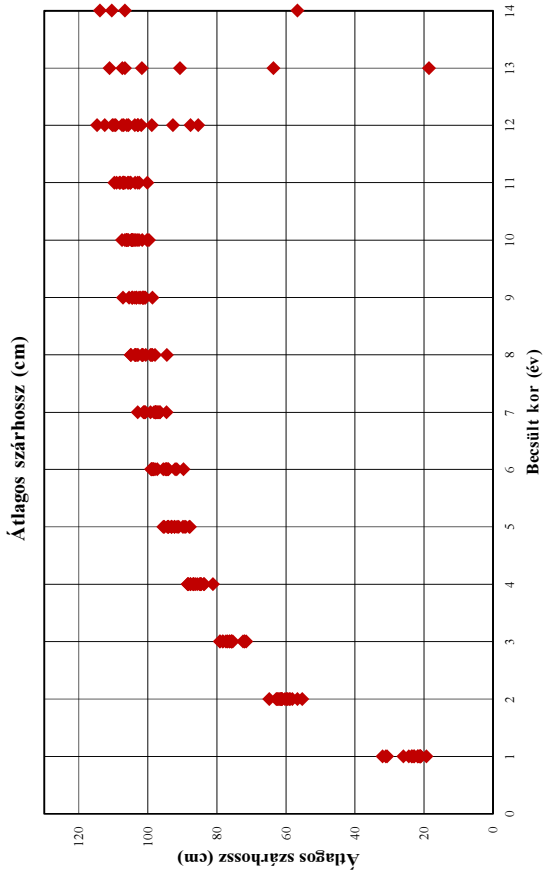

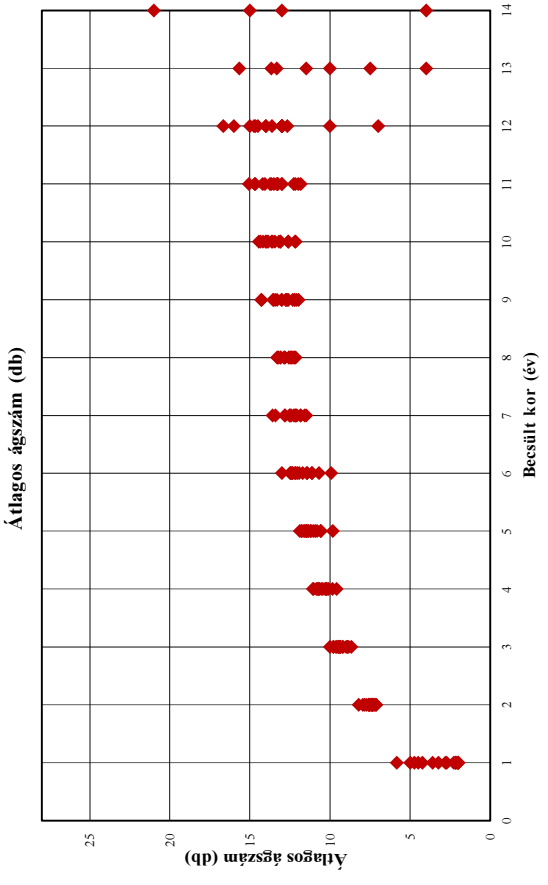
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

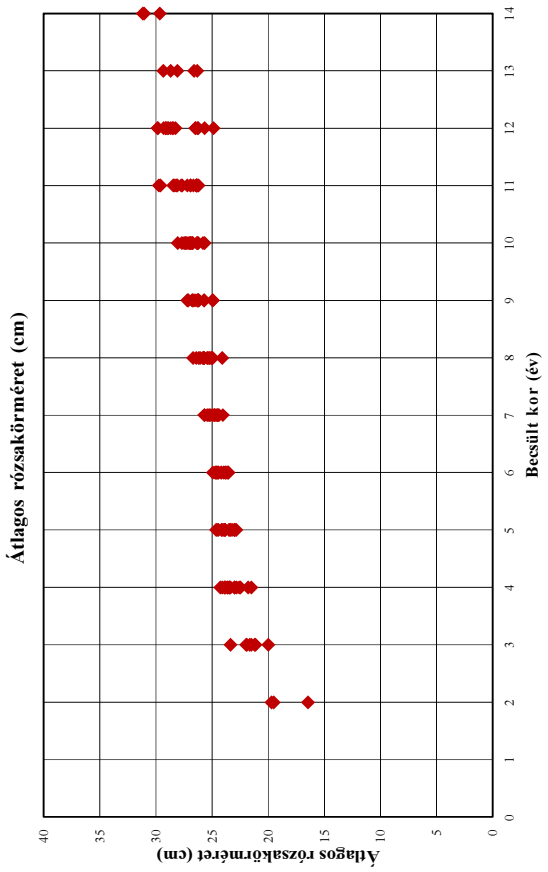

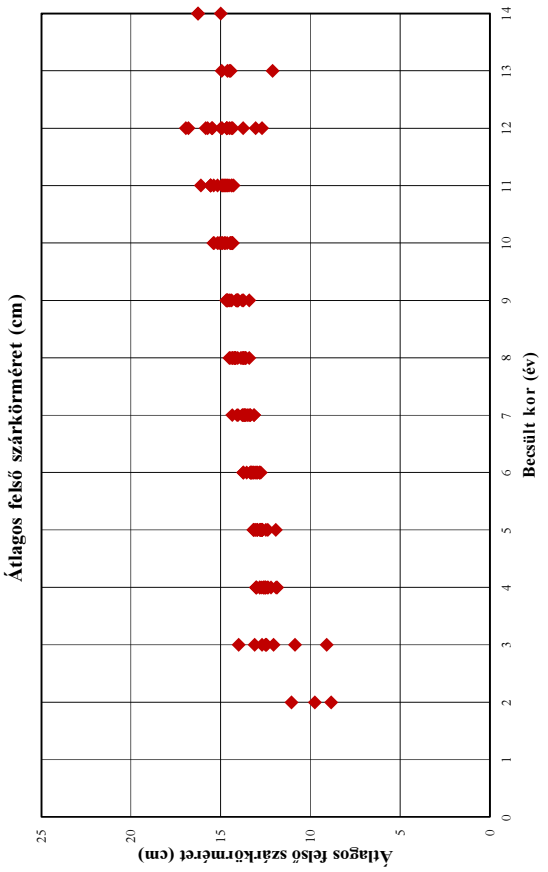

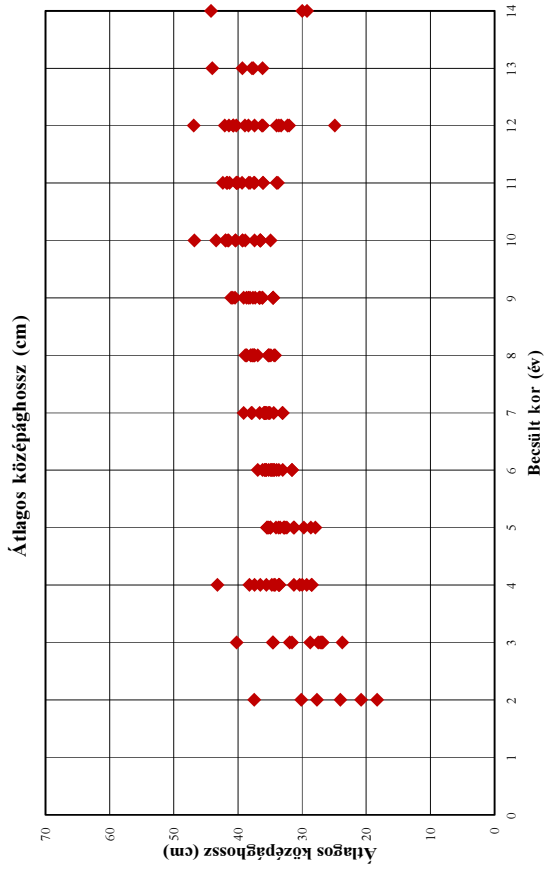

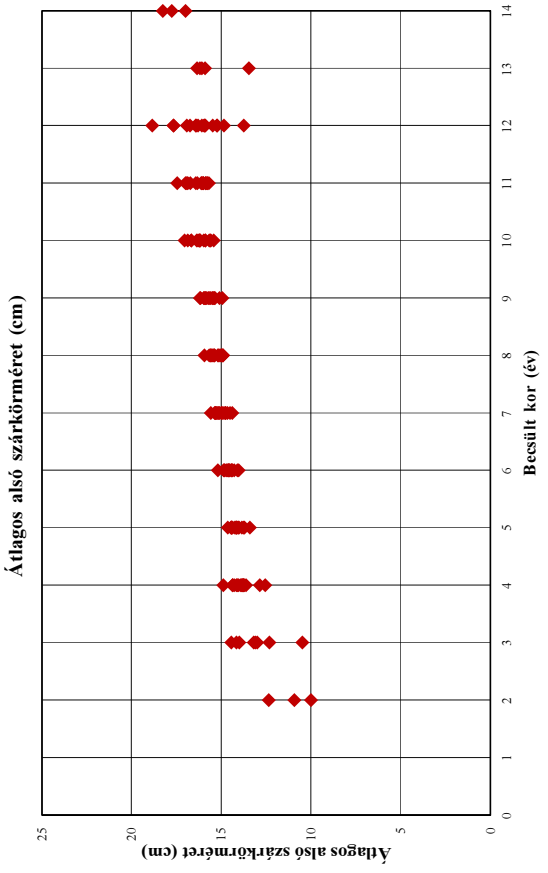
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	7	31,06			1,45	2,71			
1998	2	24	61,64	28,75	37,50	2,79	7,33	19,70	12,35	11,05
1998	3	22	71,94	26,63	26,80	3,69	8,86			
1998	4	27	81,20	30,10	29,33	4,88	9,59	23,78	14,36	12,61
1998	5	23	89,91	33,71	27,97	5,64	9,83	23,01	13,41	11,93
1998	6	36	94,24	34,49	31,60	6,25	11,14	23,56	14,03	12,77
1998	7	23	96,56	36,73	35,53	7,18	12,26	24,05	14,77	13,53
1998	8	17	99,28	35,84	34,39	7,67	13,24	24,95	14,92	13,79
1998	9	18	101,26	36,27	34,58	7,69	13,56	24,96	15,11	13,73
1998	10	11	103,66	36,03	39,30	8,58	14,00	25,81	15,89	14,33
1998	11	16	108,09	36,29	37,44	8,95	14,06	26,28	15,78	14,86
1998	12	3	107,47	37,87	40,30	8,91	16,67	26,47	16,92	14,65
1998	13	3	106,63	33,50	36,22	9,27	13,33	26,33	16,18	14,43
1998	13<	1	113,85	36,55	30,00	10,61	15,00	31,05	18,25	15,00
1999	1	6	30,69			1,36	2,00			
1999	2	40	61,84			2,57	7,15			
1999	3	26	71,57		28,75	3,80	8,92			
1999	4	40	85,04	30,04	30,43	4,95	10,10	23,59	13,90	12,60
1999	5	30	87,86	33,96	32,75	5,55	10,93	23,33	14,02	12,71
1999	6	29	89,68	33,90	33,66	6,02	9,93	23,62	14,28	13,03
1999	7	24	96,45	35,68	33,06	6,71	11,83	24,43	14,77	13,35
1999	8	22	97,93	35,47	34,90	8,04	13,23	25,78	15,18	14,50
1999	9	18	104,43	34,61	34,53	8,00	12,72	25,70	15,48	14,13
1999	10	9	106,02	41,31	40,38	8,88	13,44	25,68	15,88	14,74
1999	11	15	105,52	36,29	40,30	8,73	12,27	26,39	15,99	14,78
1999	12	6	85,46	38,04	38,36	7,44	10,00	28,51	16,09	14,40
1999	13	3	107,38	38,95	37,65	9,36	15,67	29,35	15,90	14,62
1999	13<	1	110,40	28,25	29,25	10,82	13,00	31,15	17,75	16,25
2000	1	18	20,90			0,93	2,28			
2000	2	40	64,85	16,35	30,18	2,64	7,55			
2000	3	34	72,46	35,75	23,75	3,74	8,68	21,95	13,00	12,50
2000	4	42	85,71	34,54	34,39	5,05	10,24	24,11	14,38	12,39
2000	5	21	88,04	36,33	28,70	5,62	10,81	23,42	13,76	12,48
2000	6	26	91,63	35,51	34,74	6,28	10,69	24,19	14,42	12,83
2000	7	25	96,91	34,89	33,10	7,11	12,44	24,56	14,85	13,81
2000	8	22	98,85	37,55	37,74	7,41	13,09	24,11	15,00	13,61
2000	9	24	102,20	35,70	34,52	8,48	13,54	26,33	15,72	14,38
2000	10	11	106,70	40,05	38,86	8,57	12,18	26,92	16,19	14,32
2000	11	20	107,15	38,48	36,10	8,99	14,20	26,41	15,68	14,36
2000	12	8	102,87	37,42	36,13	8,87	13,63	28,70	14,85	14,93
2000	13	3	111,13	37,60	44,00	9,18	13,67	28,08	16,08	14,93
2000	13<									
2001	1	34	22,76			1,00	5,00			
2001	2	56	59,78	18,35	18,33	2,44	7,13			
2001	3	42	75,83	23,90	27,25	3,84	9,00			
2001	4	55	84,63	30,69	28,58	5,04	9,85	22,81	13,73	11,86
2001	5	29	89,02	32,56	31,26	5,82	10,59	24,16	14,37	13,04
2001	6	33	94,68	33,31	31,59	6,88	11,70	24,72	14,67	12,97
2001	7	25	97,87	36,71	34,45	7,38	12,16	24,98	14,51	13,33
2001	8	30	101,53	35,57	34,25	7,63	12,23	25,18	14,90	13,41
2001	9	19	101,61	34,83	36,60	7,89	12,21	26,26	15,42	13,79
2001	10	10	104,09	34,36	36,51	8,87	12,60	26,24	15,58	14,43
2001	11	17	108,19	39,30	40,23	10,11	14,71	26,65	15,98	14,91
2001	12	1	112,50	37,05	33,30	10,14	13,00	29,00	15,95	15,45
2001	13									
2001	13<	1	106,65	46,35	44,25	11,60	21,00	29,65	17,00	16,25
2002	1	34	21,45			0,88	2,15			
2002	2	61	62,60	21,04	20,79	2,66	7,57	16,48	10,00	8,83
2002	3	71	76,37	27,55	27,53	4,03	9,44	21,14	12,32	10,86
2002	4	53	86,82	32,78	33,68	5,47	10,74	24,27	13,80	12,52
2002	5	21	94,03	34,73	29,74	6,41	11,57	23,21	14,16	12,78
2002	6	27	94,96	35,68	33,03	6,97	11,44	24,61	14,10	12,94
2002	7	26	94,63	36,16	35,93	6,89	11,50	24,65	14,65	13,13
2002	8	19	98,70	36,93	35,22	7,76	12,16	25,03	15,12	13,74
2002	9	12	101,22	36,09	36,25	8,12	12,33	26,70	15,67	14,07
2002	10	19	106,21	37,72	36,54	8,68	13,58	26,35	15,67	14,43
2002	11	12	105,78	36,25	37,55	9,50	13,75	26,40	16,04	14,91
2002	12	3	105,65	31,22	33,98	9,13	13,00	29,10	16,40	14,98
2002	13	1	18,50			2,34	4,00			
2002	13<									

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	33	25,95			0,86	2,18			
2003	2	74	59,65	21,14	24,01	2,47	7,42	19,53	10,93	9,75
2003	3	62	75,43	22,24	27,00	3,89	9,24	20,00	10,48	9,10
2003	4	36	83,87	32,81	28,54	5,01	10,19	23,44	13,62	12,51
2003	5	35	89,50	33,95	32,42	5,93	11,20	23,02	14,05	12,70
2003	6	32	94,63	34,79	34,72	6,84	11,44	24,41	14,86	13,55
2003	7	31	97,19	35,92	35,74	7,41	11,58	24,77	15,29	13,39
2003	8	27	94,50	37,67	36,96	7,53	12,37	25,26	15,19	14,15
2003	9	26	100,71	37,63	36,68	8,39	11,96	26,18	15,60	14,11
2003	10	12	99,70	35,38	41,48	8,57	13,08	26,32	16,23	14,77
2003	11	11	107,00	38,20	39,40	9,07	13,27	26,90	15,86	14,65
2003	12	3	98,88	37,63	32,28	8,88	14,00	29,15	15,93	15,48
2003	13	2	63,68	37,60	39,35	5,41	7,50	26,60	16,35	14,50
2003	13<									
2004	1	26	20,97			0,99	2,15			
2004	2	71	61,10			2,63	7,52			
2004	3	59	76,38			4,02	9,47			
2004	4	56	88,39	30,28	30,02	5,32	10,55	23,46	13,74	12,48
2004	5	28	92,25	33,35	31,34	5,98	10,57	23,85	14,44	12,66
2004	6	25	98,94	35,06	33,98	6,90	11,92	24,17	14,69	13,14
2004	7	34	101,06	34,02	35,03	7,33	11,85	24,50	14,99	13,62
2004	8	26	100,67	37,28	35,29	7,83	12,38	25,45	15,56	13,87
2004	9	31	105,48	38,38	38,37	8,84	12,77	26,31	15,88	14,48
2004	10	10	103,14	34,64	46,81	9,64	12,60	26,93	17,03	15,07
2004	11	12	107,31	39,91	42,36	9,96	13,50	26,90	16,92	15,55
2004	12	4	114,66	43,01	46,91	11,98	15,00	29,85	18,85	16,79
2004	13									
2004	13<									
2005	1	42	21,83			0,93	2,05			
2005	2	84	61,26	32,00	27,70	2,59	7,95			
2005	3	65	77,50	28,68	34,58	4,41	9,80	21,65	13,10	12,45
2005	4	49	86,86	33,16	33,53	5,38	10,67	23,63	14,88	13,02
2005	5	38	92,24	35,04	33,72	6,23	11,05	24,65	14,46	12,81
2005	6	29	98,40	35,86	36,19	7,02	13,00	23,85	14,54	13,33
2005	7	31	97,81	36,98	35,68	7,59	12,48	24,83	15,15	13,67
2005	8	25	103,56	38,76	38,88	8,39	12,44	26,20	15,93	14,31
2005	9	26	98,65	39,17	37,36	8,72	13,00	26,76	15,96	14,53
2005	10	13	102,58	37,91	41,97	8,98	13,92	26,74	16,85	14,63
2005	11	3	109,03	31,73	38,35	10,11	13,33	29,58	17,45	15,57
2005	12	1	109,30	44,25	40,75	9,51	14,00	28,25	16,30	14,65
2005	13									
2005	13<									
2006	1	13	23,53			0,97	2,00			
2006	2	57	62,78			2,79	8,21			
2006	3	59	77,05	42,55	31,95	4,37	9,80	21,90	14,00	14,00
2006	4	40	87,65	33,82	35,57	5,69	11,03	23,35	14,28	12,81
2006	5	38	91,08	33,92	35,24	6,22	11,24	24,02	14,20	12,78
2006	6	22	92,06	35,38	35,64	6,67	11,14	23,57	14,59	13,73
2006	7	40	99,21	35,96	35,96	7,72	12,13	25,34	15,58	14,08
2006	8	32	102,85	36,97	35,11	8,22	12,81	24,98	15,47	14,34
2006	9	27	104,58	38,47	40,82	8,72	13,04	25,72	16,18	14,60
2006	10	19	106,21	39,44	37,46	9,35	14,00	27,00	16,30	14,97
2006	11	8	105,08	36,69	33,81	9,06	12,00	28,17	16,99	15,38
2006	12	3	109,83	39,25	37,45	10,68	14,67	28,45	16,42	15,83
2006	13									
2006	13<									
2007	1	9	31,91			1,30	4,75			
2007	2	56	62,28			2,76	7,85			
2007	3	57	78,33	32,05	31,60	4,39	9,48	23,35	14,45	12,05
2007	4	43	87,71	30,47	31,30	5,67	10,26	23,02	13,79	12,81
2007	5	37	93,24	34,20	35,51	6,46	11,62	23,88	14,16	12,94
2007	6	27	97,91	35,71	36,97	7,25	12,19	24,46	14,61	13,19
2007	7	29	102,92	35,61	37,82	7,99	13,59	25,19	15,33	13,74
2007	8	22	101,47	36,80	37,62	8,53	12,86	26,40	15,60	14,22
2007	9	18	104,54	39,17	36,69	8,80	12,22	27,21	15,91	14,63
2007	10	9	104,82	37,16	40,42	9,54	14,44	27,48	16,22	15,18
2007	11	6	100,13	38,29	34,02	8,60	12,17	28,31	16,42	14,72
2007	12	2	103,80	31,70	40,80	9,00	16,00	28,88	15,23	14,50
2007	13	1	101,75			6,25	10,00			
2007	13<									

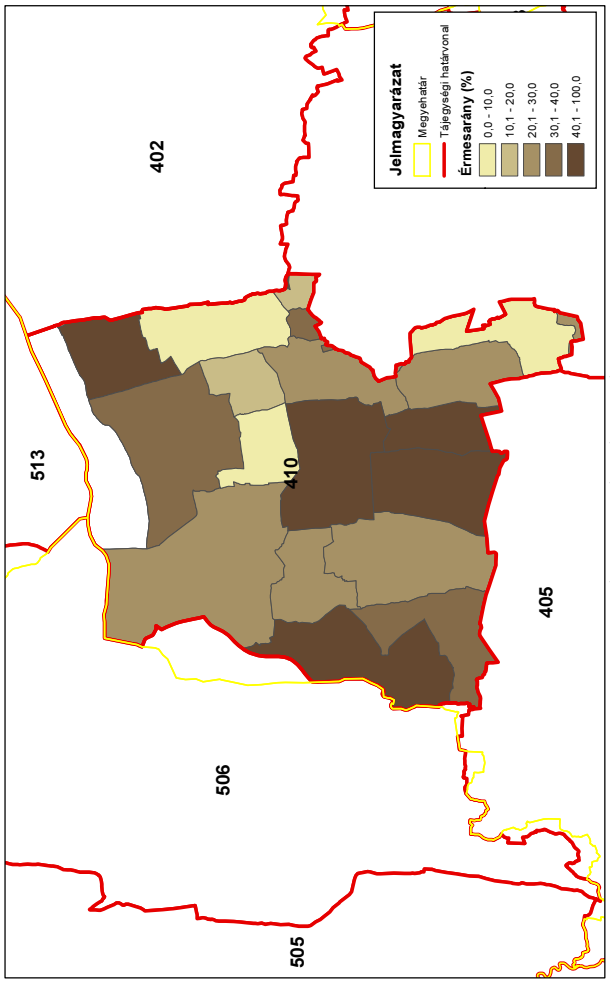
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	34	23,49			1,04	3,25			
2008	2	88	60,34			2,72	7,73			
2008	3	77	79,13			4,41	10,01			
2008	4	40	86,31	34,12	33,66	5,58	10,78	23,87	14,02	12,56
2008	5	30	93,17	34,21	34,97	6,83	11,77	24,45	14,41	12,95
2008	6	26	98,92	34,64	34,45	7,15	12,04	24,94	14,80	13,25
2008	7	40	101,30	37,08	39,12	8,21	13,40	25,43	14,95	13,76
2008	8	25	103,47	36,17	37,68	8,31	12,24	26,68	15,39	13,69
2008	9	26	103,29	38,21	37,69	9,08	13,42	27,16	15,97	14,63
2008	10	17	104,47	40,57	36,56	9,25	13,65	27,38	16,16	14,92
2008	11	6	106,71	39,70	40,00	9,28	11,83	28,45	16,10	15,57
2008	12	3	87,62	38,68	36,28	7,89	13,00	26,23	17,65	16,93
2008	13									
2008	13<									
2009	1	38	22,86			0,96	2,00			
2009	2	84	58,89			2,47	7,37			
2009	3	88	79,17	37,60	40,25	4,25	9,36	21,50	14,15	12,70
2009	4	41	88,23	31,61	34,78	5,48	10,85	23,00	14,16	13,04
2009	5	38	95,57	34,28	32,69	6,54	11,50	23,83	14,25	13,08
2009	6	23	98,70	36,63	35,91	7,41	12,48	24,70	14,83	13,35
2009	7	50	98,21	36,85	35,89	7,76	12,18	25,69	15,37	14,03
2009	8	25	104,91	37,84	38,05	8,52	13,08	25,74	15,58	14,42
2009	9	17	107,19	38,22	40,47	9,18	14,29	27,11	16,15	14,66
2009	10	9	104,72	37,29	41,93	9,74	14,33	28,07	16,67	15,36
2009	11	4	109,66	37,61	40,19	10,06	13,00	29,73	16,86	16,10
2009	12	2	107,05	35,53	32,05	9,07	13,00	26,48	16,75	14,65
2009	13									
2009	13<									
2010	1	60	21,75			0,89	2,80			
2010	2	109	61,28			2,59	7,60			
2010	3	84	78,33	34,40	34,53	4,20	9,57	21,23	13,20	13,10
2010	4	40	88,48	36,25	36,54	5,63	11,08	22,58	13,80	12,71
2010	5	19	95,23	35,84	35,48	6,70	11,89	24,57	14,63	13,17
2010	6	29	94,07	36,43	34,38	6,97	12,14	23,76	14,56	13,30
2010	7	47	100,69	37,18	35,84	7,68	12,06	24,94	15,10	13,64
2010	8	35	101,50	37,51	37,43	8,24	12,57	25,75	15,44	14,04
2010	9	26	103,25	36,09	36,18	8,40	12,62	26,21	15,51	14,03
2010	10	14	107,51	40,34	43,43	10,04	13,86	27,30	16,37	14,89
2010	11	9	105,00	39,18	41,76	9,19	14,67	27,19	16,12	14,28
2010	12	4	101,89	39,41	33,64	9,60	14,75	29,33	15,89	13,74
2010	13									
2010	13<									
2011	1	58	21,03			0,94	4,25			
2011	2	109	58,19			2,43	7,34			
2011	3	68	75,93			4,13	9,40			
2011	4	38	84,70	34,37	43,22	5,34	10,70	23,90	14,10	12,20
2011	5	39	93,99	34,34	34,99	6,53	11,46	24,13	14,41	13,15
2011	6	48	99,02	36,01	35,25	7,38	12,35	24,59	15,19	13,72
2011	7	36	97,50	36,88	36,64	7,91	12,51	25,65	15,28	14,34
2011	8	39	103,16	36,94	38,62	8,33	12,87	26,07	15,66	14,21
2011	9	16	101,53	39,32	38,15	8,66	13,31	26,27	15,80	14,68
2011	10	18	105,64	38,40	39,32	9,31	13,11	27,68	16,67	15,40
2011	11	13	102,43	40,79	38,15	9,31	15,08	28,10	16,71	15,18
2011	12	3	106,08	36,43	41,43	9,03	12,67	29,83	17,68	15,73
2011	13									
2011	13<									
2012	1	77	24,38			1,00	5,83			
2012	2	136	59,11			2,46	7,46			
2012	3	80	75,82			4,11	9,63			
2012	4	51	86,72	34,13	37,43	5,41	10,45	21,80	12,85	11,91
2012	5	38	93,14	35,16	34,09	6,47	11,76	22,83	13,85	12,72
2012	6	48	97,30	35,36	35,79	7,28	12,40	23,98	14,40	12,84
2012	7	36	100,87	36,95	35,32	7,73	12,83	24,37	14,39	13,13
2012	8	17	103,80	38,55	37,43	8,30	12,47	25,39	14,89	13,60
2012	9	11	100,88	36,12	41,09	8,12	12,09	24,92	14,93	13,39
2012	10	21	101,63	38,52	41,58	9,14	13,19	27,15	15,43	14,36
2012	11	12	102,89	37,14	36,15	8,95	13,67	26,20	15,86	14,52
2012	12	2	92,75	34,75	24,95	5,44	7,00	25,65	13,75	13,05
2012	13									
2012	13<									

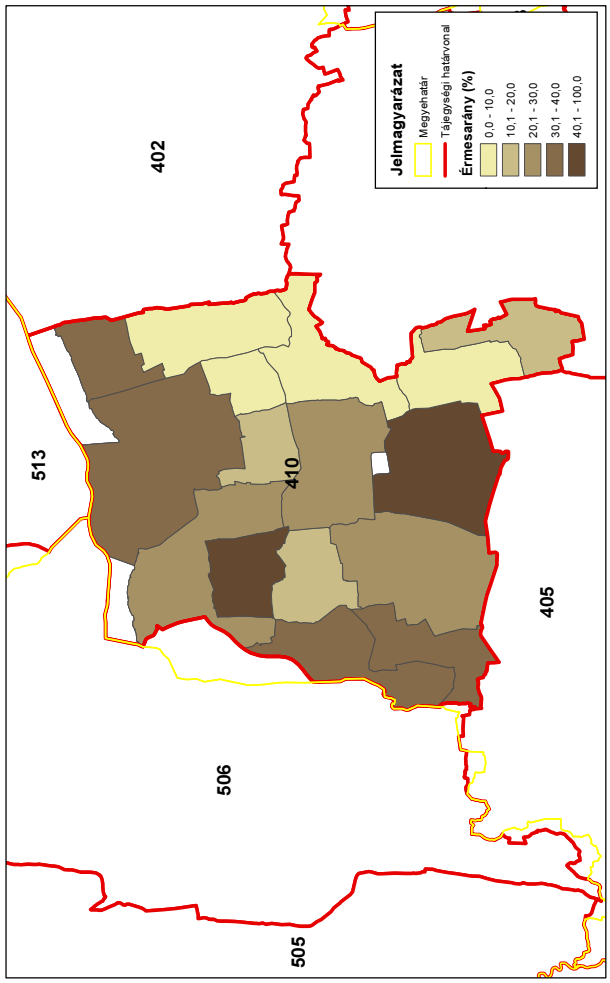
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	96	19,26			0,92	3,60			
2013	2	122	55,31			2,26	7,23			
2013	3	83	71,96			3,84	9,20			
2013	4	47	83,69	35,00	38,25	5,15	10,31	21,50	12,55	12,35
2013	5	46	94,32	33,76	32,87	6,26	11,35	22,96	13,70	12,36
2013	6	42	98,41	36,83	35,60	7,35	12,46	23,81	14,46	13,07
2013	7	39	97,78	36,11	37,95	7,98	12,53	24,75	15,22	13,69
2013	8	21	105,01	37,93	38,00	8,48	12,57	25,71	15,37	13,70
2013	9	12	102,59	37,64	39,13	8,61	12,67	26,78	15,39	14,04
2013	10	19	104,55	37,38	34,96	8,73	12,16	26,86	15,98	14,36
2013	11	11	107,07	38,83	41,65	9,70	13,27	27,73	16,33	14,60
2013	12	2	102,95	40,08	42,08	8,14	14,50	24,88	15,48	14,33
2013	13	2	90,75	42,05	37,85	6,90	11,50	28,70	13,45	12,10
2013	13<									
2014	1	103	21,22			0,92	4,50			
2014	2	113	56,68			2,34	7,34			
2014	3	75	76,94			4,09	9,37			
2014	4	41	84,70	33,60	34,27	5,28	10,23	22,47	13,88	13,00
2014	5	22	91,55	33,04	33,46	6,31	11,41	23,50	14,12	12,67
2014	6	37	95,52	34,86	34,95	7,24	12,32	24,54	14,39	13,29
2014	7	46	97,78	36,67	35,15	7,79	12,80	25,20	14,97	13,47
2014	8	20	101,75	36,44	38,75	8,60	13,30	25,82	15,02	14,17
2014	9	21	103,81	39,57	38,69	9,06	14,29	26,52	15,35	14,03
2014	10	23	100,21	39,18	36,59	8,92	14,18	26,72	15,61	14,48
2014	11	11	103,72	41,24	41,35	8,96	13,00	27,66	15,80	14,40
2014	12	1	110,25	18,30	38,95	8,27	13,00	26,30	15,25	12,70
2014	13									
2014	13<	1	56,65			5,14	4,00			

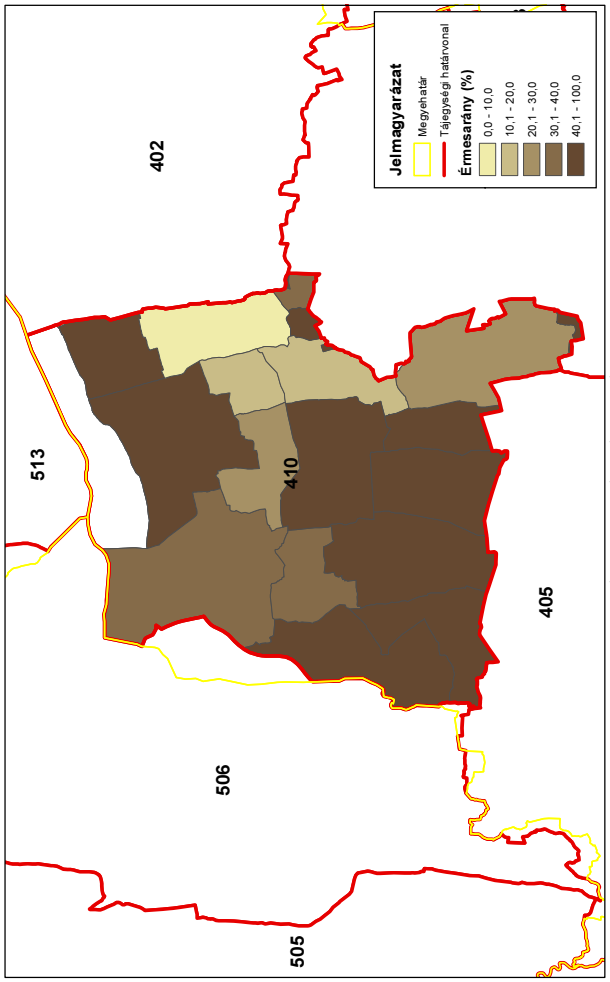
Gímszarvas érmesarány (%) 2003

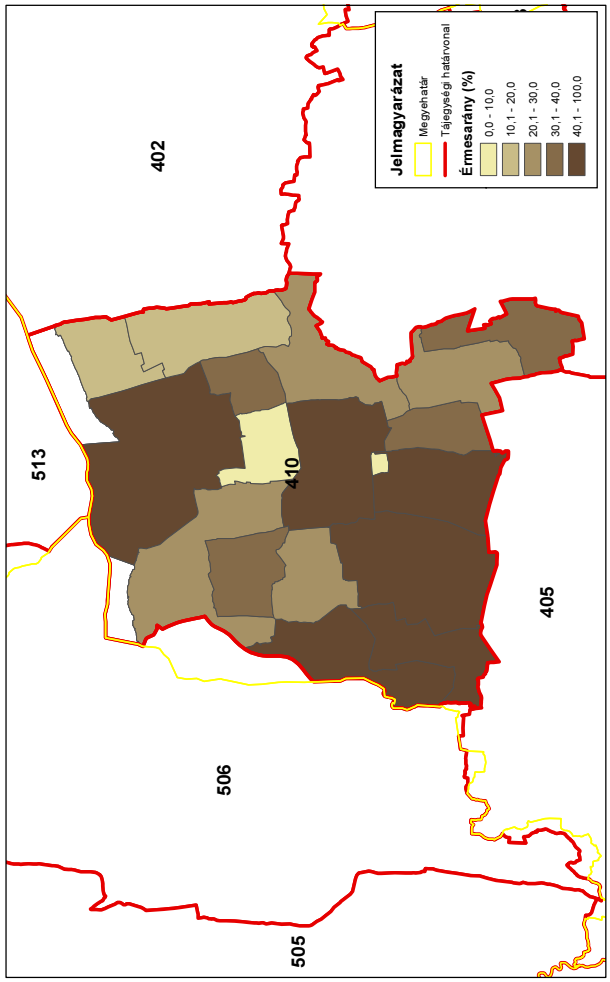
Gímszarvas érmesarány (%) 2014

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység** területén nőtt (145→396 pld; **+173%**). A szabad területi állomány a teljes állomány 98-100%-a. A hasznosítás igen jelentősen növekedett (21→124→94 pld; **+348%**). Ennek ellenére a jelentett létszám növekedése töretlen.
- A dámszarvas kezdetben a tájegység felén fordult elő és fokozatosan >¾-én terjedt el. A területi elterjedés bővült és a teríték sűrűségének növekedése is nagyon jól érzékelhető a térképeken.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány alacsony szintről indult és ingadozásokkal nőtt (15→25 %). A 2005-2010 közötti években >40% szinten volt, ami kételyeket támaszt a jelentett létszámokra vonatkozóan. Feltételezhető, hogy nagyobb állomány élt a területeken a jelentettnél.
- Kezdetben a bikákat kímélték (25-30%) és a lelövésben jóval nagyobb volt a tehenek (30-40%) és a borjak (35-45%) aránya. Ez az utolsó években már kezdett kiegyenlítődni.
- Az alacsony hasznosítási arány összhangban van a rohamos növekedéssel, ami alul-becsléssel párosulhat.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A szabad területi dámszarvasnak a **Dél-balatoni** vadgazdálkodási tájegységben emelkedhet a vadgazdálkodási jelentősége, de a növekvő állomány hasznosítása továbbra is növekedést tesz lehetővé. Lényegében állomány-növelő gazdálkodás folyt és folyik.
- A gímszarvas és vaddisznó szintén jelentős létszámban él a területen. Az erősen növekvő dámszarvas helyét szükséges a mező- és erdőgazdálkodási érdekek és tűrőképesség szempontjából is mérlegelni (>100 millió Ft/év térített mezőgazdasági kár).
- Kérdés, hogy a tájegységben indokolt-e a további gyarapodásának elősegítése, továbbá a nagyobb létszámú állomány számára az élőhelyi feltételek adottak-e. Ugyancsak kérdés, hogy a tetemes mezőgazdasági vadkárok mellett a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó jelenlegi állománya fennmaradhat-e?

A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bemutatott agancsok száma nőtt és az érmes arány nagy ingadozásokkal emelkedett (0-25%). Szórványosan arany és ezüst érmes bikák is esnek, de inkább a bronz érmesek gyakoribbak. Az átlagos szárhossz 7-8 éves kor körül éri el a csúcsát, és a lapátsúly is 7-9 év kor között kulminál. Az éves átlagok szóródása is igen nagy. Az ennél magasabb korok értékeinek még nagyobb a szóródása, mivel kis mintaszámokról van szó.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	42	53	50	**145**	6	7	8	**21**	14,3%	13,2%	16,0%	**14,5%**
1999	44	55	40	**139**	5	11	13	**29**	11,4%	20,0%	32,5%	**20,9%**
2000	51	63	66	**180**	5	13	10	**28**	9,8%	20,6%	15,2%	**15,6%**
2001	53	66	70	**189**	12	24	11	**47**	22,6%	36,4%	15,7%	**24,9%**
2002	59	79	69	**207**	21	33	29	**83**	35,6%	41,8%	42,0%	**40,1%**
2003	49	53	45	**147**	13	25	29	**67**	26,5%	47,2%	64,4%	**45,6%**
2004	57	55	56	**168**	11	23	28	**62**	19,3%	41,8%	50,0%	**36,9%**
2005	51	57	51	**159**	14	18	16	**48**	27,5%	31,6%	31,4%	**30,2%**
2006	53	51	54	**158**	10	17	15	**42**	18,9%	33,3%	27,8%	**26,6%**
2007	70	61	62	**193**	19	23	27	**69**	27,1%	37,7%	43,5%	**35,8%**
2008	87	86	94	**267**	15	25	15	**55**	17,2%	29,1%	16,0%	**20,6%**
2009	90	101	99	**290**	31	30	32	**93**	34,4%	29,7%	32,3%	**32,1%**
2010	112	115	114	**341**	24	33	36	**93**	21,4%	28,7%	31,6%	**27,3%**
2011	108	113	111	**332**	36	40	46	**122**	33,3%	35,4%	41,4%	**36,7%**
2012	125	128	128	**381**	40	45	39	**124**	32,0%	35,2%	30,5%	**32,5%**
2013	122	136	131	**389**	20	30	27	**77**	16,4%	22,1%	20,6%	**19,8%**
2014	121	139	136	**396**	27	36	31	**94**	22,3%	25,9%	22,8%	**23,7%**
Változás	188,1%	162,3%	172,0%	173,1%	350,0%	414,3%	287,5%	347,6%	56,2%	96,1%	42,5%	63,9%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,26	1,19	***0,94***	1	1,17	1,33	***1,14***
1999	1	1,25	0,91	***0,73***	1	2,20	2,60	***1,18***
2000	1	1,24	1,29	***1,05***	1	2,60	2,00	***0,77***
2001	1	1,25	1,32	***1,06***	1	2,00	0,92	***0,46***
2002	1	1,34	1,17	***0,87***	1	1,57	1,38	***0,88***
2003	1	1,08	0,92	***0,85***	1	1,92	2,23	***1,16***
2004	1	0,96	0,98	***1,02***	1	2,09	2,55	***1,22***
2005	1	1,12	1,00	***0,89***	1	1,29	1,14	***0,89***
2006	1	0,96	1,02	***1,06***	1	1,70	1,50	***0,88***
2007	1	0,87	0,89	***1,02***	1	1,21	1,42	***1,17***
2008	1	0,99	1,08	***1,09***	1	1,67	1,00	***0,60***
2009	1	1,12	1,10	***0,98***	1	0,97	1,03	***1,07***
2010	1	1,03	1,02	***0,99***	1	1,38	1,50	***1,09***
2011	1	1,05	1,03	***0,98***	1	1,11	1,28	***1,15***
2012	1	1,02	1,02	***1,00***	1	1,13	0,98	***0,87***
2013	1	1,11	1,07	***0,96***	1	1,50	1,35	***0,90***
2014	1	1,15	1,12	***0,98***	1	1,33	1,15	***0,86***

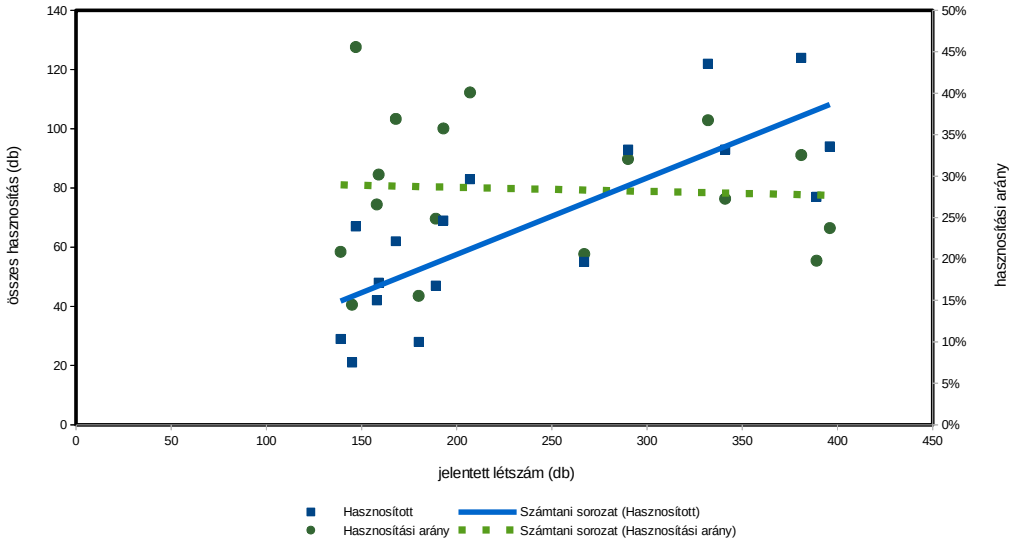
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	29,0%	36,6%	34,5%	100%	28,6%	33,3%	38,1%	100%
1999	31,7%	39,6%	28,8%	100%	17,2%	37,9%	44,8%	100%
2000	28,3%	35,0%	36,7%	100%	17,9%	46,4%	35,7%	100%
2001	28,0%	34,9%	37,0%	100%	25,5%	51,1%	23,4%	100%
2002	28,5%	38,2%	33,3%	100%	25,3%	39,8%	34,9%	100%
2003	33,3%	36,1%	30,6%	100%	19,4%	37,3%	43,3%	100%
2004	33,9%	32,7%	33,3%	100%	17,7%	37,1%	45,2%	100%
2005	32,1%	35,8%	32,1%	100%	29,2%	37,5%	33,3%	100%
2006	33,5%	32,3%	34,2%	100%	23,8%	40,5%	35,7%	100%
2007	36,3%	31,6%	32,1%	100%	27,5%	33,3%	39,1%	100%
2008	32,6%	32,2%	35,2%	100%	27,3%	45,5%	27,3%	100%
2009	31,0%	34,8%	34,1%	100%	33,3%	32,3%	34,4%	100%
2010	32,8%	33,7%	33,4%	100%	25,8%	35,5%	38,7%	100%
2011	32,5%	34,0%	33,4%	100%	29,5%	32,8%	37,7%	100%
2012	32,8%	33,6%	33,6%	100%	32,3%	36,3%	31,5%	100%
2013	31,4%	35,0%	33,7%	100%	26,0%	39,0%	35,1%	100%
2014	30,6%	35,1%	34,3%	100%	28,7%	38,3%	33,0%	100%

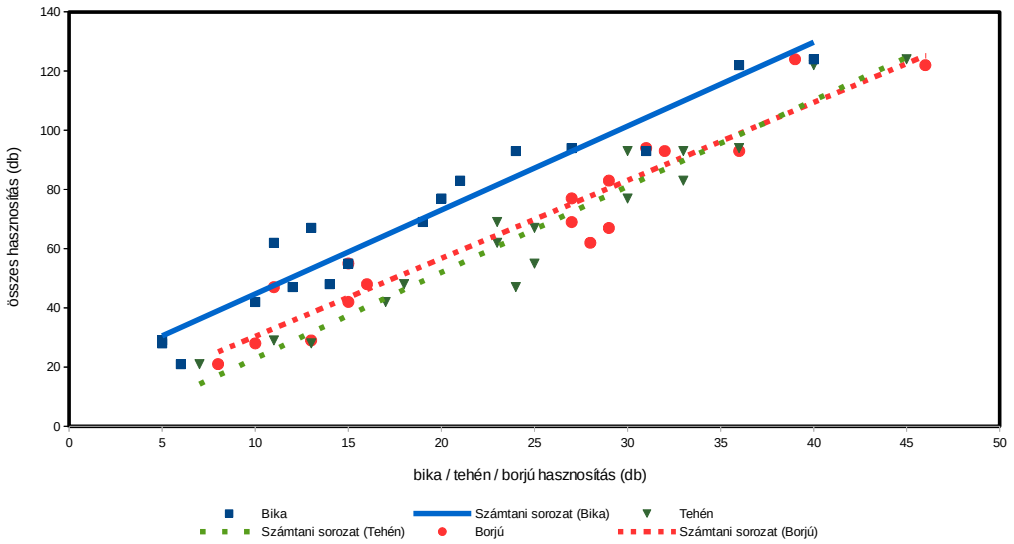
A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **410**

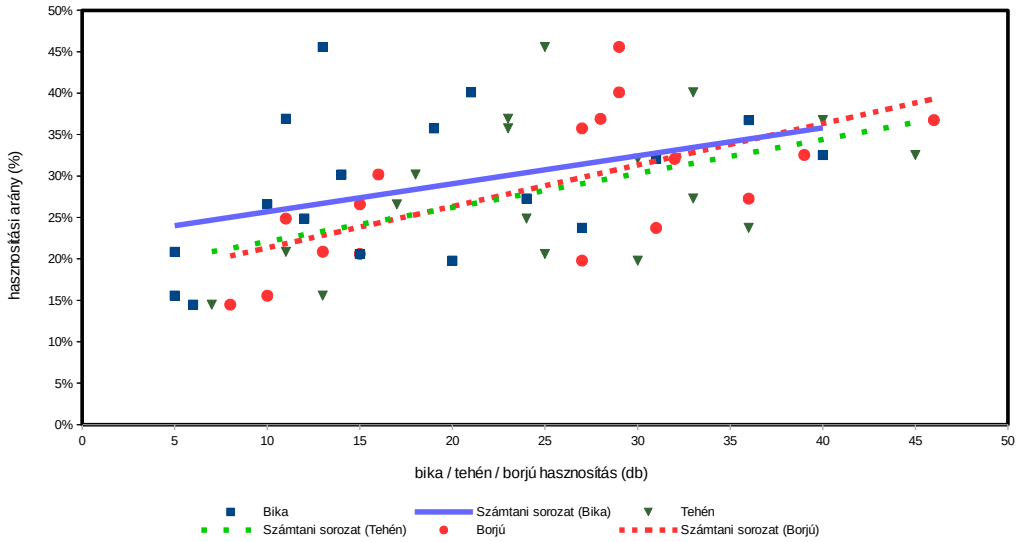
Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

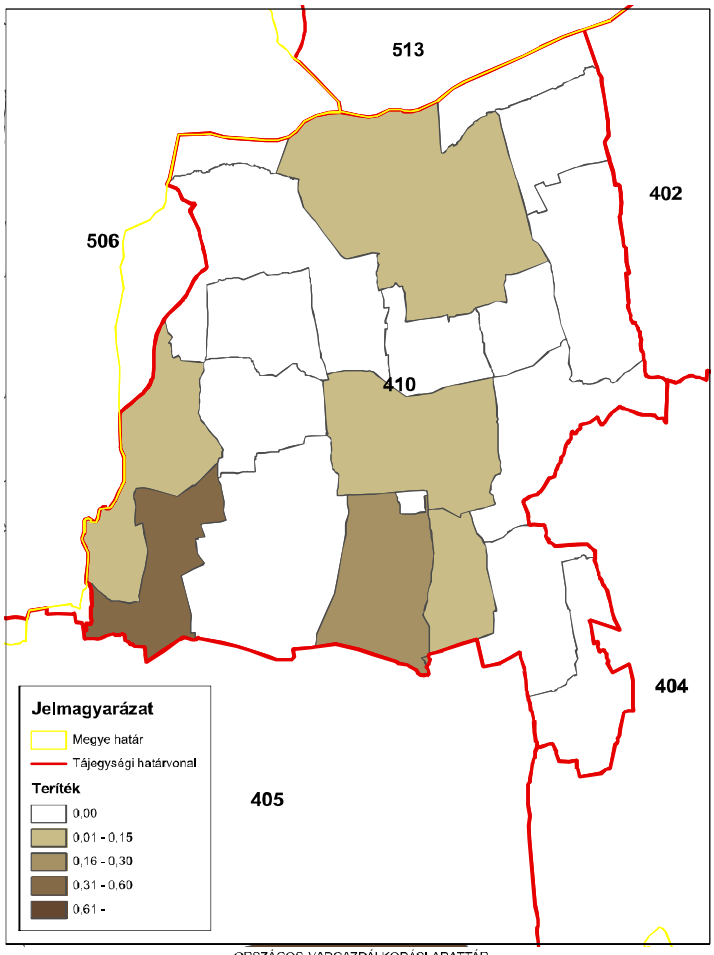
Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

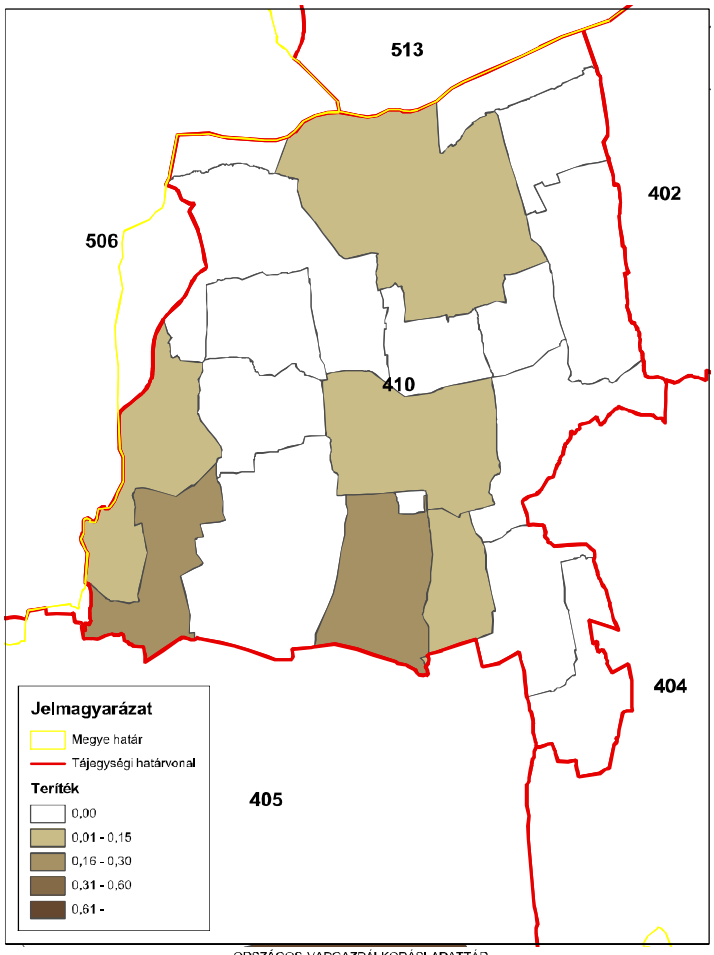

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

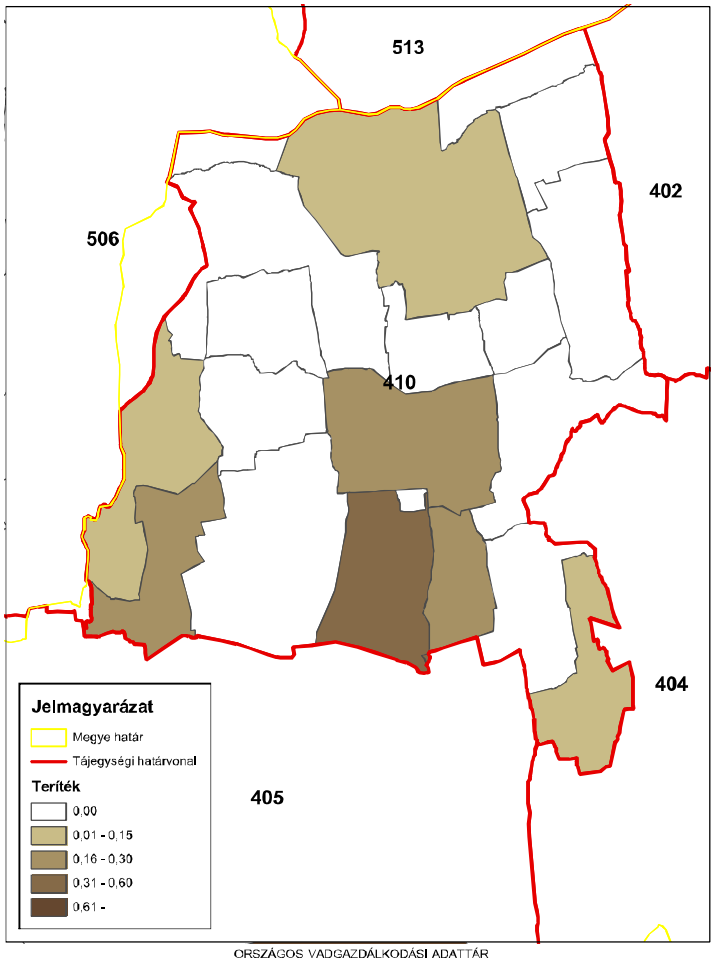
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

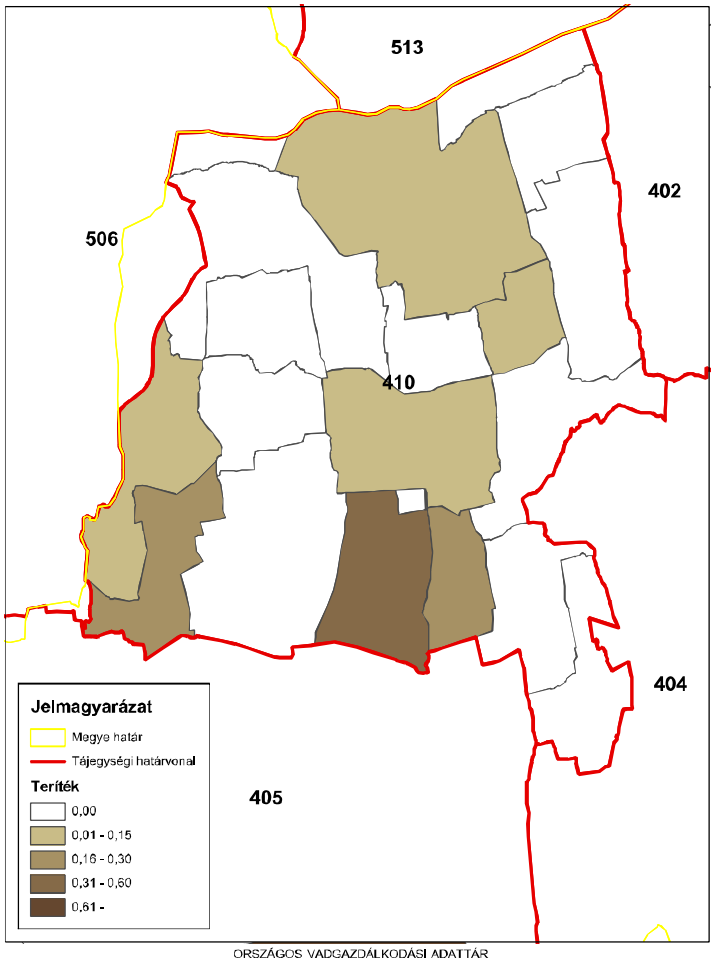
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

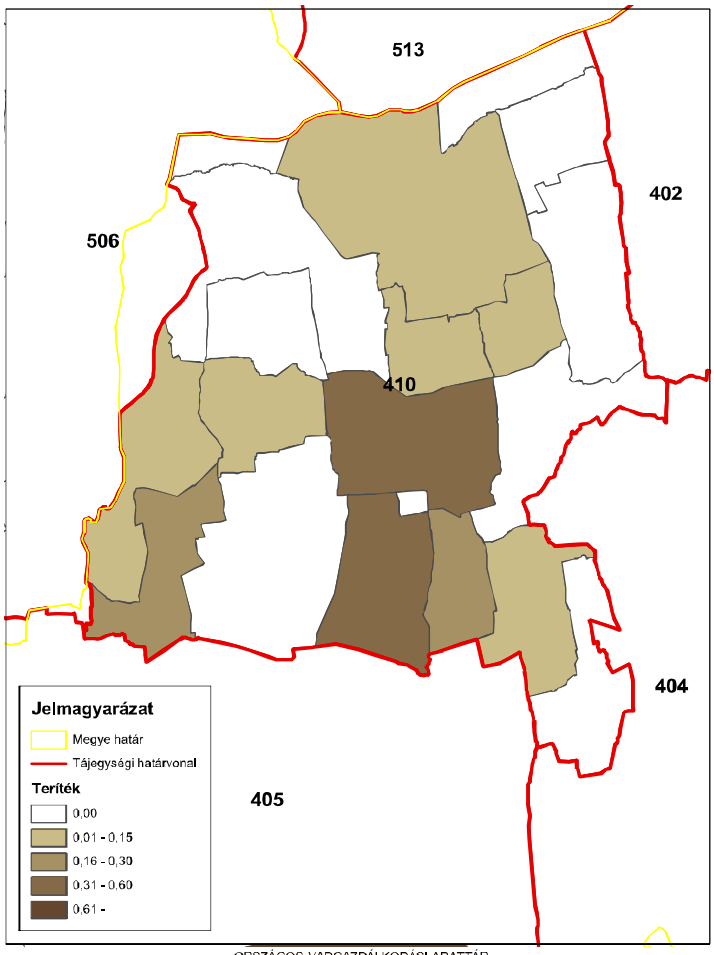
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

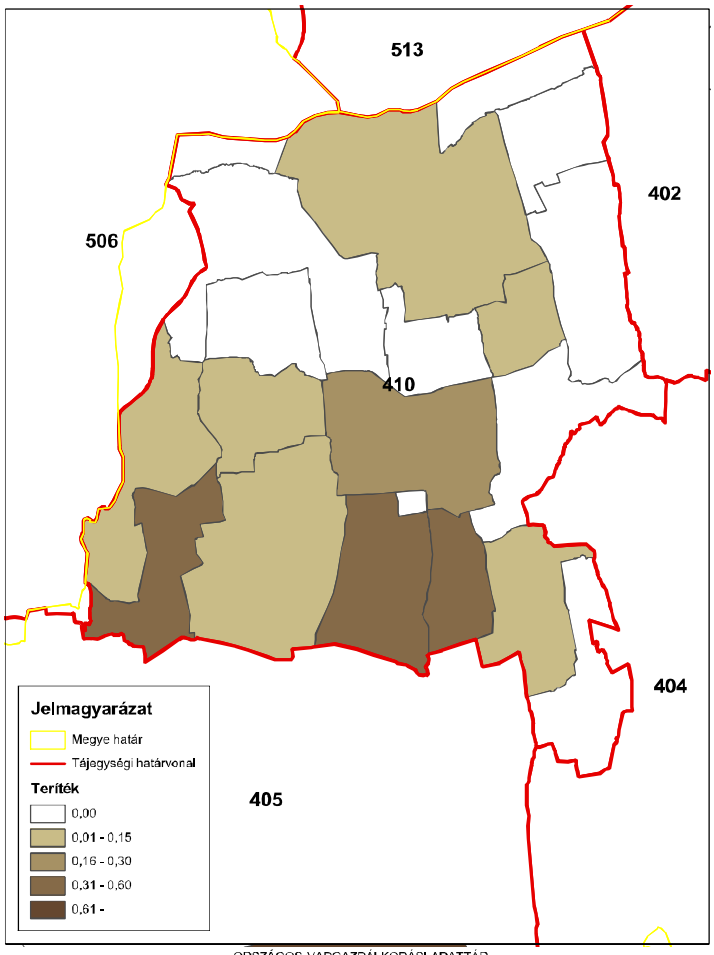
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

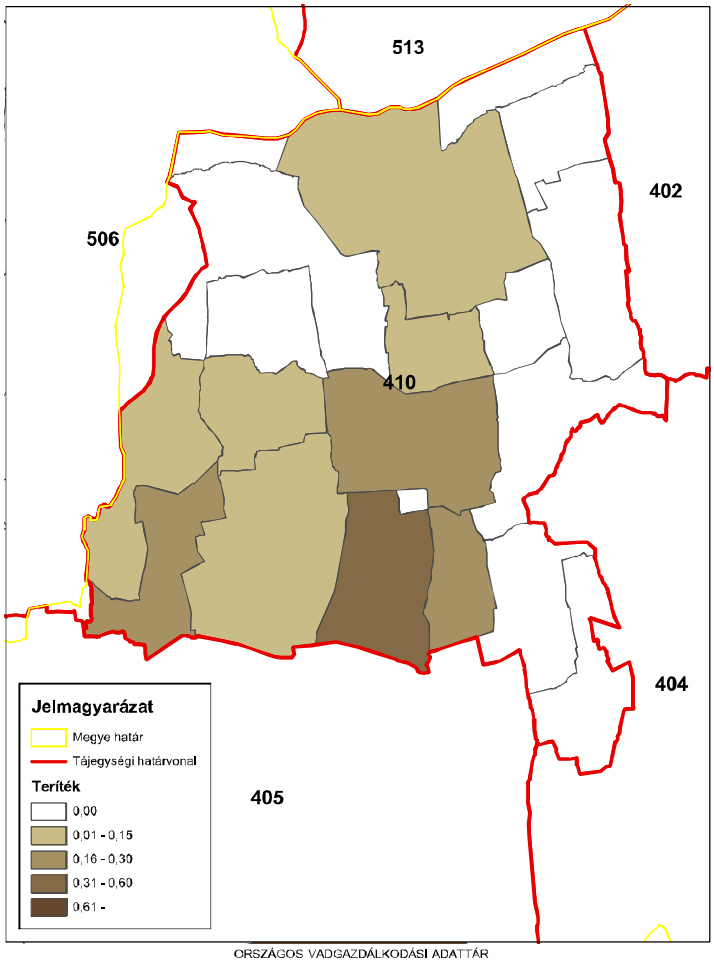
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

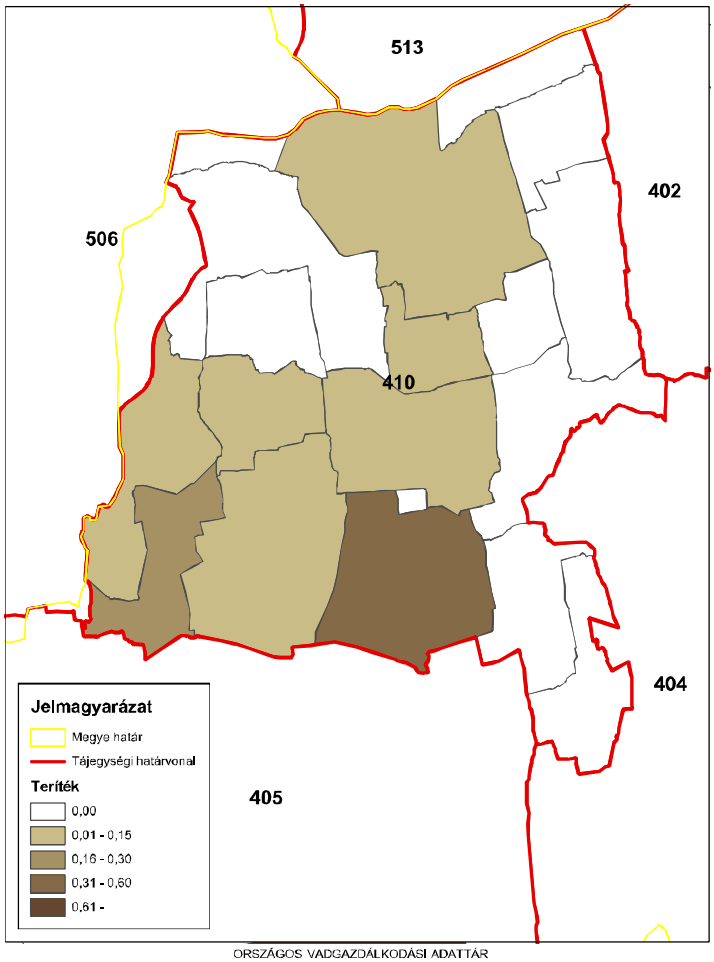
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

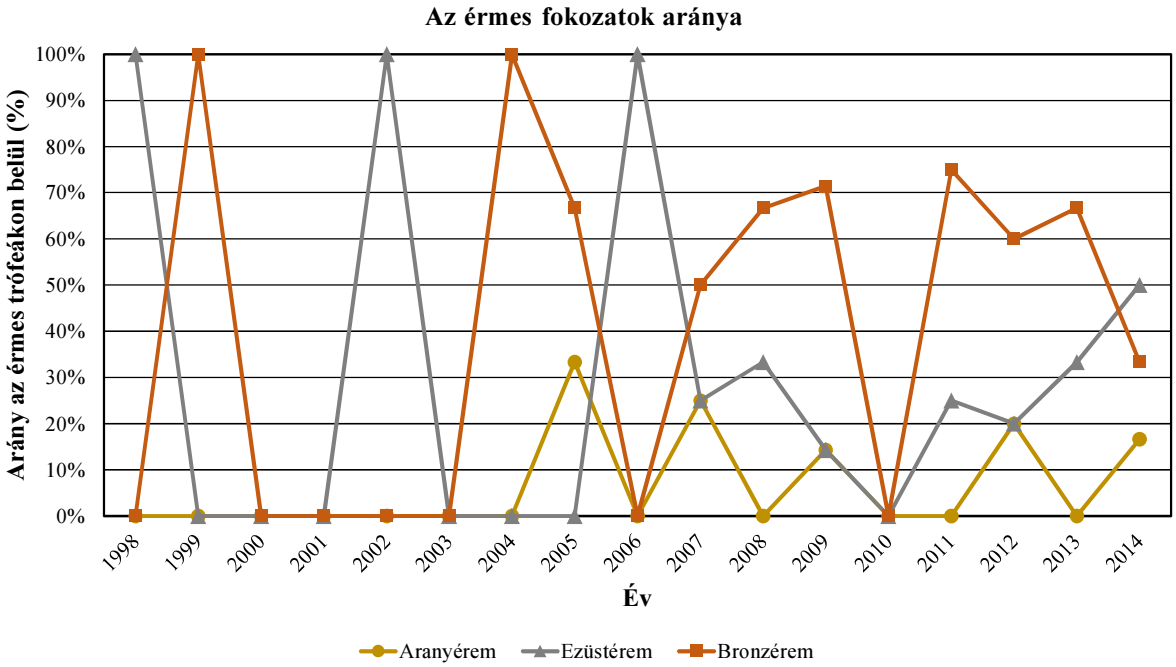
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

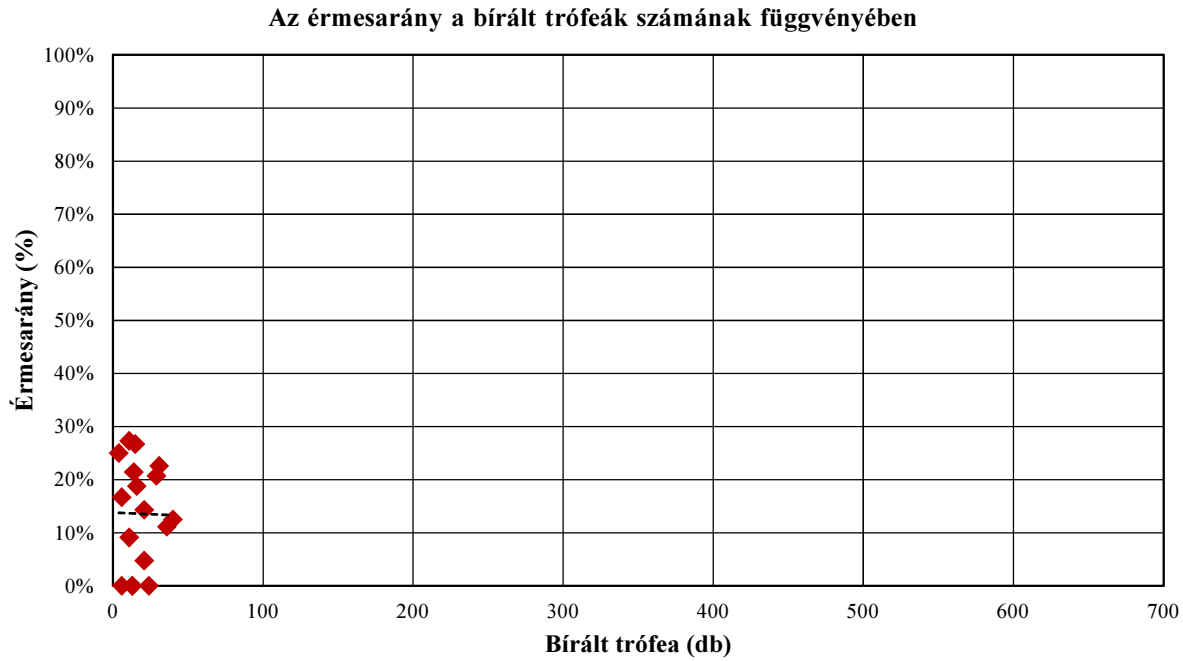
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	6	1	16,7%		1		0,0%	100,0%	0,0%
1999	4	1	25,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2000	6	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	13	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	21	1	4,8%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2003	13	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2004	11	3	27,3%			3	0,0%	0,0%	100,0%
2005	14	3	21,4%	1		2	33,3%	0,0%	66,7%
2006	11	1	9,1%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2007	15	4	26,7%	1	1	2	25,0%	25,0%	50,0%
2008	16	3	18,8%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2009	31	7	22,6%	1	1	5	14,3%	14,3%	71,4%
2010	24	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	36	4	11,1%		1	3	0,0%	25,0%	75,0%
2012	40	5	12,5%	1	1	3	20,0%	20,0%	60,0%
2013	21	3	14,3%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2014	29	6	20,7%	1	3	2	16,7%	50,0%	33,3%

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

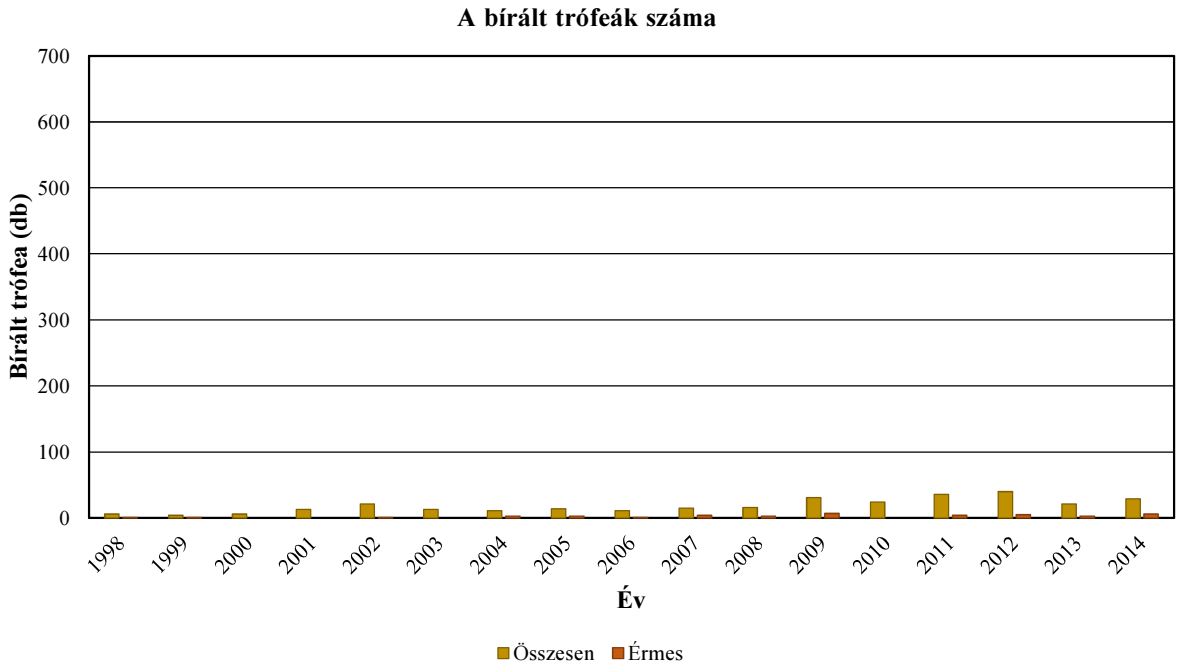
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1			1	1	1					1	1		2	5	1	4	3
2	2			3	8	7	3	4	3	2	3	3	6	11	14	8	7
3		1	2	4	4	1	3	3	3	2	4	6	6	9	12	2	2
4			1	2	2	1	2	3	2	3	2	11	2	5	2	1	4
5	2	2	1	3	1				2	1	1	5	4	2	3		3
6	1				1	2		1			2	1		2	6	4	3
7		1	1			1	1			3		2	2		2	1	2
8					3		2	2		1		3		1		1	3
9	1				1	1				2	2						2
10								1	1				1				
11											1		1	1			
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**6**	**4**	**6**	**13**	**21**	**13**	**11**	**14**	**11**	**15**	**16**	**31**	**24**	**36**	**40**	**21**	**29**

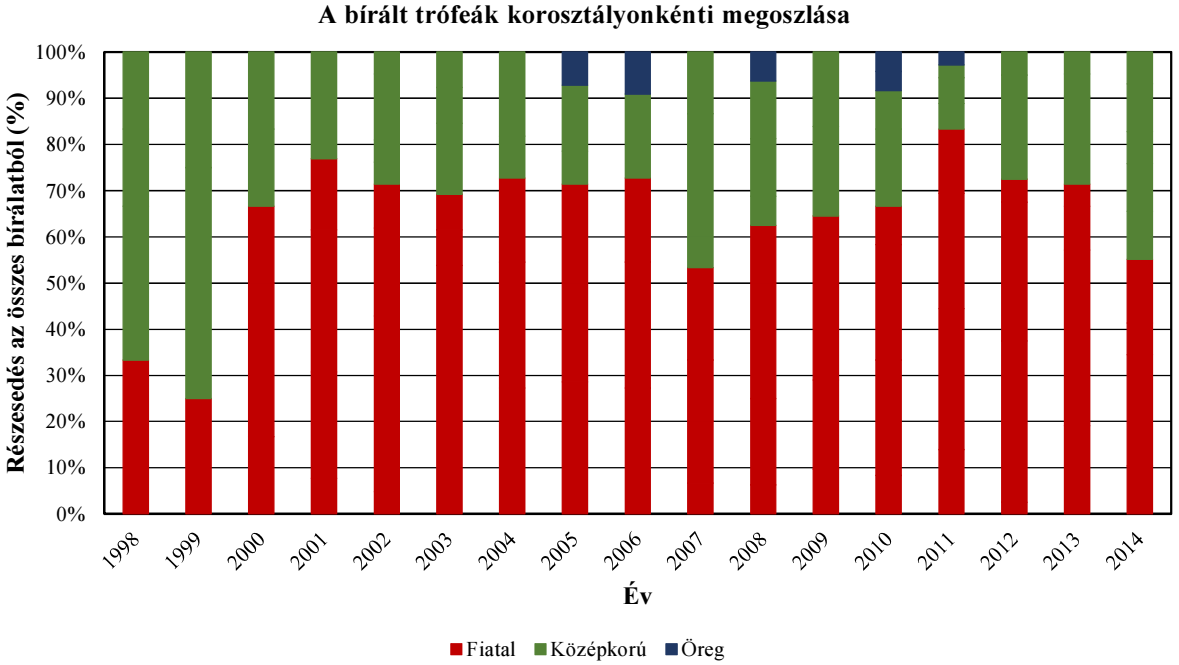
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1			16,7%	7,7%	4,8%					6,7%	6,3%		8,3%	13,9%	2,5%	19,0%	10,3%
2	33,3%			23,1%	38,1%	53,8%	27,3%	28,6%	27,3%	13,3%	18,8%	9,7%	25,0%	30,6%	35,0%	38,1%	24,1%
3		25,0%	33,3%	30,8%	19,0%	7,7%	27,3%	21,4%	27,3%	13,3%	25,0%	19,4%	25,0%	25,0%	30,0%	9,5%	6,9%
4			16,7%	15,4%	9,5%	7,7%	18,2%	21,4%	18,2%	20,0%	12,5%	35,5%	8,3%	13,9%	5,0%	4,8%	13,8%
5	33,3%	50,0%	16,7%	23,1%	4,8%				18,2%	6,7%	6,3%	16,1%	16,7%	5,6%	7,5%		10,3%
6	16,7%				4,8%	15,4%		7,1%			12,5%	3,2%		5,6%	15,0%	19,0%	10,3%
7		25,0%	16,7%			7,7%	9,1%			20,0%		6,5%	8,3%		5,0%	4,8%	6,9%
8					14,3%		18,2%	14,3%		6,7%		9,7%		2,8%		4,8%	10,3%
9	16,7%				4,8%	7,7%				13,3%	12,5%						6,9%
10								7,1%	9,1%				4,2%				
11											6,3%		4,2%	2,8%			
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	11,23				0,47			
2	84	33,29				1,12			
3	64	50,10				1,98			
4	43	53,69	17,07	32,85	12,98	2,36	17,82	9,45	9,75
5	30	56,13	21,62	32,13	13,21	2,45	18,28	9,98	10,70
6	23	59,34	19,83	33,16	13,84	2,92	18,90	10,49	10,88
7	16	63,31	17,91	35,56	14,73	3,17	18,56	10,45	11,01
8	16	62,67	19,82	33,65	14,91	3,29	19,29	10,55	11,52
9	9	65,28	19,38	36,72	14,78	3,32	18,73	10,72	11,56
10	3	64,20	19,70	33,78	15,63	3,69	20,50	11,08	12,40
11	3	60,92	20,05	33,25	13,88	3,32	18,95	11,50	14,18
12									
13									
13<									

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	1,00				0,29			
2	84	22,37				0,72			
3	64	42,40				1,50			
4	43	41,93	16,25	29,95	11,65	1,73	17,60	9,25	9,20
5	30	44,50	21,25	31,35	10,75	2,03	16,75	9,15	10,10
6	23	55,00	16,40	30,52	13,18	2,30	17,70	10,15	10,10
7	16	56,00	10,45	29,35	12,50	2,60	17,55	9,95	10,35
8	16	58,12	15,85	29,63	13,30	2,83	18,60	9,93	10,40
9	9	61,70	12,75	32,50	12,75	2,84	18,20	10,40	10,80
10	3	61,85	17,50	29,00	15,40	2,99	19,50	11,00	12,30
11	3	56,25	17,65	30,60	13,20	2,80	18,45	10,90	12,70
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	15,50				0,65			
2	84	43,71				1,30			
3	64	57,73				2,82			
4	43	64,15	17,95	35,45	14,00	2,72	18,20	9,75	10,45
5	30	62,28	22,30	33,53	14,95	3,05	19,18	11,00	11,15
6	23	62,93	21,70	35,35	14,93	3,33	20,15	10,85	11,60
7	16	69,78	21,25	41,25	16,70	3,73	20,15	11,35	11,95
8	16	66,20	22,00	39,30	17,50	4,24	20,15	11,60	13,25
9	9	66,85	22,75	41,90	15,80	3,77	19,15	11,10	12,43
10	3	67,00	21,90	38,55	15,85	4,07	21,50	11,15	12,50
11	3	65,85	22,45	35,90	14,55	3,91	19,45	12,10	15,65
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	14,50				0,36			
2	84	21,34				0,58			
3	64	15,33				1,33			
4	43	22,23	1,70	5,50	2,35	0,99	0,60	0,50	1,25
5	30	17,78	1,05	2,18	4,20	1,02	2,43	1,85	1,05
6	23	7,93	5,30	4,83	1,75	1,03	2,45	0,70	1,50
7	16	13,78	10,80	11,90	4,20	1,13	2,60	1,40	1,60
8	16	8,08	6,15	9,68	4,20	1,41	1,55	1,68	2,85
9	9	5,15	10,00	9,40	3,05	0,93	0,95	0,70	1,63
10	3	5,15	4,40	9,55	0,45	1,08	2,00	0,15	0,20
11	3	9,60	4,80	5,30	1,35	1,11	1,00	1,20	2,95
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	129,1%				75,9%			
2	84	64,1%				52,2%			
3	64	30,6%				67,0%			
4	43	41,4%	10,0%	16,7%	18,1%	41,8%	3,4%	5,3%	12,8%
5	30	31,7%	4,9%	6,8%	31,8%	41,7%	13,3%	18,5%	9,8%
6	23	13,4%	26,7%	14,6%	12,6%	35,3%	13,0%	6,7%	13,8%
7	16	21,8%	60,3%	33,5%	28,5%	35,7%	14,0%	13,4%	14,5%
8	16	12,9%	31,0%	28,8%	28,2%	42,9%	8,0%	15,9%	24,7%
9	9	7,9%	51,6%	25,6%	20,6%	27,9%	5,1%	6,5%	14,1%
10	3	8,0%	22,3%	28,3%	2,9%	29,3%	9,8%	1,4%	1,6%
11	3	15,8%	23,9%	15,9%	9,7%	33,4%	5,3%	10,4%	20,8%
12									
13									
13<									

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	1,00				0,29			
2	84	22,37				0,72			
3	64	42,40				1,50			
4	43	41,93	16,25	29,95	11,65	1,73	17,60	9,25	9,20
5	30	44,50	21,25	31,35	10,75	2,03	16,75	9,15	10,10
6	23	55,00	16,40	30,52	13,18	2,30	17,70	10,15	10,10
7	16	56,00	10,45	29,35	12,50	2,60	17,55	9,95	10,35
8	16	58,12	15,85	29,63	13,30	2,83	18,60	9,93	10,40
9	9	61,70	12,75	32,50	12,75	2,84	18,20	10,40	10,80
10	3	61,85	17,50	29,00	15,40	2,99	19,50	11,00	12,30
11	3	56,25	17,65	30,60	13,20	2,80	18,45	10,90	12,70
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	2002				2000			
2	84	2004				1998			
3	64	2000				2014			
4	43	2010	2003	2012	2012	2004	2012	2009	2003
5	30	2006	2002	2012	2002	1998	2002	2002	2002
6	23	1998	2014	2013	2011	1998	2014	2012	2009
7	16	2000	2010	2010	1999	2000	2009	2009	2003
8	16	2002	2004	2002	2014	2013	2005	2005	2002
9	9	2003	2003	2003	1998	2003	2003	2014	2003
10	3	2006	2005	2006	2006	2010	2005	2005	2005
11	3	2010	2008	2008	2008	2010	2011	2011	2011
12									
13									
13<									

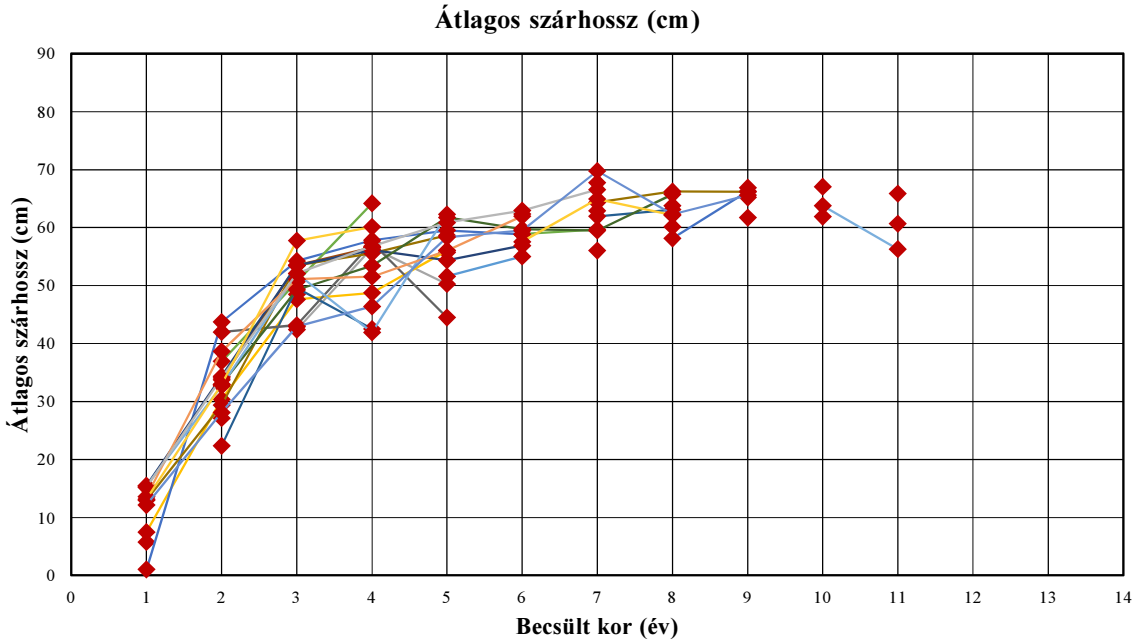
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

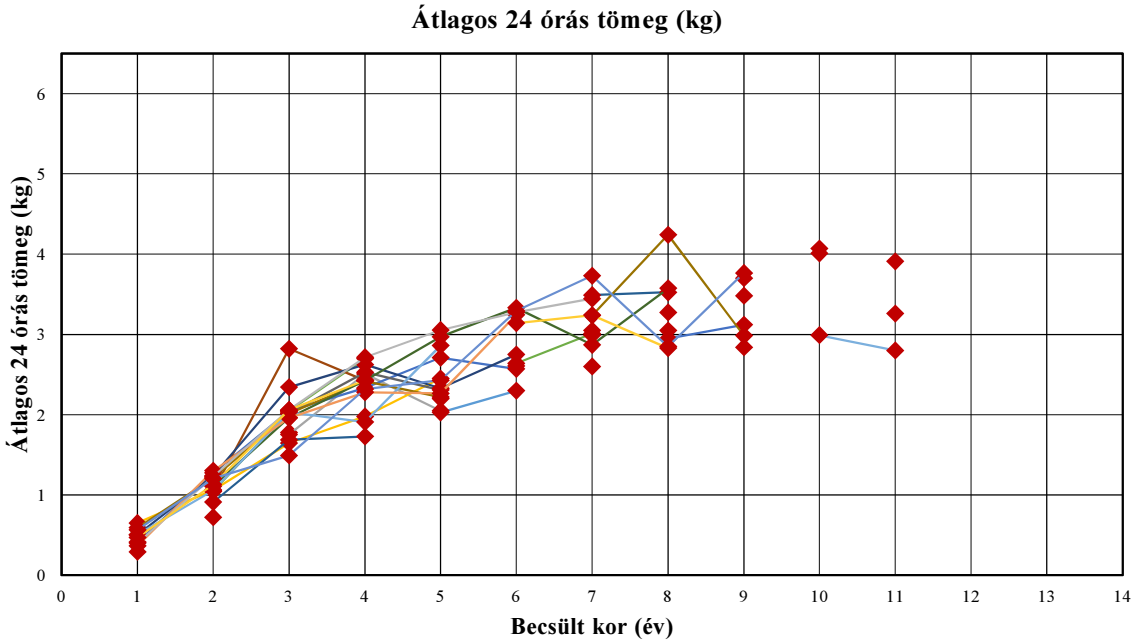
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	15,50				0,65			
2	84	43,71				1,30			
3	64	57,73				2,82			
4	43	64,15	17,95	35,45	14,00	2,72	18,20	9,75	10,45
5	30	62,28	22,30	33,53	14,95	3,05	19,18	11,00	11,15
6	23	62,93	21,70	35,35	14,93	3,33	20,15	10,85	11,60
7	16	69,78	21,25	41,25	16,70	3,73	20,15	11,35	11,95
8	16	66,20	22,00	39,30	17,50	4,24	20,15	11,60	13,25
9	9	66,85	22,75	41,90	15,80	3,77	19,15	11,10	12,43
10	3	67,00	21,90	38,55	15,85	4,07	21,50	11,15	12,50
11	3	65,85	22,45	35,90	14,55	3,91	19,45	12,10	15,65
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	20	2008				2001			
2	84	2002				2011			
3	64	2013				2005			
4	43	2003	2012	2003	2003	2012	2009	2012	2012
5	30	2010	2012	2009	2012	2012	2009	2012	2012
6	23	2012	2009	2012	2012	2009	2009	2013	2013
7	16	2014	2014	2014	2010	2014	2012	2012	2012
8	16	2007	2005	2009	2007	2007	2007	2007	2007
9	9	1998	2007	1998	2002	2014	2014	1998	2014
10	3	2005	2006	2005	2005	2006	2006	2006	2006
11	3	2011	2011	2011	2011	2011	2008	2008	2008
12									
13									
13<									

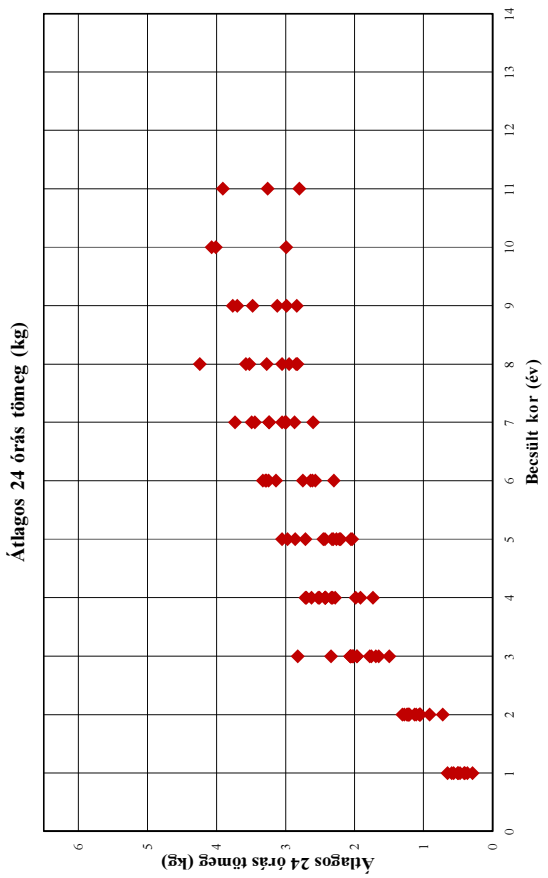
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

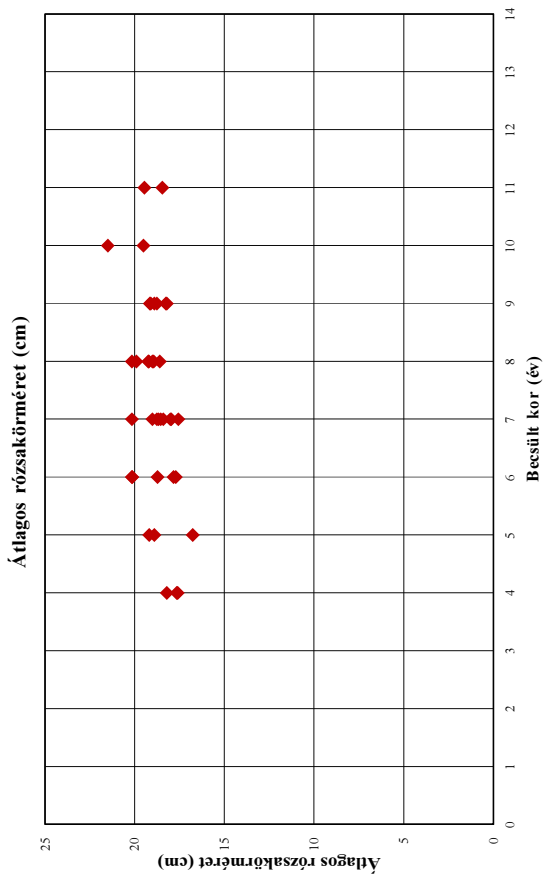

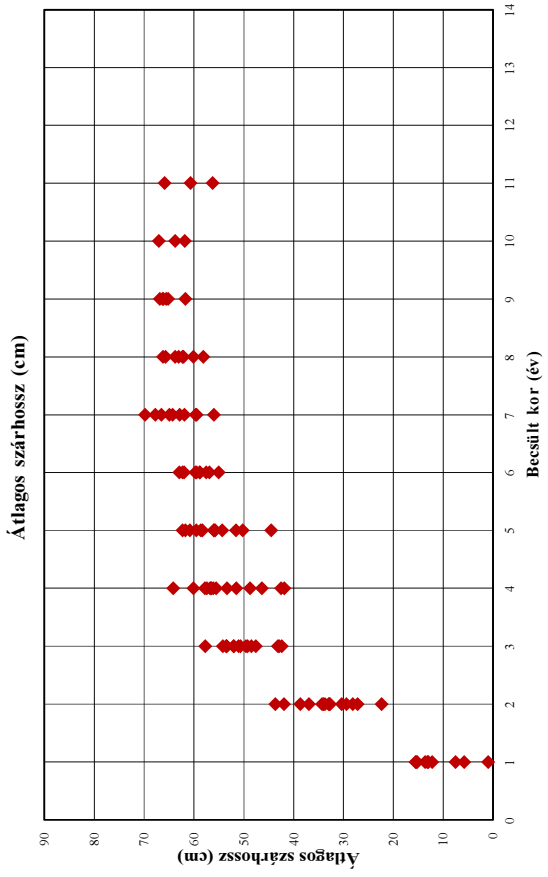

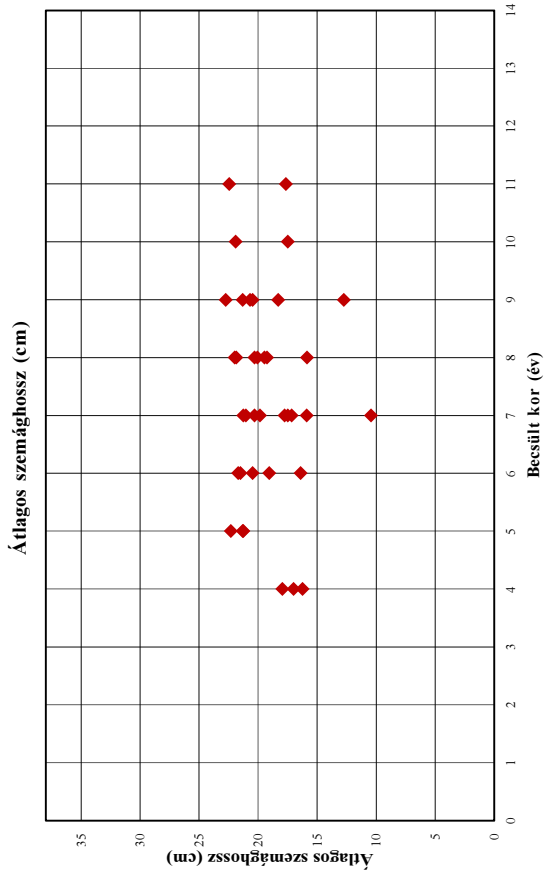
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

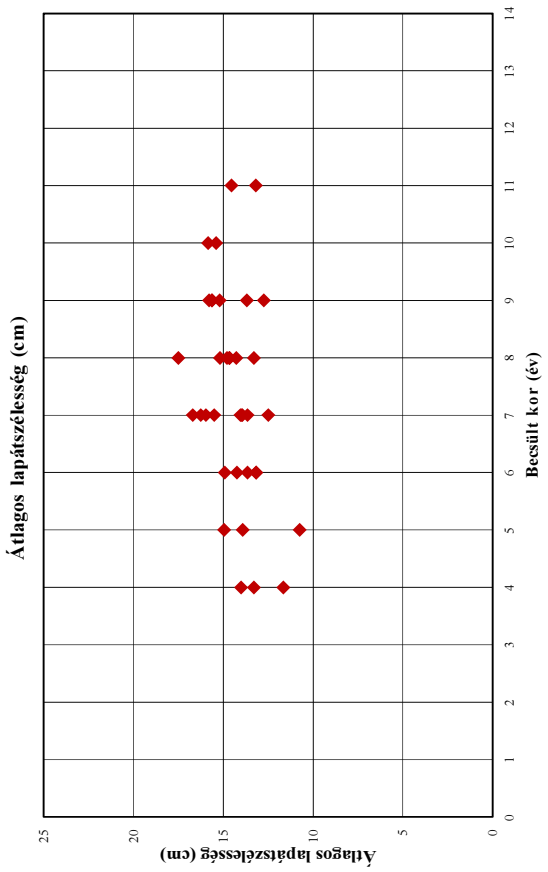

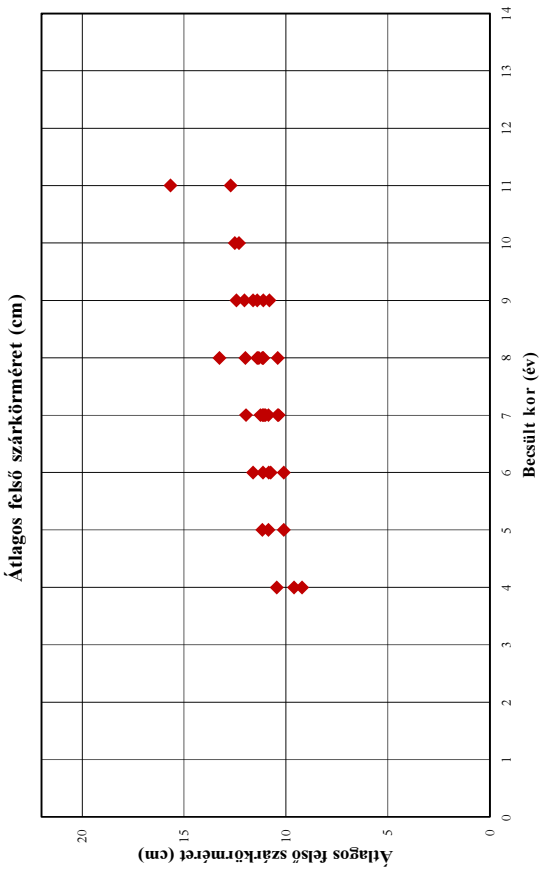

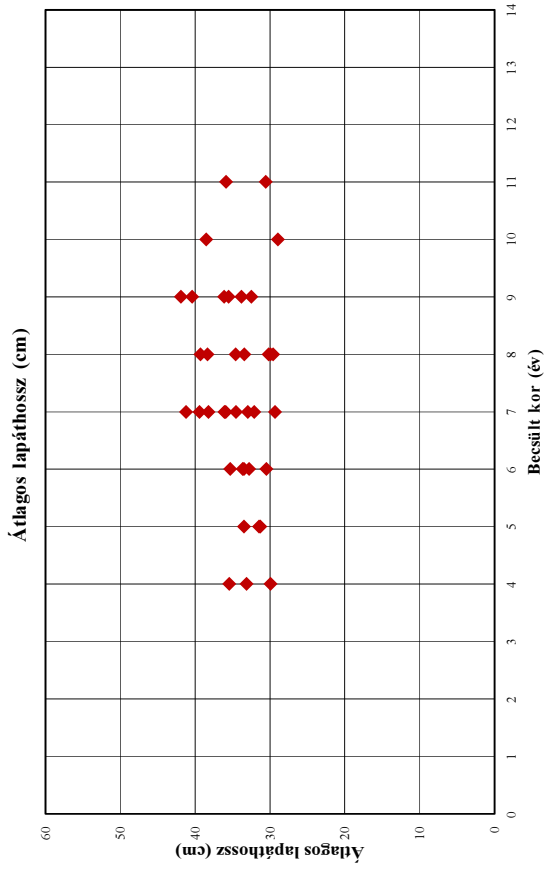

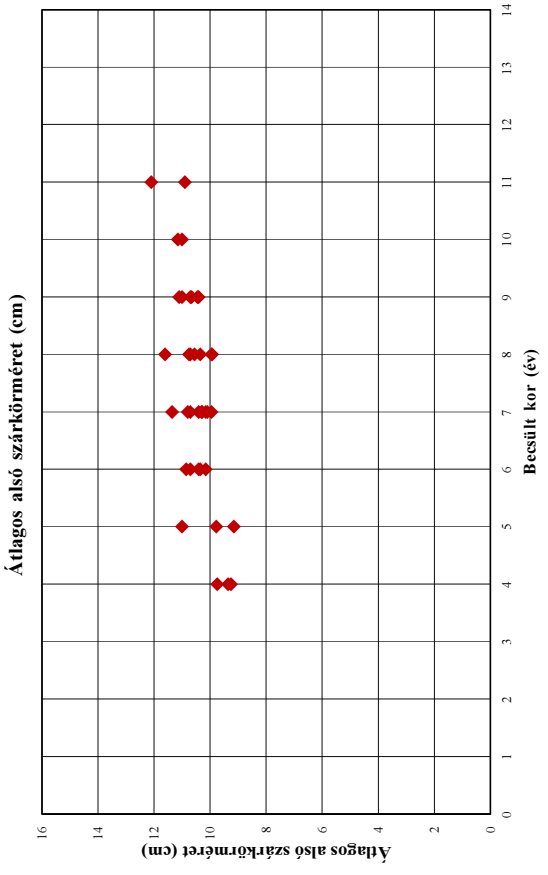
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2	2	27,15				0,72			
1998	3									
1998	4									
1998	5	2	51,58				2,03			
1998	6	1	55,00				2,30			
1998	7									
1998	8									
1998	9	1	66,85	21,30	41,90	12,75	3,48	18,90	11,10	11,10
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3	1	48,50				1,78			
1999	4									
1999	5	2	55,73				2,20			
1999	6									
1999	7	1	67,70	17,75	38,25	12,50	3,05	18,40	10,10	10,40
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1	1	5,75				0,29			
2000	2									
2000	3	2	42,40				1,76			
2000	4	1	56,50				2,51			
2000	5	1	50,25				2,05			
2000	6									
2000	7	1	56,00				2,60			
2000	8									
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1	1	7,50				0,65			
2001	2	3	30,37				1,06			
2001	3	4	47,61				1,65			
2001	4	2	48,75				1,98			
2001	5	3	56,00				2,45			
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9									
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	1	1,00				0,41			
2002	2	8	43,71				1,28			
2002	3	4	54,21				2,05			
2002	4	2	57,80				2,34			
2002	5	1	59,50	21,25	31,50	10,75	2,71	16,75	9,15	10,10
2002	6	1	58,80				2,57			
2002	7									
2002	8	3	58,12	20,05	29,63	14,28	2,95	18,93	9,95	10,40
2002	9	1	66,25	18,30	40,40	15,80	3,12	18,25	10,65	11,60
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1									
2003	2	7	36,91				1,04			
2003	3	1	50,65				2,05			
2003	4	1	64,15	16,25	35,45	14,00	2,70	17,65	9,35	9,20
2003	5									
2003	6	2	58,85				2,64			
2003	7	1	59,65	20,30	32,15	14,05	3,01	17,95	10,15	10,35
2003	8									
2003	9	1	61,70	12,75	32,50	13,70	2,84	18,20	10,70	10,80
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2	3	22,37				0,91			
2004	3	3	49,60				1,69			
2004	4	2	42,53				1,73			
2004	5									
2004	6									
2004	7	1	61,90	15,90	33,00	13,65	3,49	18,75	10,70	11,15
2004	8	2	63,08	15,85	33,48	14,80	3,53	19,20	10,75	11,40
2004	9									
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1									
2005	2	4	33,75				1,05			
2005	3	3	53,50				2,82			
2005	4	3	56,55				2,43			
2005	5									
2005	6	1	62,30				2,61			
2005	7									
2005	8	2	60,13	22,00	29,95	14,68	3,28	18,60	9,93	11,33
2005	9									
2005	10	1	67,00	17,50	38,55	15,85	4,01	19,50	11,00	12,30
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2	3	41,98				1,22			
2006	3	3	43,18				2,02			
2006	4	2	57,38				2,53			
2006	5	2	44,50				2,31			
2006	6									
2006	7									
2006	8									
2006	9									
2006	10	1	61,85	21,90	29,00	15,40	4,07	21,50	11,15	12,50
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	1	13,00				0,59			
2007	2	2	29,38				1,21			
2007	3	2	53,45				2,02			
2007	4	3	55,55				2,42			
2007	5	1	58,65				2,22			
2007	6									
2007	7	3	64,30	21,03	36,10	13,98	3,24	18,55	10,28	11,00
2007	8	1	66,20	19,25	38,40	17,50	4,24	20,15	11,60	13,25
2007	9	2	66,13	22,75	36,15	15,20	2,99	18,75	11,00	11,40
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

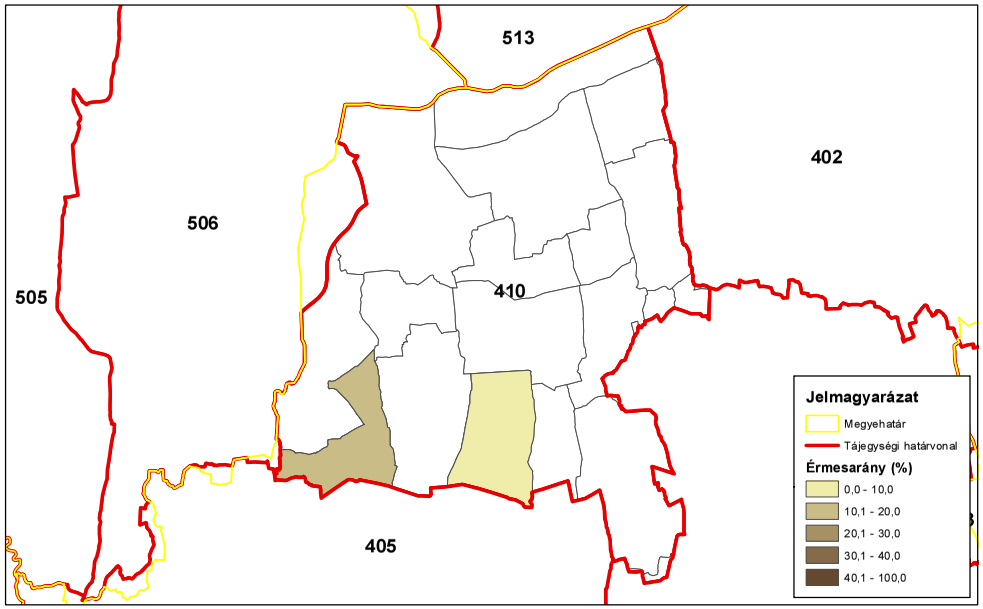
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	1	15,50				0,50			
2008	2	3	34,33				1,24			
2008	3	4	53,49				2,34			
2008	4	2	56,13				2,63			
2008	5	1	54,35				2,33			
2008	6	2	56,88				2,75			
2008	7									
2008	8									
2008	9	2	65,18	20,48	35,55	15,63	3,70	19,10	10,45	12,03
2008	10									
2008	11	1	60,65	17,65	30,60	13,20	3,26	19,45	12,10	15,65
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2	3	33,00				1,11			
2009	3	6	49,25				1,96			
2009	4	11	53,39	17,00	33,15	13,30	2,42	18,20	9,25	9,60
2009	5	5	61,71	21,30	33,53	13,93	2,97	19,18	9,78	10,85
2009	6	1	59,70	21,70	32,80	13,65	3,33	20,15	10,35	10,10
2009	7	2	59,45	17,15	35,95	13,95	2,87	17,55	9,95	10,85
2009	8	3	65,72	19,47	39,30	15,18	3,57	19,23	10,55	11,98
2009	9									
2009	10									
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	2	15,43				0,51			
2010	2	6	32,71				1,06			
2010	3	6	52,06				2,03			
2010	4	2	41,93				1,91			
2010	5	4	62,28				2,86			
2010	6									
2010	7	2	62,88	10,45	29,35	16,70	2,99	19,00	10,40	11,10
2010	8									
2010	9									
2010	10	1	63,75				2,99			
2010	11	1	56,25				2,80			
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	5	13,59				0,36			
2011	2	11	38,66				1,30			
2011	3	9	51,06				1,96			
2011	4	5	51,51				2,28			
2011	5	2	56,00				2,27			
2011	6	2	61,95	21,50	33,65	13,18	3,25	20,13	10,70	11,13
2011	7									
2011	8	1	63,75	21,85	30,20	14,65	3,05	19,00	10,70	11,10
2011	9									
2011	10									
2011	11	1	65,85	22,45	35,90	14,55	3,91	18,45	10,90	12,70
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	1	15,20				0,40			
2012	2	14	34,04				1,23			
2012	3	12	52,06				2,06			
2012	4	2	56,75	17,95	29,95	11,65	2,72	17,60	9,75	10,45
2012	5	3	60,83	22,30	31,35	14,95	3,05	18,90	11,00	11,15
2012	6	6	62,93	20,48	35,35	14,93	3,28	17,83	10,15	10,84
2012	7	2	66,53	19,85	39,45	16,25	3,45	20,15	11,35	11,95
2012	8									
2012	9									
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

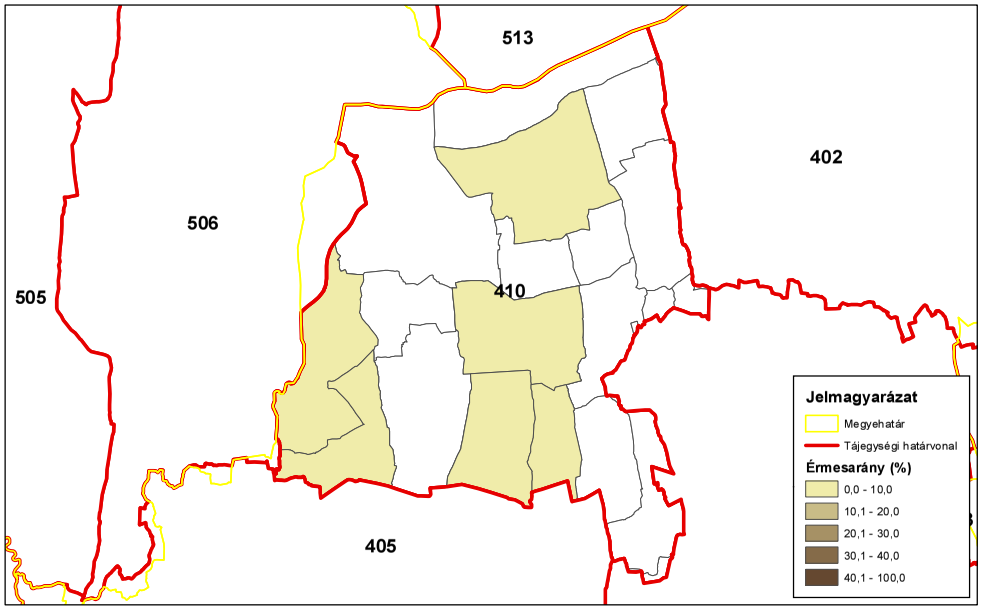
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	4	13,18				0,47			
2013	2	8	32,91				1,13			
2013	3	2	57,73				2,06			
2013	4	1	60,10				2,43			
2013	5									
2013	6	4	57,54	19,05	30,52	13,18	3,14	18,72	10,85	11,60
2013	7	1	64,90	17,50	34,55	15,50	3,24	18,00	10,80	11,25
2013	8	1	62,10				2,83			
2013	9									
2013	10									
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	3	12,17				0,56			
2014	2	7	28,12				1,20			
2014	3	2	42,93				1,50			
2014	4	4	46,39				2,32			
2014	5	3	58,33				2,43			
2014	6	3	59,47	16,40	33,50	14,25	3,29	17,70	10,40	10,75
2014	7	2	69,78	21,25	41,25	15,98	3,73	18,68	10,30	11,05
2014	8	3	62,25	20,30	34,60	13,30	2,85	19,90	10,35	11,15
2014	9	2	65,55	20,70	33,83	15,63	3,77	19,15	10,40	12,43
2014	10									
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

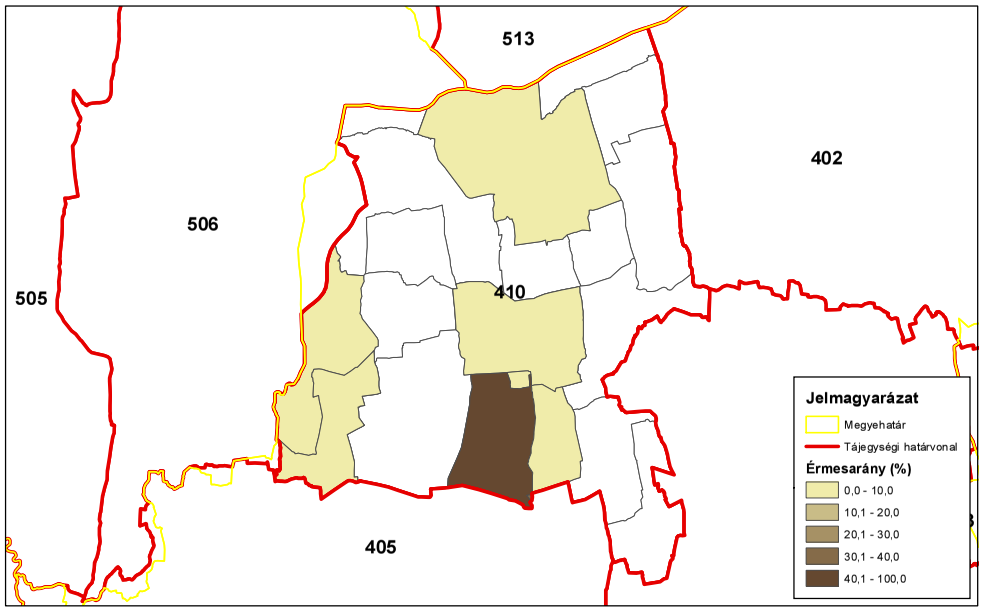
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

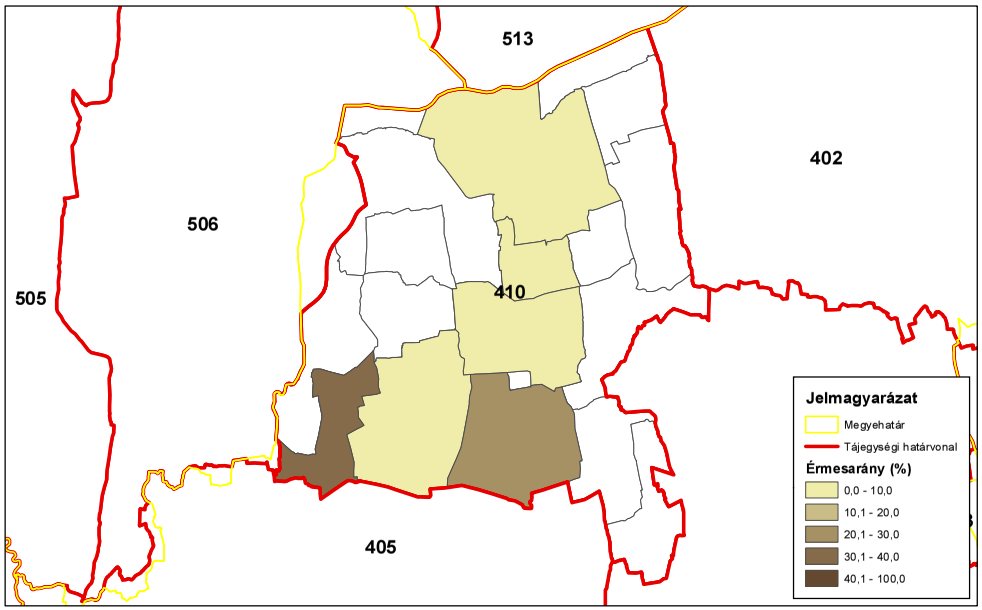
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység** (410) területén az őz jelentett létszáma 1998-2005 közt nőtt, majd azt követően lassú csökkenésnek indult (3600 → 4400 → 3500; a jelentett létszám **-3% csökkenése** mutatható ki). Az őz hasznosítása hasonló pályát követett (556 → 1262 → 945 pld, **+70 % emelkedés**).
- A 2007-2014 közötti lelövési térképeken a vadgazdálkodási tájegységben, a vadgazdálkodási egységek szintjén, nem mutatkozik változási trend.
- Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1000-1200 őz hasznosítása is fenntartható lehet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről indult (16%) és az egész értékelt időszakban zömében 22-27% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai jellemzőit és a tapasztalatokat a 25-30% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad, valamint a szaporulat megfelelő. A tájegységben a jelentett létszámok alapján a szaporulat értékek 0.6-0.7 suta/gida között voltak. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (20-25%) jóval alacsonyabb a bakoknál (25-35%).
- Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1 : 1 : 1 aránytól (1 : 0.6-0.8 : 0.6-0.7). Ennek megfelelően a bakok (40-45%), a suták (25-35%) és a gidák (20-30%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól.
- A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is szorosan függ a suta- és a gidalelövés emelkedésétől. A bakok, a suták és a gidák pontjai és trendvonalai eltérő sávokban mozognak.
- Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket vagy nem használja ki, vagy azok a vártnál sokkal alacsonyabbak. Kérdés, hogy a nagy számban jelen lévő gímszarvas, vaddisznó és a dámszarvas mennyire negatív hatású az őzre, illetve az aranysakálnak van-e hatása a szaporulatra.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz a gímszarvas és a vaddisznó után 3. legjelentősebb nagyvadja a tájegységnek. Egyik bevételi jellemzővel sem mutatható ki trend szintű kapcsolat (külföldi bérlelövés bevétele, belföldi bérlelövés bevétele és lőtt vad értékesítés bevétele), ez együtt-változás és nem ok-okozati kapcsolat. A vadkárok esetében sincs az őzterítékkel igazolható kapcsolat.

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

aránya alapján a VGTE az alsó negyedben található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (46/52). Az érmesek aránya 1-5% között hullámzott (5-20 db). Az bakok lelövésének növekedése (280→480) az érmesek arányát nem befolyásolta. A vadgazdálkodási tájegységben 0-3 db aranyérmes bak esett évente, 1-8 db ezüstérmes és 3-14 db bronzérmes agancsú bak esett. Az állományban az agancsok minősége az átlagnál gyengébb, az érmes bakok közül inkább csak bronzérmesek kerülnek terítékre.

- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán nem változott.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→50%, a „középkorú" bakok aránya 20-30%, és az „öreg" bakok aránya 45→20% között mozgott. A korcsoportok arányai a Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben elmozdultak a fiatal korcsoportok javára.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 20.89 cm (7 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 300.73 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (19.89 cm (5 év) / 276.96 gramm (6 év)) és a legjobb év (22.07 cm (5 év) / 334.29 gramm (7 év)). Az átlagok minden korosztályban erősen szóródnak.
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban, míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban. Ez a változékonyságot tükrözik a átlagos szárhosszok és az agancssúlyok kor szerinti való alakulását szemléltető diagramok is.
- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben (410) gyenge őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) az 4-8 éves korban mutatja a legnagyobb értékeket. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-8 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	1 175	1 350	1 070	**3 595**	297	140	119	**556**	25,3%	10,4%	11,1%	**15,5%**
1999	1 112	1 360	1 070	**3 542**	322	172	118	**612**	29,0%	12,6%	11,0%	**17,3%**
2000	1 264	1 428	1 167	**3 859**	367	235	254	**856**	29,0%	16,5%	21,8%	**22,2%**
2001	1 345	1 561	1 207	**4 113**	357	300	262	**919**	26,5%	19,2%	21,7%	**22,3%**
2002	1 358	1 672	1 170	**4 200**	397	343	319	**1 059**	29,2%	20,5%	27,3%	**25,2%**
2003	1 408	1 773	1 167	**4 348**	464	379	329	**1 172**	33,0%	21,4%	28,2%	**27,0%**
2004	1 343	1 673	1 212	**4 228**	477	417	368	**1 262**	35,5%	24,9%	30,4%	**29,8%**
2005	1 407	1 730	1 251	**4 388**	465	385	342	**1 192**	33,0%	22,3%	27,3%	**27,2%**
2006	1 392	1 644	1 181	**4 217**	404	313	277	**994**	29,0%	19,0%	23,5%	**23,6%**
2007	1 338	1 408	1 068	**3 814**	343	259	197	**799**	25,6%	18,4%	18,4%	**20,9%**
2008	1 311	1 416	1 090	**3 817**	377	265	212	**854**	28,8%	18,7%	19,4%	**22,4%**
2009	1 315	1 385	1 027	**3 727**	409	383	276	**1 068**	31,1%	27,7%	26,9%	**28,7%**
2010	1 369	1 392	1 033	**3 794**	381	305	217	**903**	27,8%	21,9%	21,0%	**23,8%**
2011	1 199	1 147	857	**3 203**	374	257	195	**826**	31,2%	22,4%	22,8%	**25,8%**
2012	1 208	1 215	925	**3 348**	372	267	226	**865**	30,8%	22,0%	24,4%	**25,8%**
2013	1 249	1 308	940	**3 497**	427	268	234	**929**	34,2%	20,5%	24,9%	**26,6%**
2014	1 249	1 341	893	**3 483**	405	330	210	**945**	32,4%	24,6%	23,5%	**27,1%**
Változás	6,3%	-0,7%	-16,5%	-3,1%	36,4%	135,7%	76,5%	70,0%	28,3%	137,3%	111,4%	75,4%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,15	0,91	***0,79***	1	0,47	0,40	***0,85***
1999	1	1,22	0,96	***0,79***	1	0,53	0,37	***0,69***
2000	1	1,13	0,92	***0,82***	1	0,64	0,69	***1,08***
2001	1	1,16	0,90	***0,77***	1	0,84	0,73	***0,87***
2002	1	1,23	0,86	***0,70***	1	0,86	0,80	***0,93***
2003	1	1,26	0,83	***0,66***	1	0,82	0,71	***0,87***
2004	1	1,25	0,90	***0,72***	1	0,87	0,77	***0,88***
2005	1	1,23	0,89	***0,72***	1	0,83	0,74	***0,89***
2006	1	1,18	0,85	***0,72***	1	0,77	0,69	***0,88***
2007	1	1,05	0,80	***0,76***	1	0,76	0,57	***0,76***
2008	1	1,08	0,83	***0,77***	1	0,70	0,56	***0,80***
2009	1	1,05	0,78	***0,74***	1	0,94	0,67	***0,72***
2010	1	1,02	0,75	***0,74***	1	0,80	0,57	***0,71***
2011	1	0,96	0,71	***0,75***	1	0,69	0,52	***0,76***
2012	1	1,01	0,77	***0,76***	1	0,72	0,61	***0,85***
2013	1	1,05	0,75	***0,72***	1	0,63	0,55	***0,87***
2014	1	1,07	0,71	***0,67***	1	0,81	0,52	***0,64***

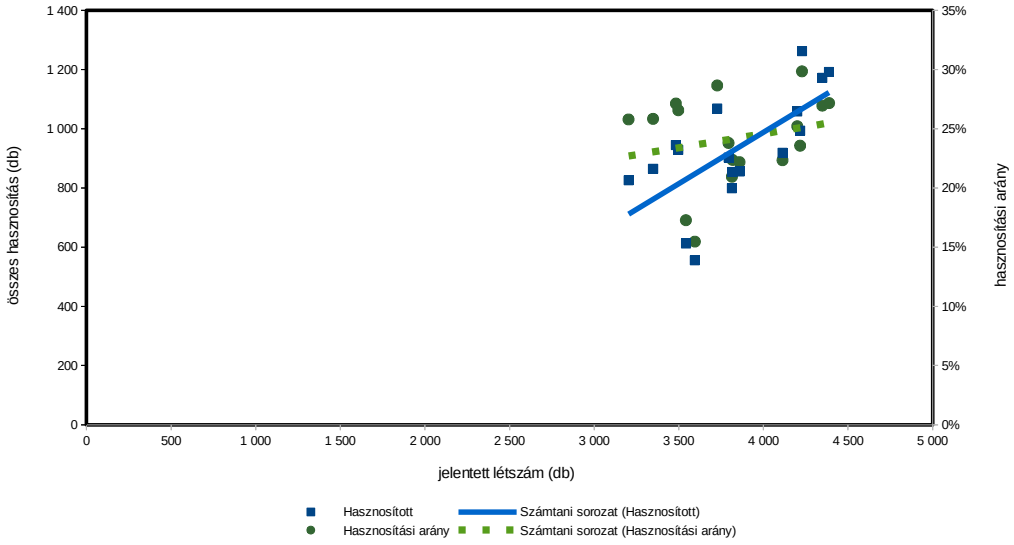
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	32,7%	37,6%	29,8%	100%	53,4%	25,2%	21,4%	100%
1999	31,4%	38,4%	30,2%	100%	52,6%	28,1%	19,3%	100%
2000	32,8%	37,0%	30,2%	100%	42,9%	27,5%	29,7%	100%
2001	32,7%	38,0%	29,3%	100%	38,8%	32,6%	28,5%	100%
2002	32,3%	39,8%	27,9%	100%	37,5%	32,4%	30,1%	100%
2003	32,4%	40,8%	26,8%	100%	39,6%	32,3%	28,1%	100%
2004	31,8%	39,6%	28,7%	100%	37,8%	33,0%	29,2%	100%
2005	32,1%	39,4%	28,5%	100%	39,0%	32,3%	28,7%	100%
2006	33,0%	39,0%	28,0%	100%	40,6%	31,5%	27,9%	100%
2007	35,1%	36,9%	28,0%	100%	42,9%	32,4%	24,7%	100%
2008	34,3%	37,1%	28,6%	100%	44,1%	31,0%	24,8%	100%
2009	35,3%	37,2%	27,6%	100%	38,3%	35,9%	25,8%	100%
2010	36,1%	36,7%	27,2%	100%	42,2%	33,8%	24,0%	100%
2011	37,4%	35,8%	26,8%	100%	45,3%	31,1%	23,6%	100%
2012	36,1%	36,3%	27,6%	100%	43,0%	30,9%	26,1%	100%
2013	35,7%	37,4%	26,9%	100%	46,0%	28,8%	25,2%	100%
2014	35,9%	38,5%	25,6%	100%	42,9%	34,9%	22,2%	100%

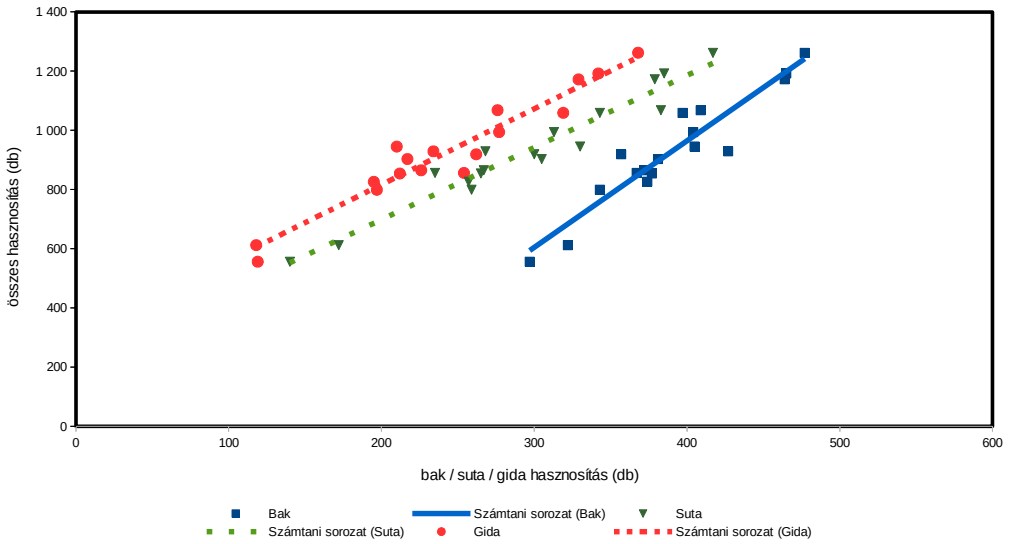
Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **410**

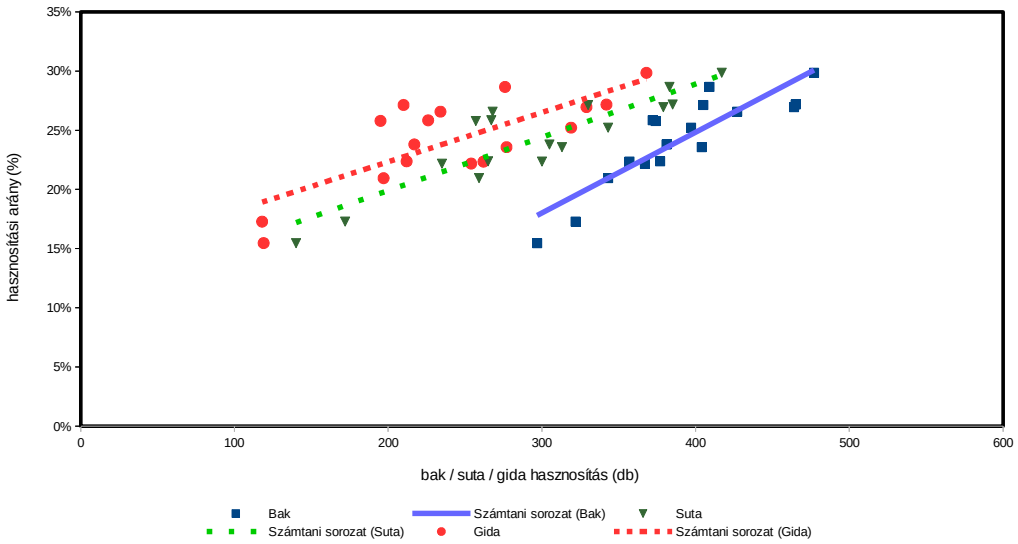
Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

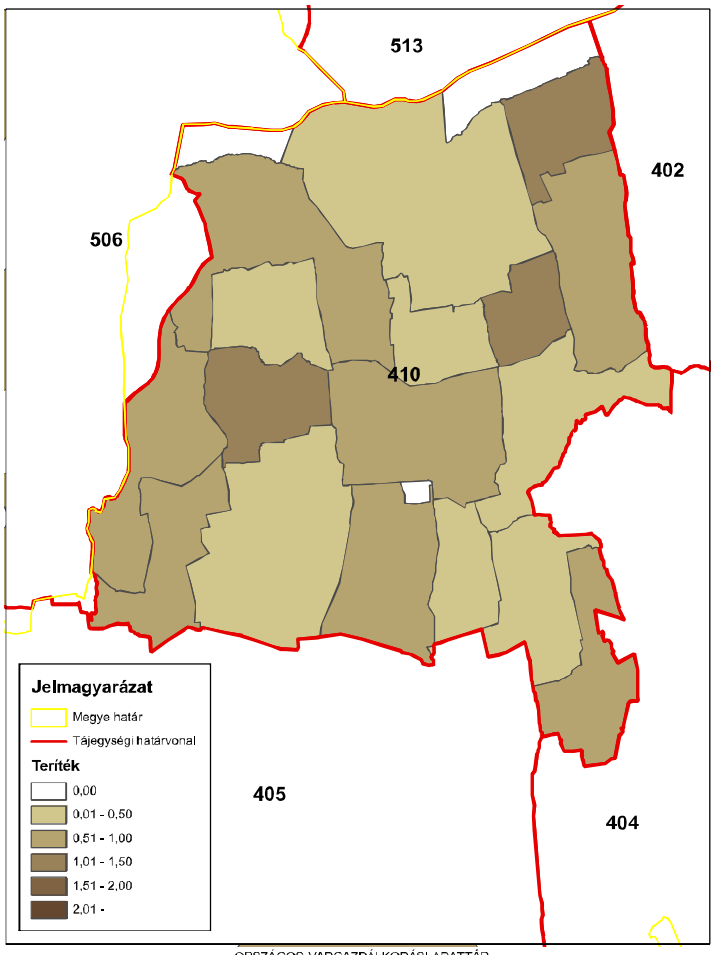
Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

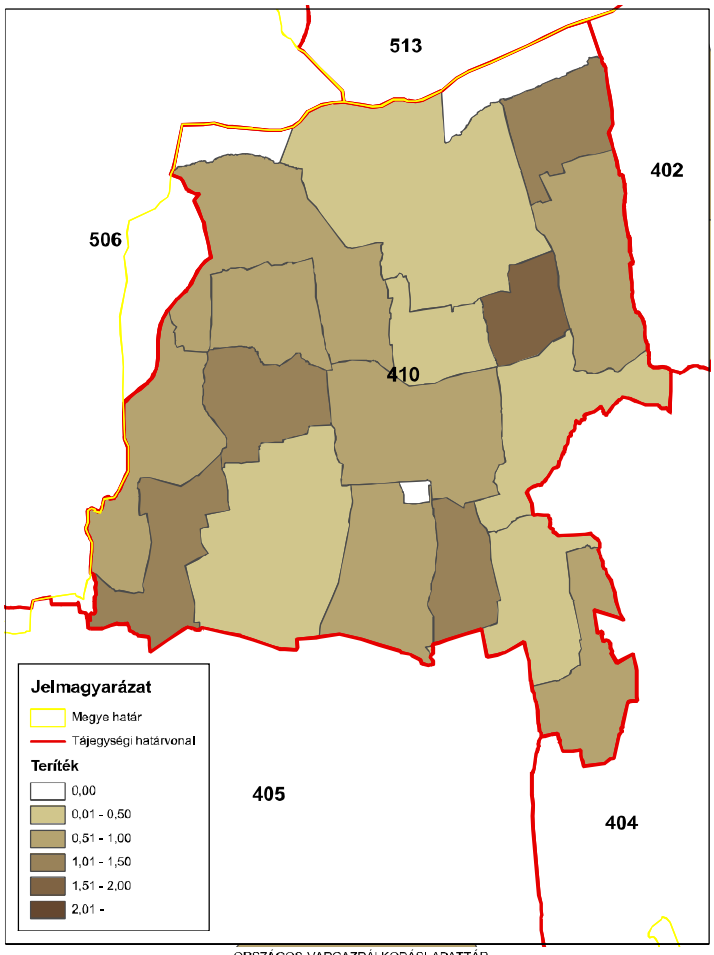

Őz (teríték - db/km^2) 2007

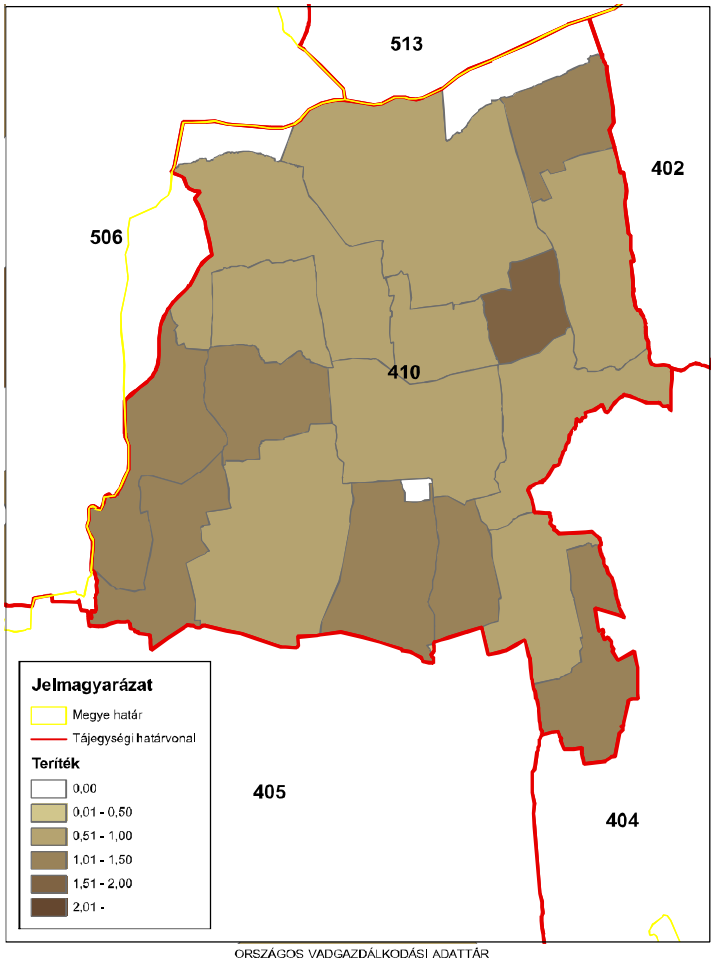
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

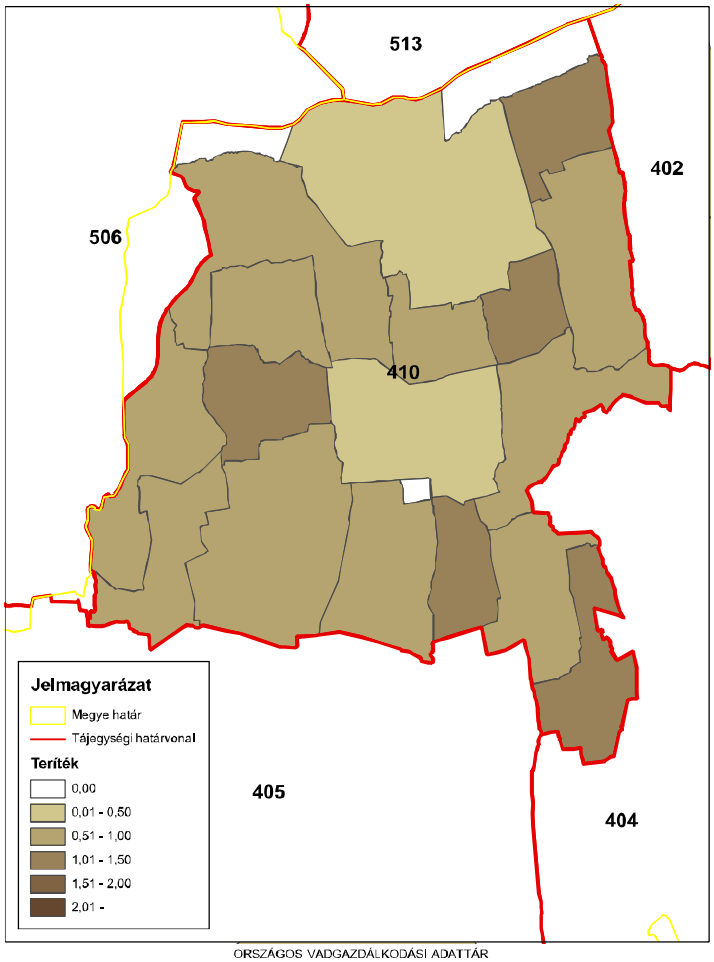
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

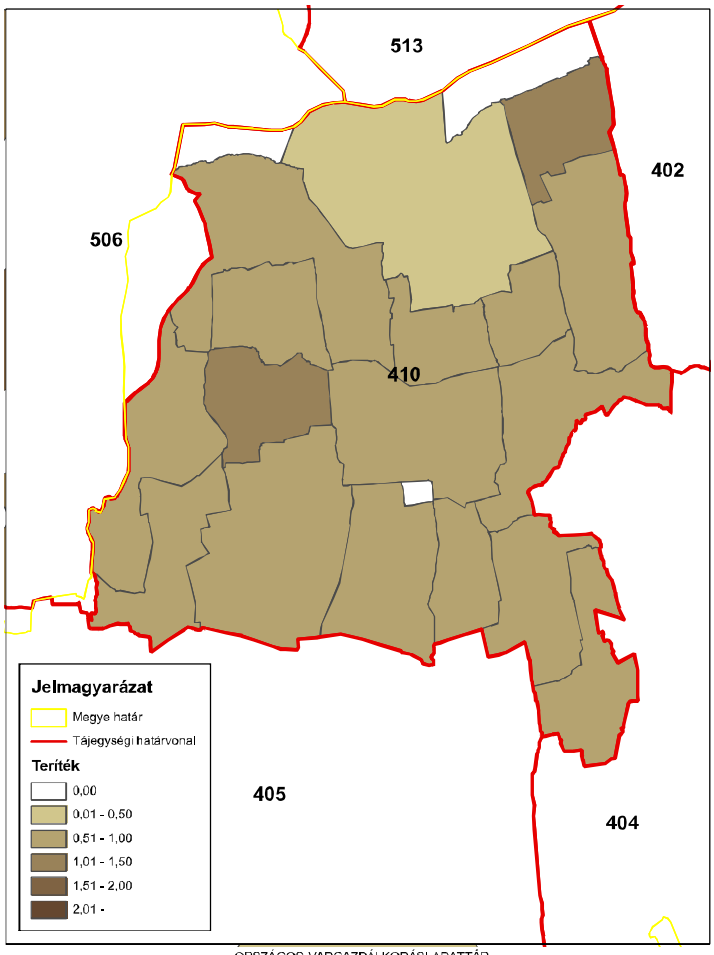
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

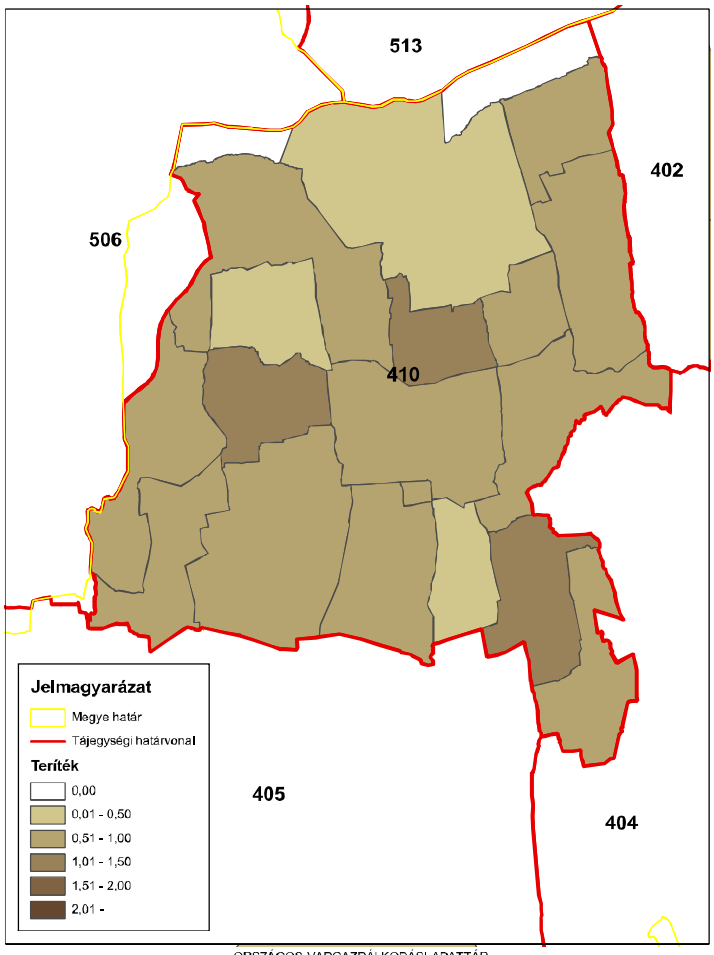
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

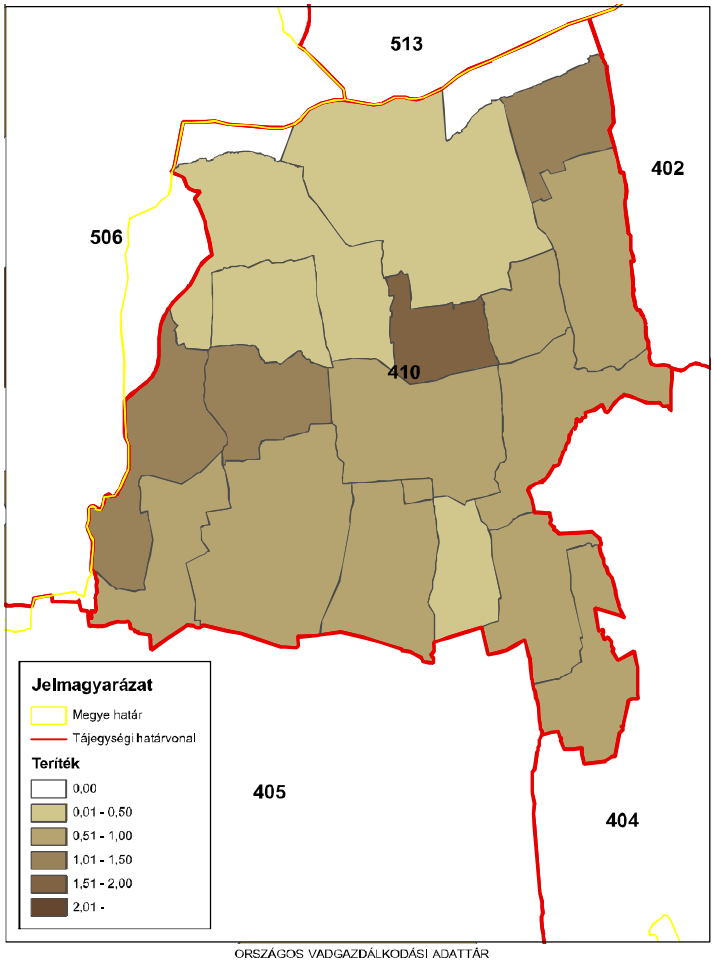
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

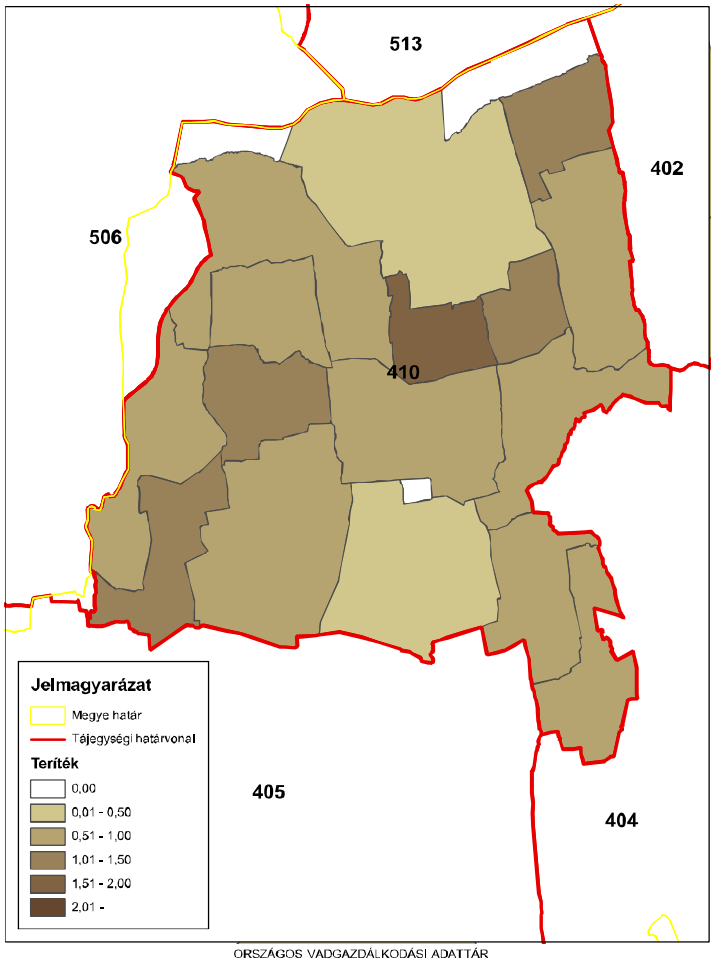
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

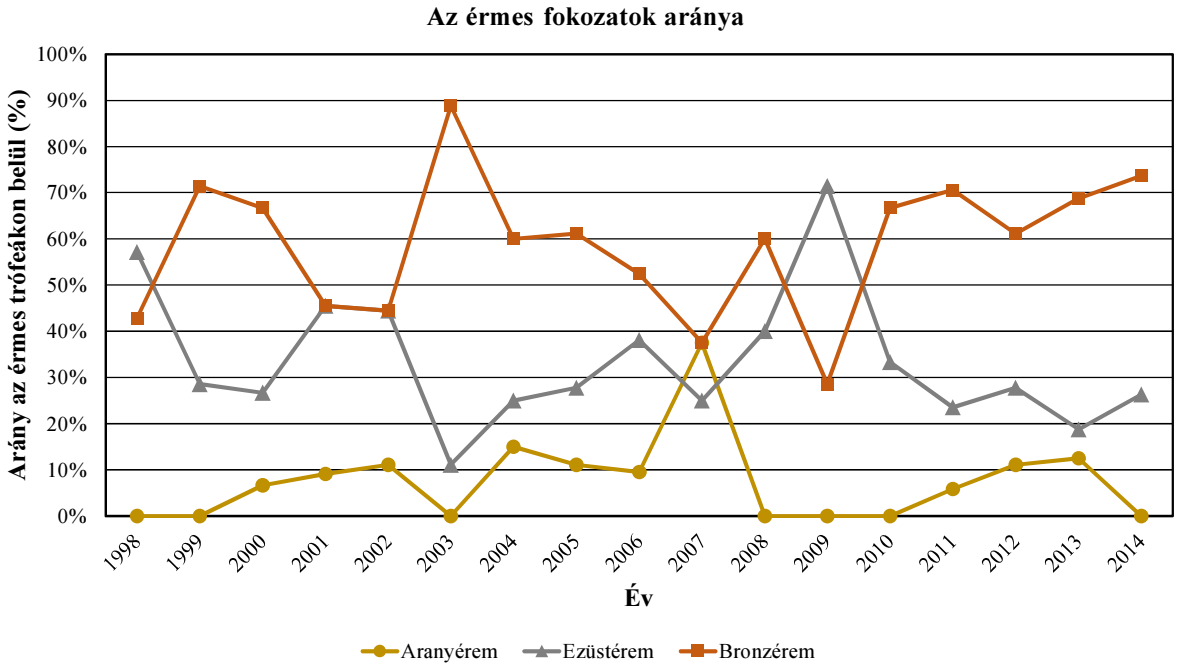
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

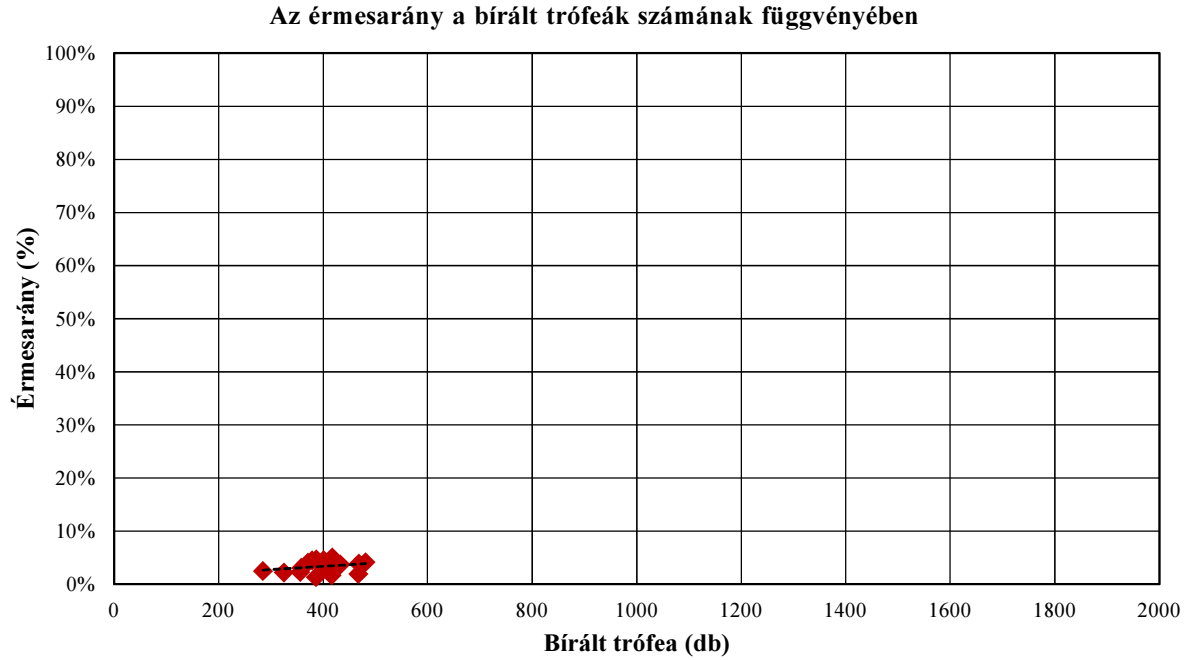
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	285	7	2,5%		4	3	0,0%	57,1%	42,9%
1999	325	7	2,2%		2	5	0,0%	28,6%	71,4%
2000	371	15	4,0%	1	4	10	6,7%	26,7%	66,7%
2001	358	11	3,1%	1	5	5	9,1%	45,5%	45,5%
2002	401	18	4,5%	2	8	8	11,1%	44,4%	44,4%
2003	467	9	1,9%		1	8	0,0%	11,1%	88,9%
2004	481	20	4,2%	3	5	12	15,0%	25,0%	60,0%
2005	468	18	3,8%	2	5	11	11,1%	27,8%	61,1%
2006	417	21	5,0%	2	8	11	9,5%	38,1%	52,4%
2007	356	8	2,2%	3	2	3	37,5%	25,0%	37,5%
2008	386	5	1,3%		2	3	0,0%	40,0%	60,0%
2009	416	7	1,7%		5	2	0,0%	71,4%	28,6%
2010	402	12	3,0%		4	8	0,0%	33,3%	66,7%
2011	379	17	4,5%	1	4	12	5,9%	23,5%	70,6%
2012	387	18	4,7%	2	5	11	11,1%	27,8%	61,1%
2013	433	16	3,7%	2	3	11	12,5%	18,8%	68,8%
2014	415	19	4,6%		5	14	0,0%	26,3%	73,7%

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

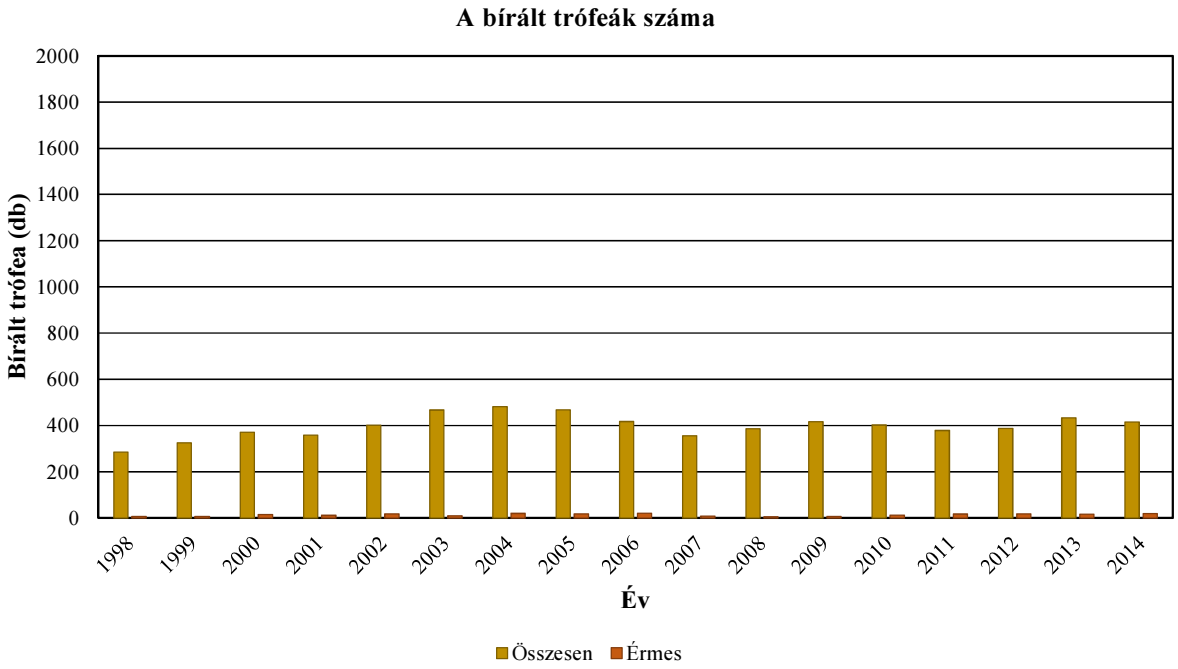
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	13	13	11	13	22	12	21	9	14	16	23	24	23	31	55	44	47
2	15	24	21	21	34	49	64	57	41	39	42	50	83	63	54	50	39
3	39	45	73	61	76	98	114	105	90	87	96	99	85	88	69	88	76
4	52	41	56	47	48	63	74	89	68	79	75	84	76	65	70	86	97
5	51	55	89	75	53	70	72	80	63	41	50	50	53	64	62	66	53
6	30	49	50	54	76	78	65	70	65	57	59	64	42	34	50	57	54
7	47	58	40	56	63	66	45	40	53	20	28	28	18	23	19	19	27
8	28	25	23	29	23	26	21	17	21	13	9	16	18	11	5	18	16
9	5	13	4	1	4	4	2		2	2	1	1	3		2	3	3
9<	5	2	4	1	2	1	3	1		2	3		1		1	2	3
Összesen	**285**	**325**	**371**	**358**	**401**	**467**	**481**	**468**	**417**	**356**	**386**	**416**	**402**	**379**	**387**	**433**	**415**

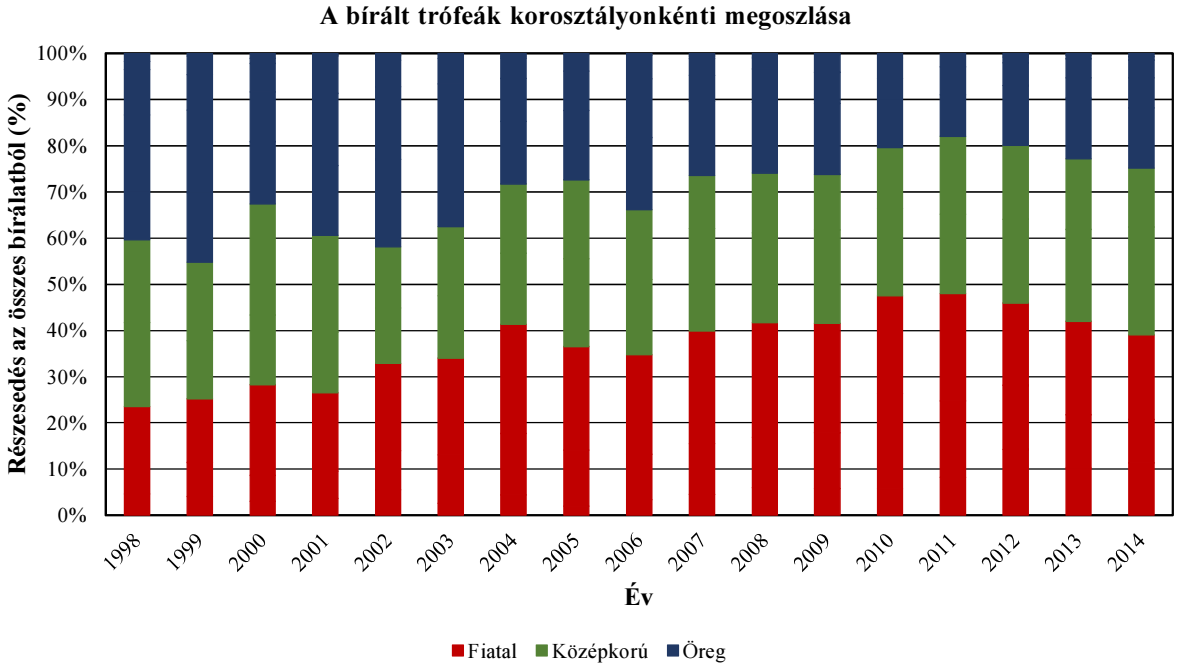
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	4,6%	4,0%	3,0%	3,6%	5,5%	2,6%	4,4%	1,9%	3,4%	4,5%	6,0%	5,8%	5,7%	8,2%	14,2%	10,2%	11,3%
2	5,3%	7,4%	5,7%	5,9%	8,5%	10,5%	13,3%	12,2%	9,8%	11,0%	10,9%	12,0%	20,6%	16,6%	14,0%	11,5%	9,4%
3	13,7%	13,8%	19,7%	17,0%	19,0%	21,0%	23,7%	22,4%	21,6%	24,4%	24,9%	23,8%	21,1%	23,2%	17,8%	20,3%	18,3%
4	18,2%	12,6%	15,1%	13,1%	12,0%	13,5%	15,4%	19,0%	16,3%	22,2%	19,4%	20,2%	18,9%	17,2%	18,1%	19,9%	23,4%
5	17,9%	16,9%	24,0%	20,9%	13,2%	15,0%	15,0%	17,1%	15,1%	11,5%	13,0%	12,0%	13,2%	16,9%	16,0%	15,2%	12,8%
6	10,5%	15,1%	13,5%	15,1%	19,0%	16,7%	13,5%	15,0%	15,6%	16,0%	15,3%	15,4%	10,4%	9,0%	12,9%	13,2%	13,0%
7	16,5%	17,8%	10,8%	15,6%	15,7%	14,1%	9,4%	8,5%	12,7%	5,6%	7,3%	6,7%	4,5%	6,1%	4,9%	4,4%	6,5%
8	9,8%	7,7%	6,2%	8,1%	5,7%	5,6%	4,4%	3,6%	5,0%	3,7%	2,3%	3,8%	4,5%	2,9%	1,3%	4,2%	3,9%
9	1,8%	4,0%	1,1%	0,3%	1,0%	0,9%	0,4%		0,5%	0,6%	0,3%	0,2%	0,7%		0,5%	0,7%	0,7%
9<	1,8%	0,6%	1,1%	0,3%	0,5%	0,2%	0,6%	0,2%		0,6%	0,8%		0,2%		0,3%	0,5%	0,7%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	8,34	77,46
2	746	16,31	169,57
3	1389	18,86	234,16
4	1170	20,12	271,57
5	1047	20,92	294,70
6	954	20,77	299,72
7	650	20,89	300,73
8	319	19,67	287,09
9	50	19,27	261,51
9<	31	16,53	259,17

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	4,43	53,87
2	746	13,17	135,00
3	1389	17,36	199,64
4	1170	18,67	220,77
5	1047	19,89	252,86
6	954	18,91	276,96
7	650	18,56	274,39
8	319	16,70	253,18
9	50	13,65	160,50
9<	31	7,85	155,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	12,33	103,26
2	746	18,41	190,67
3	1389	20,12	249,28
4	1170	21,12	287,91
5	1047	22,07	324,45
6	954	21,68	315,82
7	650	21,90	334,29
8	319	21,37	338,60
9	50	23,05	356,00
9<	31	22,85	469,00

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	4,43	53,87
2	746	13,17	135,00
3	1389	17,36	199,64
4	1170	18,67	220,77
5	1047	19,89	252,86
6	954	18,91	276,96
7	650	18,56	274,39
8	319	16,70	253,18
9	50	13,65	160,50
9<	31	7,85	155,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	2000	2010
2	746	2010	2010
3	1389	2014	1998
4	1170	1998	1998
5	1047	2014	1998
6	954	2007	2007
7	650	2014	2011
8	319	2008	2011
9	50	2008	2007
9<	31	2012	2012

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	12,33	103,26
2	746	18,41	190,67
3	1389	20,12	249,28
4	1170	21,12	287,91
5	1047	22,07	324,45
6	954	21,68	315,82
7	650	21,90	334,29
8	319	21,37	338,60
9	50	23,05	356,00
9<	31	22,85	469,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	2005	2008
2	746	2005	2008
3	1389	2010	2012
4	1170	2006	2008
5	1047	2010	2010
6	954	2011	2011
7	650	2005	2002
8	319	1998	2012
9	50	2004	2001
9<	31	1999	2005

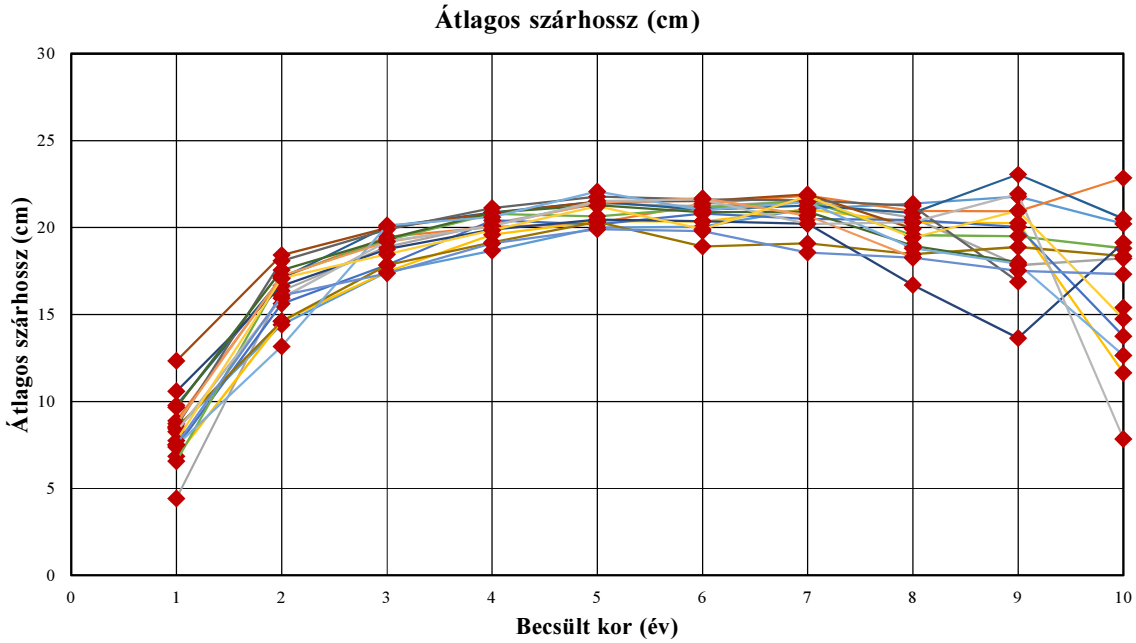
A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

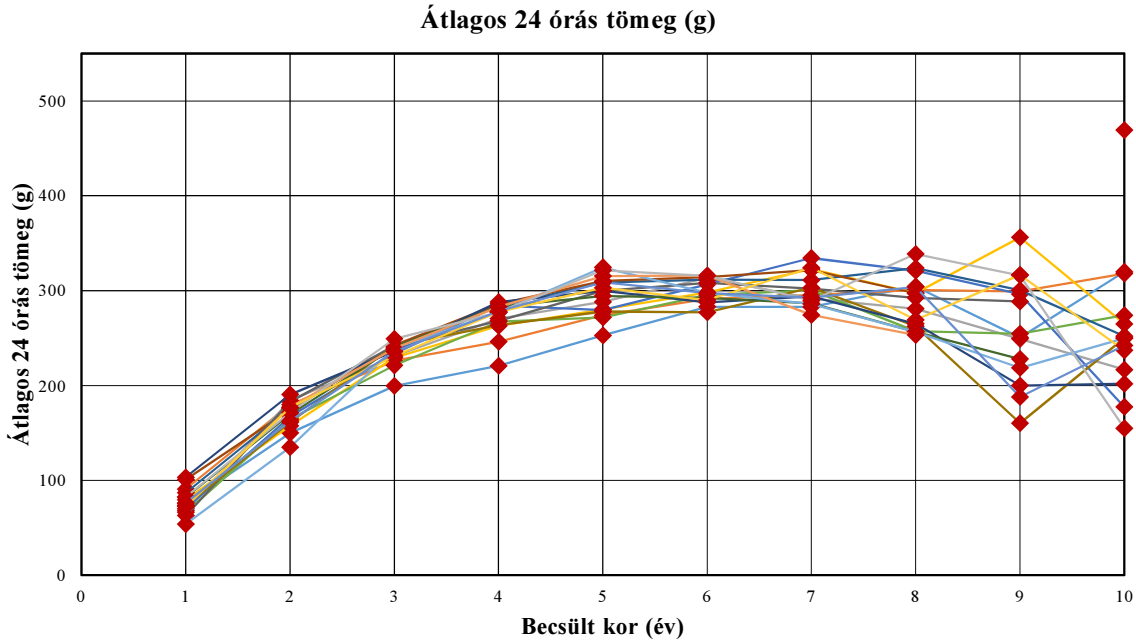
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	7,90	49,39
2	746	5,25	55,67
3	1389	2,76	49,63
4	1170	2,45	67,14
5	1047	2,17	71,59
6	954	2,77	38,86
7	650	3,34	59,89
8	319	4,67	85,42
9	50	9,40	195,50
9<	31	15,00	314,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

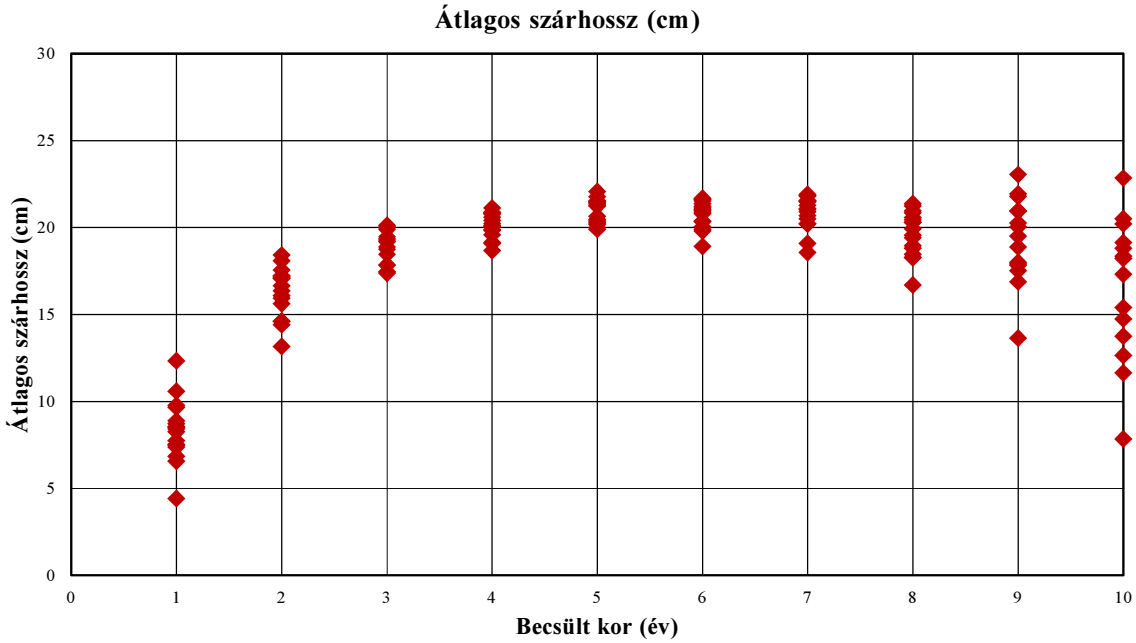
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	391	94,7%	63,8%
2	746	32,2%	32,8%
3	1389	14,6%	21,2%
4	1170	12,2%	24,7%
5	1047	10,4%	24,3%
6	954	13,3%	13,0%
7	650	16,0%	19,9%
8	319	23,7%	29,8%
9	50	48,8%	74,8%
9<	31	90,7%	121,2%

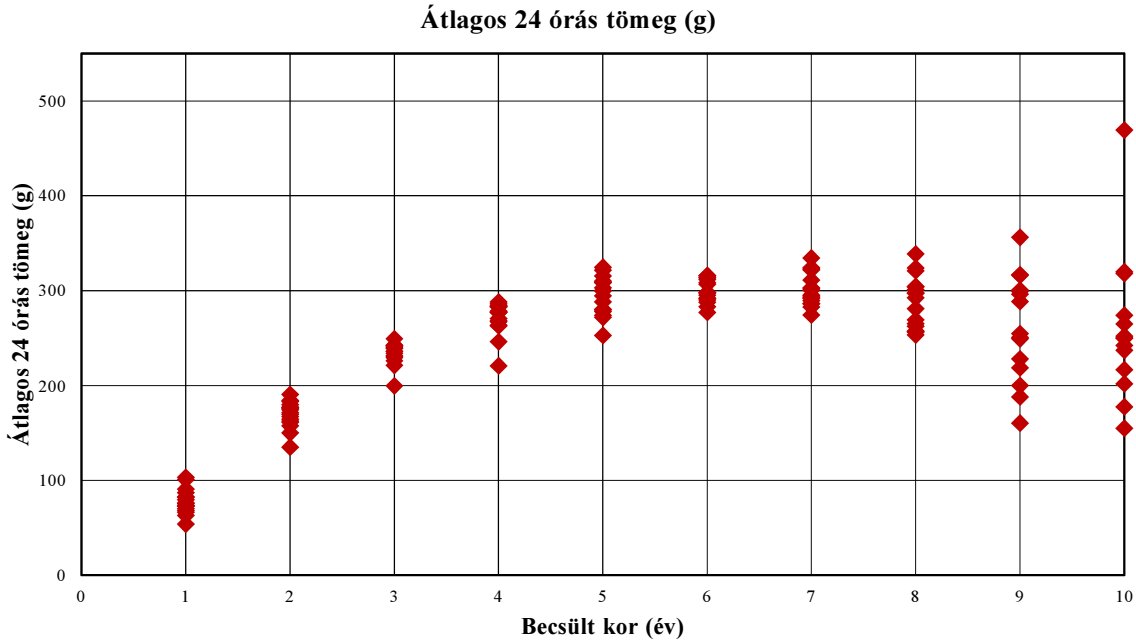
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	13	8,44	75,38
1998	2	15	14,41	150,07
1998	3	39	17,45	199,64
1998	4	52	18,67	220,77
1998	5	51	19,99	252,86
1998	6	30	20,04	282,93
1998	7	47	21,08	282,87
1998	8	28	21,37	304,32
1998	9	5	21,78	250,60
1998	9<	5	20,21	319,80
1999	1	13	8,89	90,69
1999	2	24	17,13	179,75
1999	3	45	19,46	226,22
1999	4	41	20,03	246,17
1999	5	55	20,24	273,95
1999	6	49	21,36	291,51
1999	7	58	21,83	295,38
1999	8	25	20,95	300,84
1999	9	13	20,93	299,23
1999	9<	2	22,85	318,00
2000	1	11	4,43	68,09
2000	2	21	16,36	184,24
2000	3	73	18,89	231,14
2000	4	56	20,22	270,46
2000	5	89	21,37	288,25
2000	6	50	21,22	313,40
2000	7	40	21,51	291,63
2000	8	23	20,57	280,87
2000	9	4	17,83	249,25
2000	9<	4	18,21	216,75
2001	1	13	6,86	79,46
2001	2	21	14,62	157,57
2001	3	61	17,46	229,48
2001	4	47	19,58	262,79
2001	5	75	20,37	280,35
2001	6	54	20,33	298,28
2001	7	56	21,03	322,75
2001	8	29	20,29	297,38
2001	9	1	20,25	356,00
2001	9<	1	11,65	265,00
2002	1	22	7,38	70,14
2002	2	34	15,62	167,32
2002	3	76	17,85	233,79
2002	4	48	20,41	284,31
2002	5	53	20,16	279,60
2002	6	76	20,79	306,63
2002	7	63	20,49	334,29
2002	8	23	20,44	320,87
2002	9	4	20,03	296,25
2002	9<	2	13,75	177,50

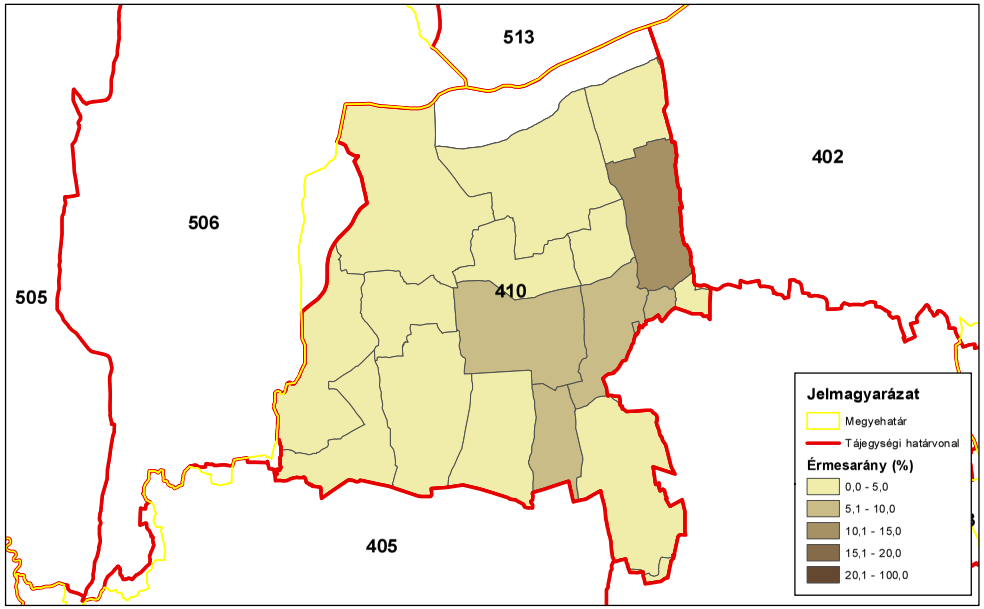
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	12	6,58	66,33
2003	2	49	17,21	164,57
2003	3	98	19,27	221,38
2003	4	63	20,78	267,22
2003	5	70	20,64	271,83
2003	6	78	21,12	295,28
2003	7	66	21,53	300,47
2003	8	26	19,56	257,19
2003	9	4	19,50	254,50
2003	9<	1	18,80	274,00
2004	1	21	9,78	86,76
2004	2	64	17,07	176,02
2004	3	114	20,05	241,09
2004	4	74	20,86	283,36
2004	5	72	21,49	308,31
2004	6	65	21,02	311,68
2004	7	45	21,27	310,98
2004	8	21	20,84	323,81
2004	9	2	23,05	300,50
2004	9<	3	20,50	252,00
2005	1	9	12,33	100,67
2005	2	57	18,41	174,67
2005	3	105	19,98	242,64
2005	4	89	20,82	285,80
2005	5	80	21,49	310,14
2005	6	70	21,51	314,06
2005	7	40	21,90	321,78
2005	8	17	19,93	297,18
2005	9	0	0,00	0,00
2005	9<	1	15,40	469,00
2006	1	14	8,57	62,79
2006	2	41	18,08	183,17
2006	3	90	19,89	241,96
2006	4	68	21,12	268,13
2006	5	63	21,77	299,65
2006	6	65	21,62	308,15
2006	7	53	21,55	302,04
2006	8	21	21,23	292,43
2006	9	2	16,88	288,50
2006	9<	0	0,00	0,00
2007	1	16	8,50	73,25
2007	2	39	14,61	161,26
2007	3	87	17,84	242,11
2007	4	79	19,14	263,67
2007	5	41	20,31	277,93
2007	6	57	18,91	276,96
2007	7	20	19,08	303,05
2007	8	13	18,45	262,46
2007	9	2	18,88	160,50
2007	9<	2	18,35	250,00

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	23	10,59	103,26
2008	2	42	16,65	190,67
2008	3	96	18,76	236,33
2008	4	75	19,88	287,91
2008	5	50	20,46	299,64
2008	6	59	20,37	287,56
2008	7	28	20,22	294,18
2008	8	9	16,70	265,22
2008	9	1	13,65	200,00
2008	9<	3	19,13	202,00
2009	1	24	9,67	82,21
2009	2	50	17,55	169,74
2009	3	99	19,35	240,36
2009	4	84	20,86	283,12
2009	5	50	21,29	294,40
2009	6	64	20,88	292,23
2009	7	28	20,91	286,43
2009	8	16	18,95	256,56
2009	9	1	18,00	228,00
2009	9<	0	0,00	0,00
2010	1	23	7,49	53,87
2010	2	83	13,17	135,00
2010	3	85	20,12	239,12
2010	4	76	20,60	277,03
2010	5	53	22,07	324,45
2010	6	42	20,99	297,62
2010	7	18	21,46	285,89
2010	8	18	18,82	256,61
2010	9	3	17,92	218,67
2010	9<	1	12,65	250,00
2011	1	31	8,72	72,84
2011	2	63	17,22	177,27
2011	3	88	19,17	239,23
2011	4	65	20,12	282,77
2011	5	64	21,43	315,20
2011	6	34	21,68	315,82
2011	7	23	20,68	274,39
2011	8	11	18,28	253,18
2011	9	0	0,00	0,00
2011	9<	0	0,00	0,00
2012	1	55	8,26	82,38
2012	2	54	15,94	171,65
2012	3	69	19,20	249,28
2012	4	70	20,08	277,06
2012	5	62	21,52	321,35
2012	6	50	21,62	315,66
2012	7	19	20,20	289,58
2012	8	5	20,30	338,60
2012	9	2	21,93	316,00
2012	9<	1	7,85	155,00

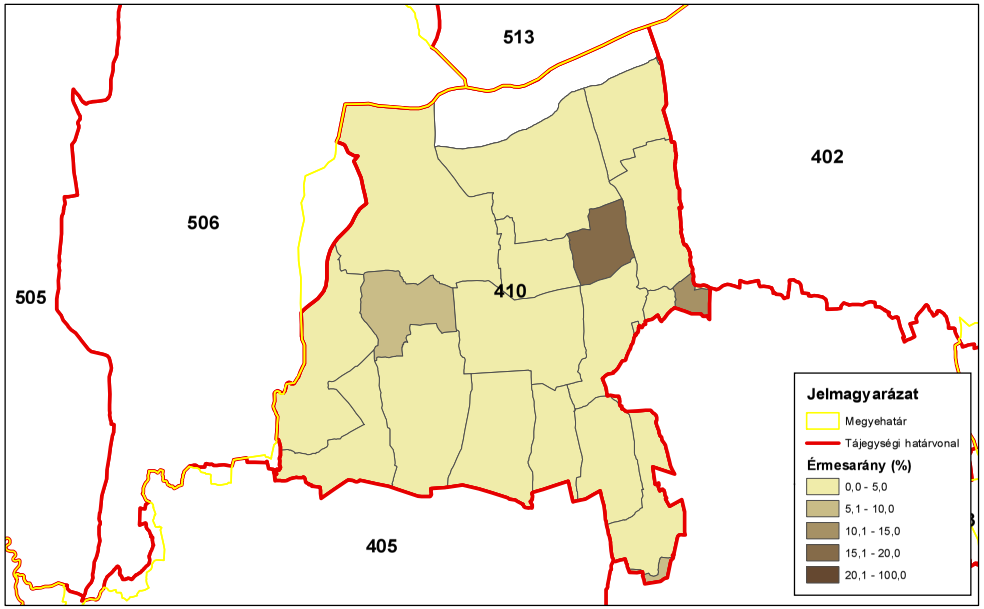
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	44	7,75	72,61
2013	2	50	17,08	177,04
2013	3	88	18,46	231,16
2013	4	86	19,84	277,70
2013	5	66	21,22	303,05
2013	6	57	19,89	290,09
2013	7	19	21,80	324,16
2013	8	18	19,41	269,22
2013	9	3	20,97	316,67
2013	9<	2	14,75	237,00
2014	1	47	7,54	76,06
2014	2	39	16,09	162,64
2014	3	76	17,36	235,80
2014	4	97	19,08	278,47
2014	5	53	19,89	308,89
2014	6	54	19,78	297,37
2014	7	27	18,56	292,52
2014	8	16	18,27	303,75
2014	9	3	17,52	188,00
2014	9<	3	17,32	242,33

Őz érmesarány (%) 1998

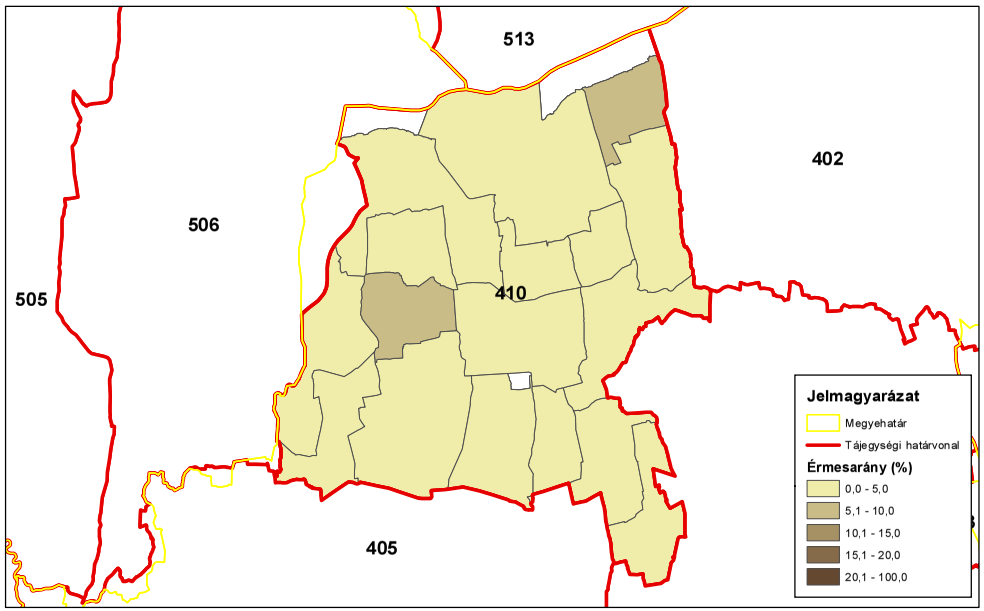
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

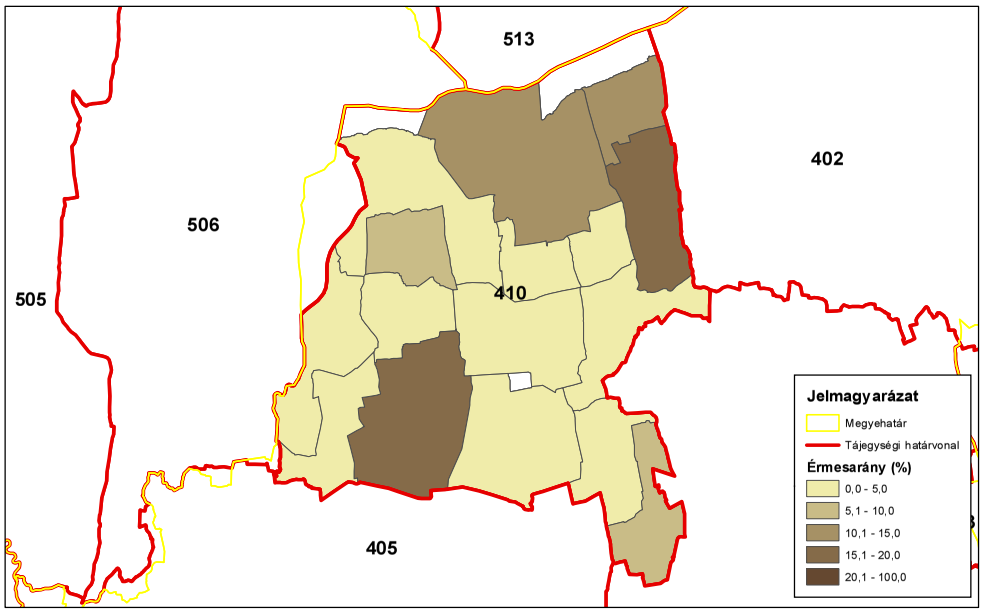
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** nem fordul elő.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	2	0	0	**2**	-	-	-	**-**
2011	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2012	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2013	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2014	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
Változás	-	-	-	-	-100,0%	-	-	-100,0%	-	-	-	-

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	1	0,00	0,00	**-**
2011	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2012	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2013	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2014	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**

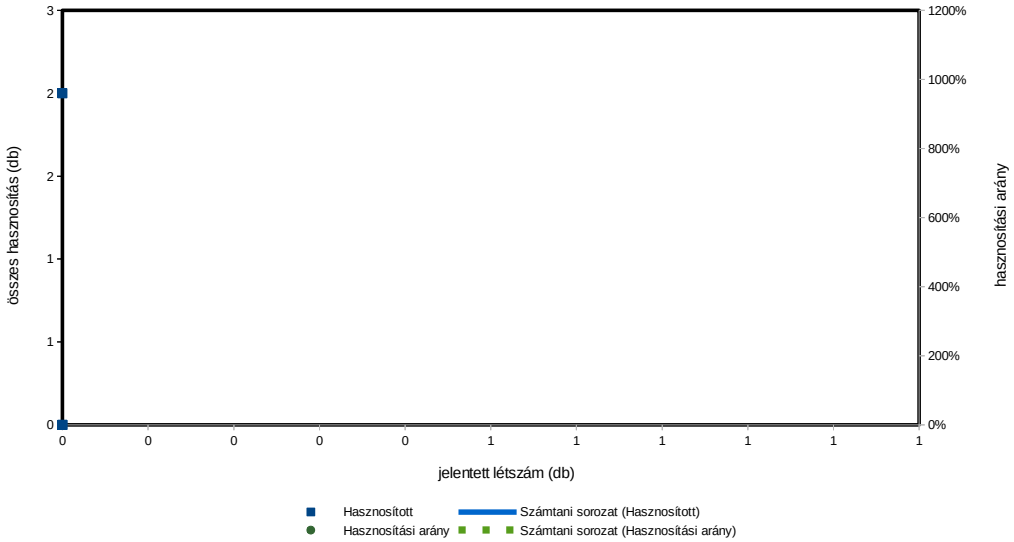
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2011	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-	-	-

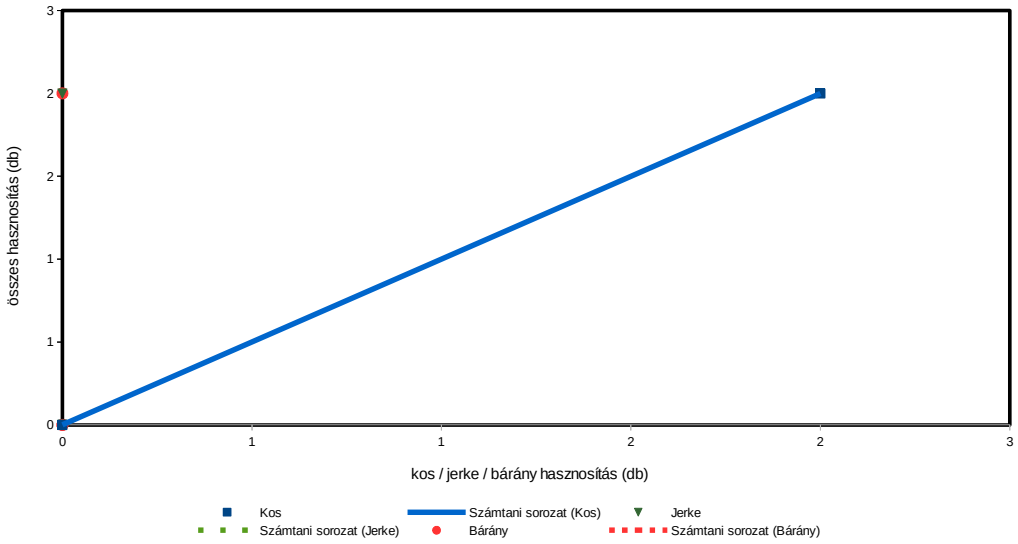
A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **410**

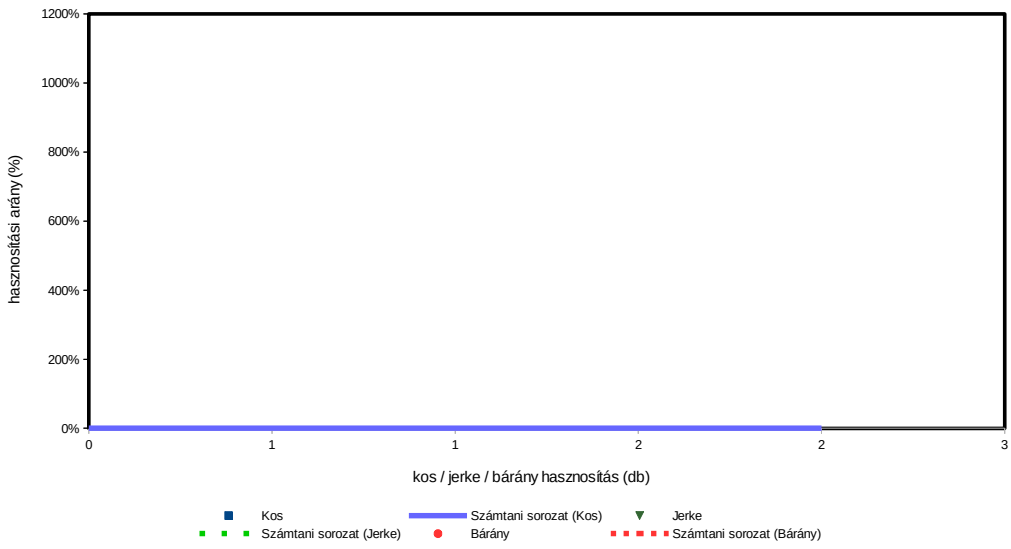
Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

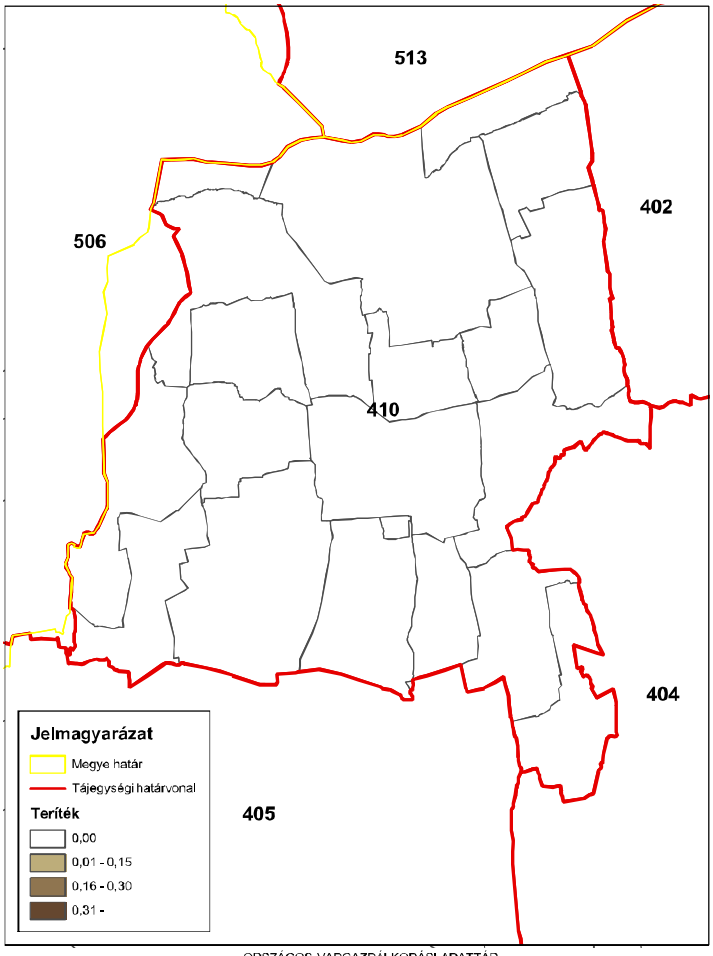
Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

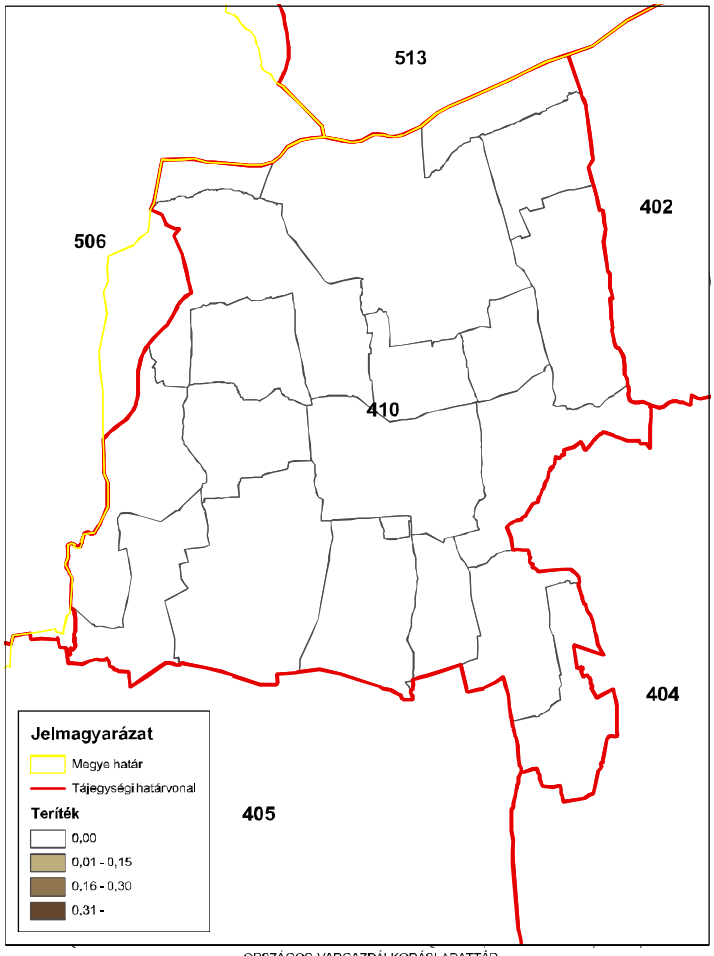

Muflon (teríték - db/km^2) 2007

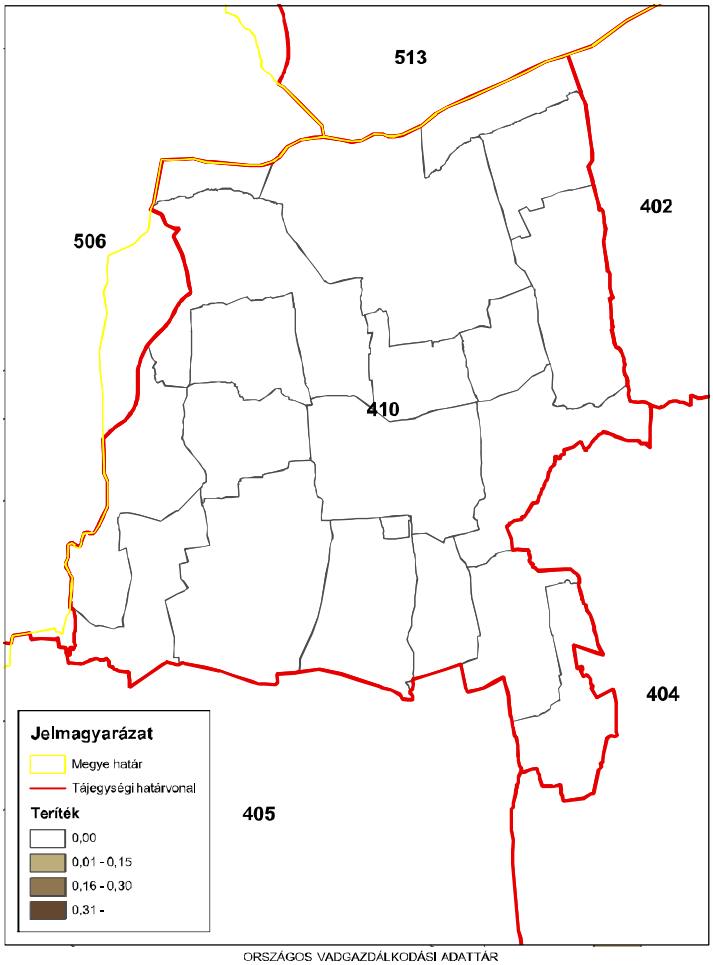
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2008

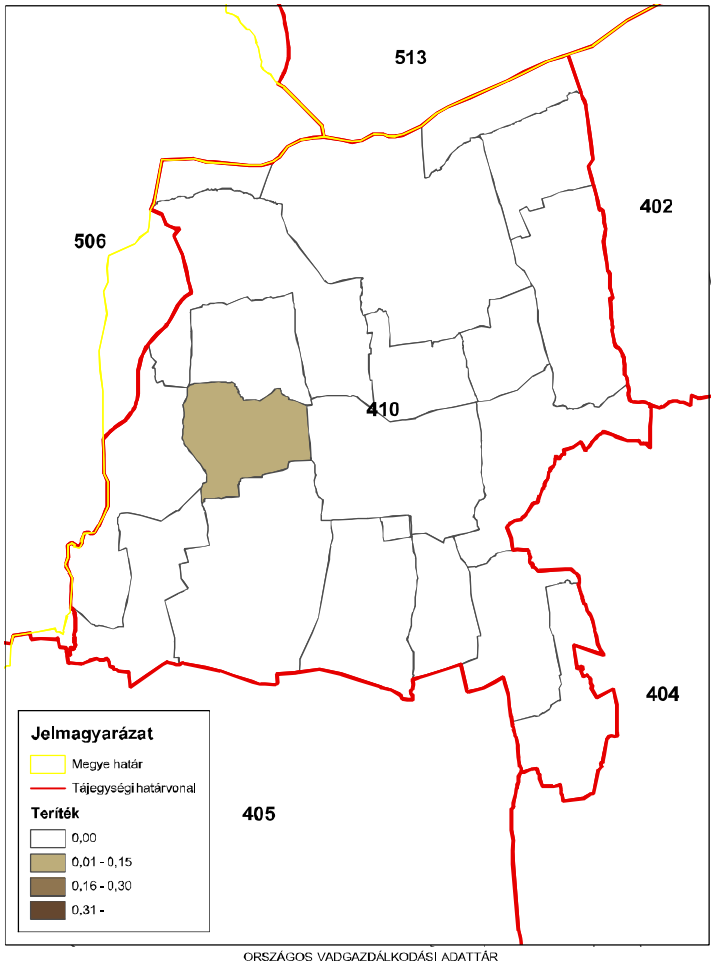
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2009

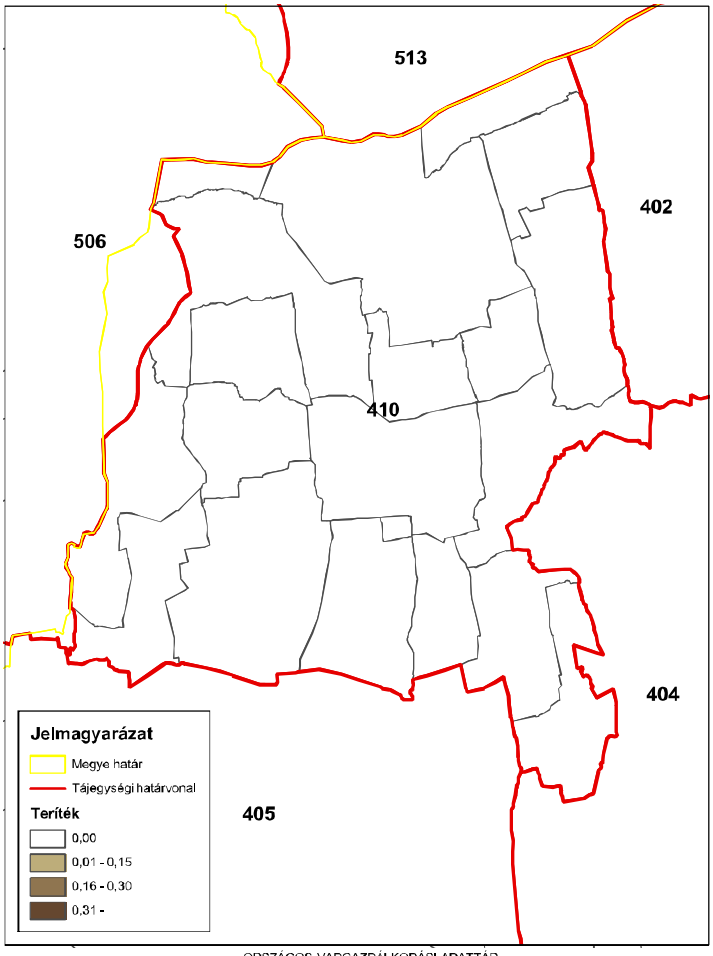
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2010

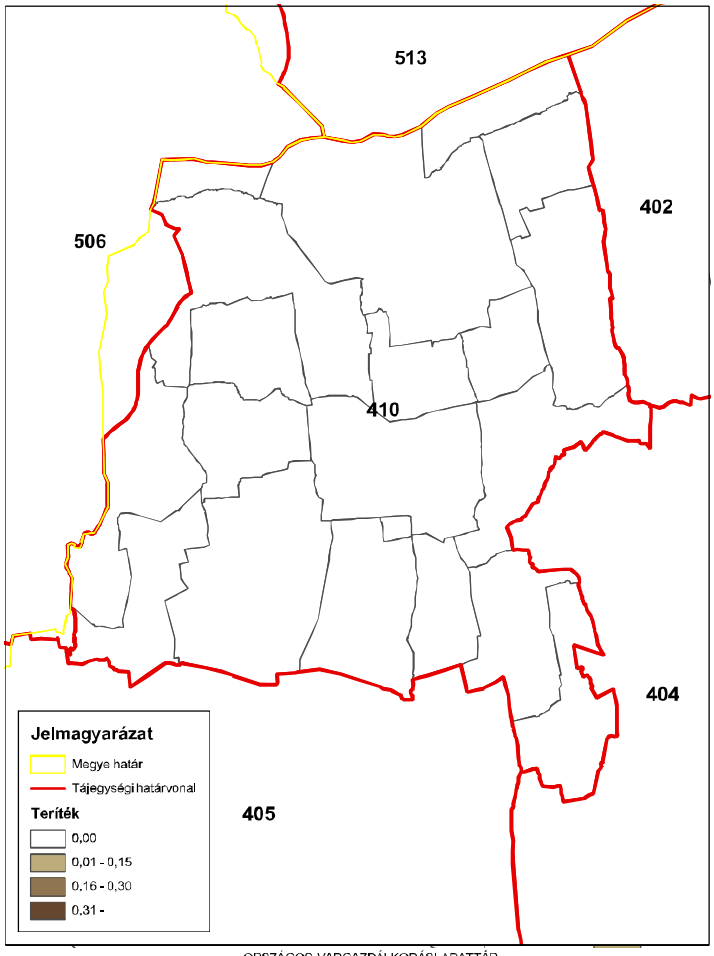
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2011

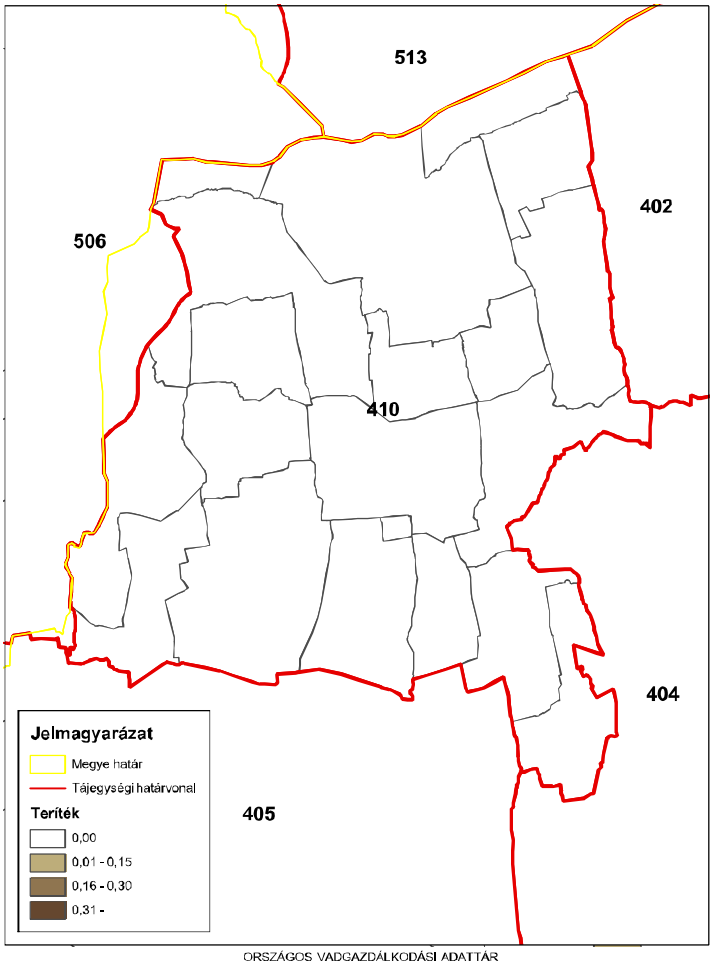
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2012

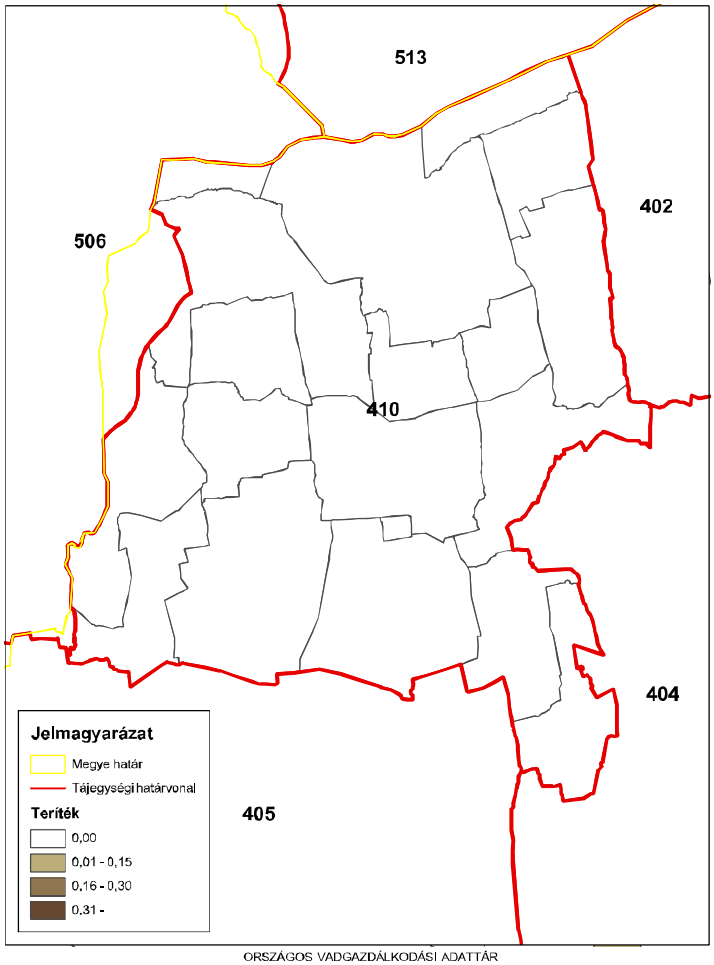
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2014

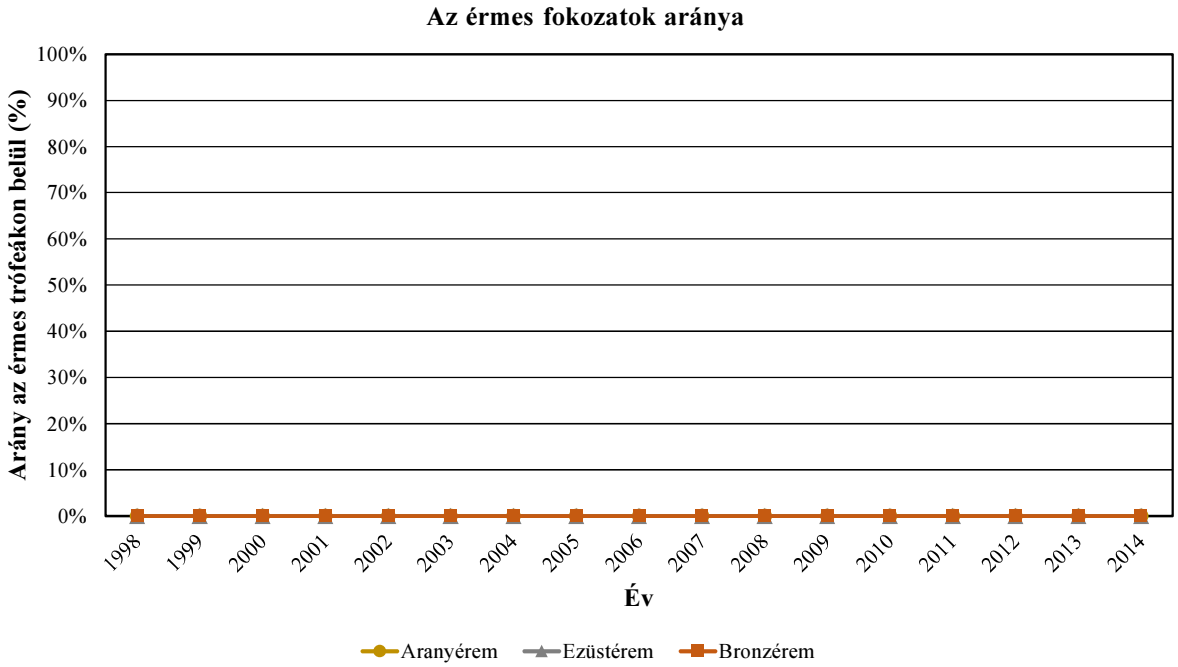
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

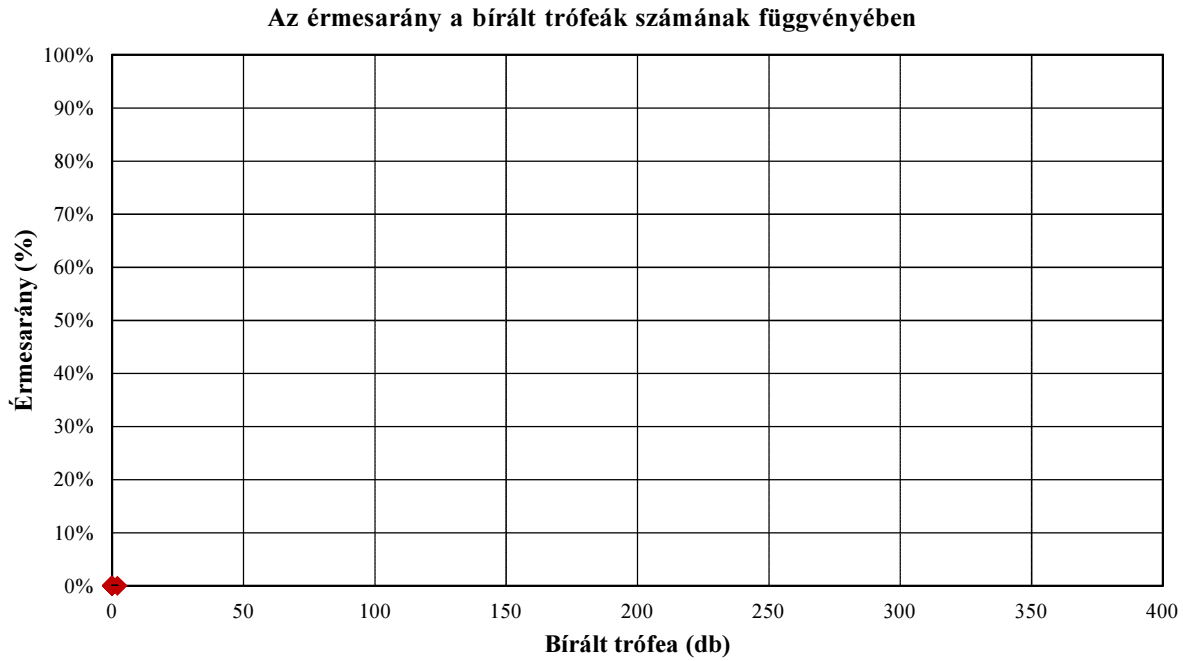
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2004	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2012	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2013	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2014	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

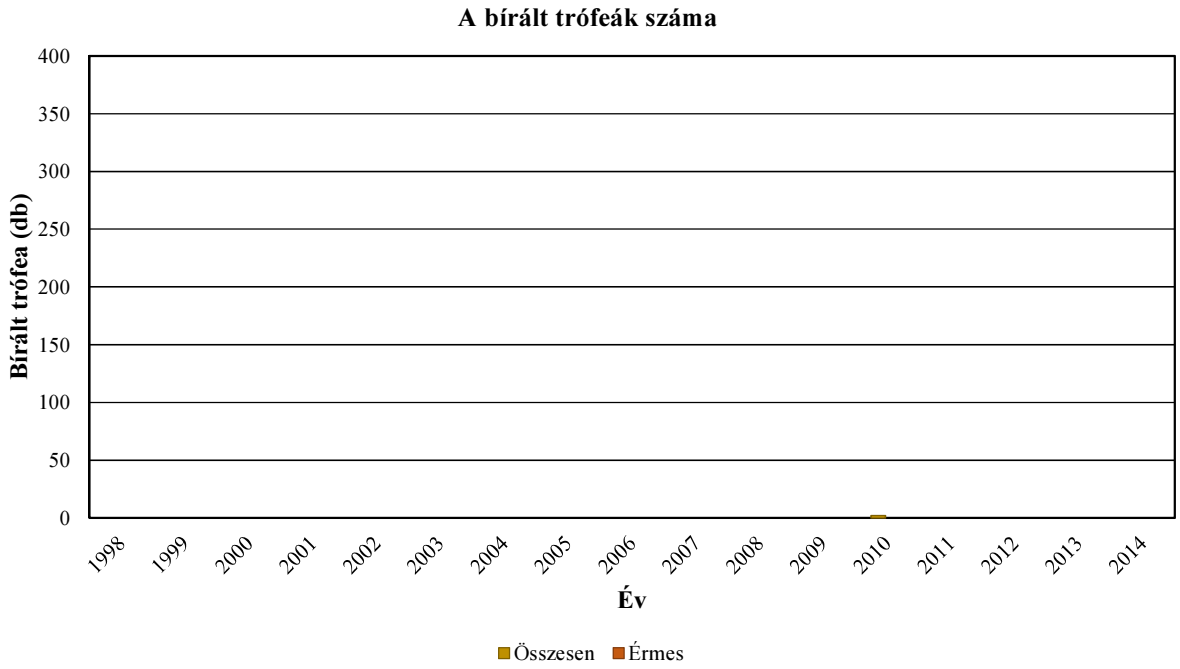
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2													1				
3													1				
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
8<																	
Összesen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**

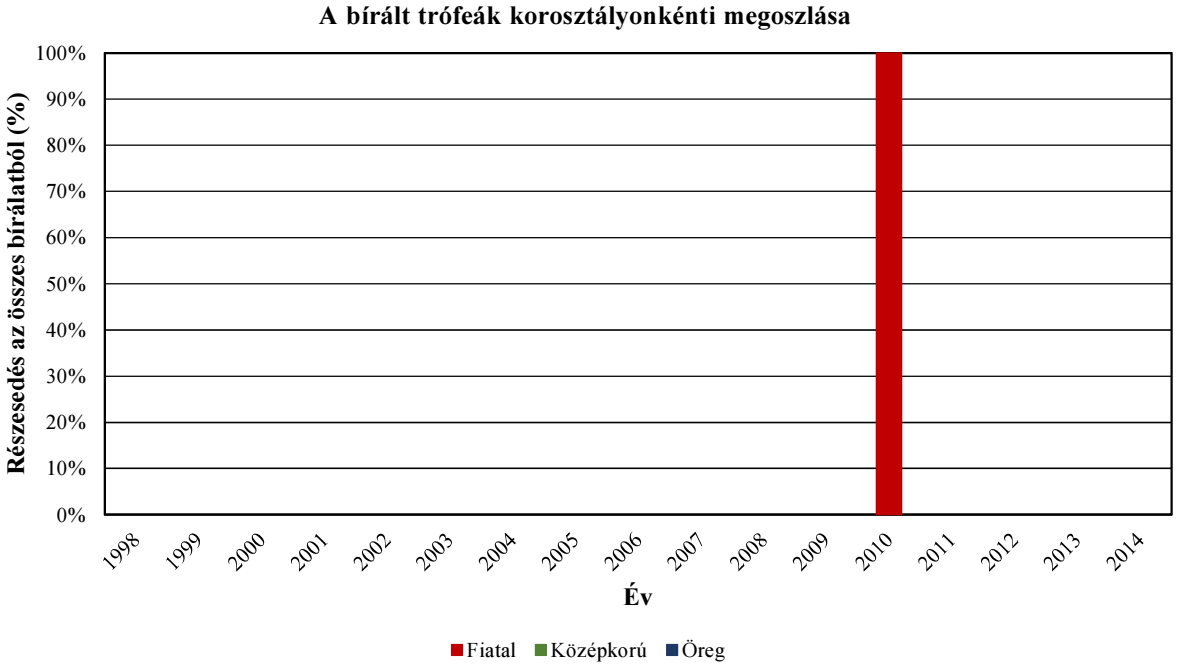
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2													50,0%				
3													50,0%				
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
8<																	
Összesen	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	43,75				35,00
3	1	71,65				38,00
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	43,75				35,00
3	1	71,65				38,00
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	43,75				35,00
3	1	71,65				38,00
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	0,00				0,00
3	1	0,00				0,00
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	0,0%				0,0%
3	1	0,0%				0,0%
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	43,75				35,00
3	1	71,65				38,00
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	2010				2010
3	1	2010				2010
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

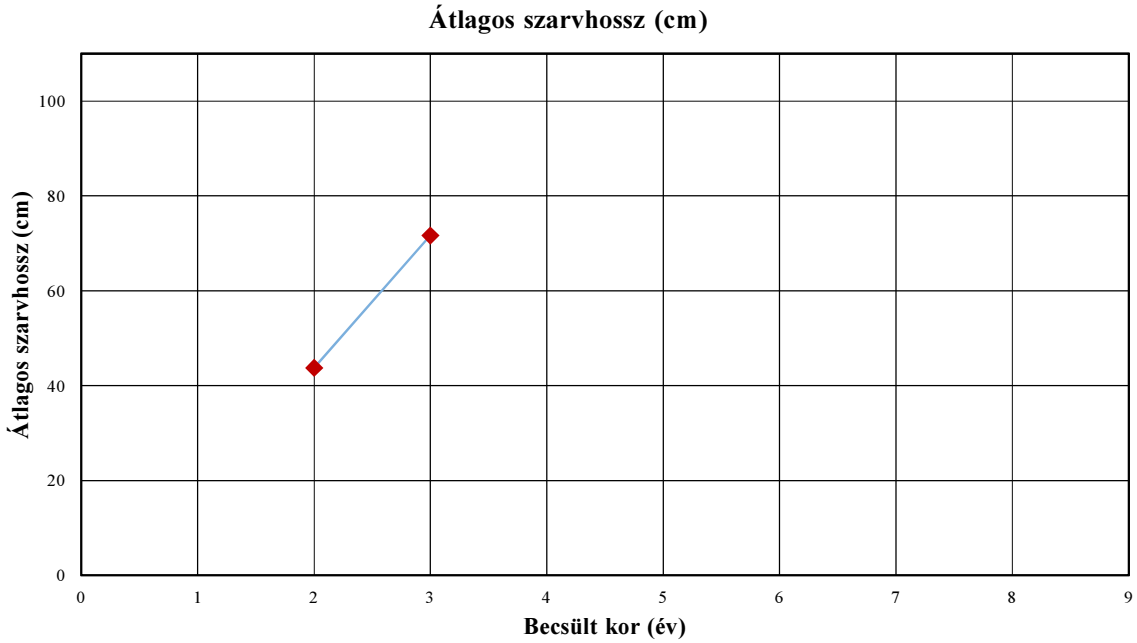
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

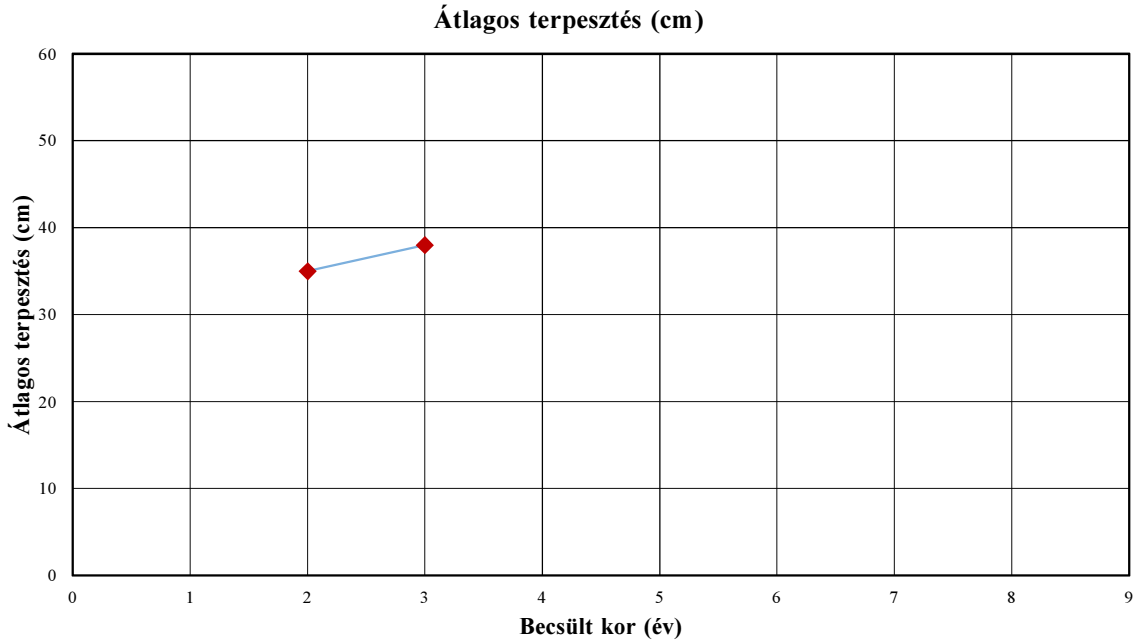
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	43,75				35,00
3	1	71,65				38,00
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

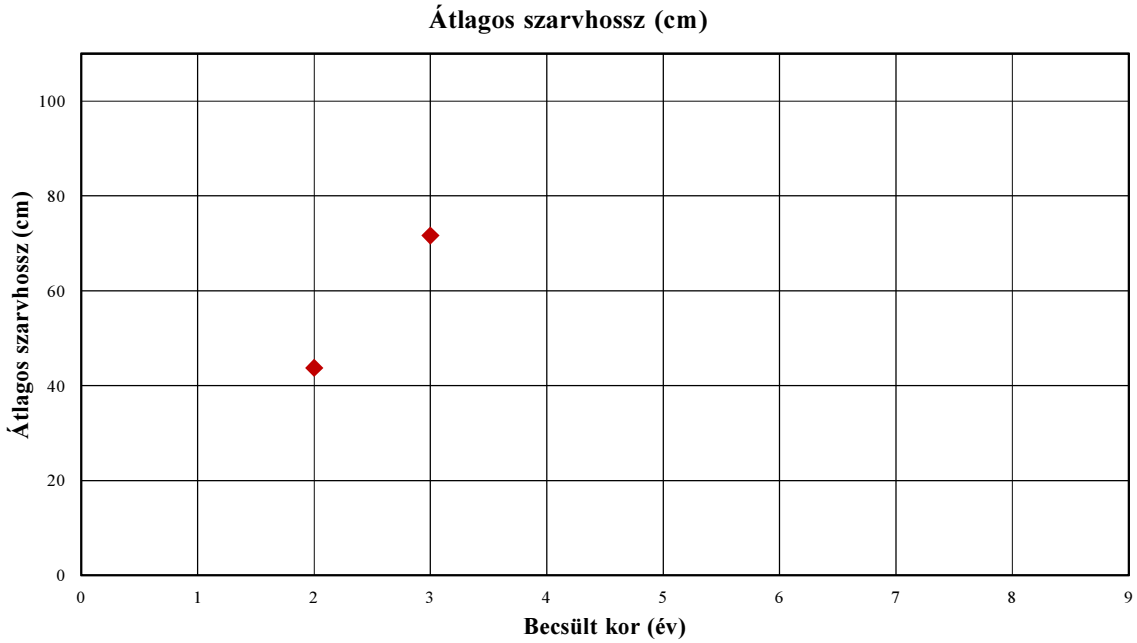
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	2010				2010
3	1	2010				2010
4						
5						
6						
7						
8						
8<						

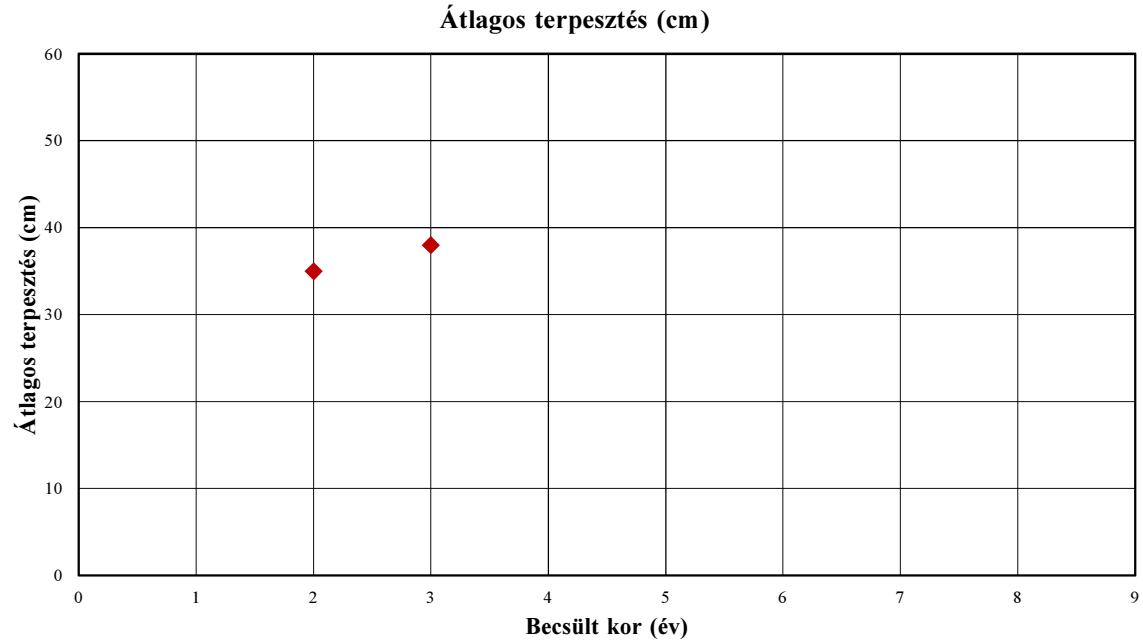
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

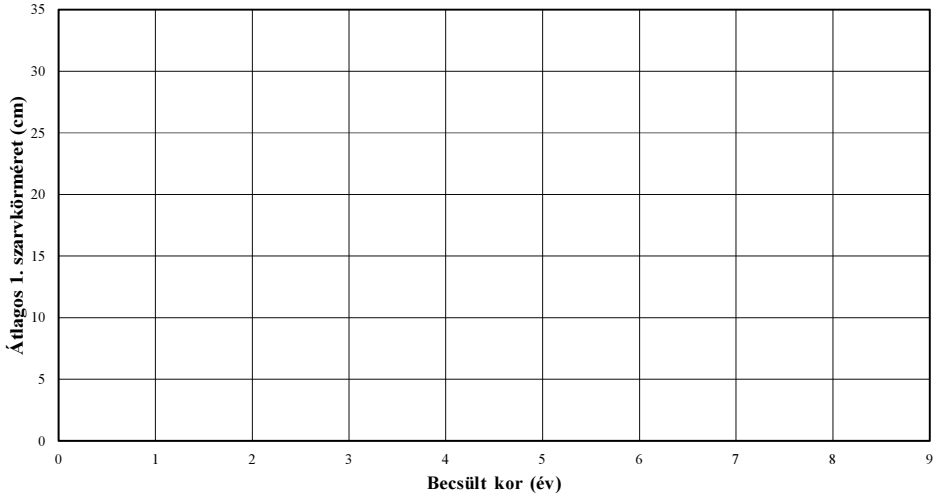
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

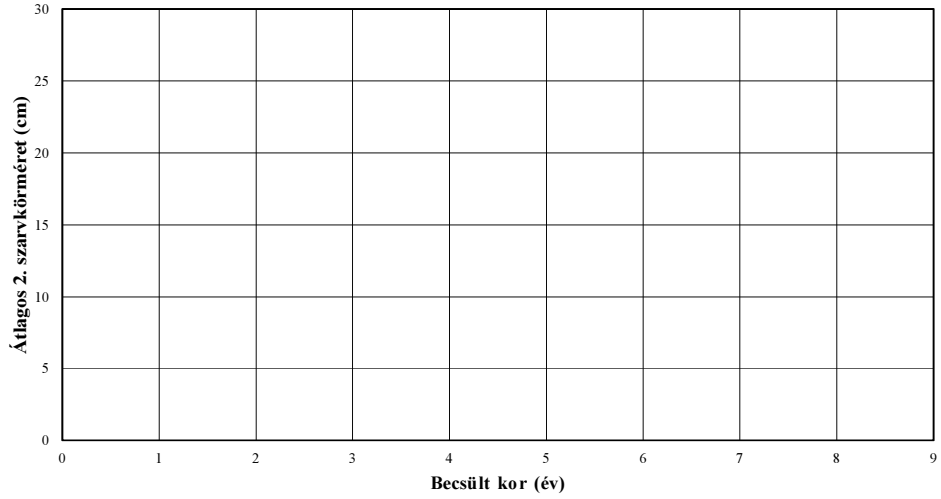

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

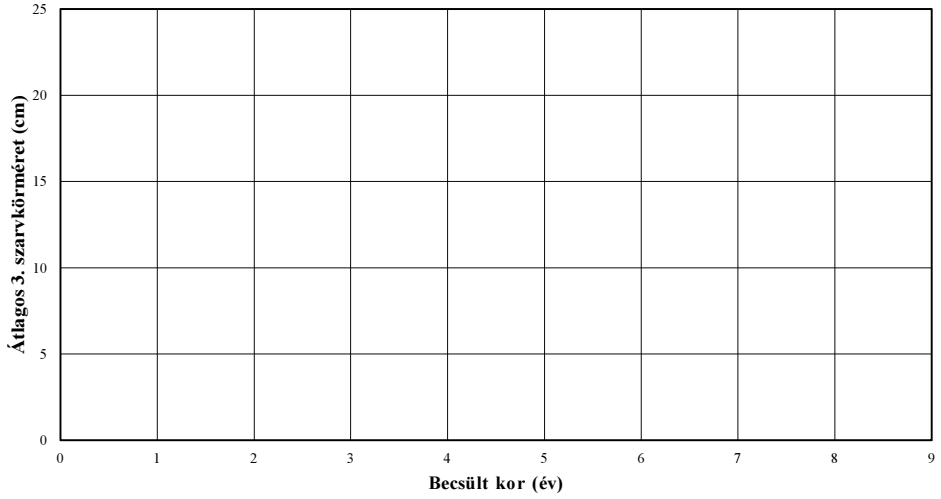
Átlagos 1. szarvkörméret (cm)

Átlagos 2. szarvkörméret (cm)

Átlagos 3. szarvkörméret (cm)

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3						
1998	4						
1998	5						
1998	6						
1998	7						
1998	8						
1998	8<						
1999	1						
1999	2						
1999	3						
1999	4						
1999	5						
1999	6						
1999	7						
1999	8						
1999	8<						
2000	1						
2000	2						
2000	3						
2000	4						
2000	5						
2000	6						
2000	7						
2000	8						
2000	8<						
2001	1						
2001	2						
2001	3						
2001	4						
2001	5						
2001	6						
2001	7						
2001	8						
2001	8<						
2002	1						
2002	2						
2002	3						
2002	4						
2002	5						
2002	6						
2002	7						
2002	8						
2002	8<						
2003	1						
2003	2						
2003	3						
2003	4						
2003	5						
2003	6						
2003	7						
2003	8						
2003	8<						

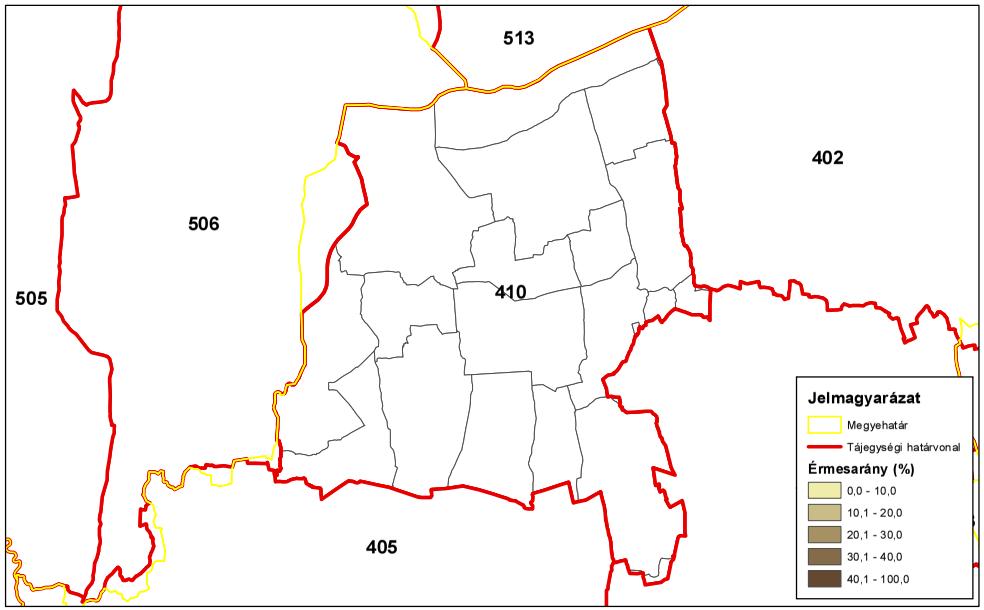
A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2						
2004	3						
2004	4						
2004	5						
2004	6						
2004	7						
2004	8						
2004	8<						
2005	1						
2005	2						
2005	3						
2005	4						
2005	5						
2005	6						
2005	7						
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3						
2006	4						
2006	5						
2006	6						
2006	7						
2006	8						
2006	8<						
2007	1						
2007	2						
2007	3						
2007	4						
2007	5						
2007	6						
2007	7						
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3						
2008	4						
2008	5						
2008	6						
2008	7						
2008	8						
2008	8<						
2009	1						
2009	2						
2009	3						
2009	4						
2009	5						
2009	6						
2009	7						
2009	8						
2009	8<						

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

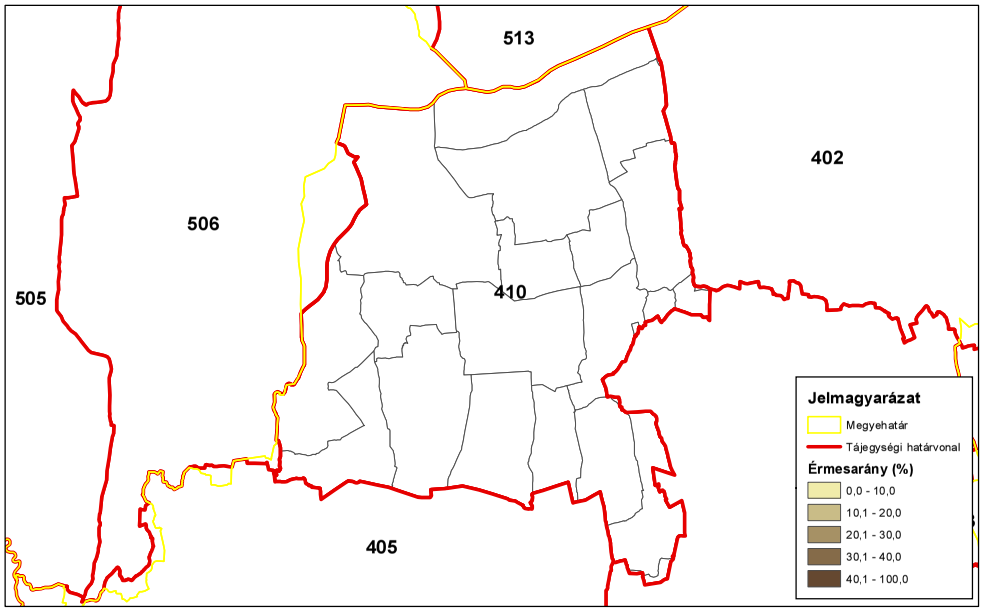
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2	1	43,75				35,00
2010	3	1	71,65				38,00
2010	4						
2010	5						
2010	6						
2010	7						
2010	8						
2010	8<						
2011	1						
2011	2						
2011	3						
2011	4						
2011	5						
2011	6						
2011	7						
2011	8						
2011	8<						
2012	1						
2012	2						
2012	3						
2012	4						
2012	5						
2012	6						
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3						
2013	4						
2013	5						
2013	6						
2013	7						
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2						
2014	3						
2014	4						
2014	5						
2014	6						
2014	7						
2014	8						
2014	8<						

Muflon érmesarány (%) 1998

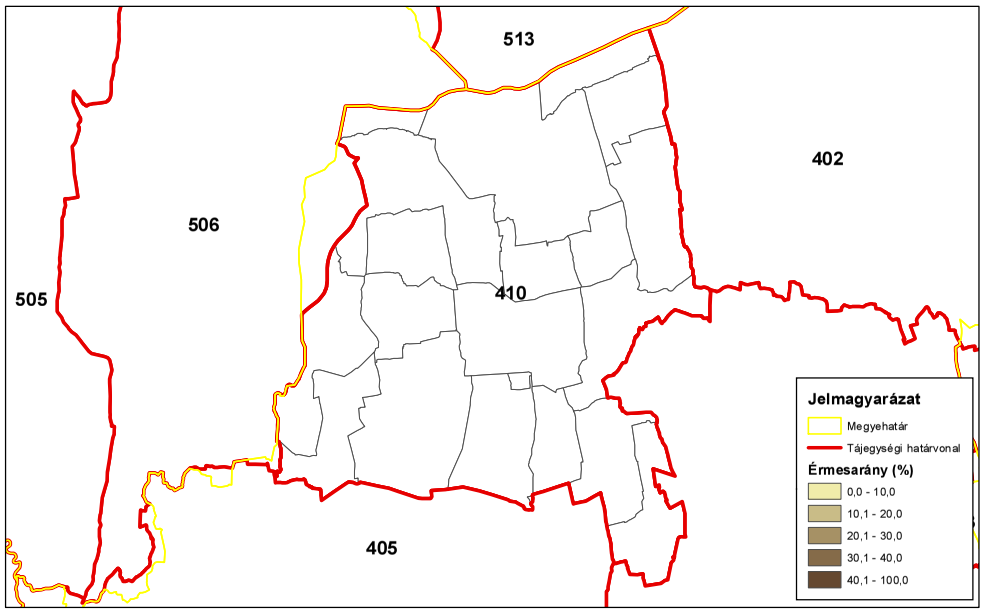
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2003

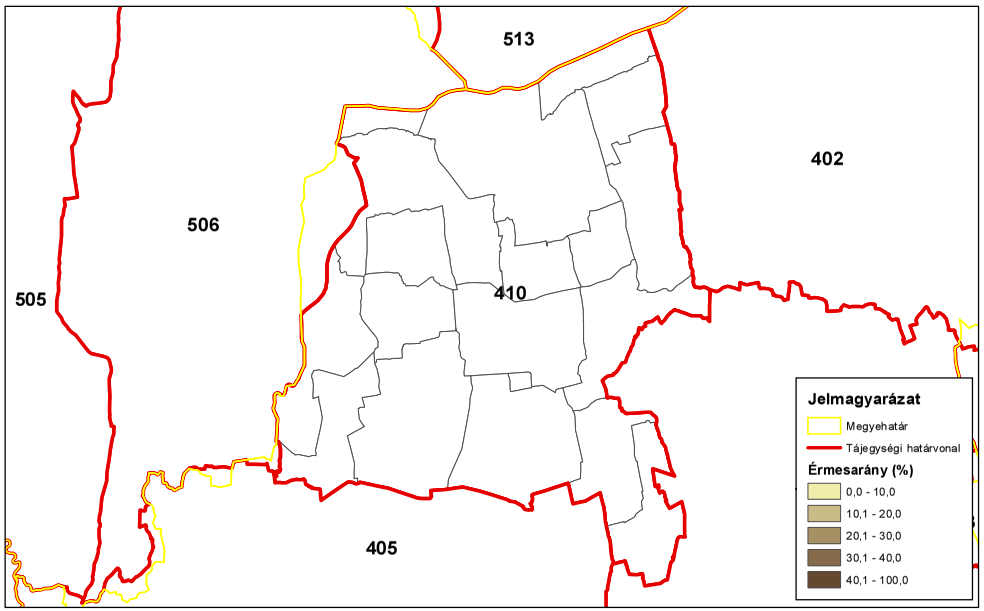
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** (410) a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 hullámzóan változott (1918→1886 pld; **-2%**; maximum 2009: 2238 pld). A teríték mintegy megduplázódott (1429→2554 pld; **+79%**; maximum – 2012: 3055). A hasznosítási arány 2 év kivételével 100-160% között mozgott, azaz az állomány növekedésének megállításához elvileg szükséges sávban volt. Ez a mértékű hasznosítás azonban arra volt elegendő, hogy a jelentett állomány szinten maradjon – enyhén csökkenjen.
- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein nyomon követhető a vaddisznó lelövések növekedése a vadgazdálkodási egységek szintjén. Ennek eredményként a tájegység többségében a teríték az 1-2 és 2-3 db/km^2 között volt és a déli részen >3 db/km^2 sűrűségű folt is kialakult.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási folyamatosan magas volt. A grafikonok alapján a kan, koca és malac lelövések markánsan elválnak és a süldők lelövésénél jóval szűkebb sávban mozogtak. Jól látható továbbá, hogy a malac lelövések mértéke a legalacsonyabb.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (18-25%) azonos arányú kocát lőttek (17-25%) és a süldő és malac lelövés általában 52-62% volt. Az előbbiből önmagában nézve alacsony a malacok részesedése a terítékből (9-16%), de ez más vadgazdálkodási tájegységeknél azonban jóval magasabb. Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) nem elegendő az állomány növekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tartalék a malacok és a kocák nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését (2.3X és 100-140 millió Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése óriási teher lenne. Az eddigi hasznosítási gyakorlat lényegében nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** a jövőben is súlyos kérdést jelenthet a térített mezőgazdasági károk nagysága és ezeknek a vaddisznóval való kapcsolódása. A jelenlegi vadkárhelyzet is kiélezett, de az állomány jelentős csökkentésének elmaradása további súlyos kockázatokat jelent. A mezőgazdasági vadkárok térítése ellehetetlenítheti az érintett vadgazdálkodókat. A vaddisznó ugyan kiemelkedő vadászati lehetőségeket nyújt, gazdasági és társadalmi költségei azonban túl nagyok.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	443	545	930	**1 918**	316	276	707	130	**1 429**	71,3%	50,6%	76,0%	**74,5%**
1999	406	546	1 010	**1 962**	499	435	878	224	**2 036**	122,9%	79,7%	86,9%	**103,8%**
2000	490	599	1 087	**2 176**	475	342	822	276	**1 915**	96,9%	57,1%	75,6%	**88,0%**
2001	533	585	1 015	**2 133**	557	437	1 073	385	**2 452**	104,5%	74,7%	105,7%	**115,0%**
2002	540	607	1 053	**2 200**	524	439	963	319	**2 245**	97,0%	72,3%	91,5%	**102,0%**
2003	495	565	900	**1 960**	448	434	855	273	**2 010**	90,5%	76,8%	95,0%	**102,6%**
2004	418	485	860	**1 763**	531	419	1 039	237	**2 226**	127,0%	86,4%	120,8%	**126,3%**
2005	382	486	868	**1 736**	492	412	885	236	**2 025**	128,8%	84,8%	102,0%	**116,6%**
2006	402	505	869	**1 776**	506	393	717	254	**1 870**	125,9%	77,8%	82,5%	**105,3%**
2007	382	520	923	**1 825**	509	568	1 128	302	**2 507**	133,2%	109,2%	122,2%	**137,4%**
2008	442	658	1 097	**2 197**	520	503	1 101	289	**2 413**	117,6%	76,4%	100,4%	**109,8%**
2009	455	681	1 102	**2 238**	536	552	1 299	410	**2 797**	117,8%	81,1%	117,9%	**125,0%**
2010	456	698	1 096	**2 250**	510	395	1 194	282	**2 381**	111,8%	56,6%	108,9%	**105,8%**
2011	391	528	854	**1 773**	623	583	1 372	330	**2 908**	159,3%	110,4%	160,7%	**164,0%**
2012	435	558	947	**1 940**	534	661	1 401	459	**3 055**	122,8%	118,5%	147,9%	**157,5%**
2013	448	586	1 038	**2 072**	465	625	1 097	277	**2 464**	103,8%	106,7%	105,7%	**118,9%**
2014	416	539	931	**1 886**	535	589	1 061	369	**2 554**	128,6%	109,3%	114,0%	**135,4%**
Változás	-6,1%	-1,1%	0,1%	-1,7%	69,3%	113,4%	50,1%	183,8%	78,7%	80,3%	115,8%	49,9%	81,8%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,23	2,10	***1,71***	1	0,87	2,24	0,41	***2,56***	***0,47***	***3,03***
1999	1	1,34	2,49	***1,85***	1	0,87	1,76	0,45	***2,02***	***0,51***	***2,53***
2000	1	1,22	2,22	***1,81***	1	0,72	1,73	0,58	***2,40***	***0,81***	***3,21***
2001	1	1,10	1,90	***1,74***	1	0,78	1,93	0,69	***2,46***	***0,88***	***3,34***
2002	1	1,12	1,95	***1,73***	1	0,84	1,84	0,61	***2,19***	***0,73***	***2,92***
2003	1	1,14	1,82	***1,59***	1	0,97	1,91	0,61	***1,97***	***0,63***	***2,60***
2004	1	1,16	2,06	***1,77***	1	0,79	1,96	0,45	***2,48***	***0,57***	***3,05***
2005	1	1,27	2,27	***1,79***	1	0,84	1,80	0,48	***2,15***	***0,57***	***2,72***
2006	1	1,26	2,16	***1,72***	1	0,78	1,42	0,50	***1,82***	***0,65***	***2,47***
2007	1	1,36	2,42	***1,78***	1	1,12	2,22	0,59	***1,99***	***0,53***	***2,52***
2008	1	1,49	2,48	***1,67***	1	0,97	2,12	0,56	***2,19***	***0,57***	***2,76***
2009	1	1,50	2,42	***1,62***	1	1,03	2,42	0,76	***2,35***	***0,74***	***3,10***
2010	1	1,53	2,40	***1,57***	1	0,77	2,34	0,55	***3,02***	***0,71***	***3,74***
2011	1	1,35	2,18	***1,62***	1	0,94	2,20	0,53	***2,35***	***0,57***	***2,92***
2012	1	1,28	2,18	***1,70***	1	1,24	2,62	0,86	***2,12***	***0,69***	***2,81***
2013	1	1,31	2,32	***1,77***	1	1,34	2,36	0,60	***1,76***	***0,44***	***2,20***
2014	1	1,30	2,24	***1,73***	1	1,10	1,98	0,69	***1,80***	***0,63***	***2,43***

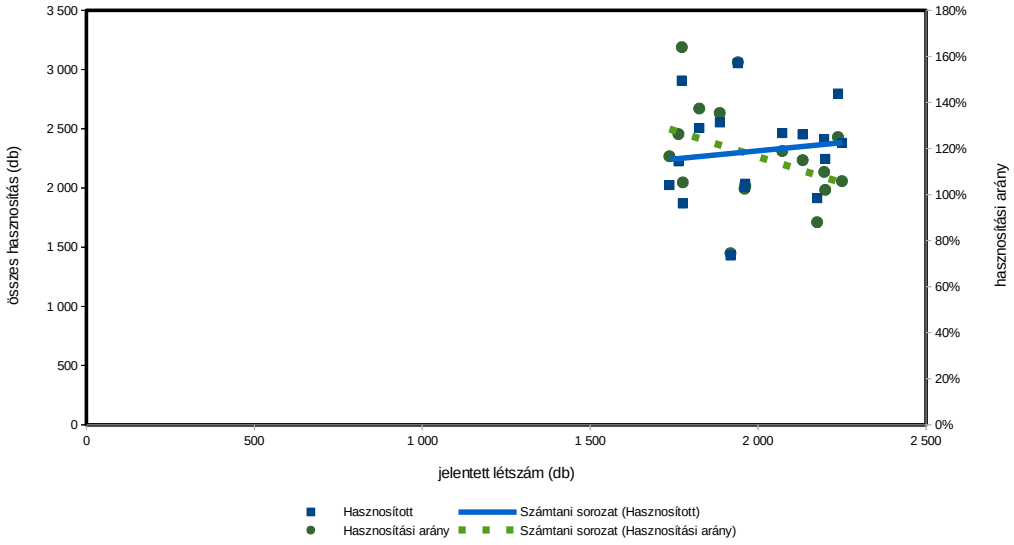
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	23,1%	28,4%	48,5%	100%	22,1%	19,3%	49,5%	9,1%	100%	**53,4%**	**58,6%**
1999	20,7%	27,8%	51,5%	100%	24,5%	21,4%	43,1%	11,0%	100%	**53,4%**	**54,1%**
2000	22,5%	27,5%	50,0%	100%	24,8%	17,9%	42,9%	14,4%	100%	**58,1%**	**57,3%**
2001	25,0%	27,4%	47,6%	100%	22,7%	17,8%	43,8%	15,7%	100%	**56,0%**	**59,5%**
2002	24,5%	27,6%	47,9%	100%	23,3%	19,6%	42,9%	14,2%	100%	**54,4%**	**57,1%**
2003	25,3%	28,8%	45,9%	100%	22,3%	21,6%	42,5%	13,6%	100%	**50,8%**	**56,1%**
2004	23,7%	27,5%	48,8%	100%	23,9%	18,8%	46,7%	10,6%	100%	**55,9%**	**57,3%**
2005	22,0%	28,0%	50,0%	100%	24,3%	20,3%	43,7%	11,7%	100%	**54,4%**	**55,4%**
2006	22,6%	28,4%	48,9%	100%	27,1%	21,0%	38,3%	13,6%	100%	**56,3%**	**51,9%**
2007	20,9%	28,5%	50,6%	100%	20,3%	22,7%	45,0%	12,0%	100%	**47,3%**	**57,0%**
2008	20,1%	29,9%	49,9%	100%	21,5%	20,8%	45,6%	12,0%	100%	**50,8%**	**57,6%**
2009	20,3%	30,4%	49,2%	100%	19,2%	19,7%	46,4%	14,7%	100%	**49,3%**	**61,1%**
2010	20,3%	31,0%	48,7%	100%	21,4%	16,6%	50,1%	11,8%	100%	**56,4%**	**62,0%**
2011	22,1%	29,8%	48,2%	100%	21,4%	20,0%	47,2%	11,3%	100%	**51,7%**	**58,5%**
2012	22,4%	28,8%	48,8%	100%	17,5%	21,6%	45,9%	15,0%	100%	**44,7%**	**60,9%**
2013	21,6%	28,3%	50,1%	100%	18,9%	25,4%	44,5%	11,2%	100%	**42,7%**	**55,8%**
2014	22,1%	28,6%	49,4%	100%	20,9%	23,1%	41,5%	14,4%	100%	**47,6%**	**56,0%**

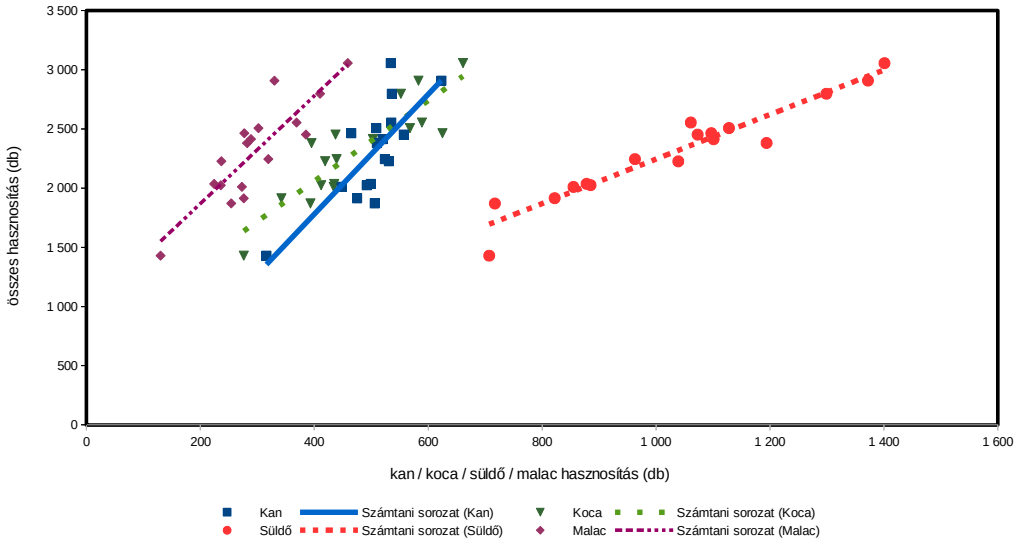
A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **410**

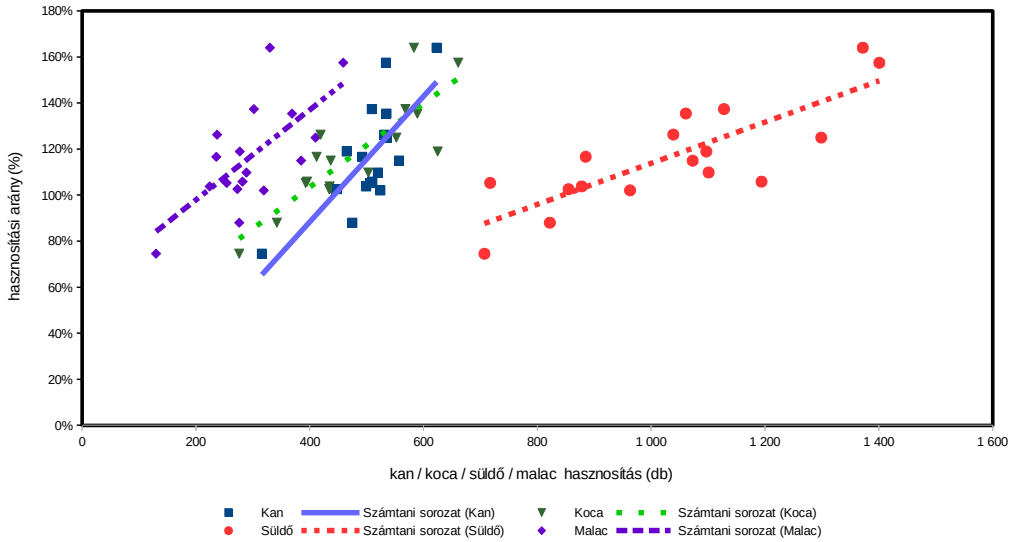
Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

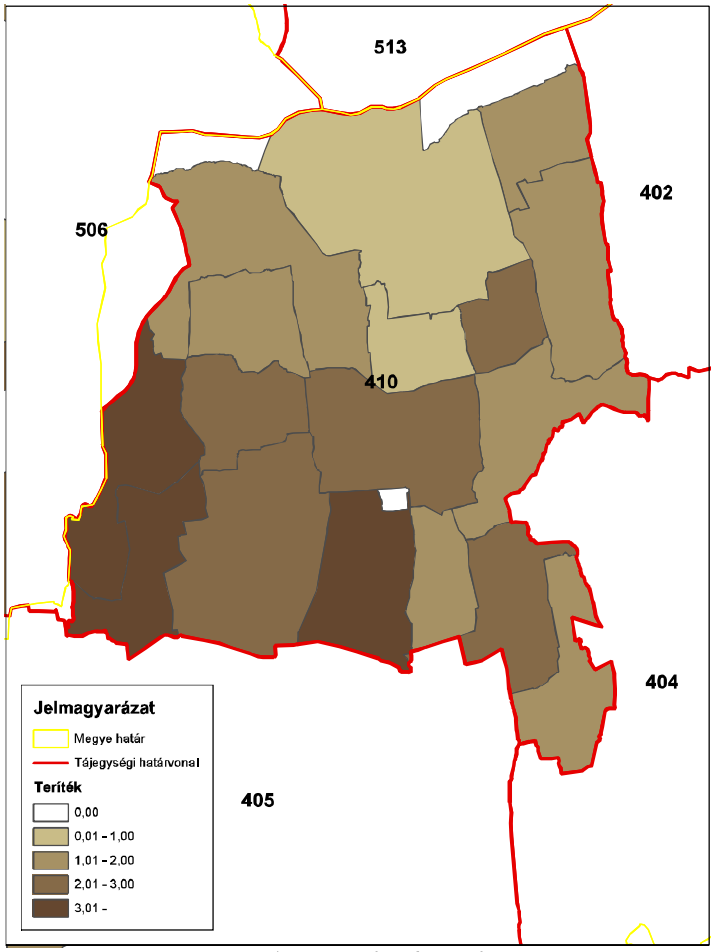
Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

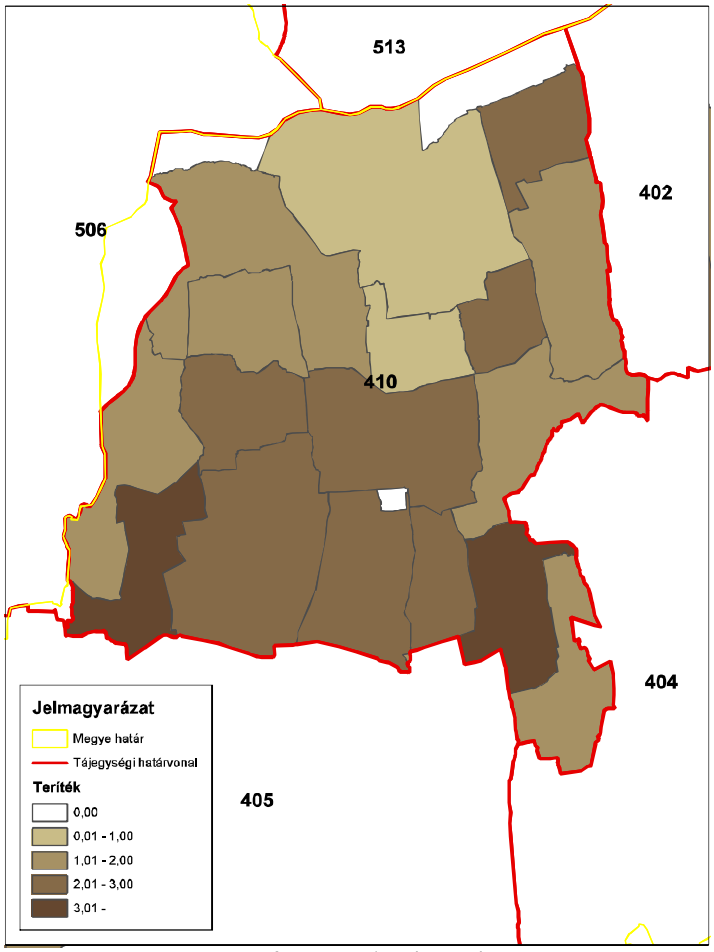

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

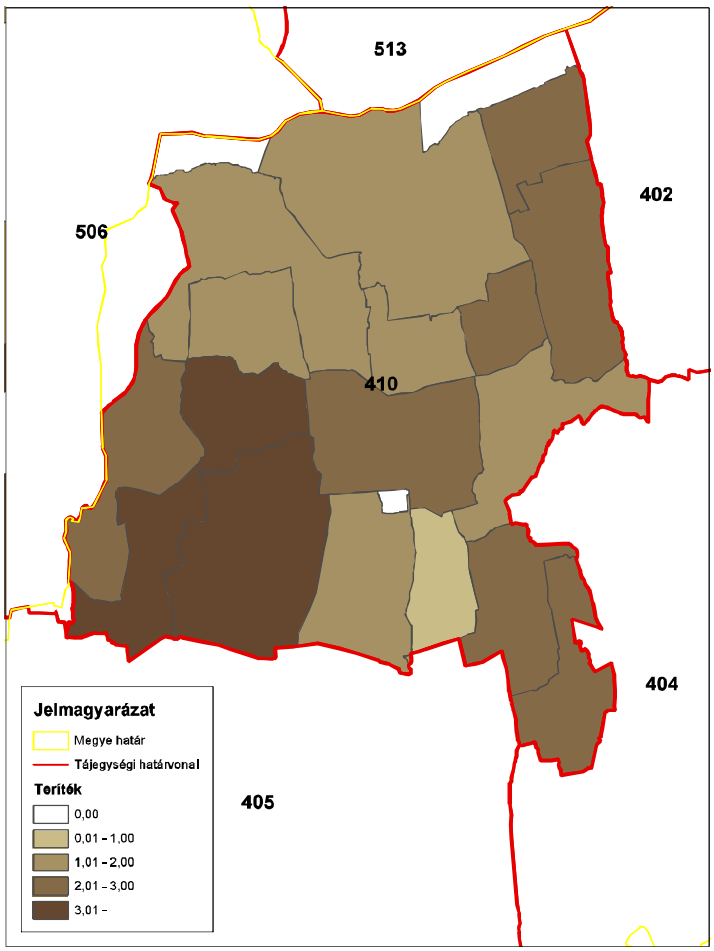
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

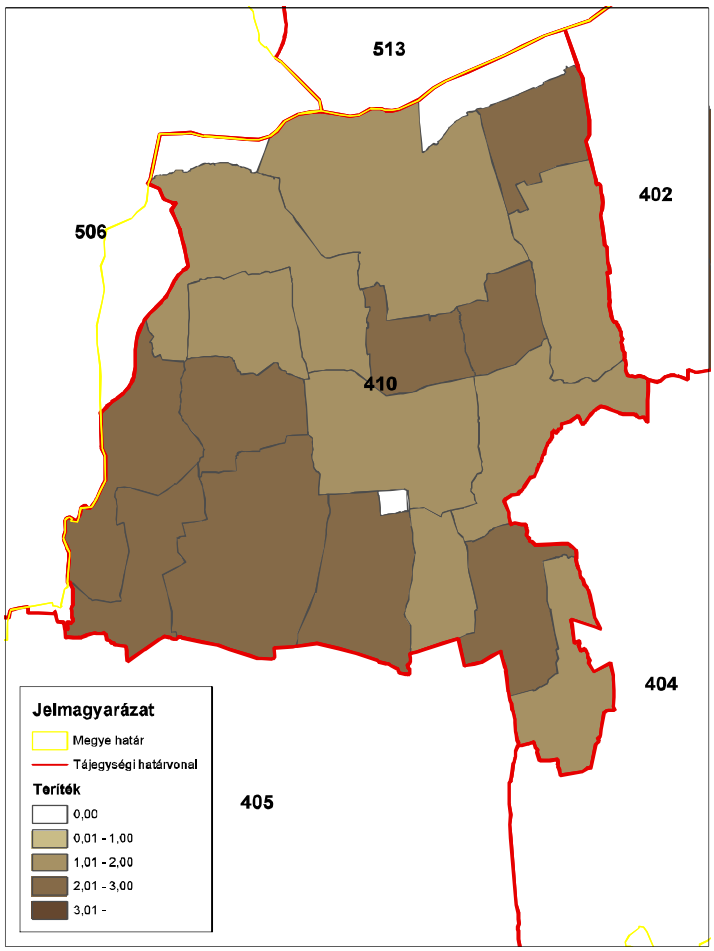
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

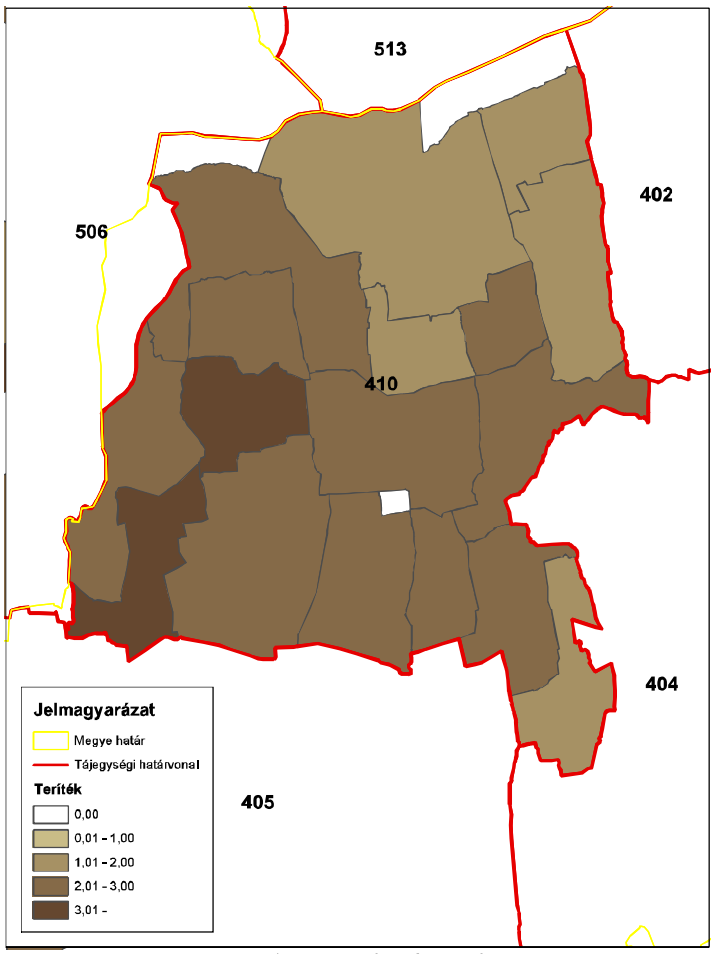
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

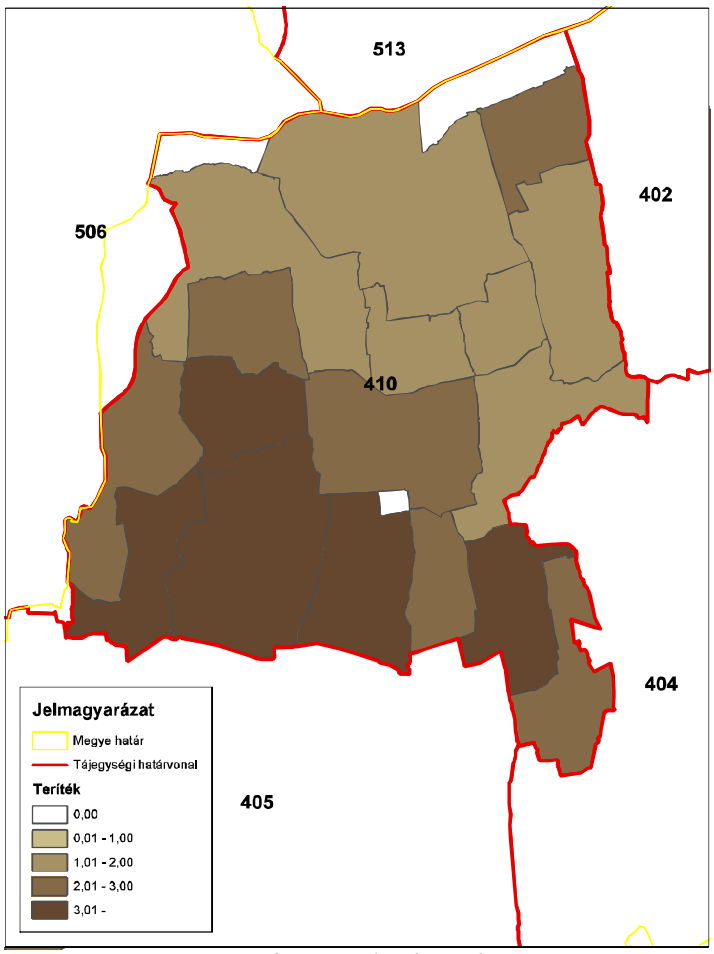
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

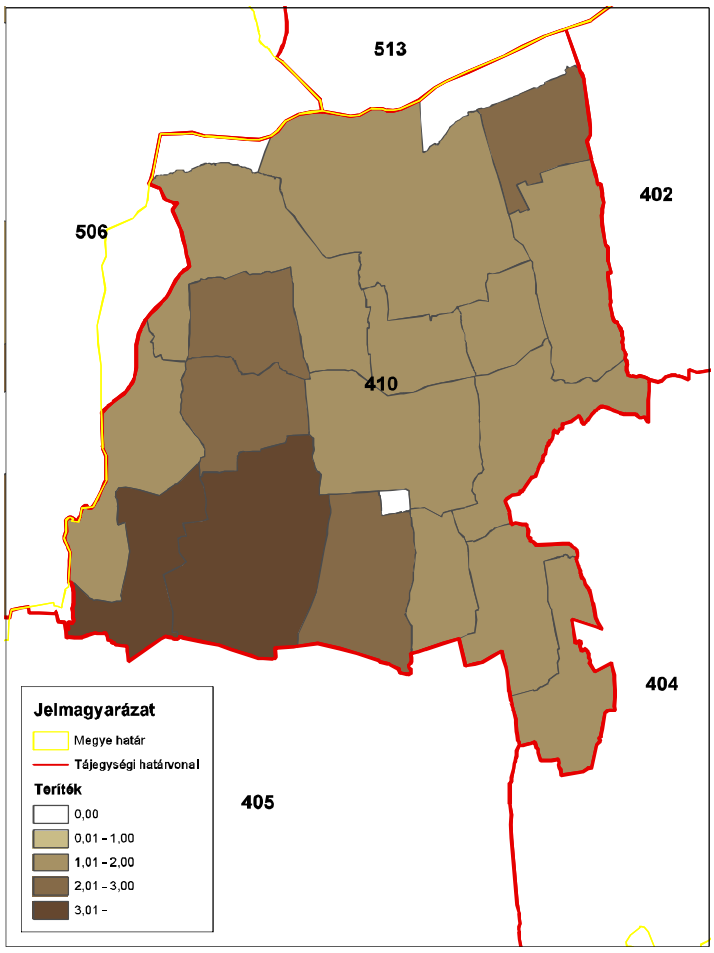
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

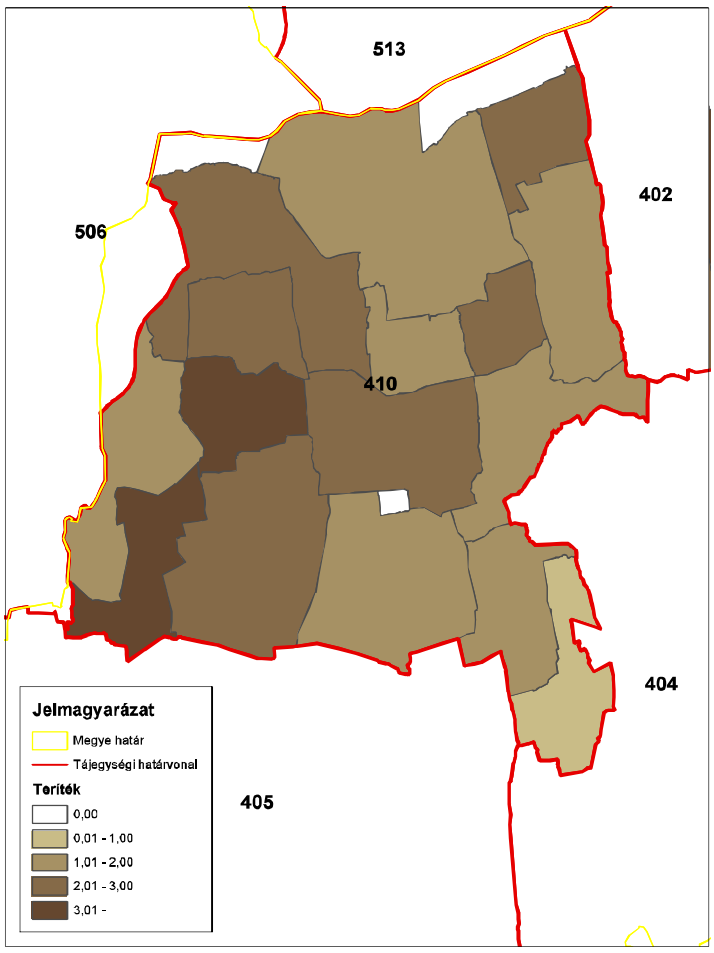
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

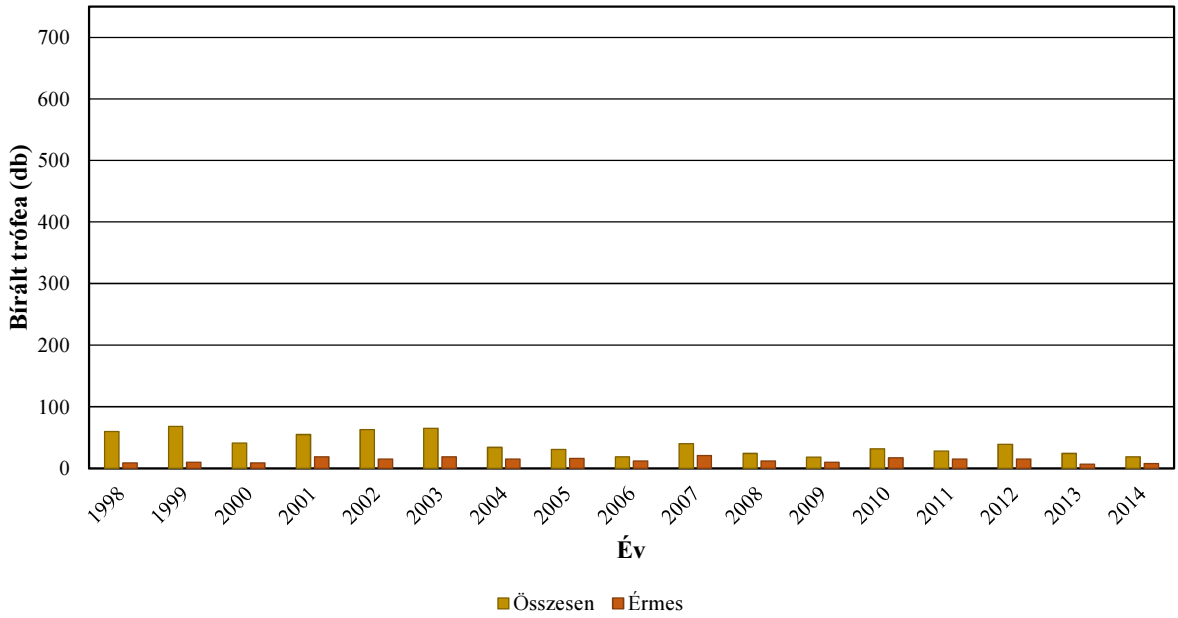
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	60	9	15,0%	1	4	4	11,1%	44,4%	44,4%
1999	68	10	14,7%		2	8	0,0%	20,0%	80,0%
2000	41	9	22,0%	1	2	6	11,1%	22,2%	66,7%
2001	55	19	34,5%	1	4	14	5,3%	21,1%	73,7%
2002	63	15	23,8%	4	3	8	26,7%	20,0%	53,3%
2003	65	19	29,2%	4	3	12	21,1%	15,8%	63,2%
2004	34	15	44,1%	4	3	8	26,7%	20,0%	53,3%
2005	31	16	51,6%	3	1	12	18,8%	6,3%	75,0%
2006	19	12	63,2%		3	9	0,0%	25,0%	75,0%
2007	40	21	52,5%	1	5	15	4,8%	23,8%	71,4%
2008	24	12	50,0%	1	6	5	8,3%	50,0%	41,7%
2009	18	10	55,6%		1	9	0,0%	10,0%	90,0%
2010	32	17	53,1%	3	4	10	17,6%	23,5%	58,8%
2011	28	15	53,6%		3	12	0,0%	20,0%	80,0%
2012	39	15	38,5%	1	3	11	6,7%	20,0%	73,3%
2013	24	7	29,2%	2	2	3	28,6%	28,6%	42,9%
2014	19	8	42,1%	1	2	5	12,5%	25,0%	62,5%

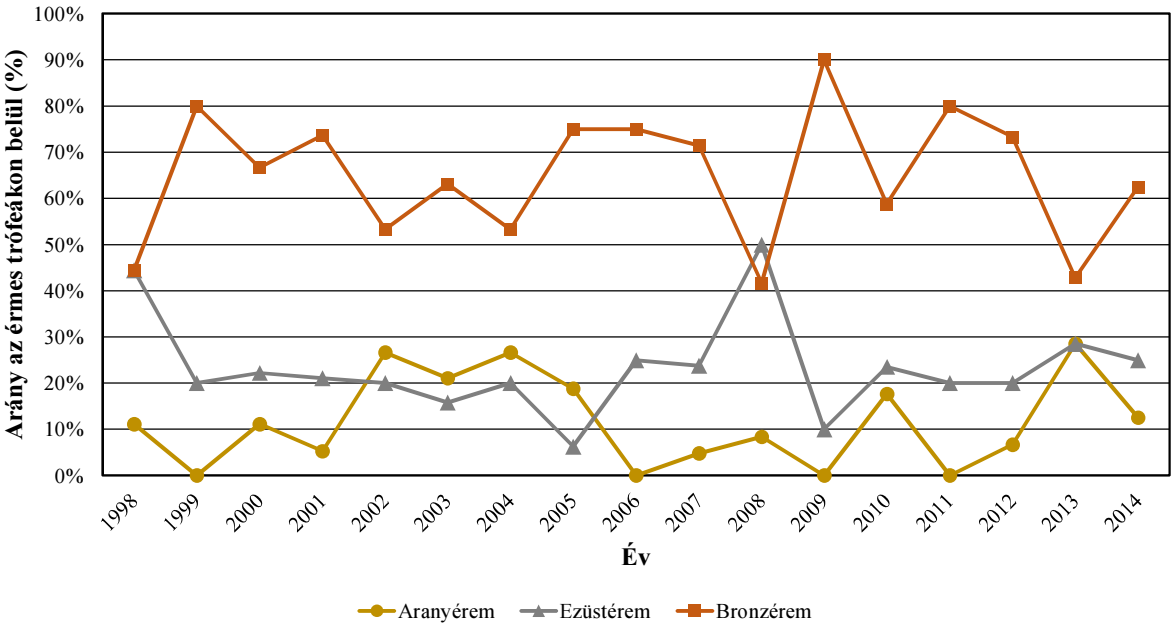
Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 410. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

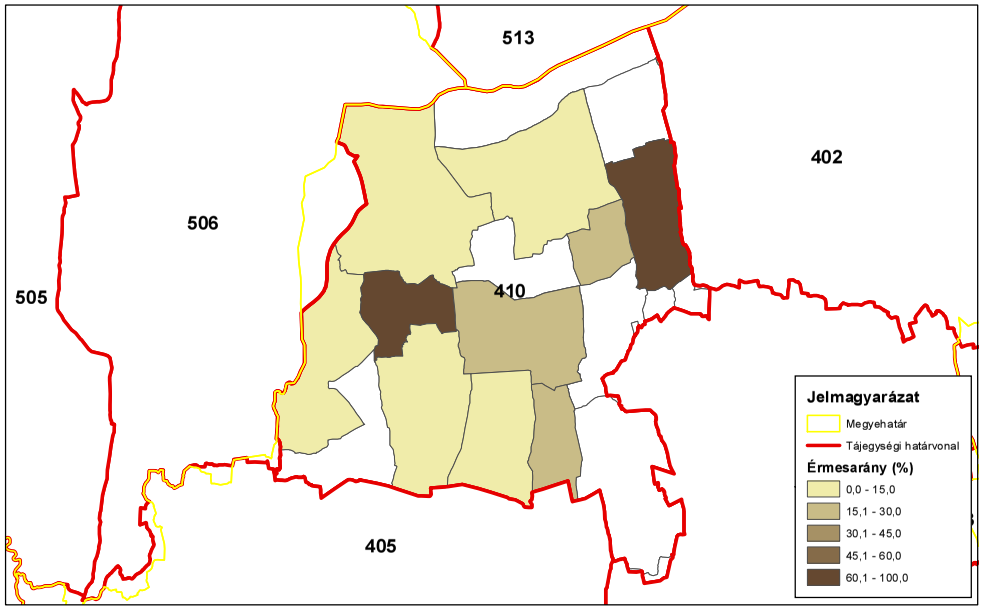
A bírált trófeák száma

Az érmes fokozatok aránya

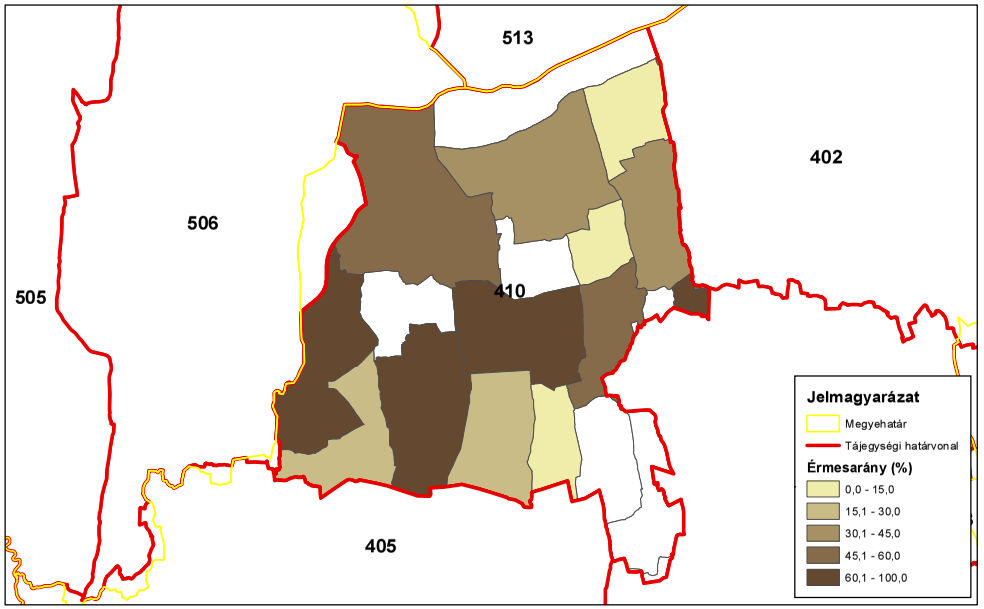

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

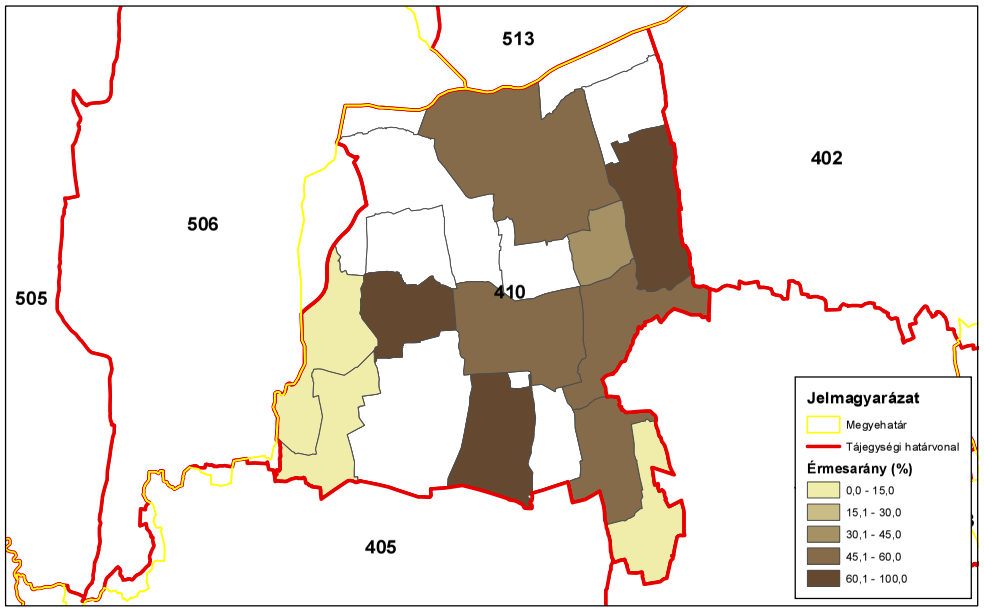
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

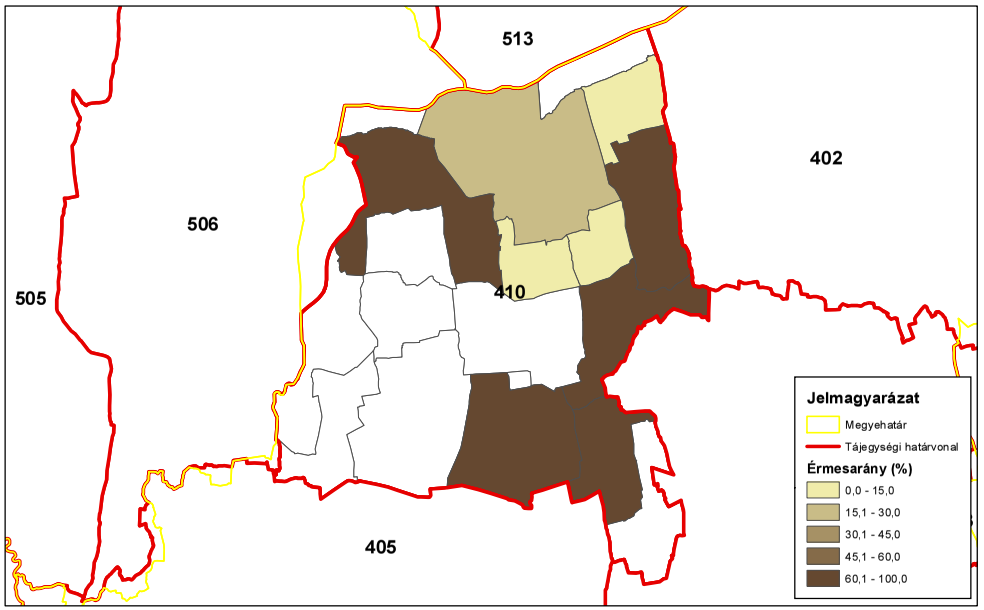
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység (410)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között lényegében stabil volt (0,9 → 0,8 ezer). A lelövések szintén stagnálnak és nagyon alacsony szinten vannak (20 - 30 pld). Egyedül 2007-ben volt egy kiugróbb érték (88 pld). Élő befogás nincs a tájegységben.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között nincs összefüggés. A stabil állomány mellett stagnál a hasznosítás, de a hasznosítás nagyon alacsony szintű még most is, így nem veszélyezteti az állományt.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, hogy csak lelövéssel hasznosítják a mezei nyúl populációt. Ez kedvező lehetne a további állomány alakulás szempontjából.
- Egyértelműen északon van a hasznosítás súlypontja, ami nem is változott meg.
- Összességében a nyúl hasznosításának változását és a jelentett állomány alakulását nem lehet megítélni, hogy mennyire voltak összhangban, mert nagyon alacsony szintű a hasznosítás. Inkább úgy tűnik, hogy véletlenszerű a hasznosítás alakulása.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány stagnált (3%), egyedül 2007-ben volt kiugróbb az értéke (8,8%). Nagyon alacsony szintű a hasznosítás.
- A hasznosítás összetételében látható a lelövések kizárólagossága, ami kedvező lehet. Azonban az alacsony hasznosítás ellenére sem növekszik a populáció. Nem a hasznosítás oldaláról lehetne segíteni a mezei nyúl állományt.

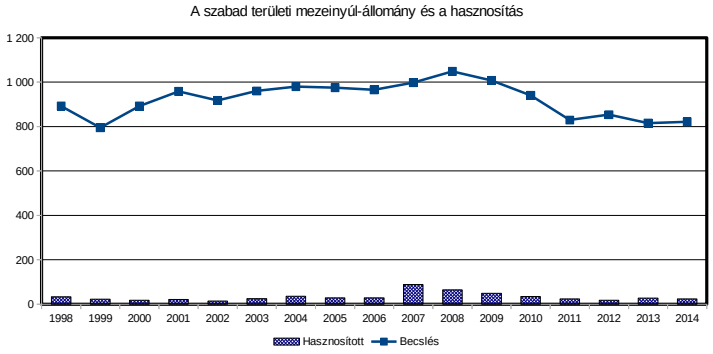
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

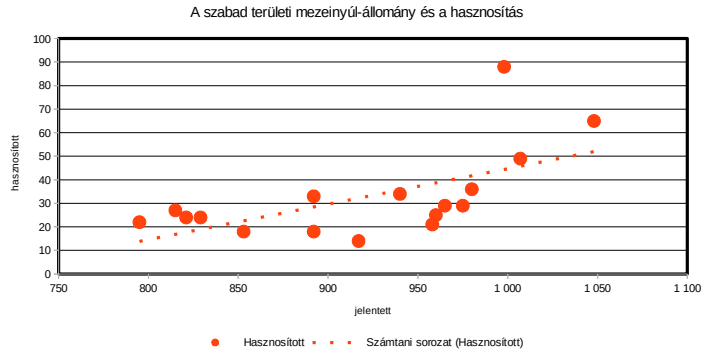
- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység az ország gyenge mezei nyulas térségei közé tartozik a teríték nagysága alapján. A mezei nyúl nem fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. A lőttvadból és a külföldi bérvadászatból származó bevétel is negatív összefüggést mutat a nyúl hasznosítás mértékével, akkor vadászok számára nem érdekes a nyúl, más miatt érkeznek ide. A mezei nyúl állománya stagnál, akárcsak a hasznosítása, de nagyon alacsony szinten van. A fácán hasznosítással nincs kapcsolatban a mezei nyúl teríték alakulása, ami arra utal, hogy véletlenszerűen hasznosítják az apróvadat ebben a tájegységben. Az erdős területek magas aránya (29%), a nagyméretű és növekvő vaddisznó illetve a jelentős ragadozó állomány is okozhatja a mezei nyúl állomány csökkenését. A nyúl gazdálkodás terén nem igazán éri meg befektetni, mivel ebből az állományból ilyen hasznosítás mellett nem térül meg, de néhány beavatkozás hasznos lehet a nagyvad és a mezei nyúl szempontjából is.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	892	33	0	**33**	100,0%	0,0%	**3,7%**
1999	795	22	0	**22**	100,0%	0,0%	**2,8%**
2000	892	18	0	**18**	100,0%	0,0%	**2,0%**
2001	958	21	0	**21**	100,0%	0,0%	**2,2%**
2002	917	14	0	**14**	100,0%	0,0%	**1,5%**
2003	960	25	0	**25**	100,0%	0,0%	**2,6%**
2004	980	36	0	**36**	100,0%	0,0%	**3,7%**
2005	975	29	0	**29**	100,0%	0,0%	**3,0%**
2006	965	29	0	**29**	100,0%	0,0%	**3,0%**
2007	998	88	0	**88**	100,0%	0,0%	**8,8%**
2008	1 048	65	0	**65**	100,0%	0,0%	**6,2%**
2009	1 007	49	0	**49**	100,0%	0,0%	**4,9%**
2010	940	34	0	**34**	100,0%	0,0%	**3,6%**
2011	829	24	0	**24**	100,0%	0,0%	**2,9%**
2012	853	18	0	**18**	100,0%	0,0%	**2,1%**
2013	815	27	0	**27**	100,0%	0,0%	**3,3%**
2014	821	24	0	**24**	100,0%	0,0%	**2,9%**
Változás	-8,0%	-27,3%	-	-27,3%	0,0%	-	-21,0%
Minimum	795	14	0	14	100,0%	0,0%	1,5%
Maximum	1 048	88	0	88	100,0%	0,0%	8,8%

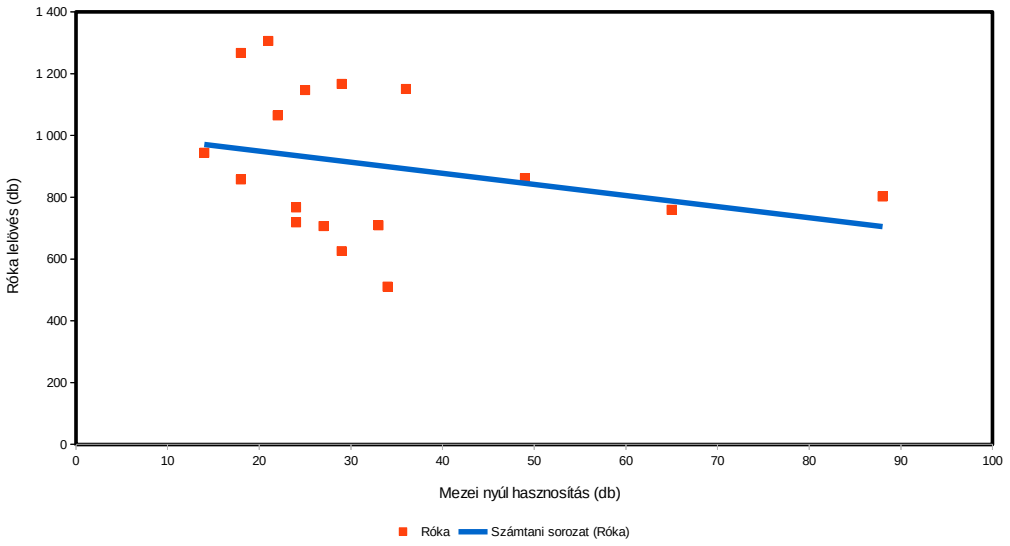

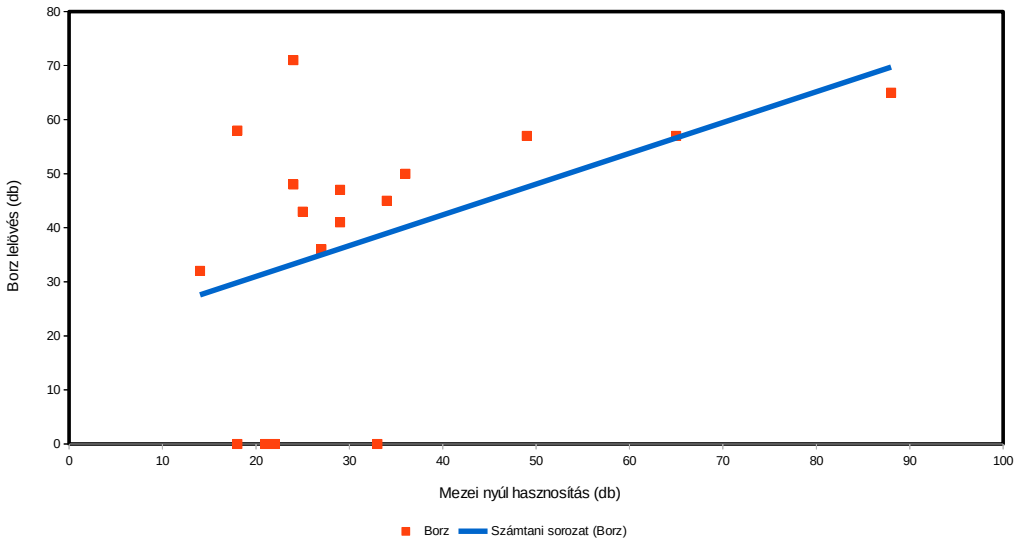
A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **410**

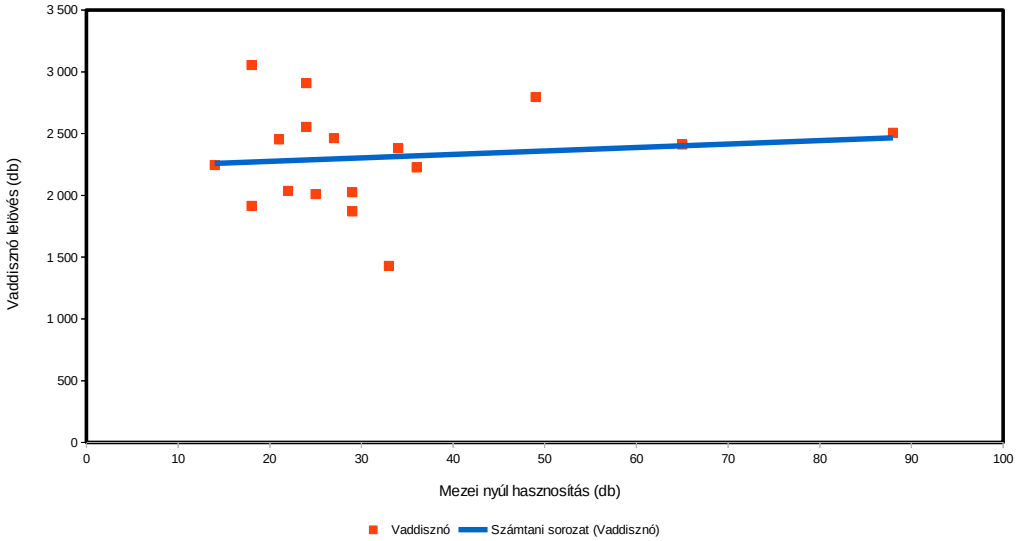
Mezei nyúl - róka kapcsolata

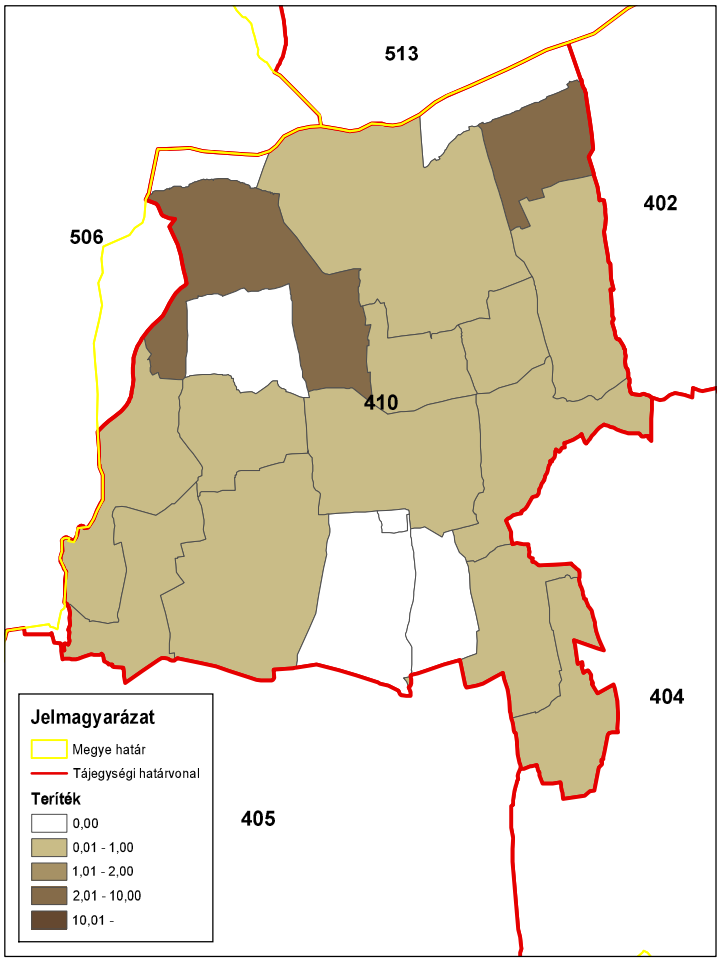
Mezei nyúl - borz kapcsolata

Mezei nyúl - vaddisznó kapcsolata

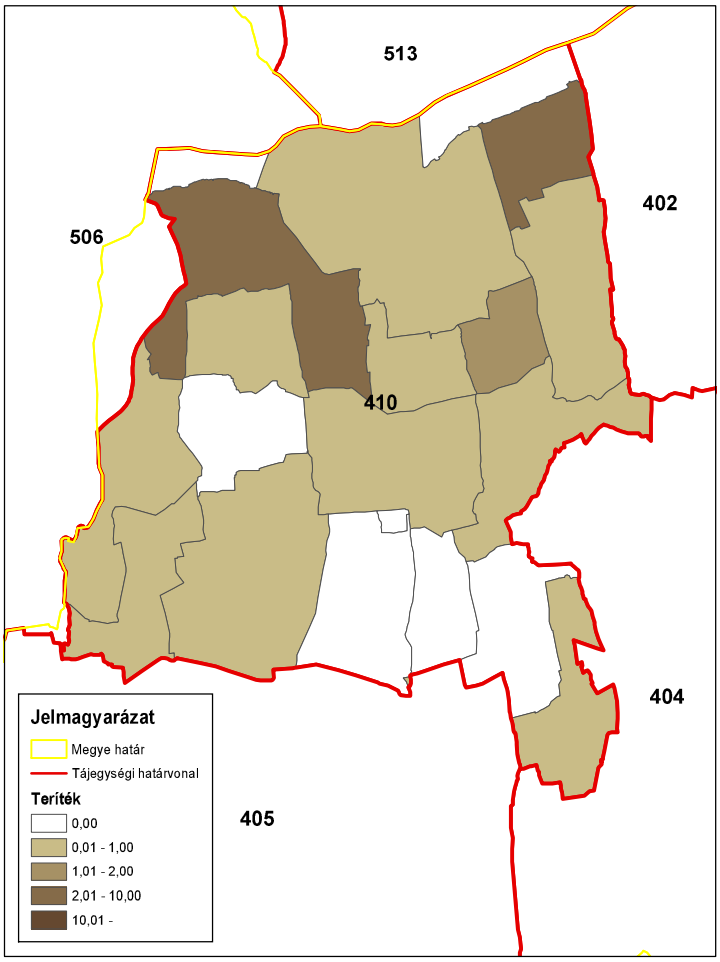

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

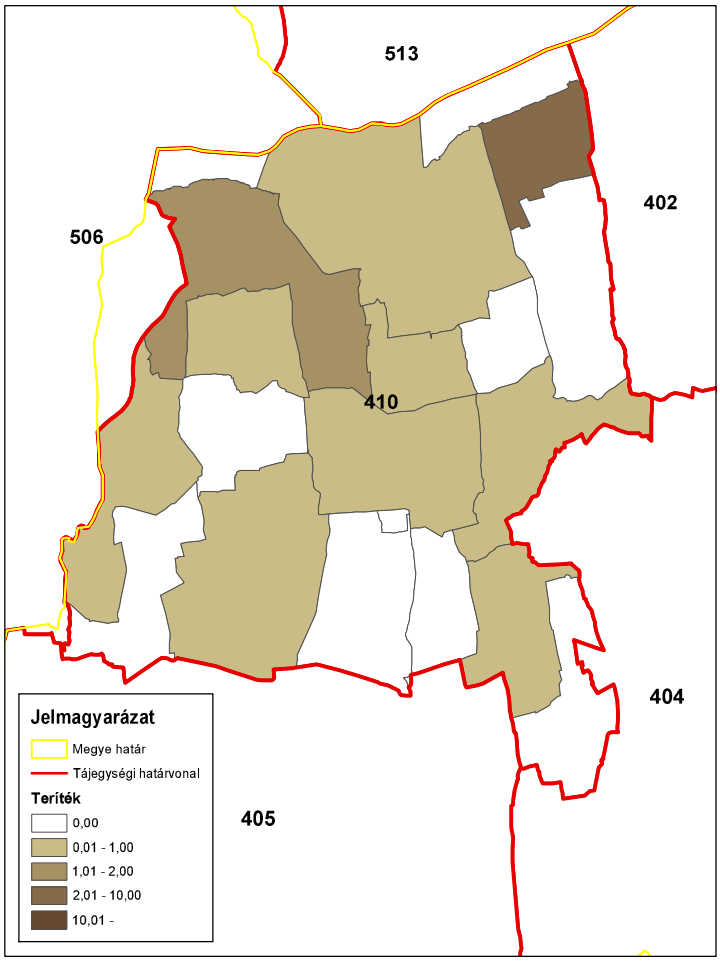
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

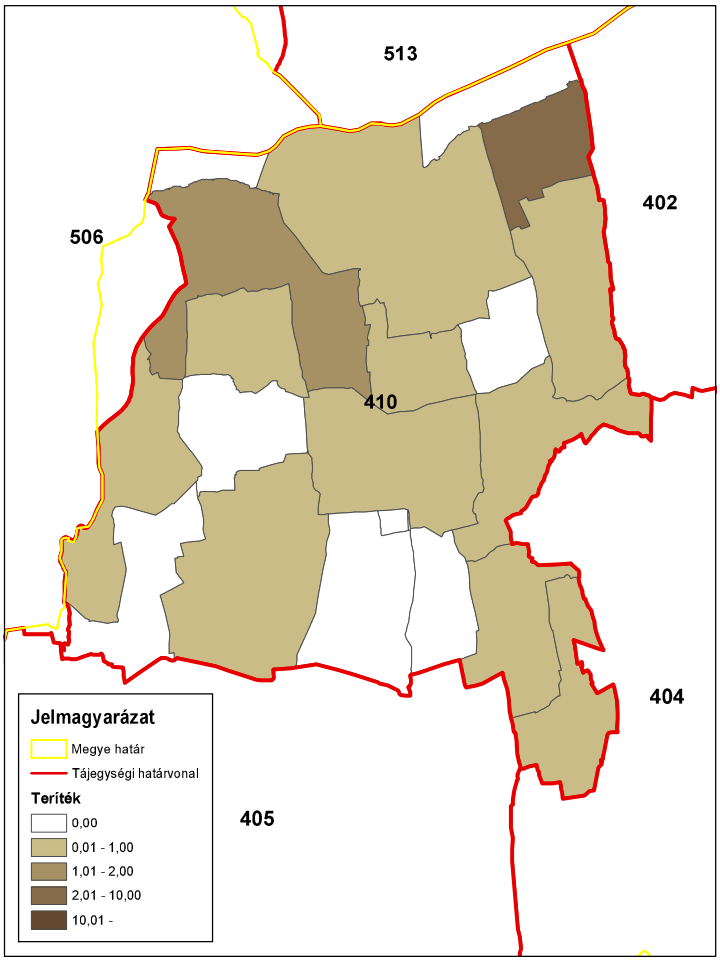
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

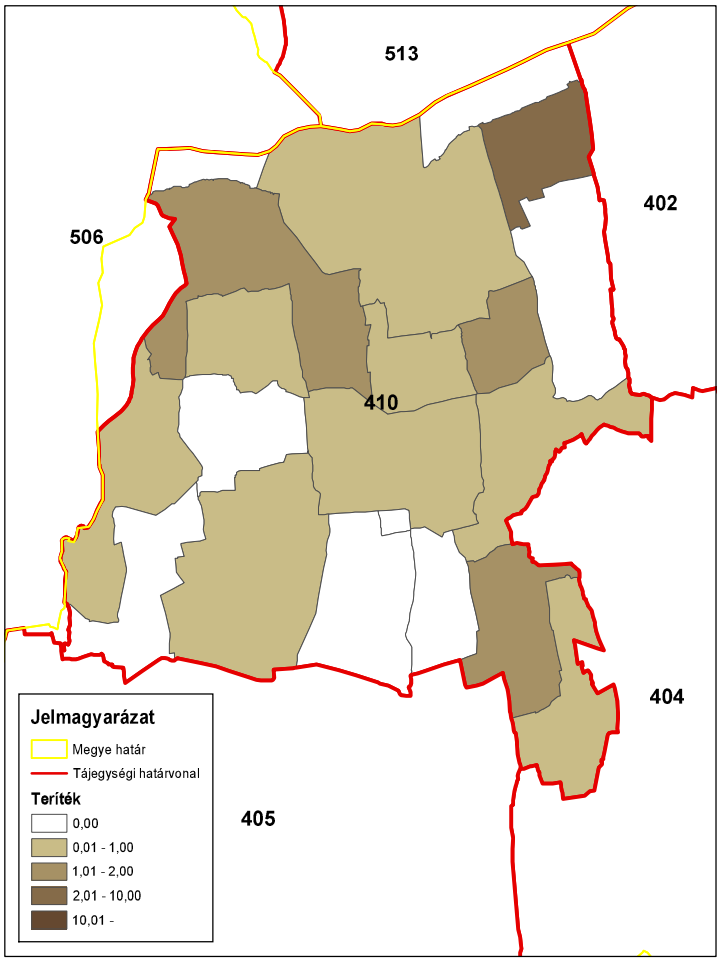
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

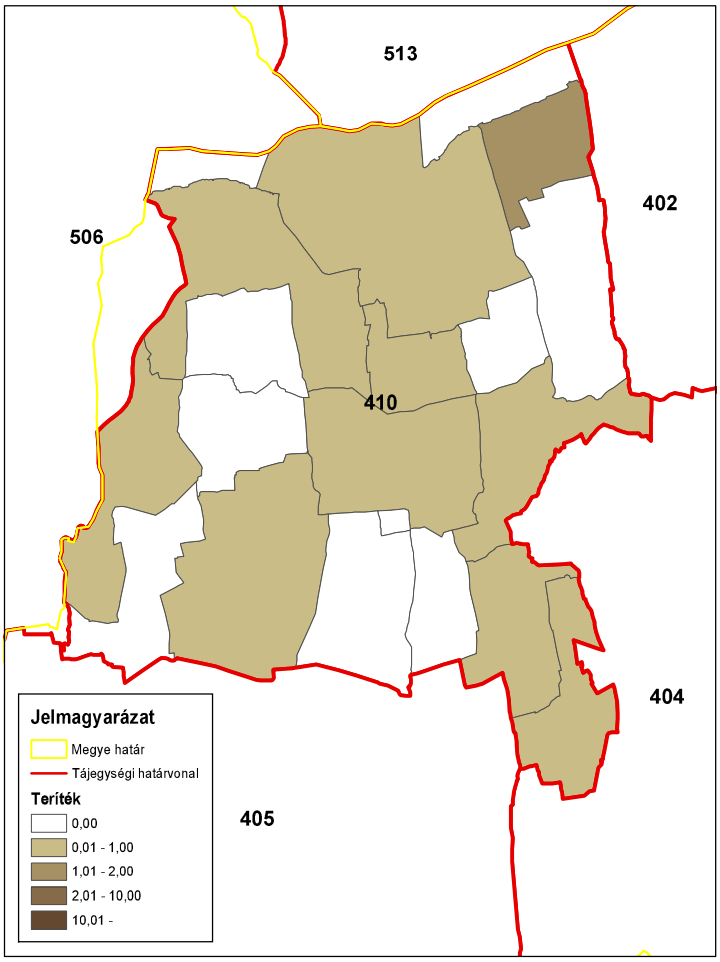
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

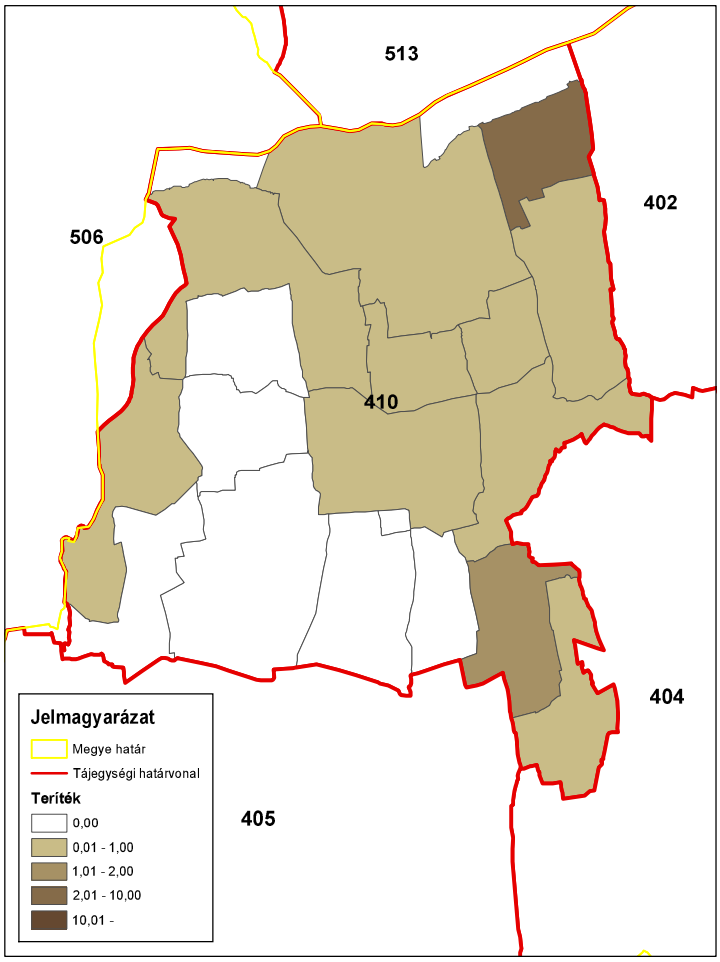
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

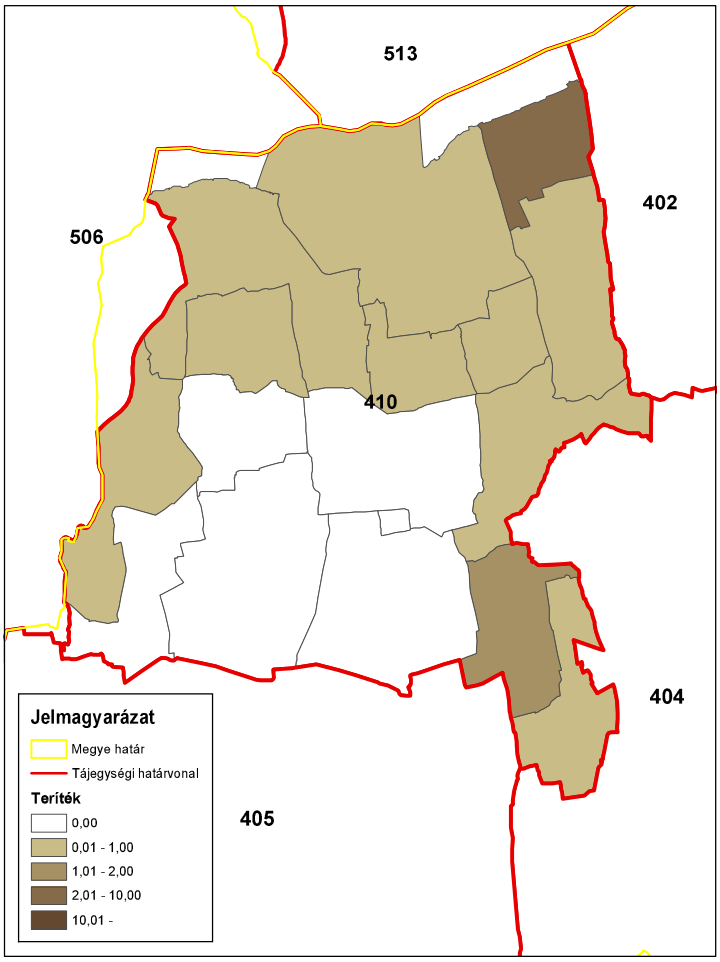
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Dél-Balatoni** vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban csökkenő trendet követett (8.1 ezer → 4.7 ezer; -41.7%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma drasztikus mértékben lecsökkent (50.1 ezer → 1.7 ezer; -96.7% csökkenés).
- A teríték ugyancsak jelentősen csökkent (10.1 ezer → 2.3 ezer; -77.6%).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható a terítéksűrűség csökkenése a tájegység teljes területén.
- A **Dél-Balatoni** vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya, a kibocsátás és a teríték is erőteljesen csökkent. Ezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége visszaszorul.
- A VGTE területén a szabadterületi fácán állomány átlagos sűrűsége a korábban meghatározott küszöbérték (4 db/km^2) alá csökkent, ami alatt a megelőző tervezési ciklusokban a fácán vadászatát a hatóság nem engedélyezte.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás csökkent (125% → 48%; -61.6%-os csökkenés). A kibocsátáshoz viszonyított nagymértékben hasznosítás növekedett, a második ciklusban jelentős ingadozásokkal (20.2% → 136%; 572.6%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során erősen ingadozott (0-69%). A jelentősen megcsappant kibocsátás megtérülése érdekében a szabadterületi állományt rendszeresen, erőteljesen túlhasznosíthatták, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

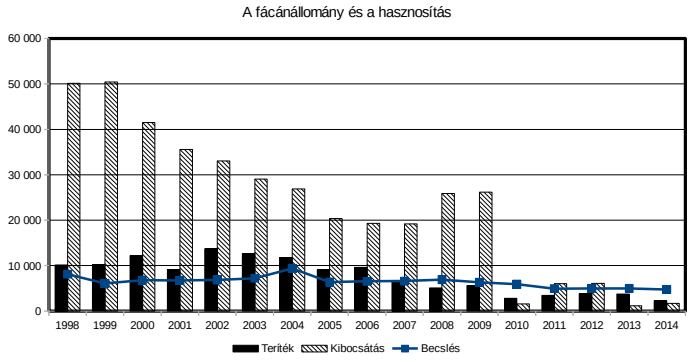
A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

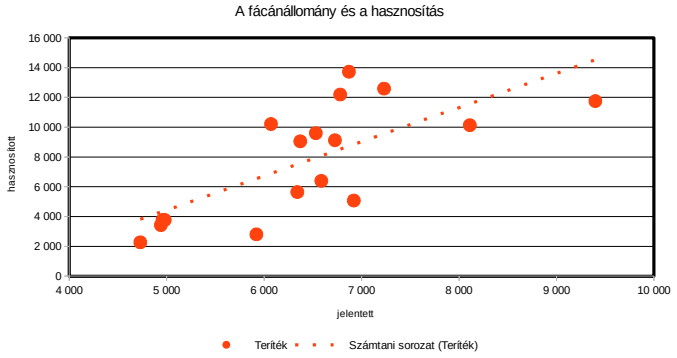
- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett állomány (39/52) és a hasznosítás (28/52) alapján is az átlag alatti negyedében található. A fácán kibocsátás drasztikus összeomlása a szabadterületi állomány és a teríték csökkenésével is járt. A jövőben a jelenlegi szint további lassú csökkenése jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **410**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	8 110	50 131	10 136	125,0%	20,2%	**-60,5%**
1999	6 070	50 426	10 212	168,2%	20,3%	**-81,0%**
2000	6 780	41 480	12 191	179,8%	29,4%	**-3,7%**
2001	6 726	35 550	9 124	135,7%	25,7%	**-22,9%**
2002	6 870	33 053	13 723	199,8%	41,5%	**55,4%**
2003	7 230	29 028	12 589	174,1%	43,4%	**53,7%**
2004	9 398	26 862	11 752	125,0%	43,7%	**39,3%**
2005	6 370	20 330	9 053	142,1%	44,5%	**46,4%**
2006	6 530	19 297	9 601	147,0%	49,8%	**58,4%**
2007	6 586	19 200	6 394	97,1%	33,3%	**9,6%**
2008	6 920	25 882	5 074	73,3%	19,6%	**-38,9%**
2009	6 340	26 155	5 646	89,1%	21,6%	**-34,7%**
2010	5 920	1 554	2 806	47,4%	180,6%	**39,5%**
2011	4 940	6 040	3 427	69,4%	56,7%	**32,7%**
2012	4 980	6 090	3 771	75,7%	61,9%	**39,0%**
2013	4 956	1 150	3 763	75,9%	327,2%	**69,0%**
2014	4 729	1 670	2 271	48,0%	136,0%	**37,4%**
Változás	-41,7%	-96,7%	-77,6%	-61,6%	572,6%	-161,9%
Minimum	4 729	1 150	2 271	47,4%	19,6%	-81,0%
Maximum	9 398	50 426	13 723	199,8%	327,2%	69,0%

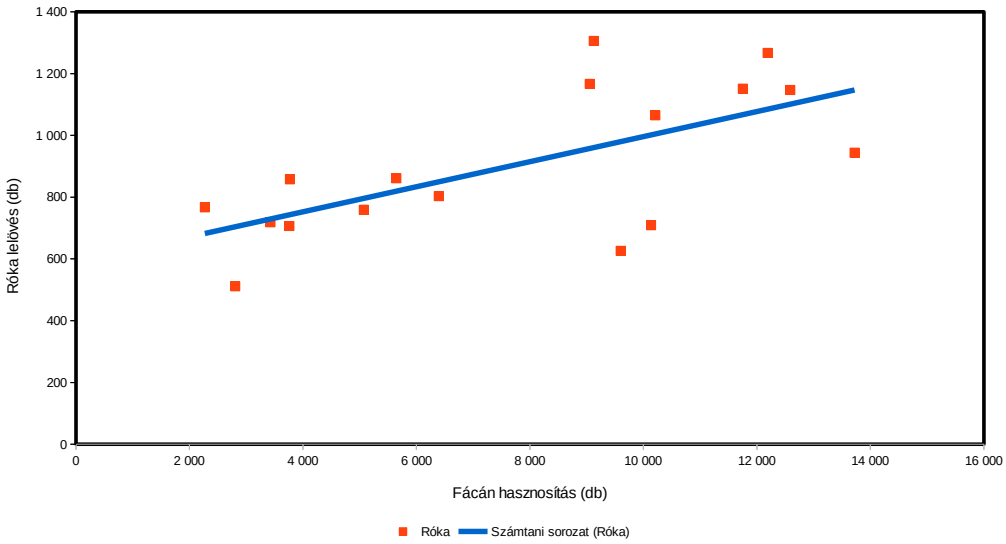

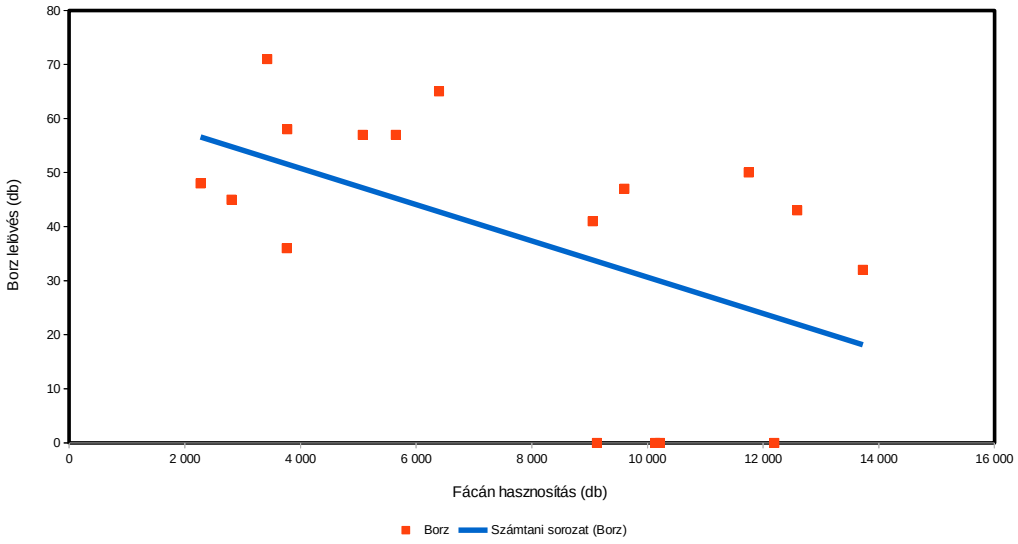
A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **410**

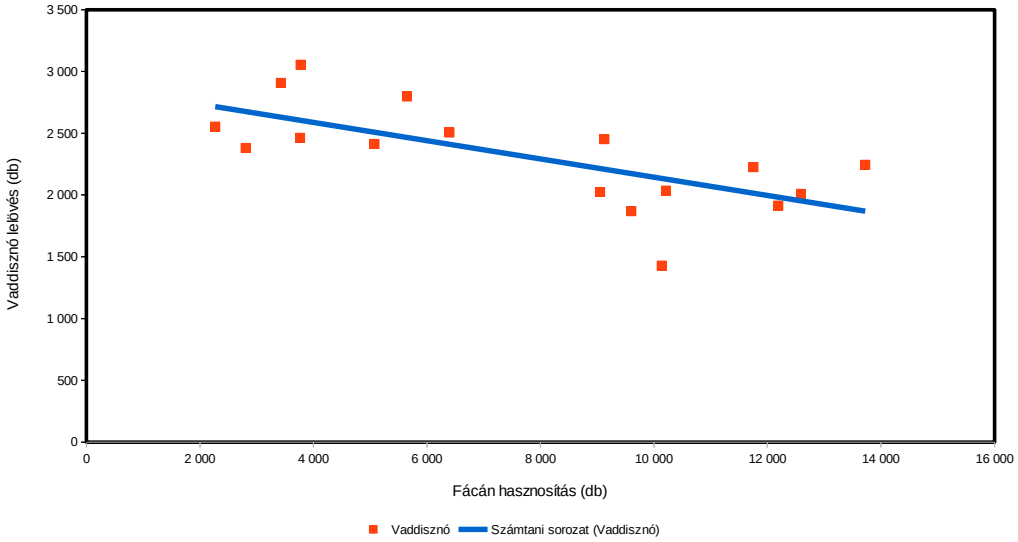
Fácán - róka kapcsolata

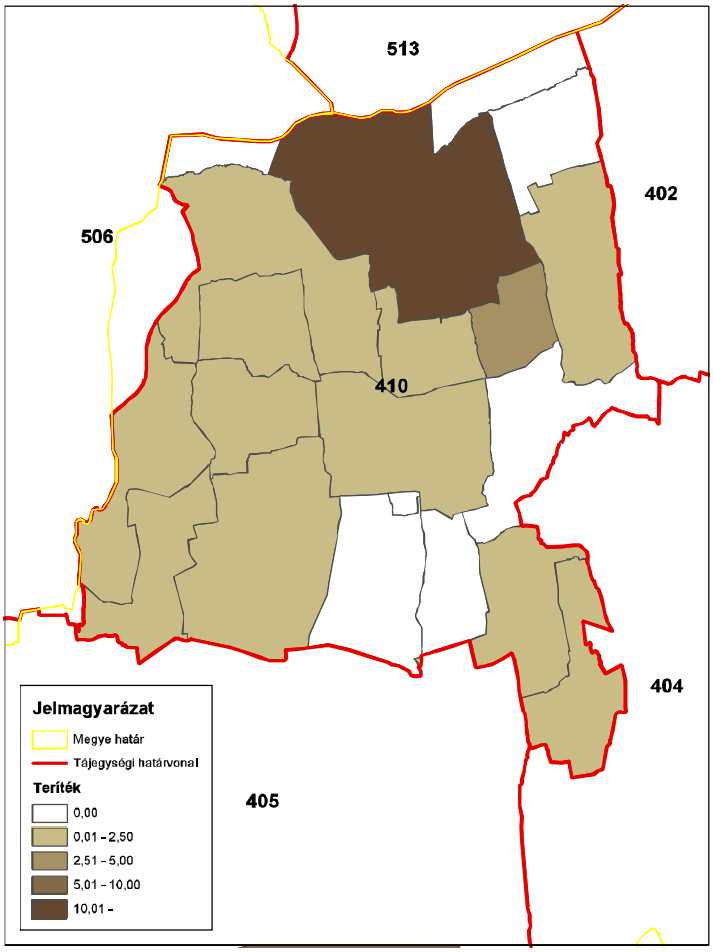
Fácán - borz kapcsolata

Fácán - vaddisznó kapcsolata

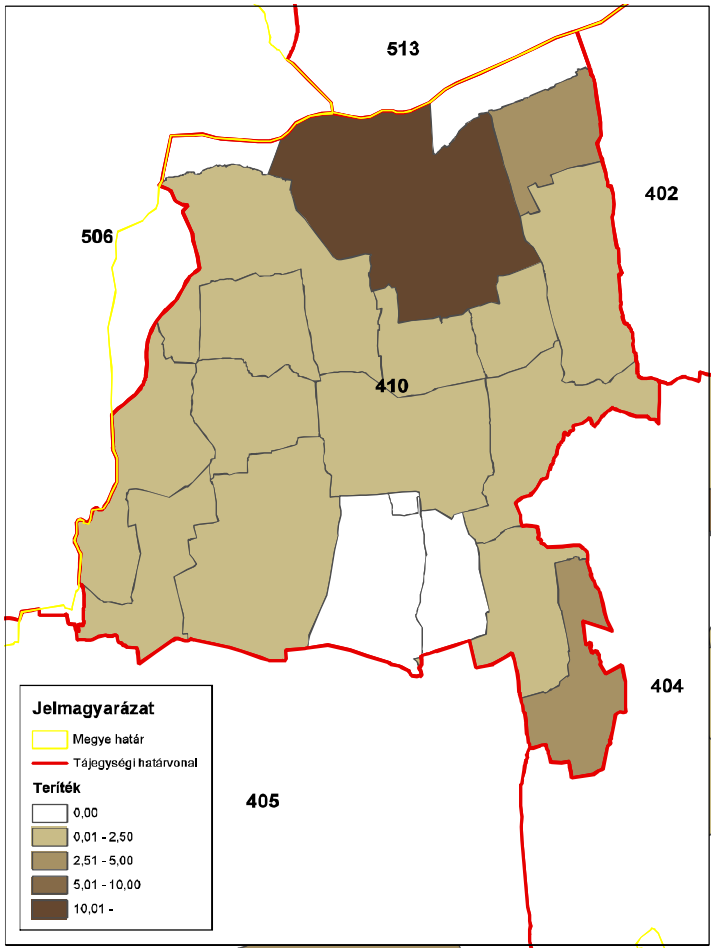

Fácán (teríték - db/km²) 2007

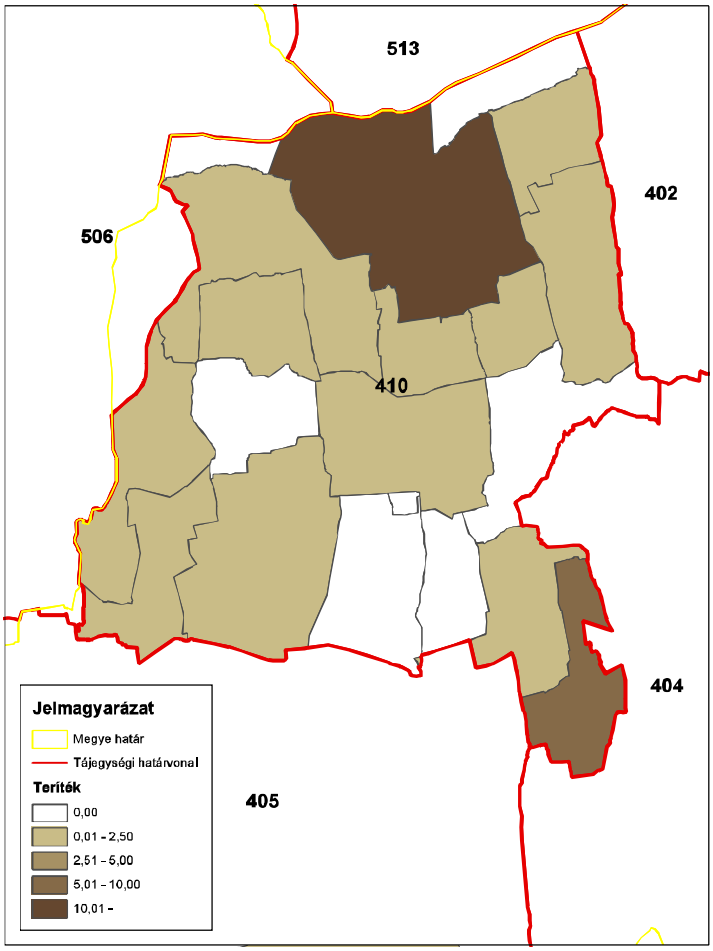
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2008

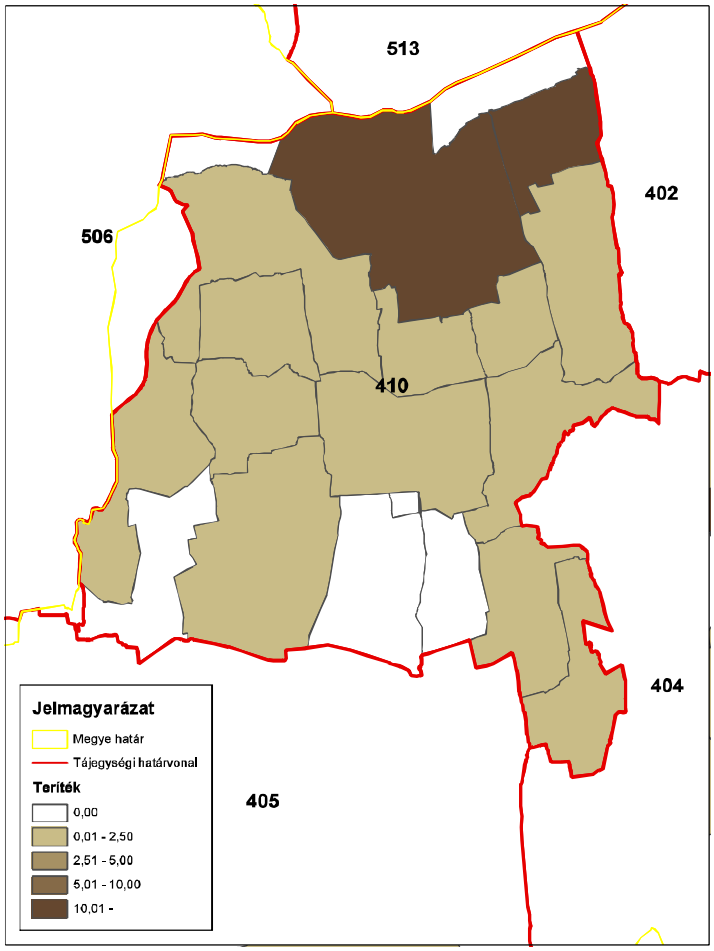
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2009

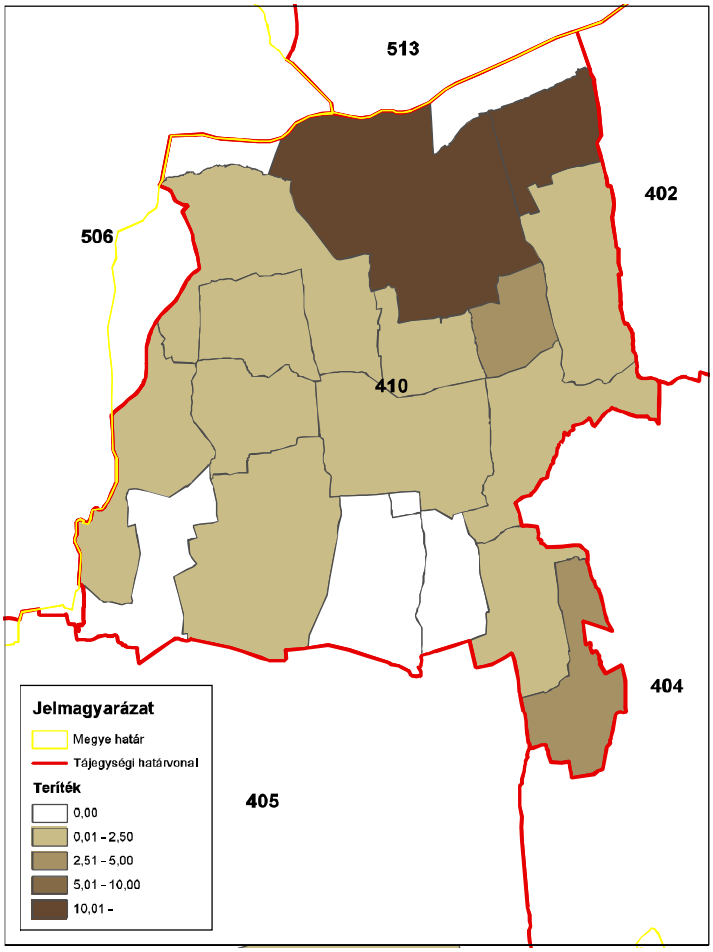
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2010

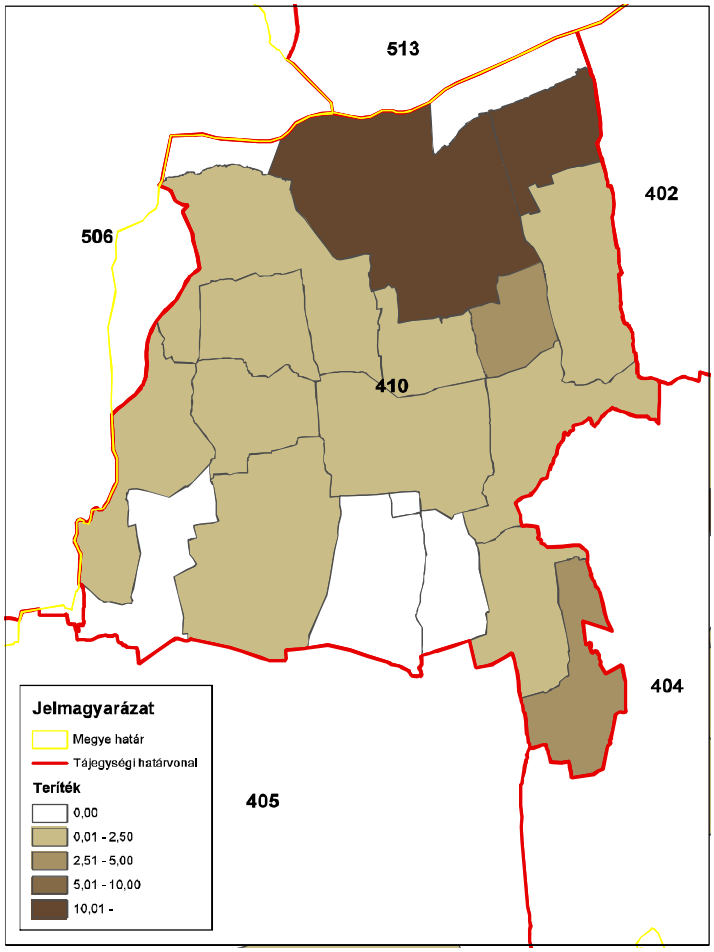
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2011

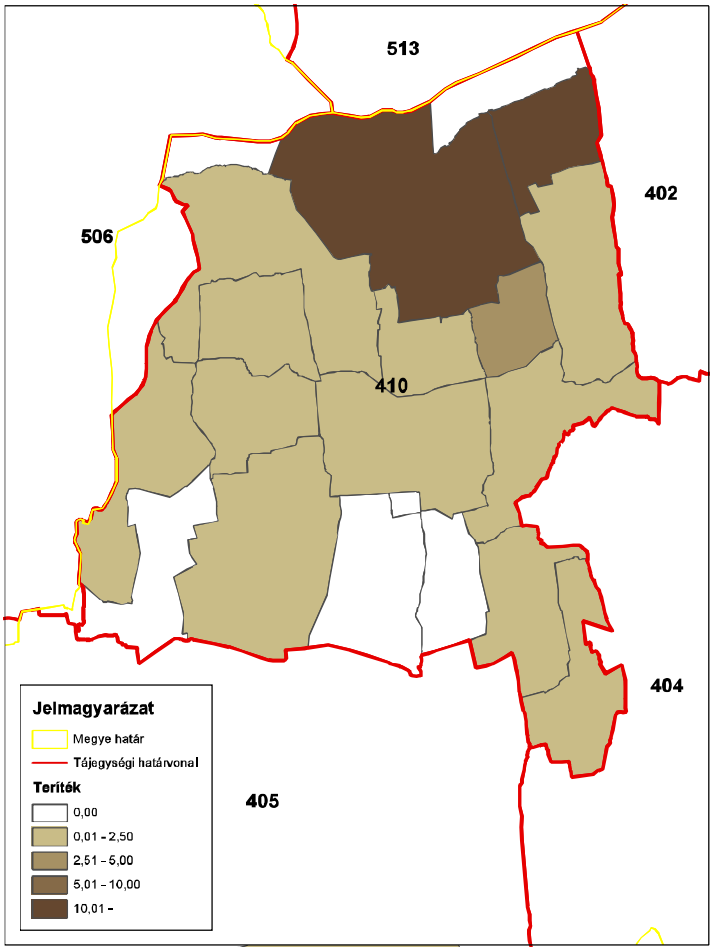
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2012

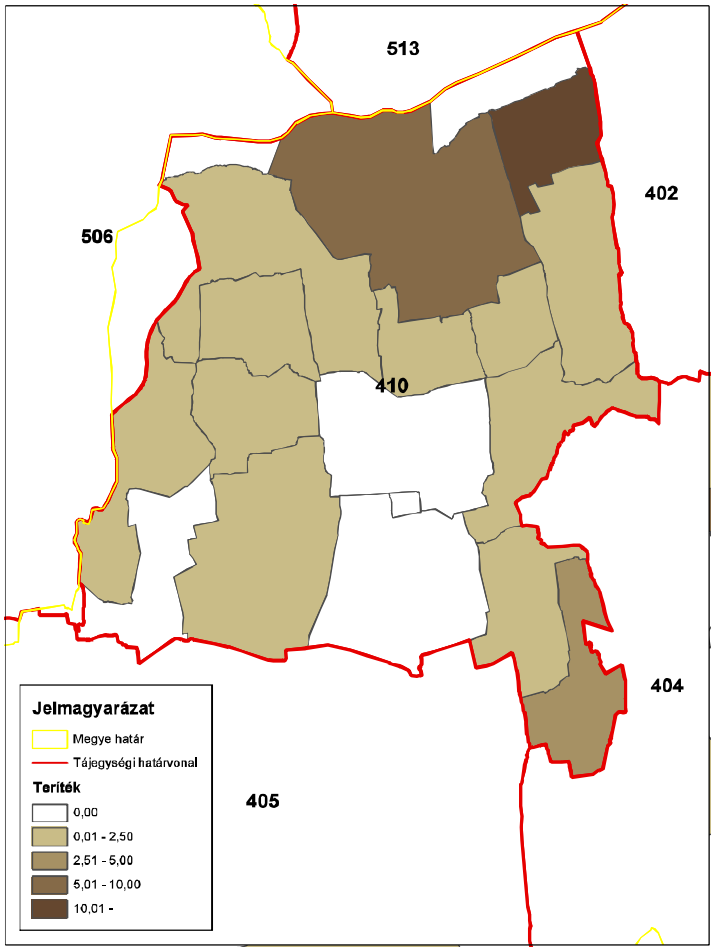
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2014

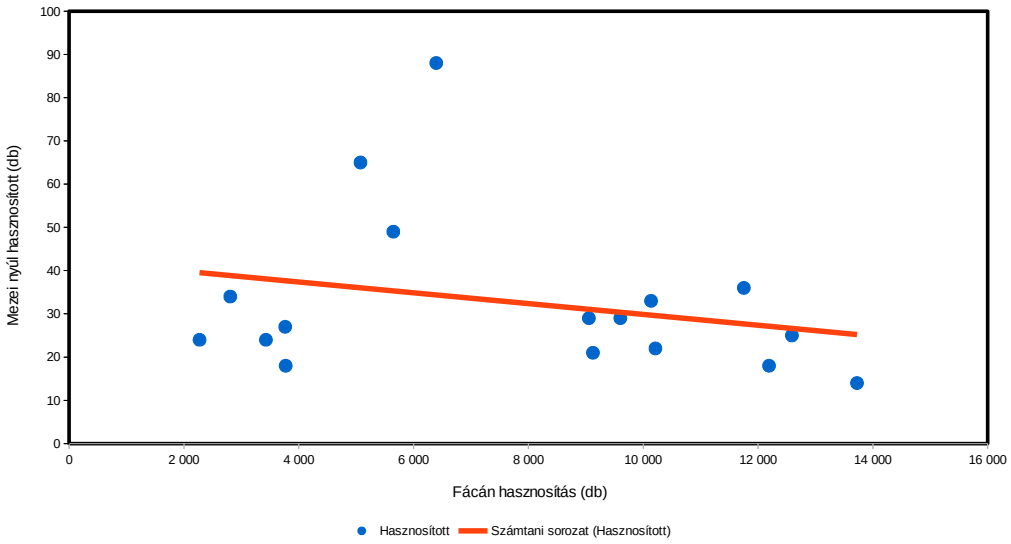

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

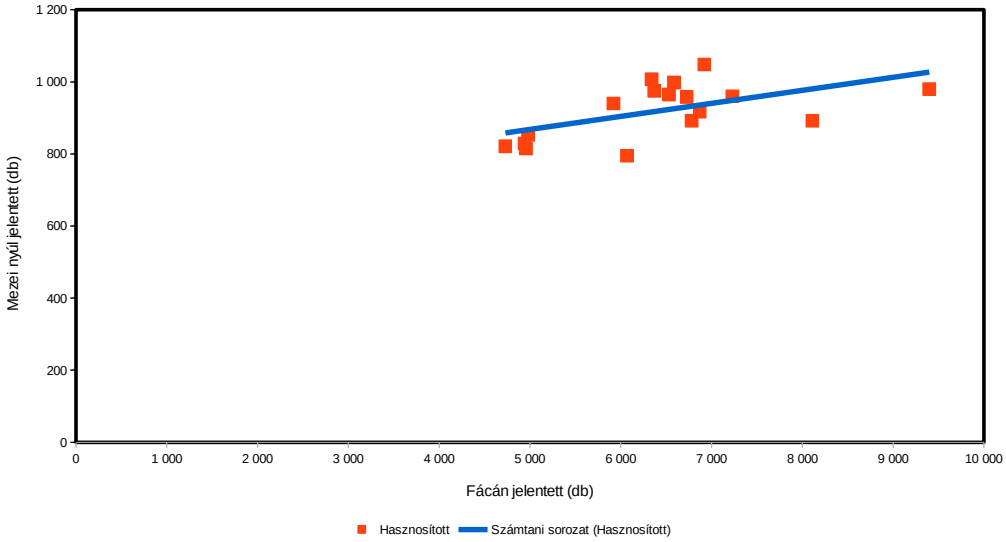
A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **410**

Fácán - mezei nyúl hasznosításának kapcsolata

Fácán - mezei nyúl jelentett létszámának kapcsolata

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma alacsony és stabil értéket mutatott (20-90 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (131-284 pld.), a monitoring program keretében harmadára csökkent.
- **Vetési lúd**: Terítéke 12-203 pld. Ingadozó adatsor.
- **Nagy lilik**: 0-78 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Tőkés réce**: 250-1300 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Csökkenő irányú adatsor. Röptetett réce lelövés nem történt.
- **Szárcsa**: Lelövése 0-86 pld. között alakult. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 20-510 pld. Csökkenő trend jellemzi.
- **Örvös galamb**: Lelövés 12-108 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.

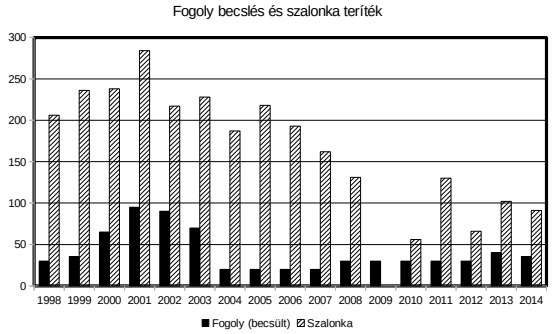
A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

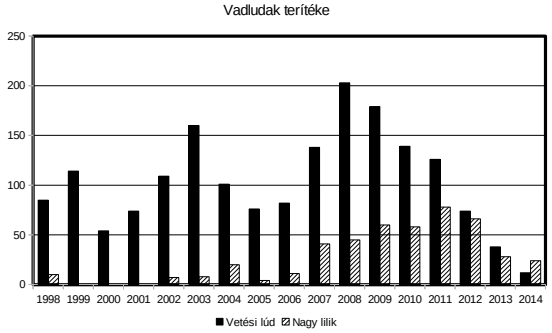
- A **Dél-Balatoni vadgazdálkodási tájegységben (410)** gazdálkodási szempontból jelentős egyéb hasznos apróvadfaj nem található. Vadászati szempontból kiemelhető a tőkés réce, de teríték adatsora folyamatosan csökken. A vadgazdálkodási tájegységben 2009-óta vadásznak fogolyra. Érdekesnek tekinthető, hogy a tájegységben a balkáni gerle vadászata szinte teljesen megszűnt (94%-os csökkenés van a terítékben).

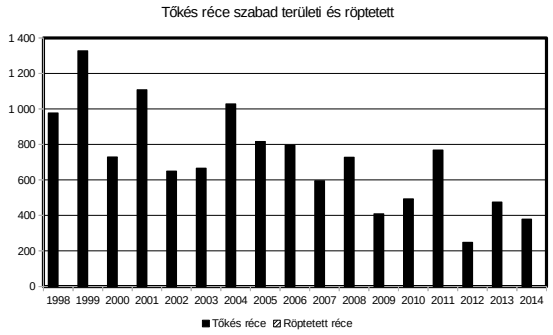
A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

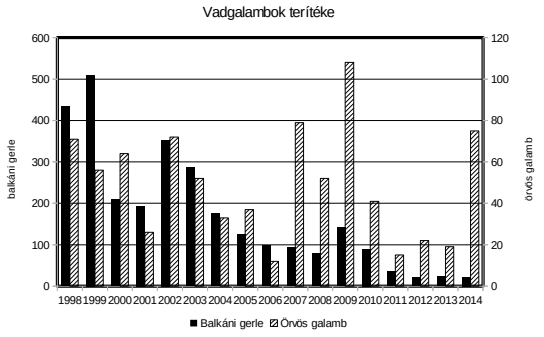
VGTE: **410**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	30	0	206	85	10	978	0	82	0	0	0	75	434	71
1999	35	0	236	114	0	1 328	0	47	10	0	0	86	510	56
2000	65	0	238	54	0	729	0	0	0	0	0	27	210	64
2001	95	0	284	74	0	1 108	0	0	2	0	0	0	194	26
2002	90	0	217	109	7	650	0	0	0	3	0	4	353	72
2003	70	0	228	160	8	666	0	0	2	0	0	13	286	52
2004	20	0	187	101	20	1 028	0	0	0	4	0	16	175	33
2005	20	0	218	76	4	816	0	0	113	0	0	47	125	37
2006	20	0	193	82	11	795	0	0	0	4	0	17	98	12
2007	20	0	162	138	41	595	0	0	0	0	0	18	94	79
2008	30	0	131	203	45	728	0	0	0	0	0	15	79	52
2009	30	344	0	179	60	409	0	0	90	0	0	7	141	108
2010	30	332	56	139	58	494	0	0	5	0	0	6	90	41
2011	30	316	130	126	78	768	0	0	37	0	0	32	36	15
2012	30	157	66	74	66	249	0	0	0	0	0	15	21	22
2013	40	319	102	38	28	476	0	0	0	0	0	4	23	19
2014	35	316	91	12	24	379	0	0	0	0	0	7	22	75
Változás	16,7%	-8,1%	-55,8%	-85,9%	140,0%	-61,2%	-	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-	-90,7%	-94,9%	5,6%
Minimum	20	0	0	12	0	249	0	0	0	0	0	0	21	12
Maximum	95	344	284	203	78	1 328	0	82	113	4	0	86	510	108
Átlagos	40,6	104,9	161,5	103,8	27,1	717,4	0,0	7,6	15,2	0,6	0,0	22,9	170,1	49,1

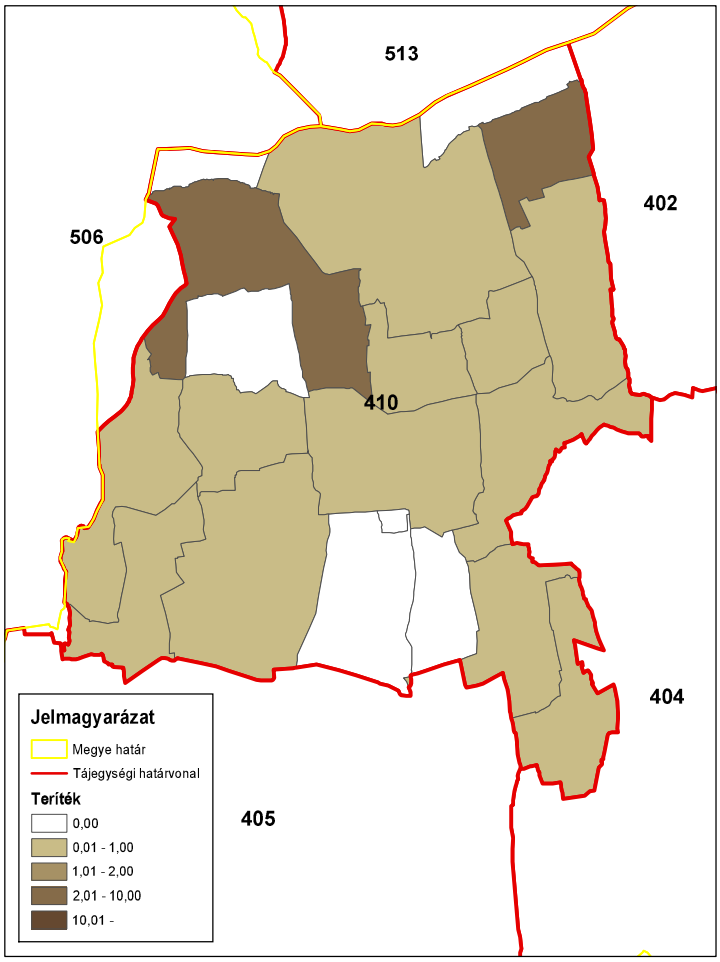

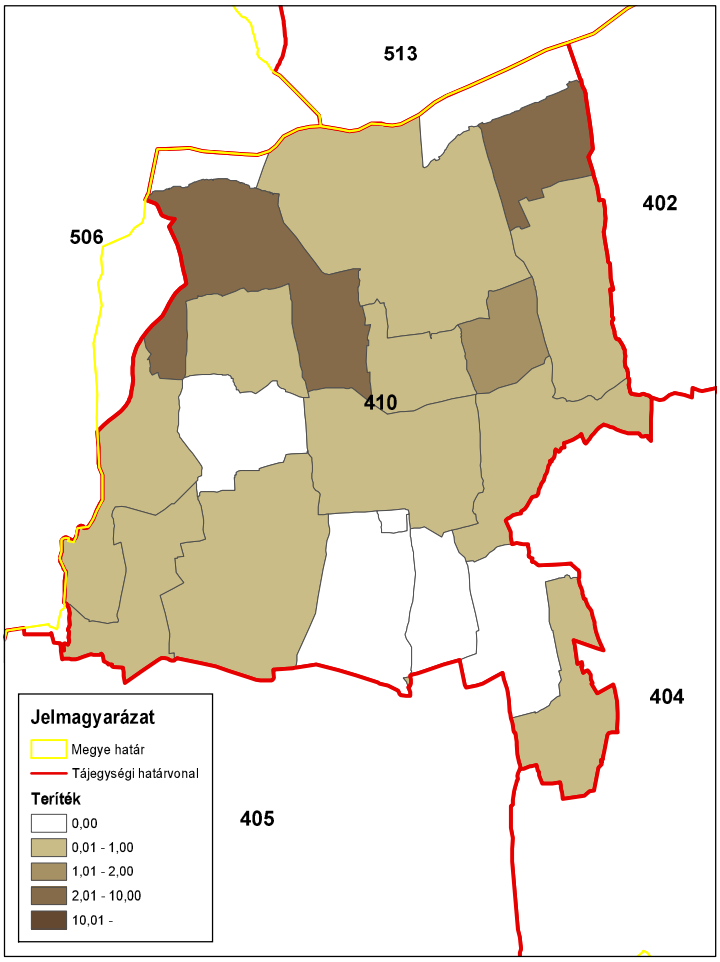

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

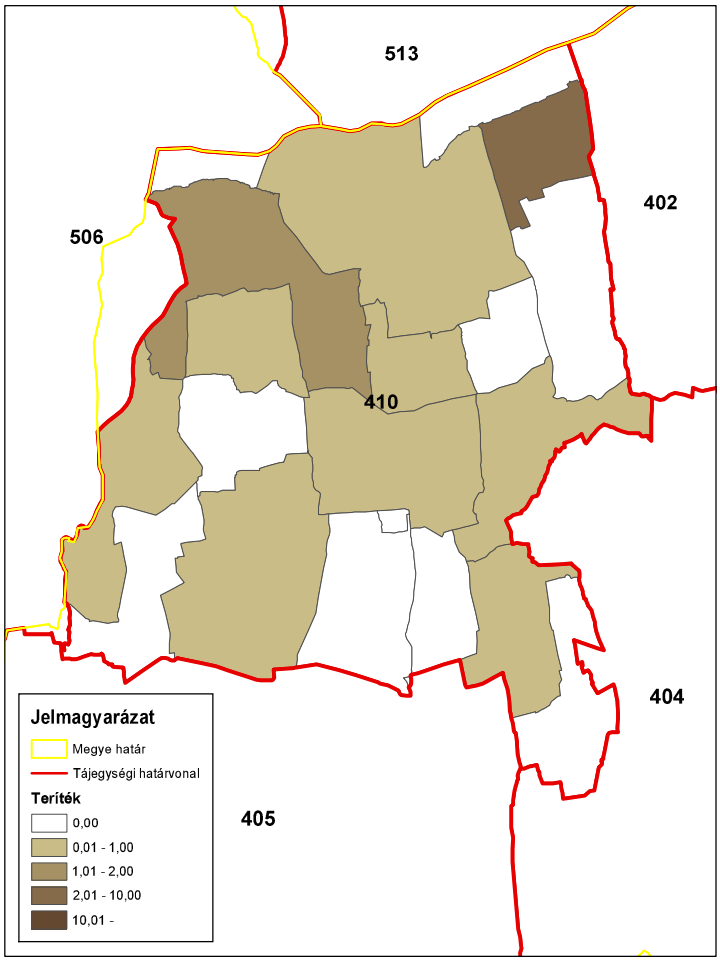
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

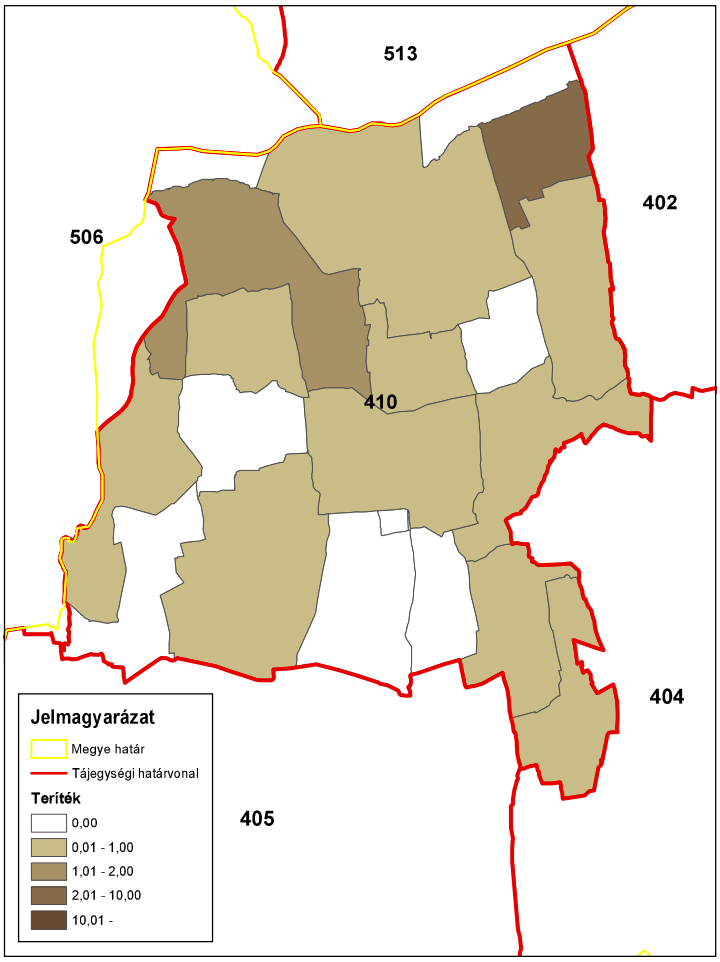
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

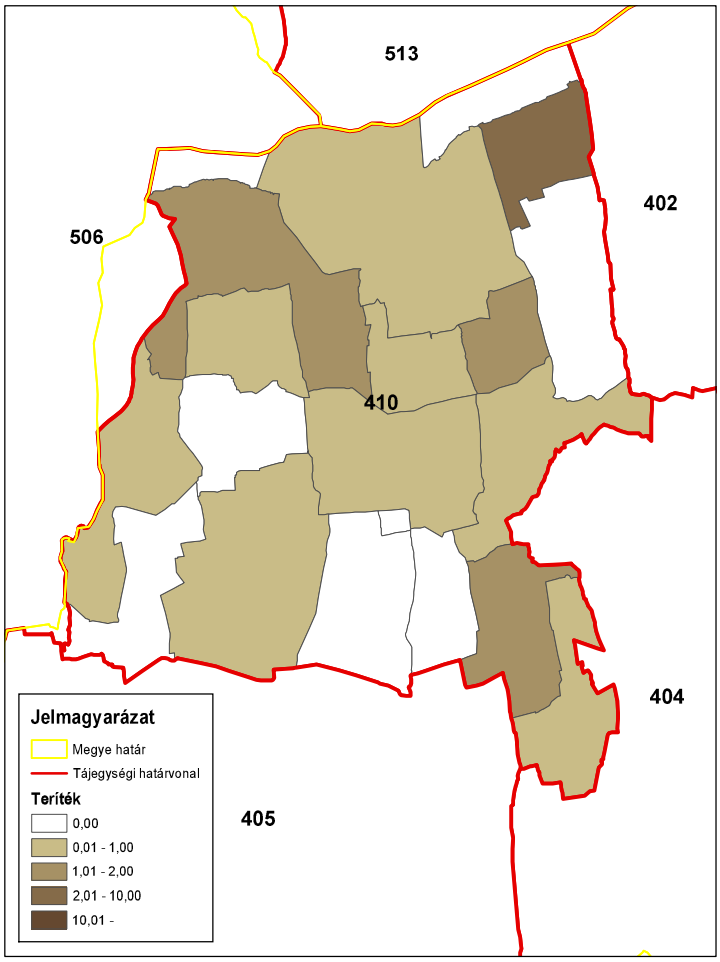
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

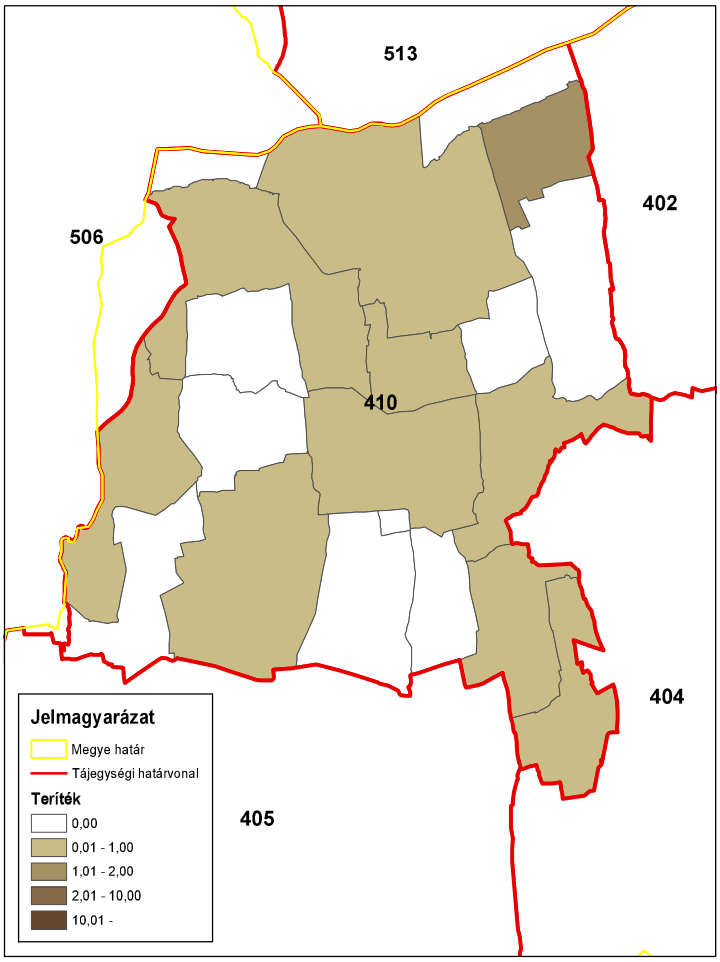
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

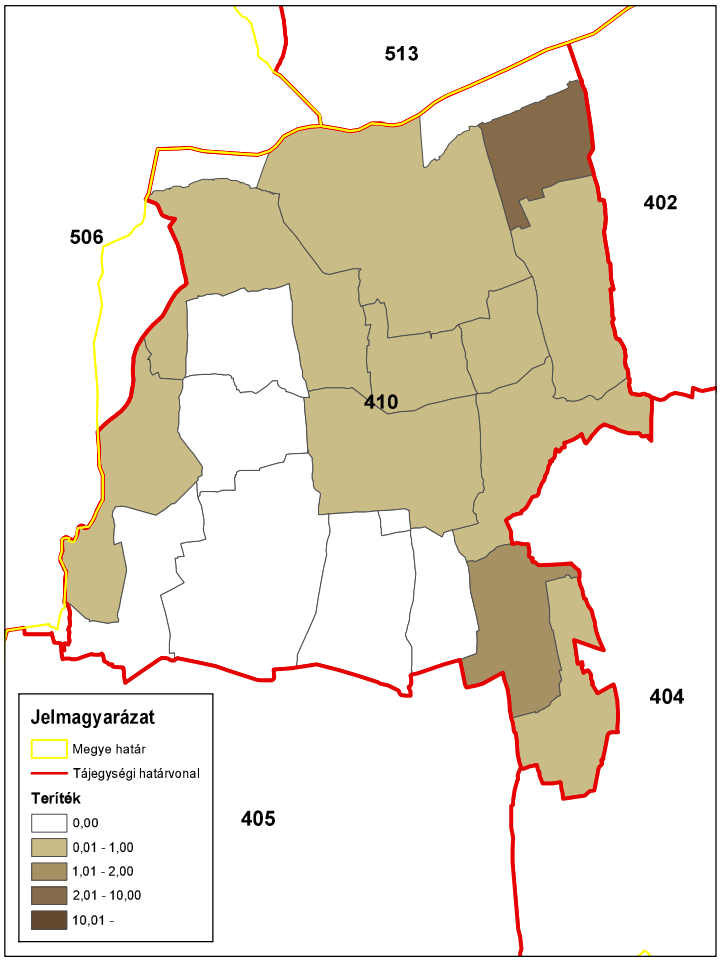
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

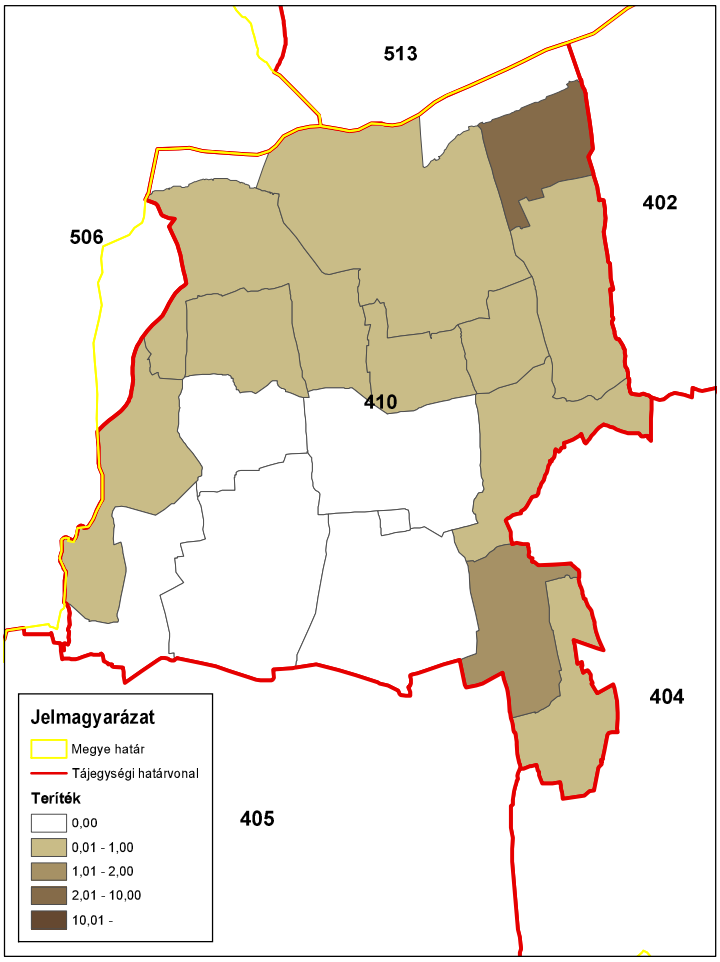
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke az 1998 és 2014 közötti időszakban 83%-kal csökkent (349 → 58 pld.).
- **Szarka:** A szarka lelövések száma az 1998 és 2014 közötti időszakban 94%-kal csökkent (100 → 6 pld.).
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma az 1998 és 2014 közötti időszakban 70%-kal csökkent (243 → 72 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke 1999 és 2005 között 1000 pld. fölött alakult, majd a 2000-es évek második felétől 900 pld. alatti értékek tapasztalhatók.
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta lelövése emelkedett (32 → 71 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-98%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma nullára csökkent.
- **Házi görény:** Utoljára 2008-ban ejtettek el 2 pld-t a tájegységben.
- **Nyest**: Terítéke jelentéktelen, 0 és 7 pld. között változik a tájegységben.
- **Üregi nyúl:** Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:** Utoljára 2001-ben ejtettek el két példányt, nincs jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Aranysakál**: 1999-ben jelent meg, 2003-óta pedig folyamatos a jelenléte a vadgazdálkodási tájegységben. Terítéke azóta több, mint harmincszorosára emelkedett (6 → 172 pld.), az elejtések alapján a róka után a második legjelentősebb emlős ragadozó a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Nyestkutya**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

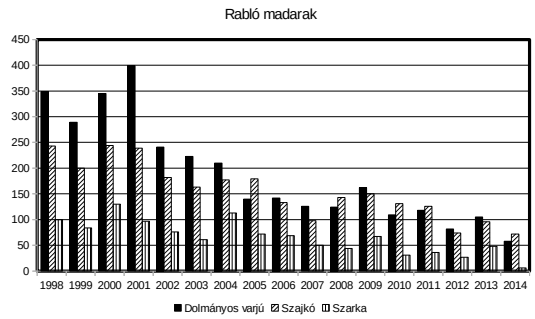
Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

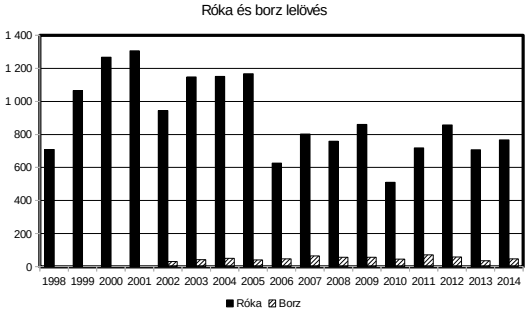
- A **Dél-Balatoni vadgazdálkodási tájegységben (410)** legfontosabb vadfajaink közül a mezei nyúl terítéke az alsó, a fácáné és az őzé az átlag alatti, a gímé felső, míg a vaddisznóé az átlag feletti negyedbe tartozik. Ez magyarázza, hogy a tájegységen belül a varjúfélék és kistestű menyétfélék gyérítésével szinte egyáltalán nem foglalkoztak. A ragadozó, vagy rabló életmódot folytató fajok közül csak a borz és az aranysakál terítéke növekedett az elmúlt időszakban. A sakál terítéke már meghaladta a borzét és a róka után a második leggyakoribb szőrmés ragadozója a tájegységnek. A ragadozó fajok gyérítésére a tájegységben a jelenleginél nagyobb figyelmet kell fordítani. A varjúfélék és a menyétfélék esetében ez elsősorban a tájegység azon területein igaz, ahol azt az apróvadállomány megköveteli. A róka és az aranysakál gyérítése az őz szaporulatának védelme érdekében is fontos. Az aranysakál állományának csökkentéséhez legalább a 2-es, a rókánál legalább a 1.5-es gyérítési ráta elérése szükséges. A róka terítéke változatosan alakult a tájegységben, de növekedett az 1 pld/km^{2}terítéksűrűséget meghaladó vadgazdálkodási egységek száma. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A ragadozó, vagy rabló életmódú fajokra nemcsak az apróvad védelme érdekében kell a jövőben nagyobb nyomást gyakorolni a tájegységben, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

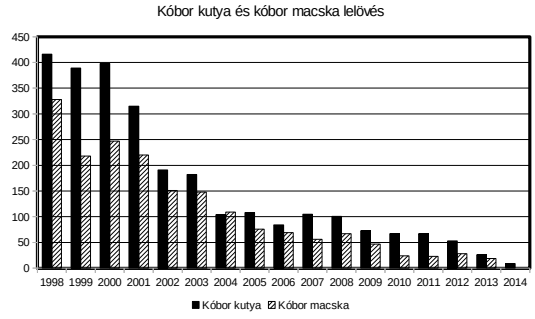
A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

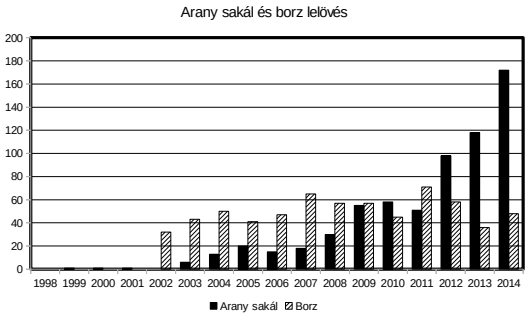
VGTE: **410**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	349	100	243	709	0	416	328	0	1	0	0	0	0	0
1999	289	84	200	1 065	0	389	218	4	0	0	0	1	0	0
2000	345	130	244	1 267	0	398	247	0	3	0	0	1	0	0
2001	399	97	239	1 306	0	315	220	0	7	0	2	1	0	0
2002	241	76	182	944	32	191	151	0	5	0	0	0	0	0
2003	223	61	163	1 147	43	182	148	0	6	0	0	6	0	0
2004	210	113	177	1 151	50	104	109	2	0	0	0	13	0	0
2005	140	72	179	1 167	41	108	76	0	2	0	0	20	0	0
2006	142	69	133	626	47	84	69	1	4	0	0	15	0	0
2007	126	50	98	803	65	105	56	0	3	0	0	18	0	0
2008	124	44	143	759	57	101	67	2	4	0	0	30	0	0
2009	162	67	150	861	57	73	47	0	5	0	0	55	0	0
2010	109	31	131	511	45	67	24	0	0	0	0	58	0	0
2011	118	36	126	719	71	67	23	0	2	0	0	51	0	0
2012	82	27	74	858	58	53	28	0	7	0	0	98	0	0
2013	105	48	96	707	36	26	19	0	2	0	0	118	0	0
2014	58	6	72	767	48	9	0	0	0	0	0	172	0	0
Változás	-83,4%	-94,0%	-70,4%	8,2%	50,0%	-97,8%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-	-100,0%	17100,0%	-	-
Minimum	58	6	72	511	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0
Maximum	399	130	244	1 306	71	416	328	4	7	0	2	172	0	0
Átlagos	189,5	65,4	155,9	903,9	38,2	158,1	107,6	0,5	3,0	0,0	0,1	38,6	0,0	0,0

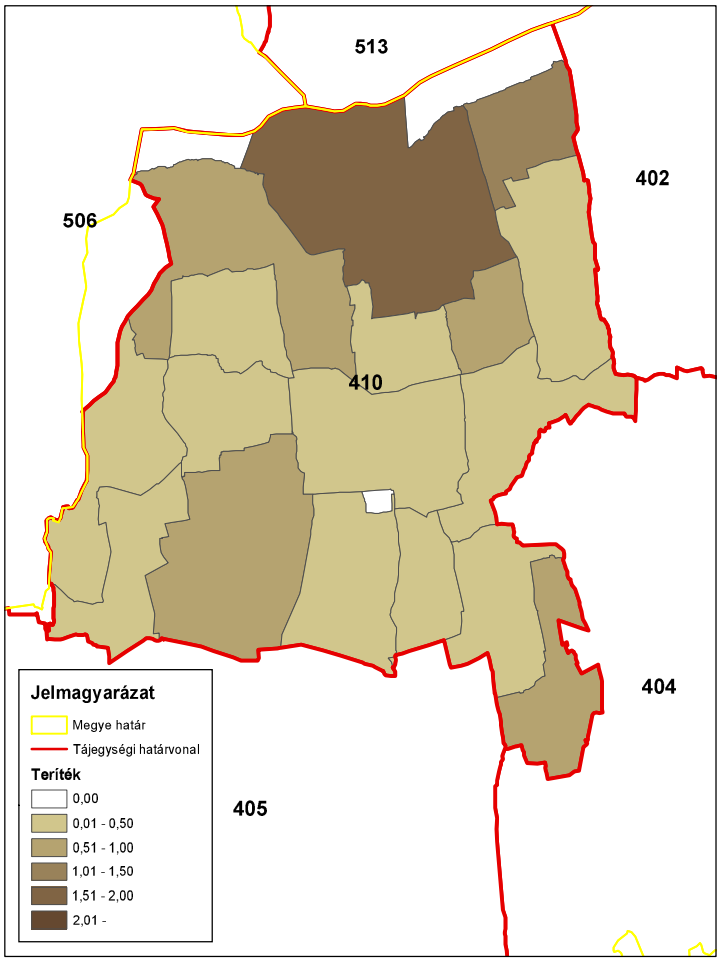

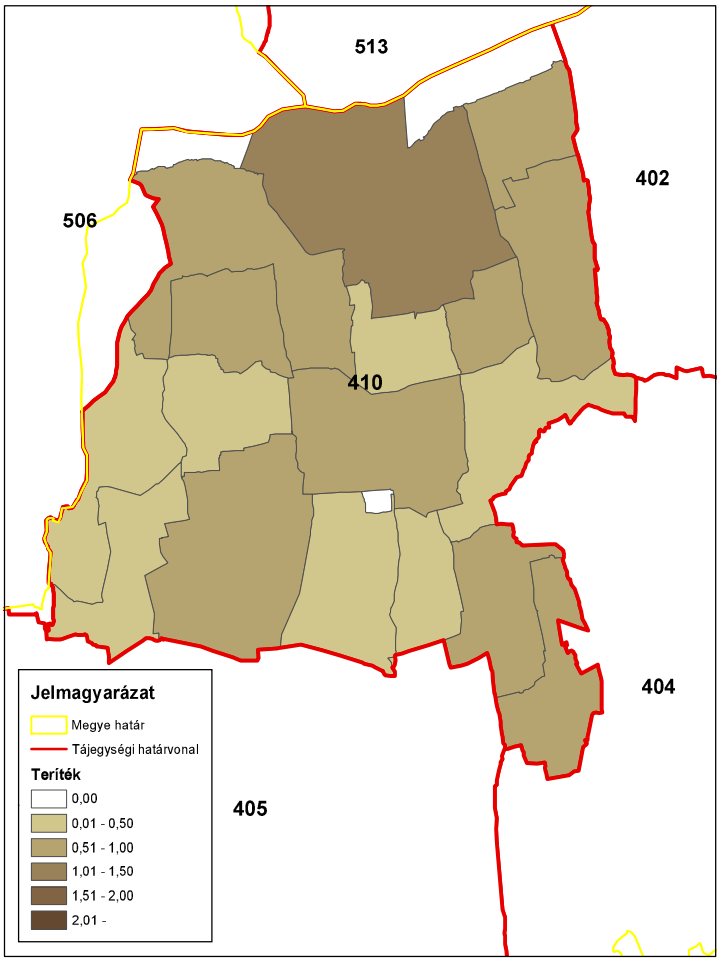

Róka (teríték - db/km^2) 2007

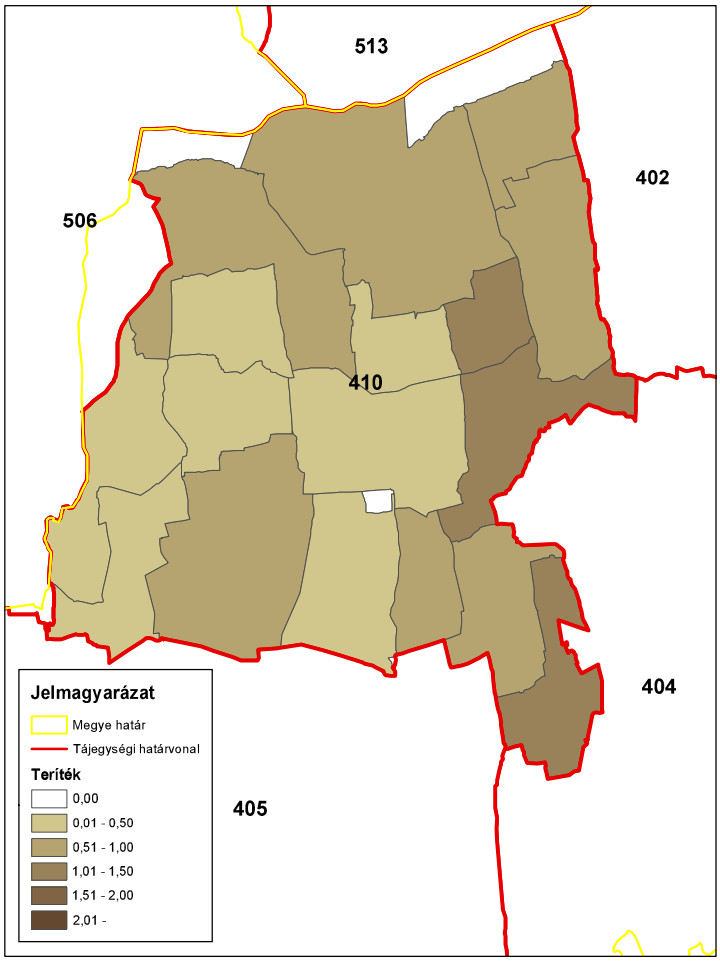
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

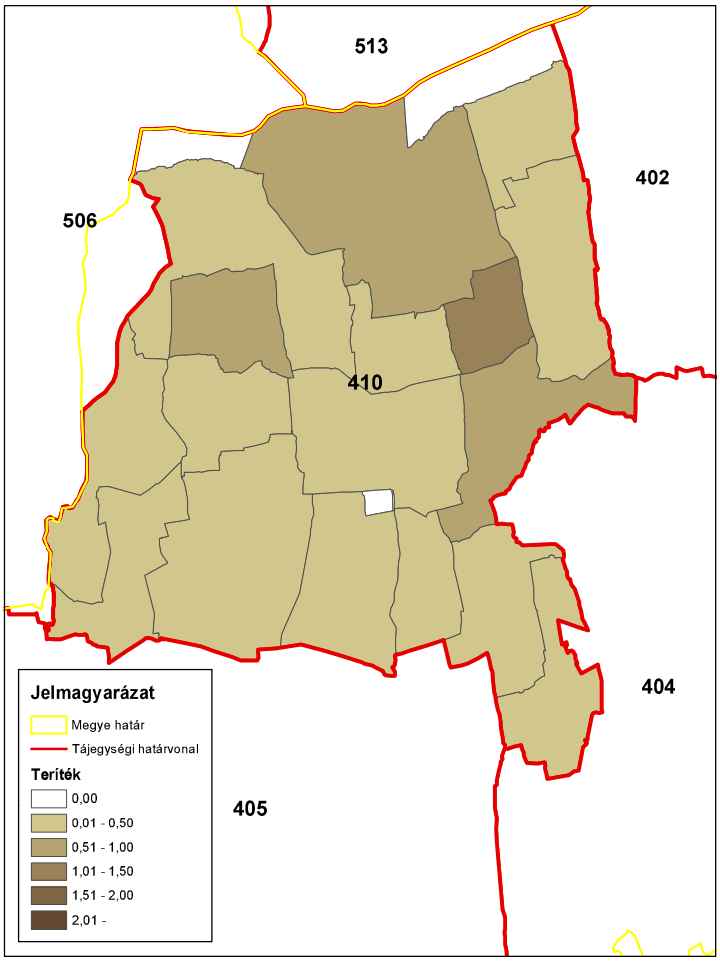
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

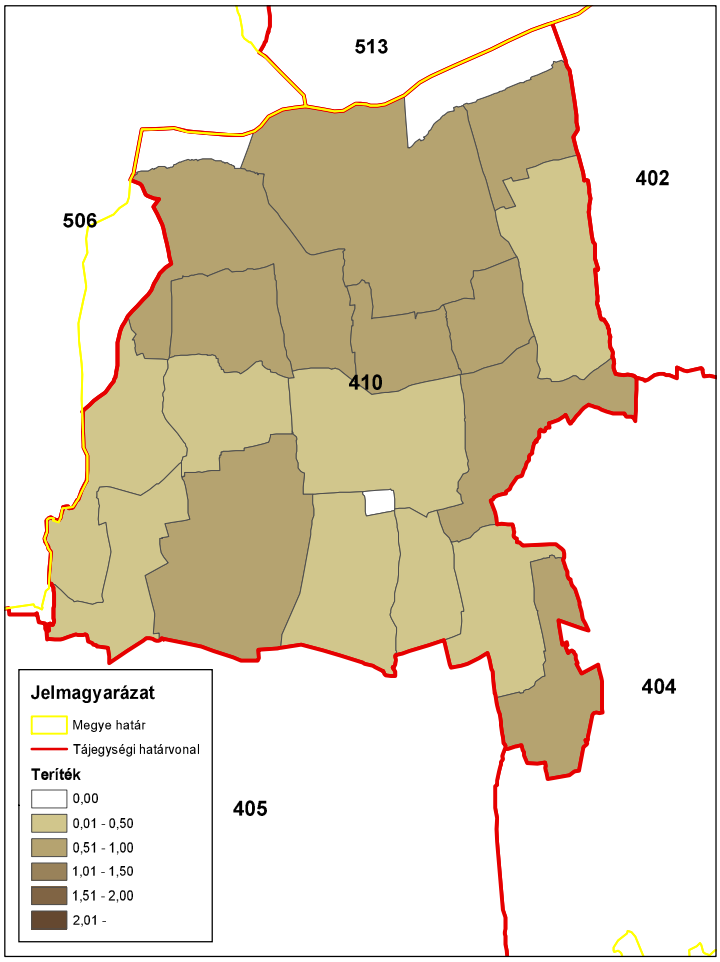
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

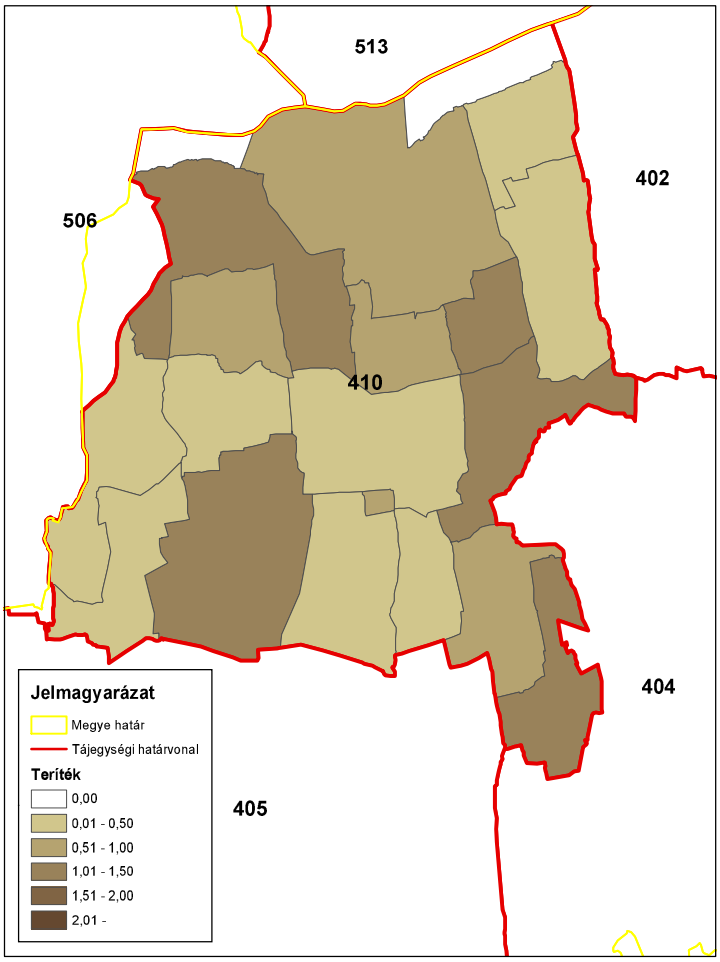
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2011

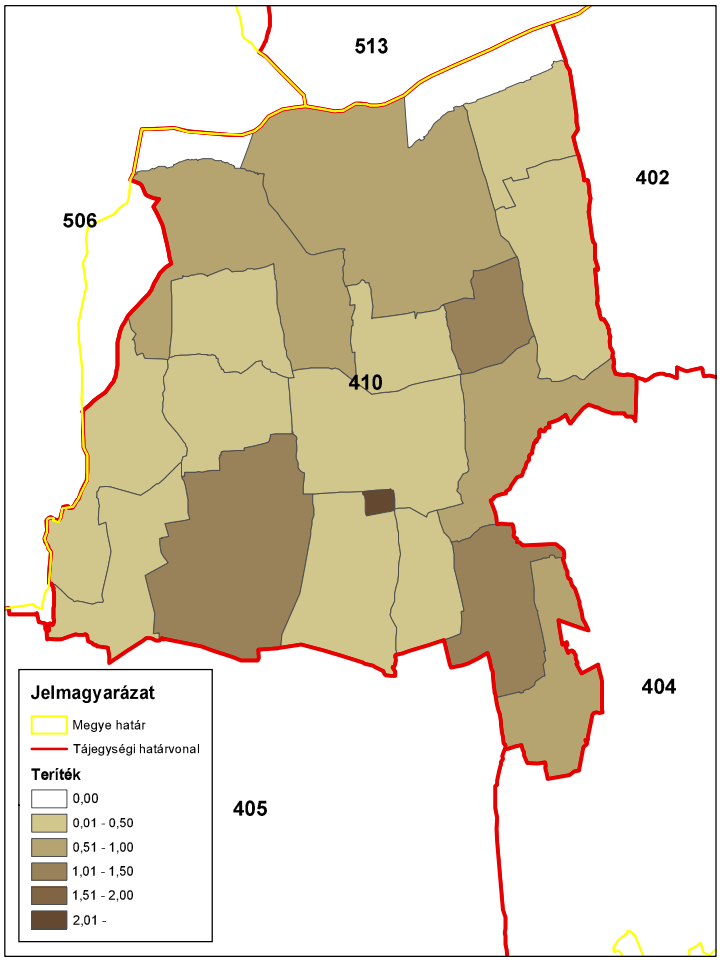
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

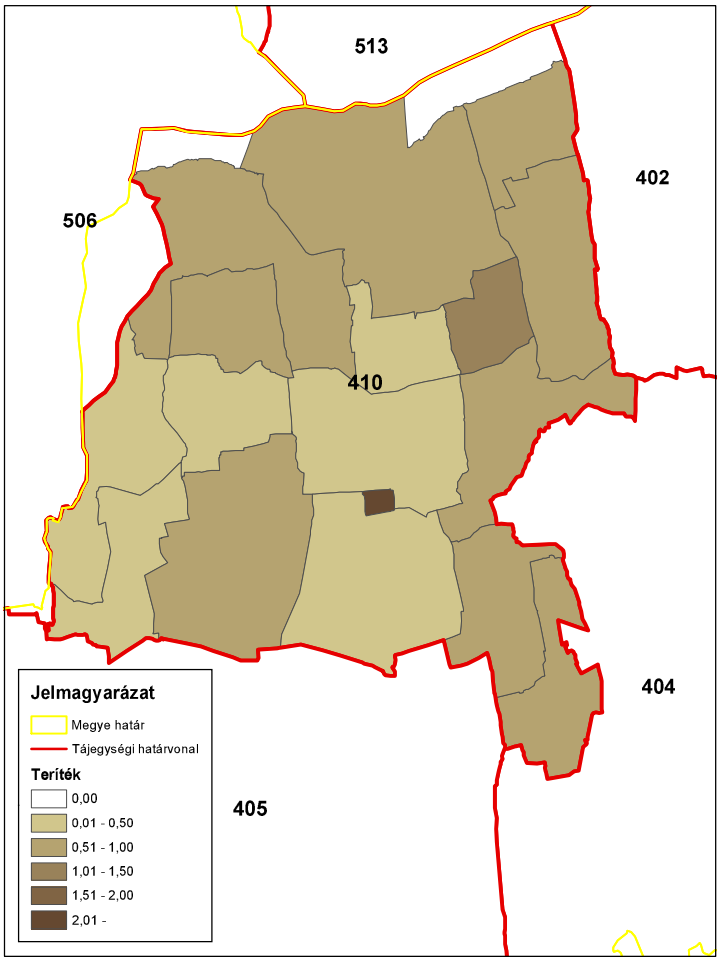
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** (410) a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve nagy jelentőségű, a vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a felső negyedben (7/52 és 5/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység teljes területén előfordul, szinte mindenhol magas sűrűségben. A tájegységben a nagyobb kiterjedésű különálló erdőfoltok térbeli elhelyezkedése ideális ahhoz, hogy a közöttük lévő mezőgazdasági élőhelyeket az év során időlegesen élettérként használhassa a szarvas, ami jelentős konfliktusforrás.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában a felső harmadban (9/52) helyezkedik el. Az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 37,9% volt. Az állomány minősége országos viszonylatban kiemelkedő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (2155 → 3591 pld.; +66,6%), ezzel párhuzamosan, azonban ezt jelentősen meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (656 → 2528 pld.; +285,4%).
- A teljes időszak átlagában megfigyelhető extrém magas 66,1%-os hasznosítási arány, ami az utolsó öt év átlagában tovább emelkedett (71,5%). A tehenek esetében a teljes időszakra vonatkozó átlag 65,3% (az utolsó öt év során pedig már átlag 71%) is azt mutatja, hogy az állományt jelentős mértékben csökkenteni szerették volna.
- Tekintettel arra, hogy a már extrém mértékűnek számító hasznosítás ellenére az állomány mégsem csökkent, joggal feltételezhető, hogy a jelentett létszámok, és adott esetben a hasznosításra vonatkozó adatok sem jellemzik jól a valóságot.
- A gímszarvas a térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 közötti alakulásában, tájegységi szinten jelentős szerepet játszik.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 1100 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 2700 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő gazdálkodást célszerű folytatni. A hasznosítás jelentős növekedése ellenére nem csökkent a jelentett létszám, ami a megfelelő megbízhatóságú adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányára is rámutat.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

- A nagyon magas hasznosítási arányok melletti eredménytelenség felveti, hogy az állomány nagyobb lehet, mint ahogy azt a számok mutatják, azaz a magas hasznosítási arány csupán látszólagos.
- A vadgazdálkodási tájegység (410) adatai alapján javasolt a fokozatos terítéknövelés (a tényleges létszám (!) 30-35%-áig) és a teríték összetételének – megbízhatóbb ada-tokra alapozott – kiegyensúlyozása révén elérhető egy olyan egyensúlyi állapot, amikor az állomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kisebb állomány fenntartását.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg előfordul. Ez kiegészíthető az állományok testtömeg értékeinek és kondíciójára vonatkozó jellemzőinek (vesezsírindex) rendszeres vizsgálatával, valamint a felnevelt szaporulatra vonatkozó adatok gyűjtésével. Ezen információkból az állomány változásának trendje, általános állapota és szaporodási teljesítménye is megismerhető.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az 1998-2014 közötti időszak bikahasznosítása alapján feltételezhető, hogy az állományon belül lecsökkent az idősek aránya.

Élőhely-javítási javaslatok

- A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából megfogalmazható általános élőhely-kezelési javaslat szerint, amennyiben van rá lehetőség, úgy az erdőállományok kezelésének módját és időbeli ütemezését úgy válasszák ki, ami a természetes táplálékkínálatot fokozza a gímszarvas életterében. Amennyiben a vadászatra jogosultaknak hatása van rá, a faállomány-nevelési munkák és a cserje/bozótirtások során a nagytestű növényevők fő táplálékbázisát nyújtó elegyfajok (pl. kőrisek, juharok, hársak) és cserjefajok (pl. somok, fagyal, bodza, ill. a szeder) eltávolítását lehetőség szerint kerülni kell.
- A kiegészítő takarmányozást a gímszarvas sajátosságainak figyelembe vételével szükséges alkalmazni, kerülni kell az ad hoc megoldásokat.
- Sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében nagy sűrűségben szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos igényeihez igazodjanak (elsősorban pillangósok, évelő gyepkeverékek).

A génmegőrzési kezelésű területek

- A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység (410)** területén nőtt (**+173%**). A hasznosítás igen jelentősen növekedett (**+348%**), de ennek ellenére a jelentett létszám növekedése töretlen.
- A dámszarvas kezdetben a tájegység felén fordult elő és fokozatosan >¾-én terjedt el. Szinte a teljes állomány szabad területi.
- Az állomány a létszám alapján **(20/52)** az **átlag feletti negyedbe,** a terítékalapján **(23/52)** az **átlag feletti negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeabírálati rangsorban nem értékelhető.
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén "**növekvő jelentősége**" van.

Az állomány minőségének értékelése

- A bemutatott agancsok száma nőtt és az érmes arány is nagy ingadozásokkal emelkedett (0-25%). Szórványosan arany és ezüst érmes bikák is esnek, de inkább a bronz érmesek gyakoribbak.
- Az átlagos szárhossz 7-8 éves kor körül éri el a csúcsát, és a lapátsúly is 7-9 év kor között kulminál. A bírált trófeák alapján készült rangsorolásban még nem értékelhető.
- „**Közepes**" minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A hasznosítási arány alacsony szintről indult és ingadozásokkal nőtt (15→25 %). A 2005-2010 közötti években >40% szinten volt, ami kételyeket támaszt a jelentett létszámokra vonatkozóan. Feltételezhető, hogy nagyobb állomány élt a területeken a jelentettnél.
- Kezdetben a bikákat kímélték és a lelövésben jóval nagyobb volt a tehenek és a borjak aránya. Ez az utolsó években már kezdett kiegyenlítődni.
- Az alacsony hasznosítási arány összhangban van a rohamos növekedéssel, ami alul-becsléssel párosulhat.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 100 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 300 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A szabad területi dámszarvasnak a **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** emelkedhet a vadgazdálkodási jelentősége, de a növekvő állomány alul-hasznosítása további növekedést tesz lehetővé. Lényegében állomány-növelő gazdálkodás folyt és folyik.
- A gímszarvas és vaddisznó szintén jelentős létszámban él a területen. Az erősen növekvő dámszarvas helyét szükséges a mező- és erdőgazdálkodási érdekek és tű-

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

rőképesség szempontjából is mérlegelni (>100 millió Ft/év térített mezőgazdasági kár).

- A tájegységben nem megalapozott a dámszarvas további gyarapodásának elősegítése, továbbá a nagyobb létszámú állomány számára az élőhelyi feltételek sem adottak. A tetemes mezőgazdasági vadkárok mellett a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó jelenlegi állománya nem fenntartható.
- Alapvetően állomány-csökkentő gazdálkodásra szükséges törekedni, a további növekedés és terjeszkedés meggátlása és az állomány csökkentése érdekében. Az újonnan elfoglalt peremterületeken lehet elsősorban eredményeket elérni.
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások).
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.

Élőhely-javítási javaslatok

- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** (410) a vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja, vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a károkozás veszélyét ne növelje.
- Az erdők felújítása, a mezőgazdasági területek védelme vagy a magas természeti értékű élőhelytípusok megőrzése érdekében vadkizáró kerítések csak a legszükségesebb esetben létesítendők. Lehetőség szerint a mobil kerítések használata ajánlott. A bekerítés után a kedvezőbb állapotok kialakulását monitorozni szükséges, majd a kerítést a lehető leghamarabb megszüntetni.
- A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást.
- A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni.
- A sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

- A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** (410) a mennyiségi viszonyokat nézve az őz jelentősége "**közepes**". Ennek oka, hogy az őzét jóval meghaladja a gímszarvas és a vaddisznó szerepe, amiken túl a dámszarvas is jelentős létszámban fordul elő. Az őz a tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszámot (**39/52**) tekintve az átlag alatti negyedben, és a terítéket (**38/52**) tekintve is az átlag alatti negyedben található.

Az állomány minőségének értékelése

Az őzagancsok minősége a **Dél-balatoni** vadgazdálkodási tájegységben "**közepes**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az alsó negyedben helyezkedik el (**46/52**).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2005 közt nőtt, majd azt követően lassú csökkenésnek indult (**-3%** csökkenése mutatható ki). Az őz hasznosítása hasonló pályát követett, de végül kevésbé esett vissza (+**70 %** emelkedés). Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1000-1200 őz hasznosítása is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről indult (16%) és az egész értékelt időszakban zömében 22-27% között alakult. A tájegységben a jelentett létszámok alapján a szaporulat értékek 0.6-0.7 suta/gida között voltak. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (20-25%) jóval alacsonyabb a bakoknál (25-35%). Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1:1:1 aránytól és ennek megfelelően a bakok (40-45%), a suták (25-35%) és a gidák (20-30%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól.
- Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket vagy nem használja ki, vagy azok a vártnál sokkal alacsonyabbak. Kérdés, hogy a nagy számban jelen lévő gímszarvas, vaddisznó és a dámszarvas mennyire negatív hatású az őzre, illetve az aranysakálnak van-e hatása a szaporulatra.
- Az őz a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó utáni jelentőségű (4.) nagyvadja a tájegységnek. Egyik bevételi jellemzővel mutatható ki trend szintű kapcsolat sem (külföldi bérlelövés bevétele, belföldi bérlelövés bevétele és lőtt vad értékesítés bevétele), ez együtt-változás és nem ok-okozati kapcsolat. A vadkárok esetében sincs az őzterítékkel igazolható kapcsolat.
- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az alsó negyedben található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (46/52). Az érmesek aránya 1-5% között hullámzott (5-20 db). Az agancsok minősége az átlagnál gyengébb, az érmes bakok közül inkább csak bronz érmesek kerülnek terítékre.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→50%, a „kö-

Az őzgazdálkodás alapvonalai

zépkorú" bakok aránya 20-30%, és az „öreg" bakok aránya 45→20% között mozgott. A korcsoportok arányai a Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben elmozdultak a fiatal korcsoportok javára.

- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben (410) az őzagancsok szárhossza (átlagosan) az 4-8 éves korban mutatja a legnagyobb értékeket. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-8 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 2700 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 3500 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége az élőhelyi lehetőségeknek és a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. Mik a célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok? (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és tájegységben is azt bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: **+70%**) miatt az őzállományok nem omlanak össze.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb és minden esetben gyűjthető jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban bak territórium foglalási viselkedése miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó" koreloszláshoz vezethet, ami a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A vadgazdálkodási tájegység (410) adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (≈35-40%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiailag megalapozott, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±15% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások és kedvezőtlen következmények nélkül tartósan nem vehető ki az állományból.
- Ezért az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben az őzagancsok szárhossza (átlagosan) az 4-8 éves korban mutatja a legnagyobb értékeket. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-8 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az elejtések értékelésekor az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

Élőhely-javítási javaslatok

- A vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó határozza meg az élőhelyi beavatkozásokat és fejlesztéseket. Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú növényeket keresi. Kifejezetten az őz igényeit célzottan kielégítő élőhelyi beavatkozások, vadföldek létesítése nem várható. Az őznek megfelelő pillangósok (herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) vetése az őznek is hasznos.
- Az őz kiegészítő takarmányozása indokolt lehet, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok etetése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartás az őz érdekében is szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési kezelésű területek

Nincs a vadgazdálkodási tájegységben.

A muflongazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység** (410) területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Vadgazdálkodási és vadászati jelentősége **nincs**.

Az állomány minőségének értékelése

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Esetleges természetes megtelepedése vagy szándékos betelepítése sem támogatható. A tájegység természeti és vadgazdálkodási adottságai folytán a muflon megtelepedésének elősegítése nem kívánatos.

Élőhely-javítási javaslatok

Nem alkalmazható szempont.

A génmegőrzési kezelésű területek

Nem alkalmazható szempont.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

Muflon zárt kertben sem található a vadgazdálkodási tájegységben.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** (410) "**nagyon jelentős**" vad. A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**9/52**) alapján és a teríték (**14/52**) alapján az **átlag alatti negyed**ben van. A vadgazdálkodási tájegységben állandósult magas vadkárok miatt a vaddisznó állományának jelentős csökkentése nem kerülhető el. Ugyanakkor vaddisznó a hozzá kötődő vadászati lehetőségek és bevételek miatt is igen fontos.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 hullámzóan változott és végül a kiinduló érték körül állt (**-2%**). A teríték csaknem megduplázódott (+**79%**). A hasznosítási arány 2 év kivételével 100-160% között mozgott, azaz az állomány növekedésének megállításához szükséges sávban volt. Ez a mértékű hasznosítás azonban arra volt elegendő, hogy a jelentett állomány szinten maradjon – enyhén csökkenjen.
- A tájegység többségében a teríték az 1-2 és 2-3 db/km^2 között volt és a déli részen >3 db/km^2 sűrűségű folt is kialakult.
- Hasznosítási folyamatosan magas volt. A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (18-25%) azonos arányú kocát lőttek (17-25%) és a süldő és malac lelövés általában 52-62%, kevés volt. Az előbbiből önmagában nézve alacsony a malacok részesedése a terítékből (9-16%), de ez más vadgazdálkodási tájegységeknél azonban jóval magasabb. Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) még nem elegendő az állomány növekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tartalék a malacok és a kocák nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését (2.3X és **100-140 millió Ft/év**) a vaddisznó állományának további csökkentése indokolt. Az eddigi hasznosítási gyakorlat lényegében nem volt eredményes, ezért **a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.**

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 500 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1400 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- **A tájegységben a vaddisznó ismételt növekedését minden törvényes eszközzel akadályozni kell**, a szabad területi létszámát a következő 10 évben mintegy felére (40-60%) kell csökkenteni, amihez a következők szükségesek:
- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat**

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

bármilyen védelmének megszüntetése.

- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ezért a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani, legalább 3-5 év időtávban.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A tájegységben (410) a vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a vaddisznó fajra jellemző igényeihez is igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (természetes táplálékok javítás, hasznosítás növelése, vadkár csökkentése) értékelni, és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás é s a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben** a mezei nyúl "**kis jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (51/52) és a teríték (48/52) alapján is az alsó negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány 892-ről 821-re változott és állandósult.
- A hasznosítás (33 – 24 egyed) és a hasznosítási arány (3.7% - 2.9%) állandósult, alacsony szintű.
- Nincs befogás, a lelövés állandósult, kizárólag fegyveres vadászat útján hasznosítják a mezei nyúl populációt.

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alacsony hasznosítási ráta miatt nem veszélyeztetik a gazdálkodók a nyúl állományt. A magasabb populációsűrűségű területeken, ahol jelentősebb mezőgazdasági területrész található a vadgazdálkodási egység területén javasolt egy elfogadott létszámbecslési módszer (éjszakai reflektoros létszámbecslés) használata tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Ezek alapján meg lehet tervezni a hasznosítandó mennyiséget egy hasznosítási modell segítségével: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alkalmazható. Az éjszakai reflektorozás az őz állomány becslése szempontjából, vagy a vaddisznók mozgásának felmérésére is alkalmas.
- Ezeken a vadgazdálkodási egységeken a tervezett mennyiség nagyobb részét október-november hónapokban kellene elejteni. Az élő nyúl befogásának nincs alapja, ezért továbbra is csak fegyveres vadászat folytatható.
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben, bár nem látszik összefüggés a lelövések között. A vaddisznó állománya magas a térségben, amit a jelentős és növekvő mezőgazdasági vadkár is mutat. Az erdősült területek magas aránya miatt ez valószínűleg nem is fog lecsökkenni. A vaddisznó állományának csökkentése azonban szükséges ott, ahol még jelentősebb mezei nyúl populáció van, hogy ez a negatív hatás is csökkenjen, ezzel is segítve a nyúl állományának növekedését.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az élőhelyi beavatkozások jellemzően a nagyvadfajok érdekében történhetnek. Kifejezetten a mezei nyúl számára élőhely-fejlesztés nem várható, de a nagyvadfajok érdekében végzett beavatkozások a nyúl számára is lehetnek hasznosak.
- A szántóterületek aránya (44%) nem túl nagy, de van 8%-nyi rét a tájegységben. Az erdős részeken a vadföld gazdálkodással a nyúlnak is kedvezhetnek, amennyiben pillangós legelő keverékeket alkalmaznak, ami a gímszarvasnak és az őznek is kedvező. Ugyanakkor mivel a KAP Zöldítés mindenhol kötelező, ezért ezeket ki lehet használni a mezei nyúl érdekében.
- A gyepek kedvezőek lehetnek a mezei nyúl populációnak, amennyiben fenntartják ezeket és nem legeltetik túl.

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.
- Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor a kiegészítő takarmányozás során a vadgazdálkodási egységek területén nyáron a mezei nyúl érdekében is ki kellene rakni lédús takarmányt az aratást megelőzően, majd utána is. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is lehetne gondoskodni. Mivel ezt a nagyvad takarmányozása érdekében úgyis megteszik a vadgazdálkodók, kirakhatnak ebben az időszakban úgy, hogy azt a nyúl is fel tudja venni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani a szegélyvegetációkban.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állomány korlátozás a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából itt is, legalábbis azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb nyúl állomány van, mert ott még megtérülhet a befektetés, bár a róka gyérítése vadegészségügyi szempontból mindenhol fontos lenne, még a nagyvadas területeken is. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani, hiszen a kóbor kutyák a nagyvadra is veszélyt jelenthetnek, a macskák pedig szintén vadegészségügyi okokból is gyérítendők. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Dél-Balatoni** vadgazdálkodási tájegységben a fácán "**közepes jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett állomány (39/52) és a hasznosítás (28/52) alapján is az átlag alatti negyedben helyezkedik el, a fácán állománya és terítéke helyileg esetleg számosabb is lehet. Nem meghatározó jelentőségű faj vagy a nagyobb hasznosítás a kibocsátástól függő.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökkenő (-41.7%).
- A hasznosítás csökkenő (10.1 ezer → 2.3 ezer; -77.6%), a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás szintén csökkenő (-61.6%), míg a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás növekvő (572.6%).
- A kibocsátott fácánok száma drasztikusan csökkenő (50.1 ezer → 1.7 ezer; -96.7% csökkenés); a kibocsátás mértéke a jelentett állomány méretének 6-8-szorosáról, annak harmadára csökkent; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás erősen ingadozó (0-69%), rendszeresen, erőteljesen túlhasznosíthatták.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják.
- Javasolt, hogy alapvetően csak kakasok kerüljenek kibocsátásra, amivel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni.
- A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Élőhely-javítási javaslatok

- Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű.
- Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése.
- Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával.
- Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása).
- Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével.
- Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva.
- A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0.7-es gyérítési rátát kell elérni.
- Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt.
- A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik.
- A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése

- **Dél-Balatoni vadgazdálkodási tájegység (410):**
- **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Fogoly**: Vadászati jelentősége másodlagos, terítékét kibocsájtással tartják fenn.
- **Tőkés réce**: Terítéke a felsorolt vadfajokhoz képest magasabb jelentőséggel bír.
- **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető.
- **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke elhanyagolható.

Állománykezelési elvek/modellek

- Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  - Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  - Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  - Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél.
  - Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni,

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni.

- Fogoly kibocsátása esetén a kibocsátott madarak tájegység szintű kötelező és egyforma jelölését megfontolásra javasoljuk.
- A tájegység legfontosabb ragadozója az aranysakál, a róka és a borz. E fajok esetében a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részben leírtak az irányadók, amelyek az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb (kisebb ragadozó hatással járó) környezetet teremtenek.
- A fogoly kibocsátással érintett területeken és azok környezetében a ragadozó gyérítésnek az átlagosnál is erőteljesebbnek kell lennie és minden vadászható ragadozó, vagy rabló életmódú fajra ki kell terjednie.
- Tőkés réce kibocsátása esetén a területre kiengedett egyedek jelölése javasolt.

Élőhely-javítási javaslatok

Az alapvetően nagyvadas jellegű Dél-Balatoni vadgazdálkodási tájegységben a tőkés récének, és a kibocsátással fenntartott fogoly vadászatának van nagyobb jelentősége az egyéb hasznos apróvadfajok közül. A többi faj terítéke elhanyagolható. A tőkés réce megtartását elősegíti, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. A gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek a tőkés réce számára is, és ezek kialakítása az esetleges kibocsátó helyek közelében is megfontolásra javasolt. A vadgazdálkodási tájegység azon részein, ahol a fogoly kibocsátása történik olyan búvóhelyek kialakítása a cél, amely alól a fogoly ki tud látni (ernyőszerű védelem a ragadozó madár fajok ellen). Fontos, hogy a búvóhelyek az őszi-téli időszakban is védelmet nyújtsanak. Ehhez jó megoldás a cserjesávok alsó részének (50-100 cm magasságig) sűrítése, zártabbá tétele, akár szalmabálákkal is. A búvóhelyek mellett található gabona- és kukoricatáblákon a táblaszegélyek 6-20 méter széles sávjában a termény lábon hagyása (lábon történő megvásárlása és későbbi, télvégi letakarítása) javasolt. Egyebekben a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** Jelentős ragadozó a **Dél-Balatoni vadgazdálkodási tájegységben (410)**. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a 2 pld./km^2 terítéksűrűség elérése a vadgazdálkodási egységekben.
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** A tájegység legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl terítéke az alsó, a fácáné és az őzé az átlag alatti negyedbe tartozik. A gím teríték a felső a vaddisznóé az átlag feletti negyedbe tartozik. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

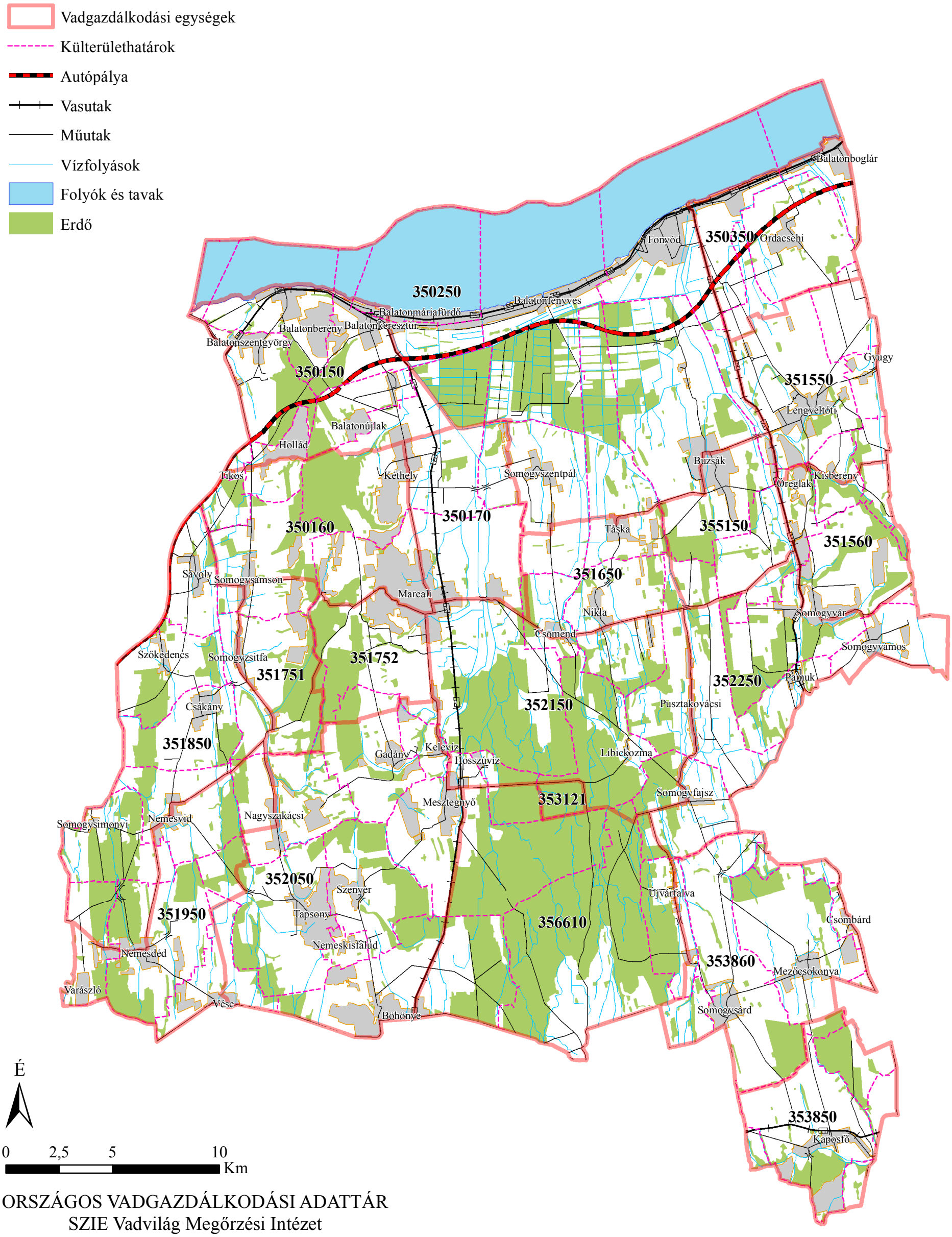
A ragadozógazdálkodás alapvonalai

- A teríték adatok alapján a Dél-Balatoni vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka, jelentőségében azonban csak a sakál után következik. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt. Nagyvadas területeken a borz állománycsökkenése nem kell, hogy gazdálkodási cél legyen.
- A fészkelő helyek környezetében, a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- A tájegységben a teríték adatok alapján a második számú emlős ragadozó az aranysakál. Állomány növekedése legalább a 2-es gyérítési ráta elérésével korlátozható. A vadászat eredményességét folyamatosan ellenőrizni kell, szükség esetén a vadászat intenzitását tovább kell növelni. A tervezéshez szükség esetén akusztikus állománybecslést kell végrehajtani. A vadászterületeken zsigerek nem maradhatnak ki, és sebzett vadat is a lehető leghamarabb fel kell találni. Javasolt, hogy a vadgazdálkodók ellenőrizzék az állattenyésztőket, hogy állati tetemeket ők se hagyjanak kint a vadászterületeken. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat. Szükség esetén célzott hajtó vadászatok is szervezhetők.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 410 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.24.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke							
VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
410	14	350150	Somogyi Hunor Vt.	Balatonszentgyörgy	Balatonszentgyörgy	Egry J. u. 27.	8710
410	14	350160	Somogyi Magor Vadásztársaság	Kéthely	Kéthely	Baglyashegy 5.	8713
410	14	350170	Kisberek Vadásztásaság	Somogyapáti	Somogyapáti	Halászház út 1.	7922
410	14	350250	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	Csopak	Csopak	Kossuth L. u. 16.	8229
410	14	350350	Csehi-Imrédi Vadásztársaság	Ordacsehi	Ordacsehi	Fő u. 150.	8635
410	14	351550	Lengyeltóti és Környéke Trófea Vt.	Lengyeltóti	Lengyeltóti	Rákóczi u. 17.	8693
410	14	351560	Somogyi Pagony Vadásztársaság	Somogyvár	Somogyvár	Kossuth L. u. 82.	8698
410	14	351650	AligVárom Vadásztársaság	Marcali	Marcali	Honvéd u. 49.	8700
410	14	351751	Széchenyi Zsigmond Mg. Szakiskola	Somogyzsitfa-Szocsénypuszta	Somogyzsitfa-Szocsénypuszta	Ady E. u. 8.	8734
410	14	351752	Mélyvölgyi Vadásztársaság	Marcali	Marcali	Gorkij u. 11.	8700
410	14	351850	Szent Hubertusz Vadászegylet	Somogysimonyi	Somogysimonyi	Petőfi S. u. 1.	8738
410	14	351950	Déd és Környéke Vadásztársaság	Nemesdéd	Nemesdéd	Fő u. 1.	8722
410	14	352050	Tapsony és Vidéke Petőfi Vt.	Tapsony	Tapsony	Zrínyi u. 1/A.	8718
410	14	352150	Gyótai Vadásztársaság	Marcali	Marcali	Páll E. u. 11.	8700
410	14	352250	Somogyvár és Környéke Földtulajdonosok Vt.	Somogyvár	Somogyvár	Május 1. u. 22.	8698
410	14	353121	Fauna-Jagd Kft	Nagybajom	Nagybajom	Rózsalugas 0423. hrsz.	7561
410	14	353850	Mezőcsokonyai Rákóczi Vadásztársaság	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. U. 5. II./7.	7400
410	14	353860	Somogysárdi Nyíres Vadásztársaság	Kaposvár	Kaposvár	Cseri u. 24.	7400
410	14	355150	Cseralja Vadásztársaság	Buzsák	Buzsák	Kossuth L. u. 78/B.	8695
410	14	356610	Dél-Dunántúli Fauna Vadászati Társaság	Nagybajom	Nagybajom	Rózsalugas 0423. hrsz.	7561

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

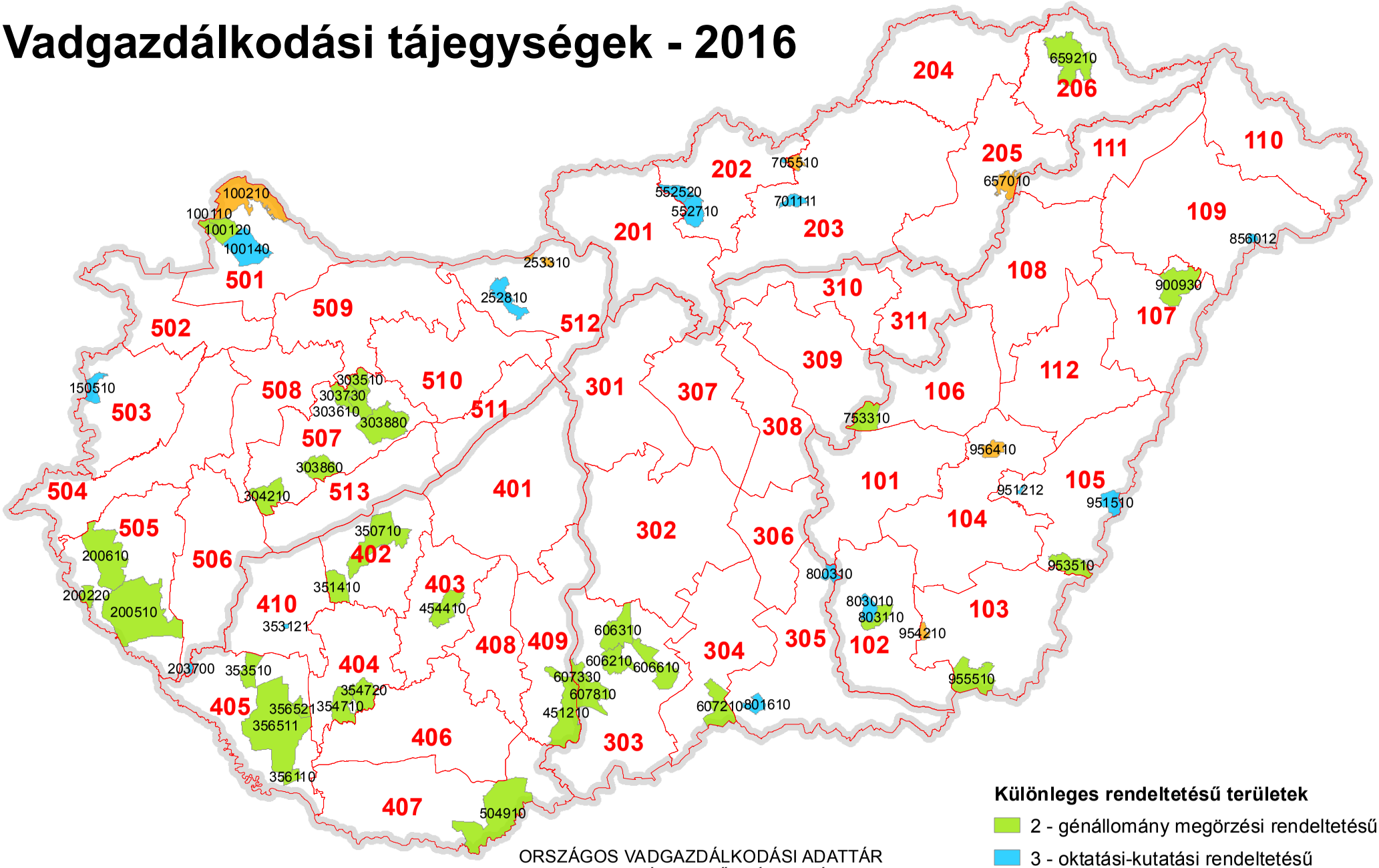
felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

első negyed	átlag feletti negyed	átlag alatti negyed	alsó negyed
FN	ÁFN	ÁAN	AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megőrzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

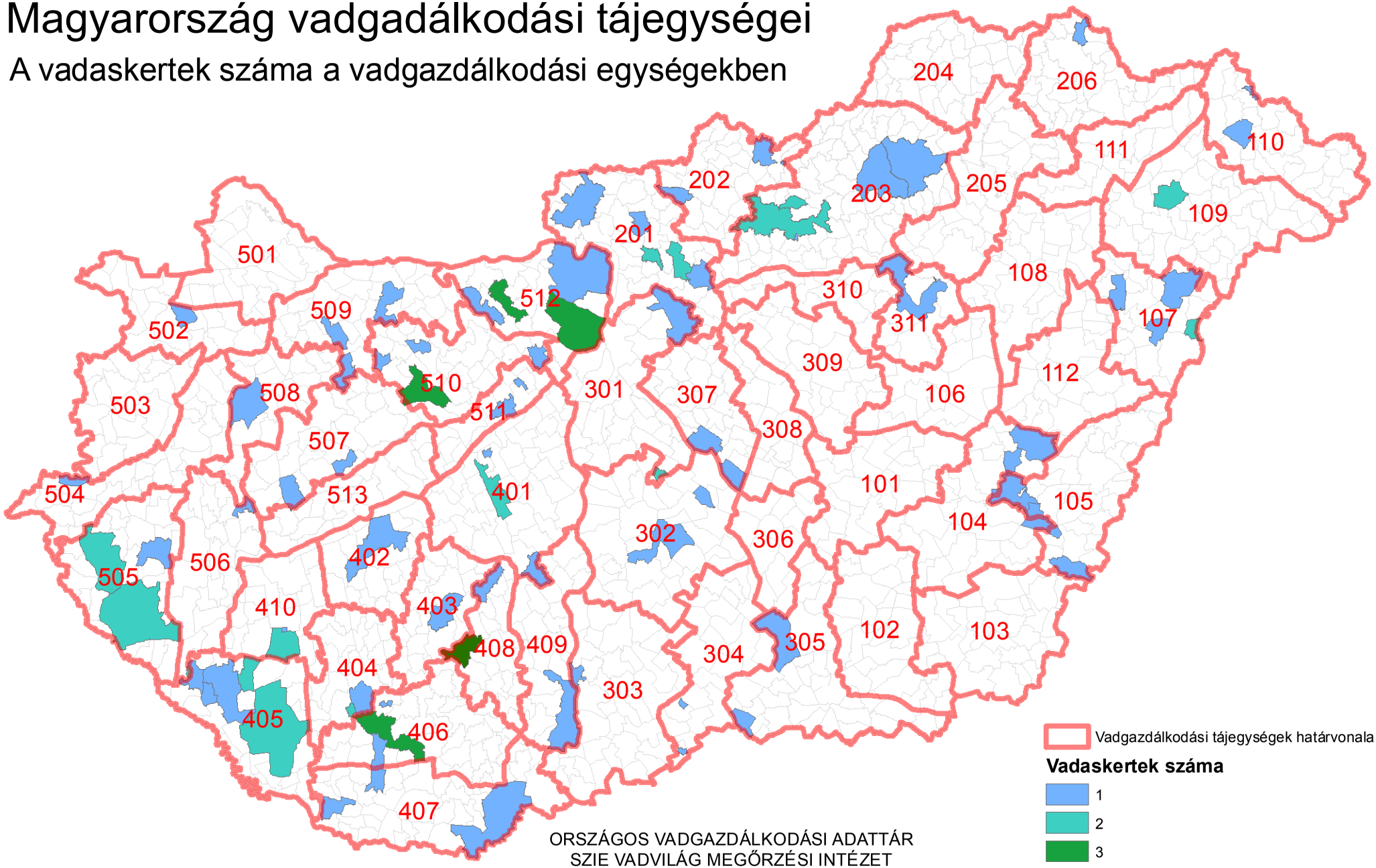
VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.07.12.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyör	Kisgyör-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos
	2. (3.)	3,0	60	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,5	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,0	85	25	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,0	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	2,0	45	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	75	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,5	90	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,8	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	10,0	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,5	50	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	4,0	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,6	80	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	4.-5. (5.-6.)	6,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	8,5	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	10,5	110	40	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,8		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	15	3		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	35	15	3,5		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	2		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	15	3,3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	20	4		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 25 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	15 cm	-	-	2,2		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	38	17	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	23	4,5		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 401. számú Mezőföldi, 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 409. számú Gemenci valamint a 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest